

ทิศทางของการวรรณคดีต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย

นางสาวจรรยา จิตรจรรย์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6276-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TREND OF CAMPAIGNS AGAINST DRUGS IN THAILAND

Miss Chanya Chitrcharatn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6276-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย
โดย นางสาวจรรยา จิตรจรรย์
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติ กัญภัย

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติ กัญภัย)

..... กรรมการ
(นางสาวนฤมล กมลวาพิน)

จรรยา จิตรจรรย์รัตน์ : ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย
(TREND OF CAMPAIGNS AGAINST DRUGS IN THAILAND)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. กิตติ กัญภัย. 276 หน้า. ISBN 974-17-6276-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด วิเคราะห์สภาพปัญหา
วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และการจำแนกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยา
เสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546 เพื่อนำไปคาดการณ์แนวโน้มและเป็นแนวทางของการรณรงค์ต่อต้าน
ยาเสพติดในประเทศไทยต่อไปในอนาคตโดยผู้ดำเนินโครงการหลัก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงาน ป.ป.ส.
กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย

ผลการวิจัยของโครงการรณรงค์จากทั้ง 3 หน่วยงาน ทำให้ผู้วิจัยสามารถคาดการณ์แนวโน้มของ
โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยในอนาคตได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาในอนาคตอาจเกิดจากความไม่เข้มแข็งของชุมชน
2. วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ยาเสพติดในอนาคตจะเปลี่ยนจากผู้รับสารเป็นผู้ส่งสาร
3. แกนของโครงการรณรงค์ในอนาคตเน้นการให้ความร่วมมือของประชาชนทุกคนเพื่อการป้องกันที่มีความ
ยั่งยืนและต่อเนื่อง
4. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์แบ่งเป็นกลุ่มย่อยมากขึ้น
5. การรณรงค์สื่อเผยแพร่ในระดับชุมชนมากขึ้นและต้องมีความถี่และต่อเนื่อง
6. การรณรงค์ในอนาคตควรมีการวิจัยประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังโครงการ
7. การรณรงค์ในอนาคตควรเน้นการบูรณาการแผนรณรงค์ยาเสพติดมากกว่าการแบ่งออกเป็นแผนย่อยๆ
8. ผู้รณรงค์ควรลดจำนวนลงซึ่งเป็นผลมาจากการบูรณาการ
9. ความสำเร็จของการรณรงค์ขึ้นอยู่กับงบประมาณจากรัฐบาล และความร่วมมือในการสื่อสารรณรงค์จาก
สื่อมวลชน
10. นโยบายของรัฐบาล (ผู้บริหารประเทศ) เป็นแกนนำสำคัญในการปรับเปลี่ยนทิศทางการรณรงค์

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต _____

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีการศึกษา 2547

4585205028 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORDS : CAMPAIGNS / DRUGS / TREND OF CAMPAIGNS AGAINST DRUGS

CHANYA CHITRCHARATN : TREND OF CAMPAIGNS AGAINST DRUGS IN THAILAND.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF. KITTI GUNPAI, Ph.D. 276 pp. ISBN 974-17-6276-3

This research aims to study campaigns against drugs in Thailand during 1997 – 2003; analyze their problems, objectives and strategies; define target groups; and evaluate methods of drug campaigns in order to forecast the trend and to be a guideline for future campaigns against drugs in Thailand. The three major departments responsible for these campaigns are the Office of the Narcotics Control Board (ONCB), the Ministry of Education, and the Ministry of Interior.

The findings from three major departments could show the trend of drug campaigns in Thailand as the following.

1. Future problems may occur from weakness of community base.
2. Campaign objectives will change from the target audience to sender.
3. Theme of campaign will be the interaction of all people that will have to last long and continue.
4. Defining target group will be more segmented.
5. Media campaign will spread more in community with frequency and continuity.
6. Future campaigns should be evaluated before, during and after the campaign.
7. The working process of campaigns should be integrated rather than separated.
8. The number of campaigners should be reduced due to the integration.
9. The success of campaigns will depend on the support from government and mass media.
10. The government policy (the leaders) will lead the trend of campaigns.

Department Mass Communication

Student's Signature _____

Field of Study Mass Communication

Advisor's Signature _____

Academic Year 2004

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่อย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ กันภัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และชี้แนวทางที่ถูกต้องในการทำวิจัย และให้ความช่วยเหลือทุกด้านเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพในการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณ คุณนฤมล กมลวาทิน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาเพื่อให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ให้ความมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ลีระพันธ์ จากสำนักงานโครงการสนับสนุนวิทยานิพนธ์ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่กรุณามอบเงินทุนการศึกษาเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ ด้วยเงินทุนการศึกษาทำให้ผู้วิจัยสามารถฝ่าฟันอุปสรรคจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำนักงาน ป.ป.ส., กระทรวงศึกษาธิการ, และกระทรวงมหาดไทย ที่กรุณาให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือมากมาย จากเพื่อนรัก ดีดี บ๊วย และนุช ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยกันแก้ไขปัญหาลุปสรรคจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ในที่สุด และเหนือสิ่งใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดาที่สนับสนุนการศึกษา

จรรยา จิตรจรรย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	๓
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย.....	17
1.3 วัตถุประสงค์.....	17
1.4 ขอบสันนิษฐาน.....	18
1.5 นิยามศัพท์.....	18
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	21
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
2.1 แนวคิดและทฤษฎีการรณรงค์.....	22
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ (Strategy).....	31
2.3 การวิจัยอนาคต (Future Research).....	37
2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับ Message-based theory/Behavioral-based theory.....	40
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	50
3.1 เครื่องมือการวิจัย.....	50
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
3.4 การนำเสนอข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. การวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย.....	60
4.1 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส.....	60
4.2 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	129
4.3 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย.....	147
4.4 สรุปแนวโน้มจากการวิเคราะห์ 3 หน่วยงาน.....	164
5. การวิเคราะห์การรณรงค์ด้วยผลสัมฤทธิ์โดยเทคนิคเดลฟาย.....	166
5.1 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยเทคนิคเดลฟาย.....	166
5.2 สรุปทิศทางและข้อเสนอแนะของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย.....	183
6. บทสรุป.....	192
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	192
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	201
6.3 ข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรค.....	204
6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	209
6.5 ข้อจำกัดการวิจัย.....	209
รายการอ้างอิง.....	211
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	276

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1-1	5
ตารางที่ 4-1	61
ตารางที่ 4-2	64
ตารางที่ 4-3	69
ตารางที่ 4-4	70
ตารางที่ 4-5	70
ตารางที่ 4-6	71
ตารางที่ 4-7	72
ตารางที่ 4-8	75
ตารางที่ 4-9	78
ตารางที่ 4-10	80
ตารางที่ 4-11	82
ตารางที่ 4-12	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4-13	88
แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542.....	88
ตารางที่ 4-14	90
แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542.....	90
ตารางที่ 4-15	90
แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542.....	90
ตารางที่ 4-16	91
แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542.....	91
ตารางที่ 4-17	93
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติดของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	93
ตารางที่ 4-18	94
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชา สัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One” ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	94
ตารางที่ 4-19	96
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	96
ตารางที่ 4-20	97
แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	97
ตารางที่ 4-21	98
แสดงกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	98
ตารางที่ 4-22	99
แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	99
ตารางที่ 4-23	99
แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4-24	101
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัวของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	
ตารางที่ 4-25	104
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทาง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543.....	
ตารางที่ 4-26	105
แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544.....	
ตารางที่ 4-27	106
แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544.....	
ตารางที่ 4-28	107
แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544.....	
ตารางที่ 4-29	107
แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544.....	
ตารางที่ 4-30	109
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	
ตารางที่ 4-31	112
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	
ตารางที่ 4-32	114
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4-33	116
แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	116
ตารางที่ 4-34	116
แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	116
ตารางที่ 4-35	117
แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	117
ตารางที่ 4-36	117
แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545.....	117
ตารางที่ 4-37	121
แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546.....	121
ตารางที่ 4-38	122
แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546.....	122
ตารางที่ 4-39	123
แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546.....	123
ตารางที่ 4-40	123
แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546.....	123
ตารางที่ 4-41	124
แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	124
ตารางที่ 4-42	125
แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	125
ตารางที่ 4-43	126
แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	126
ตารางที่ 4-44	127
แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 4-45	แสดงสรุปสื่อของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	127
ตารางที่ 4-46	แสดงสรุปวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	128
ตารางที่ 4-47	แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541.....	131
ตารางที่ 4-48	แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการ โรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541.....	132
ตารางที่ 4-49	แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541.....	134
ตารางที่ 4-50	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541.....	135
ตารางที่ 4-51	แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541.....	135
ตารางที่ 4-52	แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2545.....	138
ตารางที่ 4-53	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2545.....	139
ตารางที่ 4-54	แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของ โครงการที่ปรึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546.....	140
ตารางที่ 4-55	แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546.....	141
ตารางที่ 4-56	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546.....	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 4-57	แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546.....	143
ตารางที่ 4-58	แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	143
ตารางที่ 4-59	แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	144
ตารางที่ 4-60	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	145
ตารางที่ 4-61	แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	145
ตารางที่ 4-62	แสดงสรุปสื่อและวิธีการดำเนินงาน ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	146
ตารางที่ 4-63	แสดงสรุปวิธีวิจัยประเมินผลของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546.....	146
ตารางที่ 4-64	แสดงวิธีการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการประชุมมอบ นโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546.....	150
ตารางที่ 4-65	แสดงวิธีการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546.....	151
ตารางที่ 4-66	แสดงวิธีการดำเนินงานของโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546.....	154
ตารางที่ 4-67	แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์โครงการรณรงค์ ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546.....	157

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4-68	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546..... 158
ตารางที่ 4-69	แสดงสรุปการดำเนินงานและการประเมินผลของ โครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546..... 160
ตารางที่ 4-70	แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 161
ตารางที่ 4-71	แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 161
ตารางที่ 4-72	แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 162
ตารางที่ 4-73	แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 162
ตารางที่ 4-74	แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ของ กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 163
ตารางที่ 4-75	แสดงสรุปวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงมหาดไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546..... 163
ตารางที่ 4-76	แสดงสรุปแนวโน้มจากการวิเคราะห์ 3 หน่วยงาน..... 164

สารบัญแผนภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1-1	
แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัญหาเสพติดระหว่าง คน ยา และสิ่งแวดล้อม.....	13
ภาพที่ 6-1	
แบบจำลองแผนภาพยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน	197
ภาพที่ 6-2	
แผนภาพแสดงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อ สร้างกระแสในระดับประเทศและระดับพื้นที่.....	200

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดในอดีต

ในอดีตยาเสพติดชนิดแรกที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย คือ ฝิ่น ฝิ่นเป็นที่รู้จักตั้งแต่สมัยสุโขทัยตอนต้นประมาณปี พ.ศ.1825 เมื่อมีการติดต่อการค้าขายทางเรือระหว่างชาวจีนกับชาวไทยซึ่งในตอนต้นนั้นฝิ่นเป็นเพียงยารักษาโรคบางอย่าง เช่น โรคบิด โรคติดต่อสุรา เป็นต้น และยังเป็นยารักษาความเจ็บป่วยต่างๆ เช่น ปวดหัว เป็นไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกายหรือระงับการปวดที่เกิดจากบาดแผล ซึ่งบางคนใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน จนทำให้เกิดการเสพติดขึ้น เมื่อฝิ่นถูกนำไปใช้เพื่อการเสพติดจึงเป็นเหตุให้มีคนไทยติดฝิ่นเป็นจำนวนมากถึง 70,985 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่เก็บได้โดยตรงจากจำนวนผู้เข้าร่วมการบำบัดรักษาอาการติดฝิ่น และคาดว่าจะยังคงมีผู้ติดฝิ่นที่ยังไม่ยอมเข้ารับการบำบัดรักษาอีกจำนวนหนึ่งด้วย (ชวลิต ยอดมณี, 2531 : 3)

ฤทธิ์ของฝิ่น

ฝิ่น (Opium) เป็นสารประกอบชนิดหนึ่ง ซึ่งได้จากยางของผลฝิ่น ฝิ่นออกฤทธิ์กดระบบประสาท มีอาการเสพติดทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีอาการขาดยาทางร่างกายอย่างรุนแรง หรือทำให้ผู้เสพมีจิตใจเลื่องลอย ง่วง ซึม แก้วตาหริ้ พุดจากวน ความคิดเชื่องช้า ไม่รู้สึกหิว ซึพจรเต้นช้า (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2521 : 48-49)

ในช่วงปี ค.ศ. 1861-1865 ระหว่างสงครามกลางเมืองของสหรัฐอเมริกา (American civil war) การแพทย์ของชาวอเมริกันเริ่มมีการนำเข็มฉีดยาเข้าได้ฝิ่นหนึ่งมาใช้ เนื่องจากมอร์ฟินเป็นยาบรรเทาปวดที่สามารถฉีดเข้าเส้นและออกฤทธิ์รุนแรงกว่าฝิ่นถึง 8-10 เท่า ทำให้มีผู้นำมอร์ฟินมาใช้ในลักษณะยาเสพติดโดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อเพื่อให้ได้ฤทธิ์อย่างสุดๆ มอร์ฟินเป็นแอลกอฮอล์ชนิดหนึ่งที่มีมากในฝิ่น (พบถึง 10 เปอร์เซ็นต์ของฝิ่น) ซึ่งเป็นตัวทำให้ฝิ่นมีคุณสมบัติเป็นยาเสพติดและเป็นแอลกอฮอล์ชนิดแรกที่ถูกลดและทำให้บริสุทธิ์ได้ โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ชื่อ Friedrich Sertuner ในปี ค.ศ. 1803 (สัณฑ์ พณิชยกุล, จิตร สิริธอมร, 2520 : 1)

ฤทธิ์ของมอร์ฟีน

มอร์ฟีน (Morphine) มีฤทธิ์ระงับอาการปวดทำให้เกิดอาการสงบ, ง่วงและซึมเซา, ความรู้สึกสบาย, มีผลต่อระบบหายใจทำให้อัตราการหายใจช้ากว่าปกติและทำให้เกิดอาการวิงเวียนและอาเจียนได้, มีผลต่อระบบทางเดินอาหารโดยไปลดการหลั่งของ acetylcholine จาก cholinergic nerve ที่ไปเลี้ยงกล้ามเนื้อเรียบของกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก ทำให้มีการหลั่งน้ำย่อยน้อยลง จึงไม่รู้สึกหิว นอกจากนี้ยังไปลดการเคลื่อนไหวของลำไส้เล็ก ผลทำให้เกิดท้องผูก และมีผลต่อระบบทางเดินปัสสาวะทำให้ปริมาณของปัสสาวะลดลง (สัณห์ พณิชยกุล, จิตร สิทธิอมร, 2520 : 2-3)

เมื่อคนรู้จักการฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำ จึงทำให้เฮโรอีนถูกค้นพบเมื่อปี ค.ศ. 1874 โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ G.R. Wright โดยนำมอร์ฟีนไปต้มกับกรด acetic anhydride ได้สารใหม่ชื่อว่า diacetyl morphine เรียกกันทั่วไปว่า heroin เมื่อนำสารนี้ไปทดลองกับสุนัขพบว่าสุนัขมีอาการอ่อนเปลี้ยหมดแรง กลัวคน และมีอาการจะอ้วกสำลักและหลับไปอย่างรวดเร็ว Wright จึงตัดสินใจไม่ทำการทดลองต่อไป หลังจากนั้นเกือบ 20 ปี นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันได้ทดลองสารชนิดนี้อีกครั้งหนึ่ง และพบว่าเฮโรอีน (heroin) เป็นยาที่มีสรรพคุณสูงในการบำบัดรักษาโรคหลอดลมอักเสบ โรคไอเรื้อรัง หืด และวัณโรค จนได้การยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ว่าเป็นยาวิเศษที่สามารถใช้บำบัดรักษาความเจ็บปวดได้ทุกชนิด และเป็นยาที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ต่อมาในปี ค.ศ. 1906 American Medical Association ได้ประกาศรับรองการใช้เฮโรอีนแทนมอร์ฟีนในการบำบัดอาการเจ็บปวด (สารณีย์ ไทยานันท์, 2539 : 9)

สำหรับการแพร่ระบาดของเฮโรอีนในประเทศไทยนั้น เข้ามาหลังจากที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 37 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2501 ให้เลิกการสูบฝิ่นและการจำหน่ายฝิ่นและโรงงานยาฝิ่นสำหรับนอนสูบฝิ่นได้โดยไม่ผิดกฎหมายที่ประกาศใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 ซึ่งทำให้รัฐบาลสามารถลดการลักลอบค้าฝิ่นเถื่อนลง และยังมีรายได้จากการเก็บภาษีอากรจากฝิ่นได้อีกมาก ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้กำหนดให้การสูบฝิ่น และการจำหน่ายฝิ่นในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2502 เป็นต้นไปเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่เมื่อฝิ่นถูกห้ามการจำหน่ายทำให้ผู้ติดฝิ่นหาสูบยากจึงทำให้ยาเสพติดเฮโรอีนเข้ามาแพร่ระบาดเพื่อทดแทนฝิ่น ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยหลังจากปี พ.ศ.2502 เป็นต้นมาไม่ได้ลดลง ในขณะที่การซื้อขายยาเสพติดเป็นไปอย่างแอบหลบ ซุกซ่อนด้วยวิธีการที่แยบยลและซับซ้อนขึ้น ยาเสพติดอื่นที่พกพาง่าย เสพง่าย และมีฤทธิ์แรงกว่าก็เริ่มทยอยกันเข้ามาปรากฏตัวในประเทศไทยเรื่อยๆ เช่น กัญชา บาบิทูเรท แอมเฟตามีน โคเคน

เป็นต้น ในขณะที่นั้นยาเสพติดชนิดที่แพร่ระบาดมากที่สุดได้เปลี่ยนจากฝิ่นไปเป็นเฮโรอีน เนื่องจากเฮโรอีนมีฤทธิ์ร้ายแรงกว่า และกรรมวิธีในการสูบและการหลบซ่อนกระทำได้ง่ายและสะดวกกว่าฝิ่น (สารบัญชียาไทยฉบับที่, 2539 : 9-10)

ฤทธิ์ของเฮโรอีน

เฮโรอีน (Heroin) ออกฤทธิ์แรงกว่ามอร์ฟีนประมาณ 5-8 เท่า และออกฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น 15-20 เท่า ผู้เสพจะมีอาการปวดกล้ามเนื้อ กระตุก ช็อค สิ้นหลัง บั่นแอว และปวดหัวรุนแรง นอกจากนี้ยังมีอาการจุกแน่นในอก คล้ายใจจะขาด อ่อนเพลียอย่างหนัก หมดเรื้อยแรงมีอาการหนาวๆ ร้อนๆ อึดอัดทุรนทุราย นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย บางรายมีอาการชักตาตั้ง น้ำลายฟูมปาก ม่านตาดำหดเล็กลง ใจคอหงุดหงิดฟุ้งซ่าน มึนงง หายใจไม่ออก และในที่สุดอาจมีผลทำให้ผู้เสพประสาทเสื่อม และความจำเสื่อม (วิโรจน์ สุ่มใหญ่, 2542 : 59-62)

ยาบ้า หรือสารที่มีชื่อทางเคมีว่า “แอมเฟตามีน” (Amphetamine) ถูกค้นพบครั้งแรกในปี ค.ศ. 1887 ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ในการรักษาโรคหอบหืด และต่อมาใช้รักษาโรคง่วงหลับ (Nacrolepsy) ลดอาการซุกซนของเด็ก (Hyperkinetic Syndrome) ลดความอยากอาหาร (Appetite Suppressant) และเป็นยากระตุ้น (Stimulant) ในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้นำเอายาบ้ามาใช้ในกองทหารญี่ปุ่น เยอรมัน อเมริกัน และอังกฤษ เพื่อให้ร่างกายมีกำลัง กระฉับกระเฉงอยู่ตลอดเวลา และปฏิบัติงานได้ทนทานมากขึ้นไม่อ่อนเปลี้ยหรือง่วงนอนเร็ว พอหลังสงครามยาซึ่งกองทัพญี่ปุ่นกักตุนไว้จึงทะลักสู่ตลาด ทำให้ประชาชนชาวญี่ปุ่นใช้ยากันมาก จากนั้นก็ได้มีการใช้ยาบ้าอย่างแพร่หลายมากขึ้น ทั้งที่ไม่เกี่ยวกับด้านการแพทย์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2537 : 2)

ฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้า (Amphetamine) เป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทในสมองส่วนกลาง ทำให้ความคิดอ่านผ่องใสและร่างกายไม่มีความเหน็ดเหนื่อยในระยะแรกที่เสพ แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียมากกว่าปกติ ประสาทล้าทำให้การตัดสินใจช้าและผิดพลาด เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ แต่ถ้าใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะเกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพลวงตา หวาดระแวง คลุ้มคลั่ง เสียสติ เป็นบ้า อาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ และกรณีที่ได้รับยาในปริมาณมากจะทำให้สุขภาพทรุดโทรมมีความเสื่อมทางจิตถึงขั้นเป็นโรคจิตได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2537 : 1-2)

ในอดีตยาบ้าไม่มีการแพร่หลายหรือเป็นที่นิยมเสพกันมากนัก จะมีก็แต่กลุ่มคนที่มีอาชีพ ขับรถรับจ้าง รถเมล์ หรือรถบรรทุกหนักที่วิ่งระหว่างจังหวัดเป็นระยะทางไกลๆ เท่านั้น จุดซื้อขาย สะดวกทั้งผู้ซื้อผู้ขายคือ ปิ๊มน้ำมันข้างถนน ยาบ้าเริ่มแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วมากขึ้นและแพร่ ระบาดอย่างรุนแรงมากครั้งแรกในระหว่างปี พ.ศ. 2510-2512 โดยเฉพาะเมื่อมันมีประสิทธิภาพ เป็นยาที่ทำให้อดทนต่อผู้บังคับงานที่หนักได้ จึงกลายเป็นที่นิยมของผู้ใช้แรงงาน และกระจายสู่หมู่ ครงงานก่อสร้างกรรมกรแบกหาม เข้าไปในโรงงานอุตสาหกรรม และระบาดเข้าไปในหมู่นักเรียน นักศึกษาในที่สุด (สยามรัฐ, 1 มกราคม 2540 : 2)

จากผลสำรวจในปี พ.ศ. 2538 พบว่า ผู้เสพติดมีทุกกลุ่มอายุ แต่พบมากที่สุดคือ ในกลุ่ม เยาวชนและวัยรุ่นช่วงอายุ 16-25 ปี ปัญหาการติดยาเสพติดในวัยรุ่นเป็นปัญหาทางการแพทย์ ปัญหาสาธารณสุข และปัญหาสังคม ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสาธารณสุขด้านอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพ จิต อุดบัติเหตุ และโรคเอดส์ สารเสพติดในหมู่วัยรุ่นและเยาวชนทุกวันนี้ส่วนใหญ่คือ ยาบ้า เฮโรอีน รองลงมาคือสารระเหยและกัญชา (อัมพร ไอตระกูล, 2538 : 125-142)

ต่อมายาบ้าแพร่ระบาด และได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาระดับชาติในปี พ.ศ. 2539 การแพร่ระบาดในครั้งนี้มีมีความรุนแรงมากกว่าการแพร่ระบาดในอดีตอย่างเทียบกันไม่ ได้ เพราะการระบาดในอดีตนั้น จะจำกัดวงอยู่เฉพาะในกลุ่มกรรมกรหรือผู้ใช้แรงงานเท่านั้น ในขณะที่การแพร่ระบาดในครั้งนี้ได้ขยายวงไปสู่กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และคนว่างงานทั่วประเทศ วัตถุประสงค์ของการใช้ยาในการแพร่ระบาดในอดีตกับครั้งนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยการแพร่ ระบาดในอดีตนั้น ผู้ใช้ยาหันมาใช้ยานี้เพราะต้องการกระตุ้นตัวเองให้ทำงานได้หนักขึ้น ในขณะที่ การแพร่ระบาดในครั้ง นี้ ผู้ใช้ยาต้องการใช้เพื่อความบันเทิงเริงรมย์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ ไม่เกี่ยว ข้องกับการทำงานหาเลี้ยงชีพแต่ประการใด การแพร่ระบาดของยาบ้าในครั้ง นี้ นำพาความหายนะ มาสู่ครอบครัวและชุมชนทั่วทุกหัวระแหงของประเทศ ปัญหาการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงของยาบ้า เป็นเหตุให้รัฐบาลของพลเอกเขาวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งทำหน้าที่บริหารประเทศในตอนนั้น เริ่มหันมา ให้ความสนใจกับยาบ้าอย่างจริงจัง โดยก่อนหน้านี้นี้จะมีความเชื่อกันอยู่ในแทบทุกวงการว่า ยาเสพติดที่เป็นปัญหาของประเทศคือ เฮโรอีน (วิโรจน์ สุ่มใหญ่, 2543 : 15-17)

ปี	เฮโรอีน		ยาบ้า	
	จำนวนคดี	น้ำหนักของกลาง (กิโลกรัม)	จำนวนคดี	น้ำหนักของกลาง (กิโลกรัม)
2540	17,081	325	79,508	1,931 (21.5 ล้านเม็ด)
2541	13,944	577	131,368	3,012 (33.5 ล้านเม็ด)
2542	7,872	404	154,028	4,518 (50.2 ล้านเม็ด)
2543	4,926	384	180,287	7,549 (83.9 ล้านเม็ด)
2544	3,452	475	167,017	8,457 (94 ล้านเม็ด)
2545	1,484	697	107,806	9,481 (83.1 ล้านเม็ด)

ตารางที่ 1-1 แสดงสถิติจับกุมเฮโรอีนและยาบ้าทั่วประเทศ

นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2543 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้นายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย เป็นประธานในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 20 - 21 พฤศจิกายน 2540 คือ ให้มีการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540 : 39)

- 1) เร่งรัดให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติด ด้วยการเข้ามาตรกรทางกฎหมาย การศึกษา การกีฬา และดนตรี การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา เพื่อให้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติด และการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน ในเรื่องการไม่หลงมัวเมาในอบายมุข ยาเสพติด สารเสพติด บุหรี่และสิ่งมีนเมา รวมทั้งขยายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- 2) เร่งรัดการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด และสารเสพติด ทั้งผู้เสพ ผู้ค้า และผู้ผลิต โดยเน้นการดำเนินการกับนายทุน และผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง และเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการฟอกเงินอันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

หลังจากที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายแล้ว ต่อมาในวันที่ 19 สิงหาคม 2541 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการขยายตัวของปัญหาและลด ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยมีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาลักษณะแบบเบ็ดเสร็จ ภายใต้ยุทธศาสตร์ ราชภัฏ-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศจะต้องใช้ยุทธศาสตร์นี้เป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งเน้นในการผนึกกำลังของประชาชนและหน่วยงานราชการในการต่อต้านปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง และวางแนวทางการทำงานที่ชัดเจนขึ้นโดยมีการจัดองค์การในการดำเนินงานตั้งแต่ระดับ ชาติไปจนถึงระดับพื้นที่ โดยมีศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ (ศ.ปส.ช.) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ทำหน้าที่นำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ และศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดจังหวัดและกรุงเทพมหานคร (ศ.ปส.จ./ก.) มีผู้ว่า ราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ทำหน้าที่แก้ไขปัญหายา เสพติดในพื้นที่ตามนโยบายและข้อสั่งการของ ศ.ปส.ช. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540 : 39-40)

แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดในปี พ.ศ. 2544-2545

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ฯพณฯ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เล็งเห็นว่า สถานการณ์ปัญหาเสพติดกำลังเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และเมื่อรัฐบาลได้ วิเคราะห์ถึงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยต้องแก้แล้วพบว่า จุดแตกหักในการแก้ไข ปัญหายาเสพติดอยู่ที่หมู่บ้านชุมชนและพลังของคนไทยทั้งแผ่นดิน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐแค่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่เป็นหน้าที่ของคน ไทยทุกคน ที่ต้องมีจิตสำนึกในการรวมพลังแห่งความรักชาติรักแผ่นดินให้เกิดเป็นพลังของคนทั้ง แผ่นดินเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน (สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544 : 1)

ในปี พ.ศ. 2544 ฯพณฯ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้จัดการประชุมเชิง ปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงระดมความคิดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้าราชการฝ่ายการเมือง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ สำนักงานประมาตน์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งผู้นำชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และเยาวชนในสถานศึกษา

เพื่อบูรณาการปฏิบัติร่วมกันเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดโดยเร็ว และเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยกำหนดให้มียุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์หลัก สำหรับประสานพลังแห่งความร่วมมือในลักษณะพหุภาคีเพื่อต่อสู้กับปัญหา ยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการปฏิบัติ 9 ประการด้วยกันคือ 1) การปลูกพลังแผ่นดินและ การป้องกัน 2) การควบคุมตัวยาและสารเคมี 3) การปราบปราม 4) การบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพ 5) การข่าว 6) การอำนวยความสะดวกและประสานงาน 7) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม 8) ความร่วมมือระหว่างประเทศ และ 9) การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล โดยได้สั่งการมอบหมายให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ (สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544 : ก-ข)

แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด ถือกำเนิดขึ้นจากความพยายามในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด ภายใต้การบริหารงานของ ฯพณฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จึงได้มีการประกาศสงครามกับยาเสพติด และ กำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อระดมทุกส่วนใน สังคมให้เกิดเป็นพลังแผ่นดิน สำหรับต่อสู้เอาชนะปัญหา ยาเสพติดด้วยการลดระดับความรุนแรง และหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหา ซึ่งได้มีการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะปัญหา ยาเสพติด โดยร่วมกันกำหนดทิศทางในการดำเนินงานและเป้าหมายที่ต้องการ ตลอดจนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกัน ในลักษณะของการบูรณาการร่วม เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน และให้การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545 :85-87)

แผนป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคในสังคมมีความเข้มแข็งและรวมพลัง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดทุกขั้นตอน
2. เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวและลดระดับความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้น้อยลงจนหมดไปในที่สุด
3. เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

4. เพื่อลดปริมาณยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งด้านการผลิต การลำเลียง การค้า และการสนับสนุน
5. เพื่อเร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดให้กลับสู่สังคมอย่างปกติสุข

หน่วยงานที่ร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในปัจจุบันประกอบด้วย (สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545 : 87-88)

1. หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงาน ป.ป.ส.
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- กรมประชาสัมพันธ์

2. หน่วยงานรับผิดชอบและสนับสนุน

- กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ)
- ทบวงมหาวิทยาลัย
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
- กรุงเทพมหานคร
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- กระทรวงสาธารณสุข
- องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์การภาคเอกชน
- องค์การประชาชน

สภาพปัญหายาเสพติดในประเทศไทยในอดีต และปัจจุบัน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ปัญหาใหญ่คือ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2531 : 7-8)

1. ปัญหาการเป็นแหล่งผลิต

ยาเสพติดที่มีการลักลอบผลิตในประเทศไทย ได้แก่ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า โดยฝิ่นปลูกกันที่บริเวณภาคเหนือ เฮโรอีนมีการลักลอบกันมากที่บริเวณชายแดนพม่า กัญชาลักลอบปลูกกันมากที่บริเวณภาคอีสาน ยาบ้ามีการลักลอบผลิตในเขตเมืองทุกภูมิภาค

2. ปัญหาการเป็นเส้นทางลำเลียง

ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและเฮโรอีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก และประกอบไปด้วยเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีระบบการขนส่งระหว่างประเทศที่ดี ทำให้ประเทศไทยตกเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดไปสู่ทวีปต่างๆ ยาเสพติดที่มีการลำเลียงผ่านประเทศไทย ได้แก่ ยาบ้า ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา และโคเคน แต่ปัจจุบันการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้นได้ลดปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ในส่วนของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

3. ปัญหายาเสพติดแพร่กระจายในประเทศ

ประเทศไทยมีปัญหายาเสพติดมานานแล้ว ยาเสพติดที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีตจะเป็นฝิ่นและเฮโรอีน แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฝิ่นคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มเสกเดิม ตัวยาที่แพร่ระบาดมากและมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่กำลังตกอยู่ในภาวะที่วิกฤติที่จะต้องได้รับการแก้ไขที่เร่งด่วนที่สุด

“ยาเสพติด” เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะปัญหายาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในทุกพื้นที่ของประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ยาเสพติดเป็นสิ่งที่นำเอาความหายนะมาสู่ชีวิต ทรัพย์สิน สังคมของผู้เสพและผู้ที่เกี่ยวข้อง และทั้งยังเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะความเป็นมนุษย์น้อยลง ขาดสติสัมปชัญญะในการไตร่ตรอง จึงเป็นที่มาของการก่ออาชกรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นผลนำไปสู่ความล่มสลายของประเทศชาติ จึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การแพทย์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

ในปัจจุบันแม้รัฐบาลจะได้ดำเนินการทั้งในด้านการป้องกัน บำบัดรักษาปราบปรามและควบคุมยาเสพติดอย่างจริงจัง ตัวยาเสพติดและจำนวนผู้ติดยาเสพติดก็ยังไม่ได้หมดไปจาก

ประเทศไทย จากแนวโน้มโดยรวม จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี ขณะเดียวกันก็มีรายงาน “ผู้ป่วยใหม่” มากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - 2545 พบว่าผู้ใช้สารเสพติดมีอายุน้อยลง และพบปัญหายาเสพติดในเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่เพศหญิงมีอัตราการใช้สารเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าเพศชาย และยังพบปัญหายาเสพติดในภาคกลาง โดยเฉพาะกรุงเทพฯ มากกว่าภาคอื่นๆ อย่างชัดเจน ลักษณะของสิ่งเสพติดที่นิยม เปลี่ยนจากฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา เป็นยาบ้า ยาอี และยาเค ประชากรเฉลี่ย 45,000 คนต่อปี สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ในขณะที่จำนวนประชากรที่คาดว่าจะเป็นผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้มีจำนวนกว่า 1 ล้านคน แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 4.5 เท่านั้น

จากผลสำรวจสถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545 (มกราคม – กันยายน) พบว่า การแพร่ระบาดของเฮโรอีนในประเทศไทยลดลง เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้เฮโรอีนเดิมได้เปลี่ยนมาใช้ “ยาบ้า” หรือสารเมทแอมเฟตามีนแทน เพราะหาซื้อได้ง่ายและมีราคาถูกกว่า จากข้อมูลการสำรวจพบว่ามีเยาวชนจำนวนกว่า 6 แสนคน มีพฤติกรรมเสพยาบ้าอยู่ในขณะนี้ ถึงแม้จะมีการป้องกันอย่างเคร่งครัดโดยหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชนก็ตาม ส่วนการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทเอ็กซ์ตาซี โคเคน และเคตามีน ยังคงมีอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และกลุ่มผู้มีฐานะดี ซึ่งส่วนใหญ่มักจะแพร่ระบาดในแหล่งสถานบันเทิง

ยาเสพติดคืออะไร

ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือ สารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธี กิน ดม สูบ หรือ ฉีด แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ

ผู้เสพยาโดยทั่วไปจะมีลักษณะดังนี้ (ธนินฐา นาคิน, 2541 : 7-8)

1. ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ
2. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา
3. เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา
4. สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

เราจำแนกยาเสพติดโดยแบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (ธนินฐา นาคิน, 2541 : 7-8)

1. ยาเสพติดประเภทกดประสาท (Depressants) ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย

2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulants) ได้แก่ แอมเฟตามีน(ยาบ้า) โคเคน
3. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ แอลเอสดี (Lysergicacid diethylamide) ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย
4. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาท ร่วมกัน) ได้แก่ กัญชา ใบกระท่อม

สาเหตุการติดยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นสิ่งที่นำเอาความหายนะมาสู่ชีวิต ทรัพย์สิน สังคมของผู้เสพและผู้ที่เกี่ยวข้อง และยังเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะความเป็นมนุษย์น้อยลง ขาดสติสัมปชัญญะในการไตร่ตรองในการกระทำจึงเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นผลนำไปสู่ความล่มสลายของประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม ผลของการอบรมบ่มเพาะเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดไม่ได้ทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดมีจำนวนน้อยลง สาเหตุการติดยาเสพติดมีอยู่มากมายหลายสาเหตุด้วยกัน และขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่างประกอบเข้าด้วยกันด้วย ไม่ว่าจะมาจากครอบครัว สิ่งแวดล้อม ผู้ปกครอง โรงเรียน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม ปัญหาจากทางร่างกาย และจิตใจ

สาเหตุการติดยาเสพติดมีดังนี้ (ประเสริฐ ตันสกุลและคณะ, 2530)

1. จากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 - 1.1 *อยากลอง* เกิดจากการอยากรู้ อยากเห็น ทำการเสพโดยไม่คิดว่าตัวเองจะติด ในระยะแรกอาจจะชะล่าใจว่าเสพแล้วไม่ติด จึงเสพอีกจนติดสิ่งเสพติดนั้น
 - 1.2 *ความคึกคะนอง* เกิดขึ้นโดยเฉพาะกับกลุ่มวัยรุ่น เพราะต้องการที่จะแสดงความกล้าของตนเพื่อให้เพื่อนยอมรับว่าตนนั้นเก่ง จึงแสดงการเข้าสิ่งเสพติดโดยไม่ได้คำนึงถึงข้อเสียที่ตามมาจนตัวเองก็กลายเป็นคนติดยาในที่สุด
 - 1.3 *การชักจูงจากคนอื่น* เกิดจากการเชื่อคำโฆษณาของผู้ค้ายาเสพติด โดยผู้ขายจะอ้างถึงสรรพคุณของยาเสพติดว่ามีคุณภาพดี หรือเกิดจากการชักจูงจากเพื่อนที่เสพยาเสพติดอยู่แล้ว และเพราะความเชื่อหรือเกรงใจเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตนเป็นพวกเดียวกันกับเพื่อน จึงทดลองยาเสพติดจนติด

2. จากการถูกลอกหลวง

ผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มบางรายใช้ยาเสพติดผสมลงในสินค้าที่ตัวเองขายเพื่อให้ผู้รับประทานเกิดอาการติด และอยากกลับมารับประทานอีก กว่าจะทราบว่าตนเองติดยากี่เมื่อเกิดอาการต้องการเสพที่รุนแรง และมีสุขภาพเสื่อมลง

3. สาเหตุจากการเจ็บป่วย

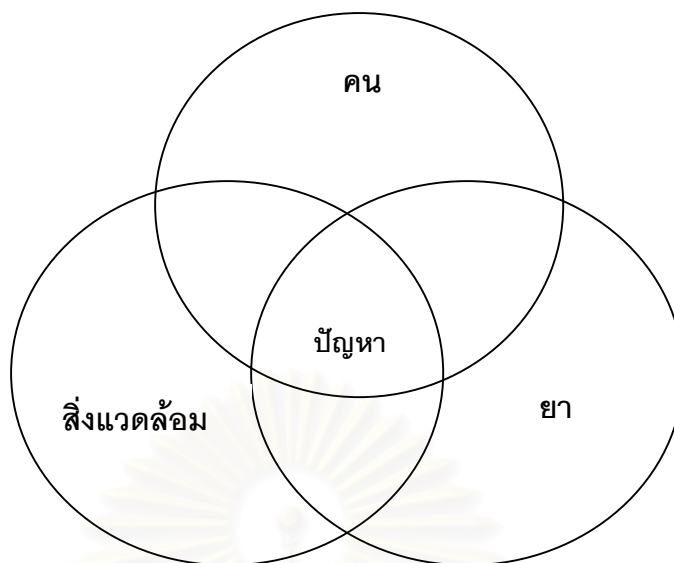
- 3.1 *การเจ็บป่วยทางกาย* เช่น การได้รับบาดเจ็บรุนแรง เป็นแผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดเป็นประจำ เป็นโรคประจำตัว จึงหาวิธีที่ไม่ให้ตัวเองรับความทุกข์ทรมาน จึงรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับการปวด เมื่อยาหมดฤทธิ์ก็กลับมาใช้อีก เมื่อใช้ยานี้บ่อยครั้งก็จะเกิดอาการติดยานั้น
- 3.2 *การเจ็บป่วยทางจิต* เช่น การมีความวิตกกังวล มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าเสียใจ ทำให้สภาพจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดอาการป่วยทางจิต จึงพยายามหายาหรือสิ่งเสพติดที่สามารถคลายเครียดจากจิตใจได้ชั่วคราวมาใช้ เมื่อทำต่อไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ติดยาในที่สุด
- 3.3 *การปฏิบัติไม่ถูกต้องในการใช้ยา* โดยการไม่พบแพทย์แต่ไปซื้อยามาใช้เองโดยที่ไม่รู้สรรพคุณที่แท้จริงของยา หรือขนาดที่ควรใช้ ดังนั้นการใช้ยาเกินขนาด หรือใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานก็ทำให้ติดยานั้นๆ ได้เหมือนกัน

4. สาเหตุอื่นๆ

สาเหตุการติดยาเสพติดอาจขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติดจนเกินไป การลอกเลียนแบบ หรือแม้กระทั่งการประชดชีวิต เป็นต้น

องค์ประกอบของปัญหาเสพติด

ปัญหาเสพติดสามารถจำแนกองค์ประกอบของปัญหาได้ 3 ประการด้วยกัน คือ ความต้องการยาเสพติด ปริมาณยาเสพติด และภาวะแวดล้อมที่ส่งผลให้ความต้องการและปริมาณของยาเสพติดเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้เกิดปัญหาเสพติดก็คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้มีปฏิสัมพันธ์กันจนกระทั่งนำไปสู่การเกิดปัญหาเสพติด และการใช้ยาในทางที่ผิด ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2541 : 3-6)

ภาพที่ 1-1 แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัญหายาเสพติดระหว่างคน ยา และสิ่งแวดล้อม

1. ตัวบุคคล

เมื่อมนุษย์ประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม จนไม่สามารถที่จะแก้ไขหรือปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงหรือสภาพนั้นๆ ได้ ก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม และอาจจะหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาชีวิตได้

ในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ พบว่า “พฤติกรรมของบุคคล” มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติด กล่าวคือ ผู้ใช้ยาเสพติดจำนวนไม่น้อยจะมีพฤติกรรมก่อนหน้าการใช้ยาในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมไม่มากนักน้อย เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ลักษณะพฤติกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้ยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เริ่มต้นในวัยรุ่นน อายุระหว่าง 15-25 ปี เป็นส่วนใหญ่

2. ตัวยา

โดยตัวของมันเองแล้วไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ เลย ถ้าหากบุคคลไม่ได้ไปหยิบใช้ แต่เมื่อบุคคลไปใช้ยา ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่ใช้ยาประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งขึ้นอยู่กับฤทธิ์และขนาดของตัวยาที่ใช้ ตลอดจนวิธีใช้

3. สิ่งแวดล้อม

บุคคลจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ จะต้องปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ได้ ก็แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ไปจากสังคม ซึ่งอาจหันไปใช้ยาเสพติดได้ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการที่จะผลักดันหรือชักจูงให้บุคคลหันไปใช้ยาเสพติด

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาเสพติดจึงต้องดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุทั้ง 3 ประการนี้ ในด้านของตัวยาต้องใช้วิธีการควบคุม โดยการปราบปรามและปลูกพืชทดแทน เพื่อเป็นการลดปริมาณยาเสพติด (Supply Reduction) ส่วนในเรื่องของตัวคนต้องดำเนินการป้องกัน โดยการสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้ไปใช้ยาเสพติด และดำเนินการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้หยุดการใช้ยาเพื่อเป็นการลดความต้องการยาเสพติด (Demand Reduction) นอกจากนี้ จะต้องดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อม ระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อไม่ให้มีส่วนที่จะผลักดันให้คนเกิดปัญหาแล้วหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก

ผลกระทบของปัญหาเสพติด

ยาเสพติดในปัจจุบันได้แพร่ขยายและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการเพิ่มปริมาณผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้เสพยาเสพติด ปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดทำให้เกิดผลเสียมากมายมหาศาลในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2531 : 7-8)

1. ด้านปัญหาเศรษฐกิจ

ยาเสพติดทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย ทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางตรง ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเล็งเห็นว่าการค้ายาเสพติดเป็นช่องทางหาเงินที่ง่าย มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำจึงทำให้ได้เงินจำนวนมากในเวลาที่รวดเร็ว ส่วนผู้เสพต้องสูญเสียเวลาและเงินทองเฉลี่ยอย่างน้อยวันละประมาณ 50 บาท เพื่อที่จะเสพยา ซึ่งการกระทำนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการพัฒนาต่อประเทศชาติแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของครอบครัวโดยตรง ส่วนผลเสียที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศทางอ้อมนั้นมีมากโดยเฉพาะในส่วนของรัฐบาล เพราะต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก แทนที่จะนำงบประมาณเหล่านี้ไปพัฒนาเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นของประเทศ

2. ด้านปัญหาสังคม

ยาเสพติดเป็นสิ่งชักนำให้มนุษย์ในสังคมเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางลบเป็นที่ปรากฏ อยู่เสมอว่าปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาการว่างงาน ฯลฯ ล้วนแต่มีสาเหตุจาก ปัญหา ยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ยาเสพติดจึงนับเป็นตัวทำลาย ความสงบสุขของสังคม และบางครั้งยังทำให้ชนบทรอบนิยมประเพณีอันดีงามของสังคมต้องเสื่อม ไปด้วย เนื่องจากมีคนประพฤติปฏิบัติผิดระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้

3. ด้านปัญหาทรัพยากรของประเทศ

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศก็คือ ทรัพยากรกำลังคน ประเทศใดก็ตามที่ทรัพยากรกำลังคนมีคุณภาพต่ำ โอกาสที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าย่อมเป็นไปได้ ยาก ประชากรที่ติดยาเสพติดนั้นย่อมเป็นบุคคลที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดแรงจูงใจใน การประกอบกิจกรรมใดๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติโดยส่วนรวม ประเทศ ชาติยังมีประชากรติดยาเสพติดมากเท่าใด ก็เท่ากับว่าทรัพยากรกำลังคนของประเทศถูกทำลายไป มากเท่านั้น นอกจากนี้ยังกระทบกระเทือนต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตของประเทศอีกด้วย

4. ด้านปัญหาความมั่นคงของประเทศ

ปัจจัยอันมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ ประกอบด้วยพลังอำนาจในด้านต่างๆ อันได้แก่ พลังอำนาจทางเศรษฐกิจ พลังอำนาจทางสังคม พลังอำนาจทางการเมืองทั้งภายในและระหว่าง ประเทศ เป็นต้น เมื่อพลังอำนาจประการใดประการหนึ่ง หรือหลายประการดังกล่าวอ่อนแอลง โดย สืบเนื่องมาจากปัญหา ยาเสพติดแล้ว ก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศในที่สุด

การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดพร้อมทั้งกิจกรรมที่หลากหลาย มีการกำเนิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกๆ ปี กิจกรรมเหล่านี้ถูกจัดขึ้นเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของประชาชนให้หันมาใช้เวลาร่วม ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อสุขภาพและจิตใจ เช่น การออกกำลังกาย การประกวดวาดภาพ การร้อง เพลง และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนตระหนักรู้ว่าเรายังมีสิ่งดีๆ อีกมากมายให้ ทำ และกิจกรรมต่างๆ นี้ก็สามารถให้ความสุขกับตัวท่านเองในระยะยาว ไม่ใช่ความสุขชั่วครั้งชั่วคราวจากการเสพยาเสพติด โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดถูกจัดตั้งโดยองค์กรที่พร้อมจะช่วยเหลือ

เหลือผู้ติดยาเสพติดในทุกๆ เมื่อ และพร้อมที่จะให้กำลังใจแก่ผู้ติดยาให้เขากลับตัวเป็นคนดี กลับคืนสู่สังคมที่ดี มีชีวิตที่ไม่หลงผิดมอมเมาไปกับยาเสพติด

ถึงแม้จะมีการจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดขึ้นในทุกๆ ปี จำนวนผู้ใช้และผู้ค้ายาเสพติดไม่ได้ลดน้อยลงเลย การกระทำที่พากเพียรพยายามและความหวังดีขององค์กรต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการรณรงค์ฯ ต่อสังคมไทยดูเหมือนจะสูญเปล่าหรือ หรือว่าการมีสามัญสำนึกของคนไทยที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนั้นน้อยลงไปทุกวัน คุณค่าของมนุษย์ลดน้อยลง แต่คุณค่าของเงินเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้พ่อค้ายาเสพติดทั้งหลายไม่ยอมลดละที่จะหาช่องทางในการลักลอบค้ายาเสพติดแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขาเหล่านั้นไม่ได้คำนึงถึงศีลธรรมจรรยาหรือว่ากฎระเบียบใดๆ ในสังคมทั้งนั้น ดังนั้นโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจึงไม่สามารถทำให้ปัญหาของยาเสพติดหมดลงไป แต่การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดก็สามารถทำให้เกิดการหยุดการขยายตัวและลดระดับความรุนแรงของปัญหา ไม่ให้ก่อผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง และเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาโลกและกระบวนการทางสังคมให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้

จากความเป็นจริงที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดไม่สามารถหมดไปด้วยการรณรงค์โดยการสื่อสาร จึงเป็นข้อน่าสงสัยแก่ผู้วิจัยว่าทำไมการสื่อสารในประเทศไทยจึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ รวมทั้งยังไม่มี การรณรงค์ในโครงการรณรงค์ในประเทศไทยมาก่อนว่ามีหน่วยงานใดทำการรณรงค์ประเภทใดบ้าง มีวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการประเมินผลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยว่าได้มีการกระทำอย่างไรไปแล้ว เพื่อพินิจว่าโครงการฯ ต่างๆ มีผลต่อสังคมมากน้อยเพียงใด และเพื่อดูทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตเพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดอีกเป็นจำนวนมากให้หลุดพ้นจากยาอันตรายเหล่านี้

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาจากแผนงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540-2546 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการจัดตั้งโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดขึ้นเป็นจำนวนมากโดยได้รับความสนับสนุนทั้งจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน แต่ประโยชน์จากแผนงานของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่างๆ นั้น ไม่ว่าจะ เป็นทั้งโครงการที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวยังไม่เคยถูกรวบรวมเพื่อนำมาเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบ ดังนั้นแผนงานของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่างๆ นี้จะช่วยให้เราในการให้ความรู้ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติในอนาคต และด้วยจากแผนงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเหล่านี้ จะทำให้เรา

เข้าใจและมองเห็นภาพรวมของขบวนการสื่อสารและการป้องกันยาเสพติดมากขึ้น และจะเห็นถึงการดำเนินงานตั้งแต่โครงการรณรงค์ในระยะแรกเริ่มว่าเคยเป็นอย่างไรมาก่อน ได้มีการพัฒนาอย่างไร ปัจจุบันกำลังดำเนินงานอย่างไร และสุดท้ายจึงสามารถคาดการณ์สถานการณ์ยาเสพติดและภาพอนาคตของประเทศชาติว่าจะเป็นอย่างไรมาก่อน

อีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษา และวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2540-2546 เป็นเพราะว่าปัญหาเสพติดในอดีตนั้นแตกต่างจากปัญหาในปัจจุบันเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะตัวบุคคลผู้ช้ยา สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเจริญทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี และสภาพความแตกต่างของพื้นที่ในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้ปัญหาเสพติดแตกต่างกันไป อันเป็นผลให้การป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคตด้วย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงของปัญหาเสพติด ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้อง วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาเสพติดทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2546 มีโครงการใดบ้าง และใครเป็นผู้ดำเนินโครงการ
2. สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยเป็นอย่างไร
3. แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยต่อไปจะเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และผู้ดำเนินโครงการในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540-2546
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย
3. เพื่อคาดการณ์แนวโน้ม ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยต่อไปในอนาคต

1.4 ข้อเสนอพื้นฐาน

1. โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นทั้งของภาครัฐและเอกชน และประสานงานในระดับรัฐและชุมชน
2. เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมีไม่มากเพียงพอ เป็นผลทำให้รูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานรณรงค์ไม่มีประสิทธิภาพ
3. โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมากกว่าปัจจุบัน

1.5 นิยามศัพท์

การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด หมายถึง โครงการรณรงค์ที่มีมาตรการสื่อสารที่หลากหลายพร้อมทั้งมีการวางแผนโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2546 การรณรงค์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ

1. การวางแผนโครงการ
2. การดำเนินการรณรงค์
3. การประเมินผล

สภาพปัญหา หมายถึง สถานการณ์ของยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอยู่ในประเทศไทย และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีการแก้ไขให้สำเร็จได้ จึงต้องดำเนินการแก้ไขจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากการชักจูงของเพื่อน ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากการแตกแยกของครอบครัว ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากการถูกล่อลวง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันการแพร่กระจายของยาเสพติดยังคงแทรกแซงเข้าไปยังประชากรทุกหมู่เหล่า ทุกเพศทุกวัย

วัตถุประสงค์ หมายถึง ความต้องการที่อยากจะให้ผลของการรณรงค์ประสบความสำเร็จและเป็นไปอย่างที่มีจุดหมาย ซึ่งจะต้องมีการกำหนดความต้องการ มีการระบุหรือกำหนดเป้าหมายที่แน่ชัดในการดำเนินการ แล้วจึงพัฒนายุทธวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์นั้นๆ วัตถุประสงค์ของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบด้วยกัน คือ

- เพื่อสร้างการรับรู้(Awareness)
- เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ (Inform)

- เพื่อโน้มน้าวใจ (Persuade)
- เพื่อเกิดพลังขับเคลื่อน (Mobilize)
- เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง (Change)

กลยุทธ์ หมายถึง แผนหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การรณรงค์สำเร็จลุล่วงได้ดีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการแก้ปัญหาสุขภาพเสพติดจึงจำเป็นต้องเข้าใจสาเหตุและกลไกการเกิดปัญหา เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขได้ครบวงจร มิใช่ไปเน้นที่จุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น ปัญหาสุขภาพเสพติดเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน มีความเกี่ยวข้องทั้งด้านชีววิทยา สุขภาพจิต อาชญากรรม การเมือง เศรษฐกิจและสังคม การวางแผนงานที่ดีนั้นจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้การรณรงค์ประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมีดังนี้

1. กลยุทธ์ในการกำหนดสาร แบ่งการนำเสนอสารออกเป็น (1) การกำหนดกลยุทธ์สารที่เร้าความกลัว (2) การกำหนดกลยุทธ์สารโดยใช้หลักเหตุและผล (3) การสร้างเนื้อหาจากกลุ่มอ้างอิง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม
2. กลยุทธ์การใช้สื่อผสม แบ่งออกเป็น สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ
3. กลยุทธ์การกำหนดวาระสาร
4. กลยุทธ์การตลาดเพื่อสังคม

การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดกลุ่มคนผู้ที่จะทำการรณรงค์ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มครอบครัว(บิดา มารดา/ผู้ปกครอง) กลุ่มนักศึกษา กลุ่มวัยชรา กลุ่มชุมชน กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นต้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้มีการกำหนดช่องทางสื่อสารได้ตรงและเข้าถึงตัวผู้รับสารได้ง่ายและเร็วขึ้น จึงทำให้ประหยัดทั้งงบประมาณและเวลา

วิธีการประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดผลของโครงการรณรงค์ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ในการทำการรณรงค์ทุกครั้งมีความจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินผล เพื่อที่จะวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานว่าประสบผลสำเร็จ คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่ ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ ปฏิกริยาโต้ตอบของกลุ่มเป้าหมาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นโดย

การประเมินความครอบคลุมของสื่อ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การสนองตอบ ผลกระทบ และอิทธิพลของสื่อต่อกลุ่มเป้าหมาย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลคือ เอกสาร (หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายงาน และสิ่งพิมพ์ต่างๆ) วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และข้อมูลที่มีผู้รวบรวมค้นหาไว้แล้ว และศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายโดยการสังเกตการสัมภาษณ์ทั่วไป การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิจัยประเมินผลโครงการ

แนวโน้ม หมายถึง สถานการณ์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่นั่นจะเป็นไปในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น

- หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนจะร่วมมือร่วมใจกันเร่งการรณรงค์ เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ทุกคนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และมีจิตสำนึกที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังในฐานะที่เป็นปัญหาของสังคม และของประเทศชาติ
- โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายในสังคม มีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดทุกขั้นตอน
- โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจะมียุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันผู้ที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติด เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ประสิทธิภาพ หมายถึง วิธีการ หรือขั้นตอนที่ทำให้การรณรงค์นั้นบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งต้องมีเกณฑ์ในการวัด ได้แก่ สื่อที่ออกมาต้องสนองนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้, ผลของการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ไม่ให้ผู้ที่ไม่เคยติดยาเสพติด เสพยาเสพติด และผู้ติดยาเสพติด เลิกยาเสพติด, ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้, การตอบรับของประชาชนต่อโครงการรณรงค์เป็นไปตามเป้าที่ตั้งไว้ ฯลฯ

ประสิทธิผล หมายถึง การประเมินผลสัดส่วนระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริงในช่วงระยะเวลาที่กำหนดกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการ

1.6 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทิศทางของกรรณรังค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย” ดังนี้

1. ระยะเวลาที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2546 เท่านั้น เพราะในช่วงเวลานี้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูง และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเริ่มหันมาเอาใจใส่และทำการรณรงค์อย่างจริงจังและชัดเจน
2. หน่วยงานที่นำมาวิเคราะห์ประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น เนื่องจากทั้ง 3 หน่วยงานนี้เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักที่ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในปัจจุบัน
3. ผู้วิจัยทบทวนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเฉพาะในประเทศไทย
4. ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์เฉพาะกระบวนการขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social change)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อแสดงให้เห็นถึงจำนวนของผลงานโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่ดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2546
2. เพื่อทราบถึงข้อมูลโครงการรณรงค์ต่างๆ รวมทั้งสถานการณ์ยาเสพติด เพื่อจะสามารถก่อประโยชน์และเป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนไทยในอนาคต
3. เพื่อทราบแนวโน้มของแผนโครงการรณรงค์ยาเสพติดว่ามีลักษณะอย่างไร ควรส่งเสริมและสนับสนุนโครงการรณรงค์ในด้านไหน
4. เพื่อเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และปรับปรุงในการศึกษาวิจัยโครงการลักษณะนี้ในแง่มุมอื่นอีกต่อไป
5. เพื่อทราบถึงการใช้สื่อต่างๆ ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และสามารถนำมาประเมินผลใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการรณรงค์ผ่านสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป
6. ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการผลิตสื่อ และวางแผนการใช้สื่อเพื่อการรณรงค์โครงการอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา 5 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. แนวคิดและทฤษฎีการรณรงค์
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ (Strategy)
3. การวิจัยอนาคต (Futures Research)
4. ทฤษฎี เกี่ยวกับ Message-based theory/Behavioral-based theory
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาวิจัยมาแล้ว

2.1 แนวคิดและทฤษฎีการรณรงค์

การรณรงค์เป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เกิดการรับรู้ เปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติและการปฏิบัติ โดยอาศัยสื่อหลายๆ ชนิด หลายกลวิธี การรณรงค์เป็นการนำเอากลยุทธ์ทางการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์มาใช้เพื่อสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรณรงค์นั้นถูกสร้างขึ้นเพื่อการโน้มน้าวใจทางการสื่อสาร เพื่อให้คล้อยตาม (Persuasive communication) และให้ข้อมูลข่าวสารพร้อมทั้งความรู้ (To inform/to educate) โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อที่จะพัฒนาชุมชน/สังคม (To develop) โดยใช้วิธีการสื่อสารผ่านสื่อที่มีอยู่ทุกสื่อ (Communication through media) เพื่อที่จะสร้างกิจกรรมการสื่อสาร (Set of communication activity) ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เช่น คน และสังคม (Target audiences) เพื่อที่จะระดมความมีส่วนร่วมไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Change) ทั้งด้านความคิดและการกระทำ

ทฤษฎีการรณรงค์

Perloff และ Petty (1991) นักวิชาการสาขาการสื่อสาร (อ้างในกิตติ กันภัย, หน้า 239) กล่าวว่า การจัดทฤษฎีการรณรงค์จำเป็นต้องใช้แบบจำลองการสื่อสาร “who (source) says what (message) through which modality (channel)” เป็นฐานในการวัด ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้ส่ง

สาร (source factors) ที่สำคัญคือ การรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ (effective) ควรใช้ผู้สื่อสาร (spokespersons) ที่มีความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้รับสารเป้าหมาย (perceived as credible)

เนื่องจากการรณรงค์ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้กับทุกๆ ปัญหา ดังนั้นการตัดสินใจว่า ปัญหาใดเป็นปัญหาที่สำคัญจึงควรถูกพิจารณาโดยคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การรณรงค์ต้องนำไปสู่การแก้ปัญหาซึ่งประชาชนยอมรับ
2. ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ต้องมีความสำคัญต่อคนจำนวนมากๆ
3. การรณรงค์ต้องเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาซึ่งประชาชนยอมรับได้
4. การรณรงค์ต้องมุ่งสู่ความคิดหลักๆ เพียงความคิดเดียว

McGuire (1981, n.p.) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการรณรงค์ไว้ว่า เป็นการกระทำของบุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ มีกระบวนการในการป้อนข้อมูล (Input) และดูถึงผลที่ออกมา (Output) การป้อนข้อมูลประกอบไปด้วยส่วนประกอบต่างๆ ที่จะสร้างการสื่อสารเพื่อที่จะเปลี่ยนทัศนคติและการกระทำ ส่วนผลที่ออกมานั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนของกระบวนการป้อนข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับและมีผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย

McGuire ยังได้นำพื้นฐานทฤษฎีการสื่อสารจาก Lasswell มาอธิบายอีกว่า ปัจจัยในการป้อนข้อมูล (Input) คือ ตัวแปรอิสระที่สามารถกำหนดได้ และใช้ในการสร้างแบบการสื่อสารการรณรงค์ทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านทัศนคติและการกระทำอีกด้วย และลำดับขั้นตอนการสื่อสารจะเริ่มจาก ใคร? พูดอะไร? ผ่านสื่อใด? กับใคร? เกิดผลลัพธ์อย่างไร? และแบ่งเป็นตัวแปรได้ 5 ระดับ คือ

1. แหล่งสาร (Source) คือ ลักษณะของบุคคลที่ส่งสารสู่สาธารณะ และผลกระทบที่เกิดขึ้นมักเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆ เช่น ลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม ฯลฯ) ตัวแปรต่างๆ นี้จะเป็นตัวกำหนดว่าสารที่ถูกส่งออกไปนั้น จะมีผลต่อความน่าเชื่อถือและความน่าสนใจของเนื้อหาสารมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการนำเสนอโดยเพศชายหรือหญิง หรือ โดยบุคคลธรรมดาหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น
2. สาร (Message) คือ ลักษณะการเข้าอารมณ์ของสาร รูปแบบ และปริมาณของสารที่บางครั้งถ้าถูกส่งออกไปด้วยความเร็วก็อาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ช่องทางการสื่อสาร (Channel) คือ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่แตกต่างกันทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ต่างกัน เช่น ความน่าเชื่อถือ ความเข้าใจ และการยอมรับ
4. ผู้รับสาร (Receiver) คือ ลักษณะประชากรกลุ่มเป้าหมาย เช่น อายุ เพศ การศึกษา ลักษณะทางประชากร รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นต้น
5. ผู้รับสารปลายทาง (Destination) คือ ผลจากการสื่อสารโน้มน้าวใจอาจจะเกิดซ้ำเนื่องจากเครื่องมือที่ใช้วัดเป็นการวัดผลแบบทันทีทันใด จึงไม่เหมาะสมกับการวัดผลจากการรณรงค์ที่ต้องการให้ก่อเกิดผลระยะยาว หรือ ผลของสารที่ถูกส่งออกไปนั้นไม่ได้มีเฉพาะสารที่ตั้งใจจะส่งเพียงอย่างเดียวแต่อาจเกิดจากสารที่เกี่ยวข้องกันด้วย

ส่วนปัจจัยของผลที่ออกมา (Output) ผู้ออกแบบการรณรงค์ควรพิจารณาดูว่า ตัวแปรด้านการป้อนข้อมูล (Input) จะมีผลต่อแต่ละขั้นตอนของผลที่ออกมาได้อย่างไร ถ้าการรณรงค์นั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับสารจะสามารถสังเกตได้จากขั้นตอนแรก คือ การเปิดรับสาร การเข้าร่วมการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ การยอมรับและเปลี่ยนทัศนคติ จนถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ความหมายของการรณรงค์

การรณรงค์ คือ วิธีการที่ใช้สื่อหรือกิจกรรมหลายชนิดอย่างต่อเนื่องและยาวนานพอควร โดยมีแผนอย่างรัดกุมเพื่อบ่มเพาะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของบุคคลเป้าหมาย (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2542 : 2)

Rogers (1973) (อ้างในกิตติ กันภัย หน้า 227) กล่าวว่า การรณรงค์ คือ ชุดกิจกรรมการสื่อสารที่ถูกวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า ซึ่งได้รับการออกแบบโดยผู้ต้องการการเปลี่ยนแปลง (Change agents) เพื่อให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้รับสารในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

การรณรงค์ คือ วิธีการที่จะสร้างความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อนำไปสู่การยอมรับวิธีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ความคิดหลักของการรณรงค์คือ การโน้มน้าวจิตใจให้มีการร่วมมือปฏิบัติในสิ่งที่ดีกว่า ประชาชนเป้าหมายจะได้รับการแสดงให้เห็นซ้ำๆ ว่าการปฏิบัติดังกล่าวจะช่วยแก้ไขปัญหบางอย่างที่เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง วัตถุประสงค์ของการรณรงค์คือ เพื่อให้ประชาชนได้รับและยอมรับความคิดใหม่และ

เกิดความสนใจพุ่งตรงไปยังการปฏิบัติใหม่ๆ ด้วยวิธีต่างๆ หลายๆ วิธีด้วยกัน (ณรงค์ สมพงษ์, 2535 : 357)

การรณรงค์ หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบและให้ความร่วมมือเพื่อให้การรณรงค์สำเร็จ จึงต้องมีการระดมข้อมูลการวางแผน การปฏิบัติการและการประเมินผล โดยอาศัยเทคนิควิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายว่าจะรับสารและเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้อย่างไร และการร่วมมือทำตามที่ชักจูงใจเป็นไปตามที่องค์การต้องการ (เกษม จันทรน้อย, 2537 : 121)

Salmon, C.T. (1989, p.35) กล่าวว่า เมื่อองค์กรใดองค์กรหนึ่งได้นิยามสถานการณ์ซึ่งคุกคามต่อคุณค่าของสังคมการรณรงค์นั้นจึงจะเกิดขึ้น ส่วนประเด็นของการรณรงค์นั้นจะเริ่มจากกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่สนใจปัญหา แล้วจึงตามด้วยความสนใจของสาธารณชนและความสนใจของรัฐบาล ซึ่งนำไปสู่ความสนใจของสื่อมวลชนและสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง การรณรงค์มักเป็นความพยายามที่จะโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป มากกว่าการเปลี่ยนแปลงแบบทันทีทันใด

วิจิตร อวระกุล (2534, หน้า 65-66) ให้ความหมายการรณรงค์ไว้ว่า การรณรงค์คือ การดำเนินการเพื่อกระตุ้นมวลชนให้ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อแก้ไขสภาวะการณ์ของสังคมให้ดีขึ้น และปลอดภัยขึ้น การรณรงค์มีลักษณะของการดำเนินการอย่างทันทีทันใดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เน้นความเอิกเกริก ครึกโครม เพื่อให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว หวาดกลัว หรือว่าเรงใจ มีกำลังใจ และเพื่อให้ความร่วมมือในการดำเนินการ

อรรวรรณ บิลันธนโธวาท (2537, หน้า 243) ให้ความหมายของการรณรงค์ว่า การรณรงค์คือ ขั้นตอนของเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีกิจกรรมของการโน้มน้าวใจเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของการรณรงค์คือ

1. มีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง
2. มีโครงสร้างของการทำงานแบบองค์กร
3. มีผู้นำ
4. ไม่มีฝ่ายต่อต้านอย่างจริงจัง
5. มีลักษณะของการโน้มน้าวใจอยู่ด้วยเสมอ

5 ลักษณะข้างต้นนั้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่นักบรรณคดีควรคำนึงถึงก่อนที่จะทำการบรรณคดีใดๆ ทั้งสิ้น ส่วนการบรรณคดีที่ดีและสมบูรณ์แบบนั้นควรมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้จึงจะประสบความสำเร็จ (กิตติ กันภัย, 2543 : 231-233)

1. การบรรณคดีเป็นการกระทำที่มีเป้าหมายประสงค์ (A campaign is purposive) การที่จะทำการบรรณคดีทุกครั้ง ผู้ทำการบรรณคดีจะต้องคำนึงถึงผลกระทบของการสื่อสารของตนที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งระดับความนึกคิดของปัจเจกบุคคล (Individual-level structural changes) และระดับโครงสร้างทางสังคม (Societal-level structural changes) ซึ่งผลตอบรับนั้นสามารถให้ประโยชน์ต่อผู้รับหรือผู้ส่งก็ได้
2. การบรรณคดีเจาะเป้าหมายไปยังคนกลุ่มใหญ่ (A campaign is aimed at a large audience) กลุ่มเป้าหมายของการบรรณคดีจะเป็นใครหรือมีจำนวนเท่าไรก็ได้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการบรรณคดีนั้นๆ แต่กลุ่มเป้าหมายจำเป็นที่จะต้องมีความใหญ่เพื่อที่จะคุ้มค่ากับการที่จะต้องใช้เงินทุนและทรัพยากรในการบรรณคดีแต่ละครั้ง
3. การบรรณคดีต้องมีการกำหนดช่วงเวลาที่จะทำการบรรณคดีอย่างชัดเจน (A campaign must be scheduled) ช่วงระยะเวลาของการบรรณคดีเริ่มตั้งแต่การทำการวางแผนจนถึงขั้นการประเมินผลซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย ระยะเวลาการบรรณคดีเป็นได้ทั้งแบบระยะสั้น (2-3เดือน) และระยะยาว (5-10ปี)
4. การบรรณคดีต้องมีการเตรียมชุดของกิจกรรมการสื่อสารเอาไว้ล่วงหน้าเสมอ (A campaign must prepare a set of communication activity) ความสำเร็จของการบรรณคดีนั้นๆ ขึ้นอยู่กับวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมีการประสานกันดีพอ กิจกรรมการสื่อสารหลักๆ จึงได้แก่ การผลิตเนื้อหาสาร (Message production) และการเผยแพร่กระจายสาร (Message distribution) โดยผ่านช่องทางการสื่อสารแบบต่างๆ สื่อและองค์กรที่เป็นผู้รับผิดชอบการบรรณคดีจะกำหนดกิจกรรมเหล่านี้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการบรรณคดี

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542, หน้า 8) แบ่งชนิดของการบรรณคดีเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การบรรณคดีทางการค้า การโฆษณา (Advertising Campaign) เป็นการจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ข่าวสารหรือสินค้าแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทในการติดต่อสื่อสารระหว่างบริษัทผู้ผลิตสิน

คำกับประชาชน ผู้บริโภคเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้มีการยอมรับปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริโภคได้
รับความคิดใหม่และยอมรับความคิดนั้นเพื่อผลกำไรทางเศรษฐกิจเป็นหลัก

2. *การรณรงค์ทางสาธารณะ (Public Campaign)* คือ การดำเนินการที่จะสร้างความ
ร่วมมือในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากได้รับความคิดใหม่
และยอมรับความคิดเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้เกิดผลการพัฒนาต่างๆ แก่สังคมและ
ประเทศชาติ การรณรงค์ทั้งหลายต่างมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและ
ความต้องการในสารที่นำเสนอทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น โครงการรณรงค์ให้ความรู้
ความเข้าใจแก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนนั้น ควรจัดเป็นการรณรงค์ประเภท “การรณรงค์ทางสาธารณะ” ทั้งนี้เพราะผล
ประโยชน์ดังกล่าวมิใช่เพื่อผลกำไรทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่
เอื้อประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนต่อไปในอนาคต

การจัดทำโครงการ (Situation Analysis)

การจัดทำโครงการ (Situation Analysis) คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนเริ่มการ
รณรงค์ หรือ การวิจัยก่อนการวางแผน (Formative Research) ที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและ
เอกชนให้ความร่วมมือกัน โดยที่ก่อนจะมีการทำโครงการรณรงค์ทุกครั้งจะต้องมีการประชุมคณะ
กรรมการร่วมกัน เพื่อหารือถึงสภาพปัญหาเสพติดที่เป็นอยู่และพิจารณาว่าควรจะทำเนงาน
อย่างไรต่อไป ก่อนที่จะได้โครงร่างของแผนโครงการรณรงค์อย่างดีอาจต้องใช้เวลามากในการ
สำรวจสถานการณ์ที่เป็นจริงก็จริง แต่การจัดทำโครงการ หรือการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ดีก่อนการ
วางแผนนั้นจะช่วยรักษาเวลาที่จะใช้รณรงค์ในขั้นต่อไป และจะช่วยทำให้แน่ใจว่าการรณรงค์จะ
ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน บ่อยครั้งการวิจัยก่อนทำการรณรงค์จึงมีความจำเป็นเพื่อที่จะให้
เห็นถึงข้อเท็จจริง ปัจจัยสนับสนุน และรวมถึงปัญหา/อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาทิเช่น การ
ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย หรือ การ
ศึกษาวิจัยจิตสำนึก(ความรู้ความเข้าใจ) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกลุ่มผู้รับ
สาร เป็นต้น

การวิจัยเหล่านี้ สามารถเป็นตัวชี้แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารให้ตรงกับกลุ่ม
เป้าหมาย เพื่อให้สารเข้าถึงตัวผู้รับสารให้ได้มากที่สุด การทำการวิจัยอาจเป็นได้ทั้งการวิจัยเชิง
ปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้ โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการดังนี้

- การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
- การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview)
- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)
- การสังเกตการณ์ (Observation)
- การเก็บข้อมูลจริง (Field Observation)
- การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

ในโครงการหนึ่งโครงการนั้น ความสำเร็จของการสื่อสารทั่วไปอยู่ที่การมีความหมายร่วมกัน ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ความสำเร็จของการรณรงค์คือ การที่กลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ดังนั้นการจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้ (ณรงค์ สมพงษ์, 2535 : 358-361)

1. **การวางแผนโครงการ** เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการรณรงค์ การวางแผนที่ดีสามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ และการวางแผนโครงการรณรงค์ควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 **การศึกษาข้อมูล** ศึกษาถึงข้อเท็จจริง ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม แยกแยะประเด็นแล้วจัดลำดับตามความสำคัญเพราะจะทำให้มีกรอบในการสร้างสารและผลิตสื่อ

1.2 **การกำหนดวัตถุประสงค์** เป็นการกำหนดหรือตัดสินใจว่าในการรณรงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ต้องการให้เกิดอะไรแก่ผู้รับสารเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ดีจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเนื้อหาสาระของสารที่จะนำเสนอ องค์ประกอบของวัตถุประสงค์ที่ดี คือ SMART

S (Simple)	คือ	สั้นและชัดเจน
M (Measurable)	คือ	ระบุความเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดผล และสังเกตได้
A (Achievable)	คือ	ปฏิบัติให้บรรลุได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ควรระบุถึงคุณสมบัติที่จำเป็นหรือเงื่อนไขต่อความสำเร็จ
R (Realistic)	คือ	กำหนดอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง ทั้งนี้ควรระบุถึงคุณภาพ มาตรฐานและบรรทัดฐานในการตัดสินใจความสำเร็จ

T (Time-bound) คือ กำหนดจุดสิ้นสุดที่แน่นอน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุเป้าหมายแล้ว

- 1.3 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นปัจจัยสำคัญในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ เพราะเนื้อหาและส่วนประกอบในการรณรงค์จะสร้างขึ้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ โดยเฉพาะ หากกลุ่มเป้าหมายกว้างเกินไป ก็จะเป็นการยากที่จะพิจารณาเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุความต้องการที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายจะทำให้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ทักษะ ทศคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม การเปิดรับสารว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนล่วงหน้าให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น
- กลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด : เยาวชน (ชายและหญิงทั้งในและนอกสถานศึกษา) บุคคลซึ่งเคยใช้ยาเสพติด คบหากับผู้เสพยาเสพติด มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาครอบครัว ฯลฯ
 - กลุ่มบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง : บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้นำองค์กร อาสาสมัคร/ชุมชน ผู้นำทางแนวคิด (Opinion Leaders) ผู้นำศาสนา และผู้นำกลุ่มต่างๆ
 - กลุ่มบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อโครงการหรือการดำเนินงานป้องกัน : ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้บังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น
 - ผู้เสพยาในปัจจุบัน (ผู้ติดยาเสพติด)
 - ผู้ซึ่งเคยใช้ยาเสพติด
- 1.4 การกำหนดวิธีการประเมินผล ควรกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน กระบวนการประเมินผลนี้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของโครงการรณรงค์ รวมทั้งข้อผิดพลาดที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนในครั้งต่อไป
- 1.5 การเตรียมสาร ควรหยิบยกประเด็นสำคัญที่ชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงประโยชน์หรือโทษอย่างตรงไปตรงมา
- 1.6 การผลิตสื่อ ควรจัดรวบรวมสื่อต่างๆ ไว้เป็นชุดเรียกว่า “Campaign Kit” เป็นคู่มือสำหรับการรณรงค์
- 1.7 การกำหนดตารางการรณรงค์ โดยการเขียนแผนการปฏิบัติงานก่อนที่จะเริ่มการรณรงค์เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการจัดกิจกรรม แผนเหล่านี้ได้แก่
- รายละเอียดและข้อมูลเฉพาะของการรณรงค์

- ปฏิทินกำหนดการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้งานมีระบบตั้งแต่กิจกรรมในสัปดาห์แรกจนถึงสัปดาห์สุดท้าย

1.8 การกำหนดงบประมาณ เพื่อให้ทราบถึงจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการจัดทำโครงการ

2. การดำเนินการรณรงค์ เป็นจุดเริ่มของการรณรงค์ ผู้ทำการรณรงค์จะเริ่มลงมือปฏิบัติตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งการดำเนินการที่ดีจะต้องรู้จักปรับใช้และยืดหยุ่น และสามารถสร้างความสนใจ และเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ผสมผสานกันตามที่ได้วางแผนไว้ ดังนี้

- 2.1 การสร้างกระแส โดยที่ประเด็นปัญหาที่เป็นที่มาของการรณรงค์เพื่อให้มวลชนได้เกิดความตระหนัก ซึ่งสามารถนำกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และการโฆษณามาใช้ด้วย
- 2.2 การประกาศจุดยืน เป็นการประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงหลักการเหตุผลวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการรณรงค์
- 2.3 การรักษากระแสโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ มุ่งให้ความรู้ เปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายการรณรงค์ ด้วยความสามารถสร้างความสนใจของประชาชนตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ
- 2.4 การปิดโครงการ เป็นจุดสุดท้ายของการรณรงค์ ซึ่งควรกำหนดวันที่จะสิ้นสุดการรณรงค์เพื่อที่จะได้รายงานผลความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินผล เป็นการติดตามและประเมินผล ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงาน และทราบว่าผลดำเนินงานเป็นอย่างไร บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโครงการรณรงค์ต่อไปในอนาคต แต่ก่อนที่จะประเมินผลลัพธ์ของการรณรงค์ให้ตรวจสอบวัตถุประสงค์และพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- อะไรคือสิ่งที่ต้องการวัดผล
- คาดหมายให้เกิดความเปลี่ยนแปลงความรู้อะไรบ้าง เช่น ทัศนคติหรือทักษะ
- มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่สามารถจดบันทึกไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น
- ใครคือผู้ที่ดำเนินการในการรณรงค์

วิธีการต่างๆ ในการเก็บข้อมูลจากประชาชนเพื่อนำมาประเมินผล เช่น การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล ดูจากการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการประชุม หรือ โดยการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

การจัดทำโครงการรณรงค์เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการรณรงค์ และจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการวางแผนปฏิบัติงาน การใช้สื่อหลายๆ สื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์อย่างประสานสัมพันธ์กัน และขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย หากสิ่งเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกันแล้ว ก็เชื่อแน่ว่าการรณรงค์จะได้รับผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้อย่างแน่นอน

โครงการรณรงค์จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการวางแผนขั้นตอนการรณรงค์ที่สมบูรณ์ตั้งแต่ก่อนแรกเริ่ม ซึ่งจะเริ่มขึ้นตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์ หรือวิจัยก่อนการวางแผน รวมทั้งลักษณะสำคัญต่างๆ ที่โครงการรณรงค์ควรมี และขั้นตอนการวางแผนโครงการ การดำเนินโครงการ และจบด้วยการประเมินผลโครงการ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายและแนวคิดของการรณรงค์ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนโครงการรณรงค์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะเป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์หลักการ และขั้นตอนที่ถูกต้องในการศึกษาวิจัยเพื่อดูทิศทางการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในครั้งนี้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ (Strategy)

กลยุทธ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโครงการรณรงค์ทุกโครงการ และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะกลยุทธ์มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จของการรณรงค์อยู่ด้วย การกำหนดกลยุทธ์ของโครงการรณรงค์จึงเป็นเทคนิค วิธีการ และขั้นตอนของวิธีการเพื่อที่จะนำพาให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของโครงการ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน การกำหนดกลยุทธ์ในโครงการรณรงค์จึงต้องสอดคล้องเทคนิค วิธีการในการเตรียมแผนปฏิบัติเพื่อกำหนดวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย และควบคุมวาระสารที่จะนำเสนอ และมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามความเหมาะสมของสถานการณ์

จากการศึกษาวิจัย กลยุทธ์ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (Approach) ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่อไปนี้เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการชักจูงให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม (ณรงค์ สมพงษ์, 2541 : 358-361)

- การให้ความรู้และการปรับเปลี่ยนเจตคติ โดยมีข้อสมมุติฐานว่าหากคนเรามีความรู้ความตระหนักเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดแล้ว ก็ จะส่งผลต่อการมีเจตคติที่ต่อต้านการใช้ยาและจะไม่หันไปใช้ยาเสพติด
- การส่งเสริมให้คนรู้จักคุณค่าในตนเองและการรู้จักตัดสินใจ ซึ่งเป็นการเน้นให้คนเราสำรวจความต้องการหรือคุณค่าของตนเองเพื่อเสริมสร้างให้คนนั้นๆ เข้าใจตนเองมากขึ้น และรู้จักที่จะตัดสินใจอย่างรู้ผิดรู้ชอบเกี่ยวกับยาเสพติด
- การส่งเสริมให้คนมีความสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้โดยไม่ใช้ยาเสพติด จากข้อสมมุติฐานว่าคนเราหันไปใช้ยา เพราะไม่มีทักษะในการดำรงตนอยู่ในสังคม จึงได้มีการสอนทักษะและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มทักษะในการดำรงชีวิต และเข้ากับสังคมได้โดยไม่ต้องใช้ยาเสพติด

ในการใช้กลยุทธ์ เหล่านี้จะมีเนื้อหาข่าวสารหลักๆ 3 ประการคือ

- อันตรายของยาเสพติด ทั้งนี้มุ่งหวังที่จะลดประชากรไม่ให้ทดลองยาเสพติด และลบภาพลักษณ์ในสื่อต่างๆ ที่แสดงว่าการใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่โก้เก๋
- การมีอนาคตที่สดใสหากไม่ใช้ยาเสพติด เพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงผลร้ายของการใช้สารเสพติด
- วิธีการหลีกเลี่ยงหรือป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติด ในสถานการณณ์และสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับ

แม้ว่าการกำหนดกลยุทธ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นจากหลักการและเหตุผลที่ดูมีเหตุมีผลแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาเสมอไป

ผู้จัดทำโครงการรณรงค์ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดกลยุทธ์ เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในการนำเสนอสารของตนสู่สาธารณชน การกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาสามารถส่งผลให้การสื่อสารกับสังคมของโครงการรณรงค์นั้น ได้มีโอกาสในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดสมดุผลในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานผู้ส่งสารกับผู้รับสาร กลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ในเชิงป้องกัน (Preventive Campaign) มีดังนี้

1. กลยุทธ์ในการกำหนดสาร

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกโครงการมีวัตถุประสงค์คล้ายกันคือ เพื่อที่จะลดจำนวนผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติด ดังนั้นข้อมูลที่จะนำเสนอต่อสังคมจึงมีความสำคัญมากที่จะจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นจากการเสพยาเสพติด การกำหนดกลยุทธ์สารจึงเป็นการเผยแพร่เนื้อหาของสารผ่านสื่อมวลชน เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดให้กลับตัวเป็นคนดี

กลยุทธ์สารเป็นแก่นสำคัญในกระบวนการโน้มน้าวใจ และมีลักษณะของการเจ้าอารมณ์ (Type of Appeals) และรูปแบบในการนำเสนอจำแนกได้ 3 แบบคือ

1.1 การกำหนดกลยุทธ์สารที่เร้าความกลัว (Fear Drive Model) เป็นการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม และเป็นวิธีการสร้างจุดสนใจ และสร้างความรู้สึกให้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้รับสาร (Salient concerns) กลยุทธ์การกำหนดสารเร้าความกลัวเป็นวิธีหนึ่งที่โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดนำมาใช้ เพื่อเป็นการเร่งเร้ากระตุ้นจิตสำนึกของกลุ่มเป้าหมายและก่อให้เกิดความต้องการ (Needs) ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย แต่การกำหนดกลยุทธ์สารเร้าความกลัวไม่อาจใช้ได้กับกลุ่มคนทุกกลุ่ม และไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้

Perloff และ Petty (1991) (อ้างในกิตติ กันภัย) เห็นด้วยกับวิธีการสร้างเนื้อหาสารที่กระตุ้นให้เกิดความกลัว โดยเฉพาะกับโครงการรณรงค์ Public Health Campaign เช่น ยาเสพติด บุหรี่ เอดส์ เป็นต้น การกระตุ้นเร้าความกลัวเป็นวิธีที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบ (Negative Impact) ยกตัวอย่างเช่น สังคมรังเกียจผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น การใช้ Fear Appeal ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายและต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม เพราะหากใช้เนื้อหาที่น่ากลัวจนเกินไป กลุ่มเป้าหมายจะเกิดการปิดกั้นข่าวสาร ซึ่งการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ในการก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย

1.2 การนำเสนอสารโดยใช้หลักเหตุและผล (Rational) คือ การอ้างถึงสาเหตุหรือที่มาของผลกระทบว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และเป็นวิธีการหนึ่งสร้างความสำเร็จของสารให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ (1) การอ้างเหตุผลแบบนิรนัย (Deduction) (2)

การอ้างเหตุผลแบบอุปนัย (Induction) (3) การอ้างเหตุไปสู่ผล (Cause to Effect) หรือผลไปสู่เหตุ (Effect to Cause) หรือจากผลหนึ่งไปสู่อีกผลหนึ่ง (Effect to Effect)

1.3 การสร้างเนื้อหาจากกลุ่มอ้างอิง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม (Status) คือ กลยุทธ์ที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง หรือผู้นำสังคม เช่น ผู้นำชุมชน ในการจูงใจให้ผู้รับสารเกิดความน่าเชื่อถือ และคล้อยตาม กลยุทธ์การใช้สื่อบุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิดสามารถเร่งให้เกิดการยอมรับ และชักจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายมาศรัทธา เชื่อถือ เลียนแบบและปฏิบัติตามในที่สุด โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่น มักใช้รูปแบบประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของ Status โดยใช้พรีเซ็นเตอร์ที่เป็นดาราหรือนักร้องวัยรุ่น เช่น คุณเต๋า สมชาย เข็มกลัด, คุณนาวินตาร์, คุณจอห์นนี่ แอนโฟเน่ เป็นต้น

2. กลยุทธ์การใช้สื่อผสม

การกำหนดกลยุทธ์หลักของโครงการรณรงค์ ไม่สามารถจำกัดเลือกใช้กลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่งเพียงอย่างเดียวได้ การกำหนดสื่อเพียงสื่อเดียวในการทำการรณรงค์ก็ไม่มีพลังมากพอที่จะทำหน้าที่ของการพัฒนาด้านการให้ความรู้ สร้างทัศนคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นกัน ดังนั้น การใช้สื่อผสมจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ใช้กันแพร่หลาย และสามารถเข้าถึงประชาชนเป้าหมายได้จำนวนมากในเวลาใกล้เคียงกัน

Flay and Burton (1990 : 129-146) กล่าวว่าไว้ว่า เนื้อหาสารเพื่อการรณรงค์จำเป็นต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในปริมาณที่มากพอ และต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคล และต้องเป็นผลดีต่อวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ เนื้อหาสารต้องผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

สื่อผสมสามารถแบ่งประเภทกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. **สื่อบุคคล** เป็นการนำเอาบุคคลมาใช้เป็นตัวกลางในการส่งผ่านสารของโครงการไปยังกลุ่มเป้าหมาย โครงการรณรงค์มักใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นผู้นำข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโครงการไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้รูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารในกลุ่มย่อย เป็นตัวเชื่อมโยงหน่วยงาน/องค์กร เจ้าของโครงการรณรงค์กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างทัศนคติ และโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่โครงการต้องการ

โครงการรณรงค์เลือกใช้สื่อบุคคลเพื่อที่จะโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายได้ตรง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรใช้บุคลากรที่เป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอยู่แล้ว มากกว่าการสร้างบุคลากรขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้แบบตัวต่อตัว ทำให้สามารถรับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ก่อให้เกิดความคุ้นเคยจนได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มเป้าหมาย จึงสามารถโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมไปในทิศทางที่หน่วยงานหรือองค์กรต้องการ

2. **สื่อมวลชน** เป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากในเวลาทีรวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้ดี ถึงแม้จะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way communication) สื่อชนิดนี้ไม่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างเด็ดขาดหรือได้รับการสื่อสารกลับซ้ำหรือไม่ได้เลย สื่อมวลชนที่เป็นที่นิยมในการรณรงค์ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น (Rogers and Shoemaker, 1971 : 157)

การใช้สื่อมวลชนในการป้องกันยาเสพติดนั้น อาจสร้างได้เพียงความตระหนักและความรู้ แต่เมื่อถึงการสร้างความเข้าใจและการปรับเปลี่ยนเจตคติแล้ว สื่อมวลชนนับเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพกว่าสื่ออื่นๆ

3. **สื่อเฉพาะกิจ** เป็นสื่อที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อนำเสนอเนื้อหาเฉพาะ และมุ่งไปยังกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม สื่อเฉพาะกิจที่พบในโครงการรณรงค์ได้แก่ คู่มือ แผ่นพับ จุลสาร โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาพทัศน์ เป็นต้น การเลือกใช้สื่อเฉพาะกิจให้ถูกกับสภาวะแวดล้อมและช่วงเวลาจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโครงการรณรงค์ได้มาก และยังเป็นอีกส่วนหนึ่งในการกระตุ้นจิตสำนึกและความตระหนักของของกลุ่มเป้าหมาย

3. กลยุทธ์การกำหนดวาระสาร

การกำหนดกลยุทธ์วาระสาร เป็นความสามารถของสื่อมวลชนในการเข้าไปมีอิทธิพลต่อระดับการรับรู้เรื่องราวของสาธารณชน โครงการรณรงค์หลายๆ โครงการให้ความสนใจในการนำเอากลยุทธ์ในการกำหนดวาระสารเป็นตัวสร้างจุดสนใจแก่สาธารณชนโดยผ่านสื่อ กลยุทธ์การกำหนดวาระสารจึงเน้นที่บทบาทของสื่อมวลชนในการนำเสนอประเด็นปัญหาเข้าสู่สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นปัญหา (Issues) ของสื่อมวลชนกับการรับ

รู้ และความเข้าใจของประชาชนต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว สถาบันสื่อมวลชนเป็นหลักสำคัญในการเลือกสรรหัวข้อ (Topic) หรือปัญหา (Issues) แล้วนำมาขยายขอบเขตความตระหนัก และความสนใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของปัจเจกบุคคล ไปสู่ประเด็นปัญหาที่สาธารณชนมองว่ามีความสำคัญระดับประเทศ และควรจะได้รับแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การกำหนดวาระสาร ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของประเด็นปัญหาที่แต่ละองค์กรให้ความสนใจอยู่หรือกำลังทำการสื่อสารเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ สู่สังคม ซึ่งประเด็นปัญหามีที่มาจากประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล (Personal Experience) ที่ทำการสื่อสารระหว่างกัน (Interpersonal Communication) และขยายวงกว้างออกไปสู่โลกของสื่อมวลชน ถ้าประเด็นของหน่วยงานที่ทำการรณรงค์สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในโลกปัจจุบัน (Real World Indicator) ประเด็นที่สื่อมวลชน (Media Agenda) และสาธารณชน (Public Agenda) กำลังให้ความสนใจหรือประเด็นปัญหาที่กำลังเป็นปัญหาระดับชาติที่รัฐบาลกำลังดำเนินการ วาระสารนั้นก็จะเป็นและกลายเป็นกระแสของสังคม

4. กลยุทธ์การตลาดเพื่อสังคม

การนำหลักการตลาดมาปรับใช้ในการนำเสนอสารต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นวิธีการหนึ่งที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน การสื่อสารการตลาดเป็นการปรับใช้กลยุทธ์ทางธุรกิจในการสื่อสารให้ผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้ตราสินค้า (Brand Awareness) และตัดสินใจที่จะเลือกซื้อสินค้านั้นๆ (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 2543 : 296) การนำการตลาดเข้ามาปรับใช้กับโครงการรณรงค์ก็ด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายหรือสาธารณชนเลือกที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ เพื่อเกิดจิตสำนึก และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เนื่องจากแนวโน้มการติดยาเสพติดและสิ่งเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนมีจำนวนมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยที่กำหนดให้โครงการรณรงค์แต่ละโครงการมีการใช้กลยุทธ์ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในหลายช่องทางด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้สื่อบุคคลและสื่อมวลชน ซึ่งข้อมูลข่าวสารจะเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายมากน้อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การสื่อสารที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละโครงการ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลยุทธ์หลายรูปแบบของหน่วยงานหลายๆ หน่วยงานที่ทำการรณรงค์ยาเสพติด ซึ่งแต่ละหน่วยงานอาจมีกลยุทธ์ในการสื่อ

สารที่เหมือนหรือแตกต่างกัน และกลยุทธ์การสื่อสารของโครงการรณรงค์บางโครงการที่ถูกปรับเปลี่ยนไปนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งสภาพปัญหา ยาเสพติดที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันอีกด้วย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารข้างต้น จะเป็นแนวทางที่ดีในการศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

2.3 การวิจัยอนาคต (Future Research)

“อนาคตศึกษา” เป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Future Studies” ซึ่งเป็นวิชาสาขาใหม่ที่ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาอนาคต และระเบียบวิธีใช้ในการศึกษา แนวโน้ม และทางเลือกต่างๆ ที่มีความเป็นไปได้ในอนาคต ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาอนาคตเพื่อที่จะดูแนวโน้มที่น่าจะเป็นเพื่อการวางแผนในอนาคต และเพื่อวิเคราะห์และแก้ปัญหาในปัจจุบันตลอดจนการวิเคราะห์อดีตก่อนที่จะทำการรณรงค์ทุกครั้ง ดังนั้นถ้าผู้วิจัยมีการศึกษาอนาคตที่ดีจะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือมากขึ้น

นอกเหนือจากการศึกษาอนาคตที่ดีแล้ว ผู้วิจัยก็ควรมีการคิดเชิงอนาคตที่ดีอีกด้วย “การคิดเชิงอนาคต” หมายถึง ความสามารถในการฉายภาพแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยใช้หลักการคาดการณ์ที่เหมาะสม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546 : 30) การคิดเชิงอนาคตเป็นการขยายขอบเขต ความสามารถของสมองในการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเห็นภาพอนาคตต่างๆ ก่อนที่เราจะตัดสินใจ โดยการพัฒนาทักษะ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ใน “หลักคิด” เกี่ยวกับอนาคต และด้านการใช้ “เครื่องมือ” ช่วยคาดการณ์อนาคต ทักษะเหล่านี้ช่วยให้เรามองเห็นภาพอนาคตที่เคยคลุมเครือได้ชัดเจนขึ้น และสามารถนำสิ่งที่คาดการณ์ได้นั้นมาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยอนาคต

เนื่องจากเรื่องอนาคตเป็นเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้น และไม่มีข้อเท็จจริง (Facts) เกี่ยวกับอนาคต จุดมุ่งหมายของการศึกษาและการวิจัยอนาคตนั้นจึงขึ้นอยู่กับที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ (Possible Trends) หรือน่าจะเป็นของเรื่องที่จะศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้น และป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือเผชิญกับมันอย่างมีประสิทธิภาพ (จุมพล พูลภัทร

ซีวิน, 2529 : 22-25) ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตจะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การกำหนดยุทธวิธี (Strategies) และกลวิธี (Tactics)

อนาคตศึกษาประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 2 ส่วนด้วยกันคือ

1. ส่วนที่เป็นแนวคิด (Perspectives) และทฤษฎี (Theories) ซึ่งอาจใช้คำรวมว่าอนาคตนิยม (Futurism)
2. ส่วนที่เป็นระเบียบวิธี (Methodologies) ซึ่งอาจเรียกว่าการวิจัยอนาคต (Future Research)

ประโยชน์ของการวิจัยอนาคต

การวิจัยอนาคตมีประโยชน์หลายประการดังต่อไปนี้

1. การวิจัยอนาคตช่วยให้ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นเกี่ยวกับอนาคตที่จะนำมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผนเพราะการวิจัยอนาคตมักจะทำให้หรือนำไปสู่สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ให้กรอบสำหรับการตัดสินใจหลายรูปแบบ
- 1.2 บ่งชี้ถึงอันตรายและโอกาสต่างๆ
- 1.3 แนะนำวิธีแก้ปัญหาแบบต่างๆ
- 1.4 ช่วยประเมินนโยบายและการปฏิบัติต่างๆ
- 1.5 ช่วยให้เห็น และเข้าใจปัจจุบันและอดีตดีขึ้น
- 1.6 ช่วยเพิ่มทางเลือก
- 1.7 กำหนดจุดหมายและแสวงหาวิธีที่จะบรรลุจุดหมาย

2. ช่วยเตรียมมนุษย์ให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยการ

- 2.1 ให้ประสบการณ์ล่วงหน้า (Pre-experience) แก่มนุษย์ว่าอนาคตอาจจะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมพร้อมว่าควรจะทำตัวอย่างไร จะได้ไม่เกิดหรือลดอาการ Future Shock
- 2.2 ให้การรับรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตบนโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน การรับรู้หรือมโนทัศน์ดังกล่าวได้แก่
 - การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการปกติตามธรรมชาติ
 - การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยอาจจะกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ต่อมา

- การเลือก (Choice) เป็นสิ่งจำเป็น การปฏิเสธที่จะเลือกก็คือการเลือก
- โลกในอนาคตน่าจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงในหลายๆ ด้านจากโลกปัจจุบัน
- วิธีการที่ได้ผลในอดีต อาจจะไม่ได้อผลในอนาคต เพราะสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป

2.3 กระตุ้นให้มนุษย์ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างมีสติ

3. ช่วยให้ผู้เห็นถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น
4. ช่วยชี้แนะและเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และความคิด
5. ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะไม่ติดอยู่กับปัญหาในอดีตและปัจจุบัน
6. ช่วยกระตุ้นให้มนุษย์ (ทั้งเด็กและผู้ใหญ่) ใฝ่หาความรู้โดยการเป็นผู้สร้างความรู้มากกว่าเรียน
7. ให้แนวคิดในการพัฒนาปรัชญาชีวิตที่ผสมกลมกลืน

เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (The Delphi Technique)

เดลฟาย เป็นเทคนิคการทำนายที่พัฒนาขึ้นโดยนักคิด นักวิจัยของ Rand Corporation คือ Helmer, Dalkdy และ Rescher เมื่อประมาณกว่าสองศตวรรษมาแล้ว ในปัจจุบันเดลฟายเป็นเทคนิคการทำนายที่ได้รับความนิยมอย่างมากในเกือบทุกวงการไม่ว่าจะด้านธุรกิจ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การสาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ

เดลฟายมีระเบียบวิธี คือ การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทำการคาดการณ์ว่าแนวโน้ม หรือเหตุการณ์แต่ละอย่างจะเกิดขึ้นเมื่อใด หรือทำการคาดการณ์ว่าภายในเวลาที่กำหนด เช่นอีก 10 ปีข้างหน้า จะมีเหตุการณ์หรือแนวโน้มใดที่จะเกิดขึ้นบ้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วป้อนผลการวิเคราะห์ ซึ่งปกติจะอยู่ในรูปของสถิติง่ายๆ กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาคำตอบเดิมของตนเองเทียบกับของกลุ่ม แล้วทำการคาดการณ์หรือตอบตามรูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนดอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยก็จะนำคำตอบไปวิเคราะห์ใหม่ แล้วอาจป้อนข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง โดยปกติกระบวนการทำซ้ำ (Iterative Process) แบบนี้จะดำเนินต่อไปเรื่อยๆ สองหรือสามรอบหรือจนกว่าจะได้คำตอบที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ชาญ จุฒิมุ่งหมายของการทำซ้ำ ดังกล่าวก็เพื่อที่จะกรอง (Refine) ความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นเอง (จุมล พูลภัทรชีวิน, 2530 : 23-30)

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการคาดการณ์อนาคต และเครื่องมือที่ใช้ในการคาดการณ์อนาคตดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการมองอนาคตโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ทำการคาดการณ์และทำการวิจัยไปในทางที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับ Message-based theory/Behavioral-based theory

Devine และ Hirt (1989) (อ้างจากกิตติ กันภัย, หน้า 241) จัดกลุ่มทฤษฎีจิตวิทยาเพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการรณรงค์ ทฤษฎีแรกจะเน้นที่ตัวเนื้อหาสาร คือ

1. Message-based theory คือ ทฤษฎีการสื่อสารที่ใช้สารเป็นตัวแปรสำคัญเพื่อเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเชิงบวกในตัวผู้รับสาร เมื่อทัศนคติถูกเปลี่ยนแปลงแล้วจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Message → Attitude → Behavior) ยกตัวอย่างเช่น “เพื่อนแท้ยอมไม่ปล่อยให้เพื่อนใช้ยาเสพติด” ในโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งตัวเนื้อหาสารในที่นี้คือ ข้อมูล (Information) ข้อมูลจะเป็นรากฐานของการก่อตัวของทัศนคติ (Attitude) ข้อมูลในที่นี้หมายถึง ผู้ส่งสาร ผู้สื่อสาร และประสบการณ์ตรงของผู้รับสารเอง ตัวอย่างของทฤษฎีนี้ได้แก่

- Information-processing model (การจัดลำดับเรียงข้อมูลของผู้รับสาร) (McGuire, 1989)
- Cognitive response theory (ความนึกคิดมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อข้อความที่ถูกส่งมาในทางบวกและทางลบ) (Greenwald, 1968)
- Elaboration-likelihood model (คิดพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อดูแนวโน้มพฤติกรรมของผู้รับสาร) (Petty และ Cacioppo, 1986)

2. Behavioral-based theory ทฤษฎีที่สองนี้จะเน้นพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้าต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Desirable behavior) จะต้องจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เสียก่อน เพื่อจะไปมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Undesirable behavior → Attitude → Desirable behavior) ตัวอย่างของทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่

- Social-learning theory (การเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ) (Bandura, 1969, 1977)
- Heuristic effects (การเรียนรู้ของคนจะเกิดขึ้นจากการทำตามคำแนะนำ) (Nisbett และ Ross, 1980)
- Self-perception theory (การสร้างทัศนคติจากการสังเกตพฤติกรรมของตนเอง) (Bern, 1972)
- Dissonance theory (ของสองอย่างที่ไม่ไปด้วยกันไม่ได้) (Festinger, 1957)
- Operant conditioning (การวางเงื่อนไขแบบให้รางวัล) (Skinner, 1957)

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎี Message-based theory มาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนการเปิดรับสารของผู้รับสาร และปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสารเมื่อได้รับสารแล้ว รวมทั้งพฤติกรรมการตอบรับต่อสารที่มีลักษณะของการโน้มน้าวใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร จึงสรุปทฤษฎีการสื่อสารนี้ได้ว่าการที่ผู้รับสารจะยอมรับสารที่ถูกส่งออกมานั้น ผู้รับสารจะต้องคิดว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เข้าใจได้ง่าย ทำตามได้ง่าย หรือคุ้นเคยกับมันดีแล้ว และแล้วผู้รับสารก็จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและจะถูกกระตุ้นให้ทำพฤติกรรมซ้ำๆ ตามวัตถุประสงค์ของตัวสารในเวลาต่อมา

เป้าหมายของผู้ทำการรณรงค์ทุกคน ต้องการที่จะเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และให้เกิดการกระทำตามหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างที่ได้ตั้งเป้าประสงค์เอาไว้ ดังนั้น ก่อนที่ผู้รับสารจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ ผู้ทำการรณรงค์ต้องมีวิธีที่จะสามารถชักจูงใจหรือ หลอกล่อใจ นั่นเอง การที่ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Behavioral-based theory มาใช้นั้นก็เพื่อที่จะให้เข้าใจถึงกระบวนการออกแบบการสื่อสาร การเลือกวิธีการสื่อสารที่เหมาะสม และกลยุทธ์การสื่อสารที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ง่ายที่สุด และรวดเร็วที่สุด

Devine และ Hirt (1989, p.229-258) แนะนำวิธีการเลือกใช้ทฤษฎี 2 กลุ่มนี้ว่า ให้ผู้วางแผนรณรงค์เลือกใช้ทฤษฎีที่เน้นเนื้อหาสาร (Message-based theory) ก็ต่อเมื่อ

- มีเงินทุน
- ใช้สื่อมวลชนได้
- โอกาสใช้ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีน้อย
- ธรรมชาติของเรื่องที่จะรณรงค์ทำให้ต้องออกแบบสารที่เข้าใจได้ง่ายๆ
- ฟังแล้วขัดลำปาก
- ผู้รับสารคุ้นเคยกับปัญหาที่กำลังรณรงค์

- เมื่อการรณรงค์นั้นมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมซ้ำ

นักรณรงค์จะใช้ทฤษฎีที่เน้นพฤติกรรมเป็นตัวแปรต้นของการเปลี่ยนแปลง (Behavioral-based theory) ก็ต่อเมื่อ

- โอกาสใช้ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีมากกว่าสื่อมวลชน
- ผู้รับสารคุ้นเคยกับประเด็นปัญหานั้นน้อยกว่า
- เมื่อโครงการรณรงค์มีเป้าหมายเพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมเฉพาะครั้งเฉพาะคราว และ/หรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดการทำซ้ำ

เมื่อเข้าใจทฤษฎี Message-based และ Behavioral-based แล้ว ผู้วิจัยจะสามารถเห็นแนวทางในการวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในแต่ละโครงการ ว่าในแต่ละโครงการมีกลยุทธ์การส่งเนื้อหาสาร และกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้รับสารที่เหมือนหรือแตกต่างกันออกไปอย่างไร และสารที่ถูกส่งออกไปจากแต่ละโครงการ มีผลต่อผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และกระบวนการส่งเนื้อหาสาร รวมทั้งช่องทางการสื่อสารในแต่ละโครงการ ประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานศึกษาวิจัยเรื่อง “ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย” มีดังนี้

1. งานวิจัยเรื่องโครงการประเมินผลแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535-2539 ระยะที่ 1 (การสำรวจความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงาน)

ร.ศ. ดร. ทองอินทร์ วัชโรธร และคณะ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงาน” ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการและช่องทางที่กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงานได้รับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด พร้อมทั้งปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติด และจากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมาก และทำให้มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากตามไปด้วย สำหรับเยาวชนในสถานศึกษาพบว่า ผลการเรียนรู้มีผลต่อ

ความรู้ความเข้าใจของทุกกลุ่ม สำหรับเยาวชนนอกสถานศึกษาและประชากรวัยแรงงานพบว่า ภูมิ
 ลำเนาและพื้นฐานการศึกษามีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และเขาเหล่านั้นได้รับ
 ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด

เนื่องด้วยผลของการวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2539 การเรียน
 การสอนเรื่องยาเสพติดแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเยาวชนทั้งในสถานศึกษา และนอกสถาน
 ศึกษา และประชากรวัยแรงงาน มีผลต่อการสร้างการรับรู้ และความเข้าใจเรื่องการต่อต้านยาเสพ
 ติด ดังนั้นโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จึงอาจจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เพื่อ
 เป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน และช่องทางการเผยแพร่ผ่านสื่อควรเป็นสื่อโทรทัศน์จึงจะมีประสิทธิ
 ภาพที่สุด

2. สารนิพนธ์เรื่อง กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย

นายปรีชา จำปารัตน์ (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของ
 ไทย” พบว่ากลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทยในระยะแรกได้นำแนวคิดแบบจิตวิทยาสังคม
 (Psycho-Social Model) มาใช้ โดยมุ่งความสำคัญที่ตัวบุคคลเป็นหลัก โดยใช้วิธีดำเนินการ 4 วิธี
 ได้แก่

1. การบริการข่าวสารข้อมูล
2. การให้การศึกษา
3. การจัดกิจกรรมทางเลือก
4. การแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้เพื่อป้องกันปัญหาเสพติด

ส่วนด้านการใช้สื่อเพื่อป้องกันยาเสพติด สื่อมวลชนทั้งของภาครัฐและเอกชนควรได้เข้ามามี
 ส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดทั้งระยะสั้น (เช่น การรณรงค์ประจำปี) และระยะยาว (การ
 วางแผนงาน/โครงการ 5 ปี) ในการสร้างทัศนคติการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีสุขภาพ
 อนามัยที่ดีโดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติดหรือสารเคมีทุกชนิด ตลอดจนมีความรู้ลึกซึ้งต่อการใช้ยาเสพ
 ติดทุกชนิดทั้งที่ถูกต้องกฎหมายและผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้บิดามารดา ครู ผู้นำชุมชน
 และบุคคลในกลุ่มเสี่ยง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยไม่ใช้ยาในทางที่ผิด โดยเฉพาะสื่อภาพ
 ยนต์หรือละครโทรทัศน์ ควรหลีกเลี่ยงฉากที่มีการแสดงการดื่มสุราหรือสูบบุหรี่

ผลจากการวิจัยชิ้นนี้พบว่า ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2534 ผู้ดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดได้มีการใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกับปัจจุบันมาก เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้ และการจัดกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันในหลายๆ โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดยังคงใช้กลยุทธ์เหล่านี้้อยู่อย่างต่อเนื่อง

3. งานวิจัยเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการป้องกันการใช้ยาเสพติด : การประเมินผลรวมภายหลังการปฏิบัติการ

ดร.ศิริชัย ศิริกายะ (2528) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อมวลชนเพื่อการป้องกันยาเสพติด” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของ สำนักงาน ป.ป.ส. โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ตลอด พ.ศ. 2526 ซึ่งได้เน้นประเด็นหลัก 4 เรื่อง คือ “ขวัญหาย” “หลงทาง” “ตัวอย่าง” “ความหวัง และเพื่อทราบถึงทัศนคติต่อปัญหายาเสพติด และพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของบิดามารดา และเยาวชนนอกสถานศึกษาในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า โทรทัศน์และวิทยุเป็นสื่อที่เผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติดได้แพร่หลายที่สุด และรองลงมาคือโปสเตอร์ และหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนภาพโฆษณาเพื่อป้องกันยาเสพติด “ขวัญหาย” และ “ตัวอย่าง” ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์รายวัน ยังสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนและตรงประเด็น และพบว่าส่วนใหญ่บิดามารดา และเยาวชนนอกสถานศึกษามีความกลัวต่อภัยของยาเสพติด เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง และไม่คิดอยากพึ่งยาเสพติดเพื่อเป็นทางออกของการแก้ปัญหาชีวิต แต่ยังคงเห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นสิ่งที่ยาก

สื่อมวลชนที่เป็นที่นิยมในแต่ละภูมิภาค มีดังนี้คือ

กรุงเทพฯ	โทรทัศน์	→	หนังสือพิมพ์	→	วิทยุ
ภาคกลาง	โทรทัศน์	→	วิทยุ	→	หนังสือพิมพ์
ภาคเหนือ	วิทยุ	→	โทรทัศน์	→	หนังสือพิมพ์
ภาคใต้	วิทยุ	→	หนังสือพิมพ์	→	โทรทัศน์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยุ	→	โทรทัศน์	→	หนังสือพิมพ์

ผลจากการวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการเผยแพร่ความรู้เรื่องป้องกันการป้องกันยาเสพติดคือ สื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุ งานวิจัยชิ้นนี้จึงสามารถเป็น

ประโยชน์ต่อการวางแผนช่องทางการใช้สื่อมวลชน เพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านยาเสพติดในปัจจุบัน

4. งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย

กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย” พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อายุ 17 ปี มีความรู้ที่สารเสพติดชนิดที่ให้โทษร้ายแรงที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เฮโรอีน มอร์ฟีน และสารระเหย และผู้ที่ทำให้นักเรียนใช้สารเสพติดครั้งแรกจำแนกตามประเภทดังนี้

- บุหรี่ แอลกอฮอล์ สารระเหย เริ่มเสพครั้งแรกเมื่อกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3
- เหล้าแห้ง ยาแก้ปวดประสาท กระพ๋อม ยากระตุ้นประสาท กัญชา ฝิ่น มอร์ฟีน LSD และเฮโรอีน เริ่มเสพครั้งแรกเมื่อกำลังศึกษาอยู่ในระดับประโยควิชาชีพชั้นปีที่ 1

นักเรียนสามารถหาสารเสพติดได้เองโดยที่นักเรียนสามารถหาได้มากที่สุด อันดับแรก คือ ร้านค้า รองลงมา คือ ร้านขายยา และเพื่อนฝูงตามลำดับ โดยจำแนกตามชนิดได้ดังนี้

- บุหรี่ เหล้า/เบียร์ นักเรียนหาได้จากร้านค้า
- ยานอนหลับ ยาแก้ปวดแก้ไข้ หาได้จากร้านขายยา โรงพยาบาล
- กัญชา กระพ๋อม เฮโรอีน มอร์ฟีน ฝิ่น LSD หาได้จากเพื่อนฝูง
- สารระเหย หาได้จากร้านค้า
- เหล้าแห้ง หาได้จากร้านขายยา
- ยาม้า/ยาขยัน หาได้จากปั้มน้ำมัน

นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้สารเสพติดประเภทบุหรี่ สุรา/เบียร์ ยาแก้ปวดแก้ไข้เป็นครั้งคราวเท่านั้นที่เป็นการกระทำที่เหมาะสม และมีความคิดเห็นที่ตนสามารถเลิกใช้สารเสพติดที่ใช้อยู่ได้โดยการงดหรือเลิกใช้สารเสพติดชนิดนั้นไปเลย แต่เมื่อถามนักเรียนที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษา พบว่า เกือบทั้งหมดกลับไปเสพสารเสพติดซ้ำอีก ชนิดสารเสพติดที่เสพติดซ้ำคือ บุหรี่ กัญชา และเฮโรอีน

ผลจากการวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยพบสภาพปัญหาและพฤติกรรม รวมถึงความนึกคิดของเด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีต่อสารเสพติดในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการ

รณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปัจจุบัน ผลของข้อมูลการวิจัยทำให้ทราบถึงชนิดของสารเสพติดที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นเสพยาเสพติดมากที่สุด ดังนั้นผลงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบัน

5. งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์แนวโน้มของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร

คณะอนุกรรมการศึกษาวิจัยศูนย์ประสานงานกลาง องค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2527) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์แนวโน้มของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม และลักษณะของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร และศึกษาถึงองค์ประกอบรายละเอียดที่สำคัญของผู้ติดยาเสพติด อันจะนำมาซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป ผลของการศึกษาพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาต่ำ อยู่ในระดับประถมศึกษา เมื่อติดยาเสพติดแล้วก็จะเข้าไปรับการบำบัดรักษา ซึ่งส่วนใหญ่เพียงจะเข้าไปรับการบำบัดรักษาเพียงครั้งเดียว ระยะเวลาในการบำบัดรักษาจะอยู่ในช่วง 1-24 วัน ประเภทของยาเสพติดที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเฮโรอีน ส่วนสถานบำบัดรักษาที่มีผู้ติดยาเสพติดเข้าไปรับการบำบัดรักษามากที่สุด คือ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ถึงแม้จะมีหน่วยงานต่างๆ ทำการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่กลับพบว่าแนวโน้มของผู้ติดยาเสพติดสูงขึ้น

ผลจากการวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายใดควรที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงในการเสพยาเสพติดมากที่สุด รวมถึงชนิดของยาเสพติดที่เป็นปัญหามากที่สุด ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปัจจุบัน

6. งานวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโครงการทูตเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร

สิทธิศร มงคลชาติ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของโครงการทูตเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดของโครงการทูตเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดกับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จากผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักเรียนที่มีระดับศึกษา รายได้ สภาพครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัวแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีเพศและอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน
- 2) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบ แต่จากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด
- 3) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล สื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
- 4) นักเรียนมีความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดดีขึ้น ภายหลังการเข้าร่วมโครงการชุดเยาวชนต่อต้านยาเสพติดสัญจร

ผลจากการวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อของเด็กนักเรียน และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาเหล่านั้น การดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปัจจุบันจึงสามารถนำผลของงานวิจัยชิ้นนี้มาเป็นประโยชน์ในการวางกลยุทธ์การดำเนินงานของโครงการ

7. งานวิจัยเรื่อง การทดสอบถึงประสิทธิภาพของการโฆษณาป้องกันยาเสพติดสู่ประชาชนก่อนที่จะมีการทำการรณรงค์

Martin Fishbein, PhD, Kathleen Hall-Jamieson, PhD, Eric Zimmer, PhD, Ina von Haeflten, PhD and Robin Nabi, PhD (2002) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผลการรับรู้จากการโฆษณาป้องกันยาเสพติดสู่ประชาชนถึง 30 โฆษณาด้วยกัน และทำการประเมินเพื่อดูถึงการตัดสินใจของผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจความเป็นจริง การเรียนรู้ และการตอบสนองทางอารมณ์ทั้งในแง่บวกและลบ เนื่องจากมีการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก 10 โรงเรียน เป็นจำนวน 3,608 คนด้วยกัน หลังจากที่นักเรียนทุกคนดูโฆษณาทั้ง 30 ชิ้นแล้วมีผลคือ มีเพียงโฆษณา 16 ชิ้นเท่านั้นที่ถูกเลือกที่ดีและเหมาะสม จึงสามารถสรุปได้ว่า การวิจัยประเมินผลก่อนการทำการรณรงค์มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการป้องกันไม่ให้โฆษณาป้องกันยาเสพติดที่ไม่เหมาะสมเผยแพร่ออกไป และมีผลกระทบในแง่ลบสู่ประชาชน ดังนั้น โฆษณาป้องกันยาเสพติดจึงควรที่จะชี้ให้เห็นถึงผลร้ายของพฤติกรรมยาเสพติดที่ตามมามากกว่าที่จะบอกกับกลุ่มวัยรุ่นว่า “แค่คุณพูดว่าไม่” (“just say no”)

ผลจากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ก่อนจะลงมือทำการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกครั้งผู้วิจัยควรทำการสำรวจสภาพปัญหาเสียก่อน เมื่อสรุปความเป็นไปได้ของโครงการรณรงค์ที่กำลังจะเกิดขึ้นแล้ว เจ้าหน้าที่จึงสามารถวางแผนการรณรงค์ได้ถูกต้องตามสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ และผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดทำโครงการรณรงค์ขึ้นมาก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ดังนั้นการวิจัยประเมินผลก่อนทำการรณรงค์จึงจำเป็นต่อโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกโครงการ

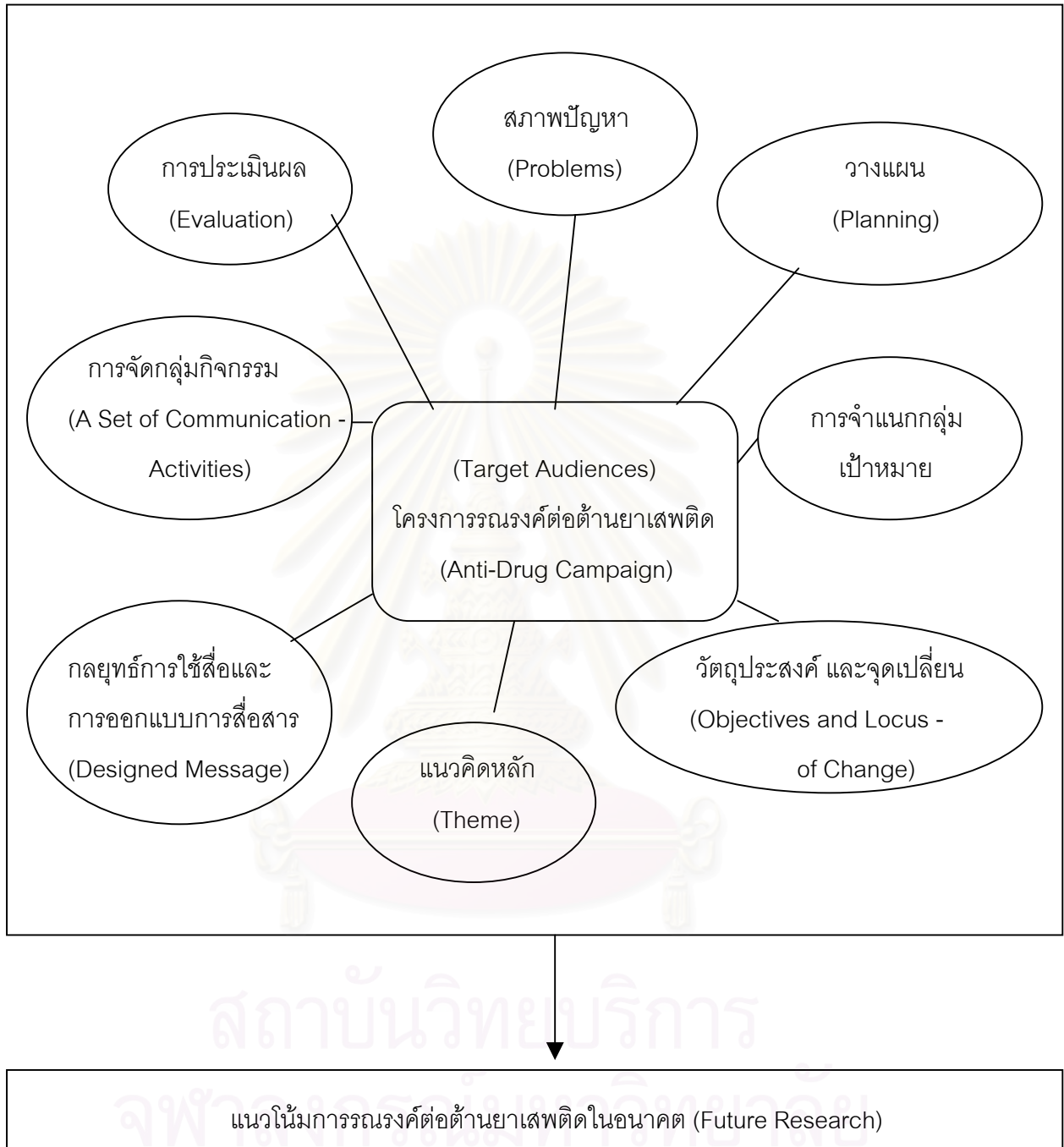
8. งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารและสุขภาพ: ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติด

N Maccoby (1984) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นในระดับชุมชนและโรงเรียน และมุ่งศึกษาไปที่กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมกรรมการใช้ยาเสพติดแต่มีความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นผู้เสพยา จึงแบ่งการทดลองของผู้เสพยาเสพติดเป็น 4 ระดับด้วยกัน 1) ผู้ที่ไม่เคยทดลองใช้ยาเสพติดมาก่อน 2) ผู้ที่เริ่มทดลองใช้ยาเสพติด 3) ผู้ที่ใช้ยาเสพติดบ้างบางครั้งหรือบ่อยครั้ง 4) ผู้ที่ใช้ยาเสพติดเป็นประจำ

การป้องกันเบื้องต้นนั้นจะเน้นที่กลุ่มนักเรียนผู้อยู่ในระดับต้นๆ ของการใช้ยาเสพติด จะมีการให้ความรู้กับนักเรียน เช่น วิธีการรับมือกับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนนักเรียนด้วยกัน (Peers pressure) ให้รู้ถึงอันตรายและปัญหา (Dangers and problems) ที่จะตามมาหลังจากการเสพยาเสพติด และเรียนรู้ถึงการพัฒนาความสามารถของตนในการหยุดยาเสพติดและต้านทานจากแรงกดดันของยา (Resist pressures)

ผลจากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยค้นพบ ระดับพฤติกรรมของผู้ที่กำลังจะกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง และเห็นความสำคัญของการรับรู้พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายก่อนที่จะทำการรณรงค์ ทำให้การวางแผนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเป็นไปตามกรอบการดำเนินงานที่ถูกต้อง และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายให้เป็นไปตามความต้องการของโครงการได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผล และทำนายแนวโน้มของโครงการรณรงค์ยาเสพติดในประเทศไทยต่อไปในอนาคต โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักโครงการรณรงค์ยาเสพติดในประเทศไทย ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ การวิจัยเอกสาร (Documentary Analysis) และการวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค (Delphi Technique)

3.1 เครื่องมือการวิจัย

3.1.1. การวิจัยเอกสาร (Document Analysis)

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลจากห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ผู้วิจัยจึงได้เอกสารสำคัญต่างๆ ดังนี้

- โครงการรณรงค์ยาเสพติดของหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.), กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานกิจการพิเศษ), และกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2546
- หนังสือวิชาการ อาทิเช่น “ยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติด” “การป้องกันยาเสพติด” “เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR” และงานวิจัยยาเสพติดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา
- สรุปรายงานผลการดำเนินงาน อาทิเช่น “สรุปผลปฏิบัติงานของส่วนการพัฒนาลือและเทคโนโลยี” และสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดประจำปีงบประมาณ

ประมาณ 2540-2546” และ “บทสรุปสำหรับผู้บริหาร การติดตามประเมินผลการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด”

- รายงานประจำปีของโครงการรณรงค์ยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540-2546
- บทความสำคัญจากวารสารชุมชนคนรักสุขภาพ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ/เดลินิวส์ และแผ่นพับ โปสเตอร์จากโครงการรณรงค์ต่างๆ

3.1.2. การวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค (Delphi Technique)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ผู้ที่รับผิดชอบ (Key Informants) ในการดำเนินการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยตรง เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แม่นยำ และครบถ้วน การใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีที่สำคัญมากแก่ผู้วิจัย เพื่อที่จะได้ข้อมูลและรายละเอียดที่ถูกต้องและตรงความเป็นจริงมากที่สุด เพราะถึงแม้ว่ามาตรการป้องกันยาเสพติดนั้นได้เริ่มขึ้น ณ ตั้งแต่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ถูกแต่งตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ก็จริง แต่ก็ไม่เคยมีใครได้เก็บบันทึกไว้เป็นข้อมูลเอกสารว่า การรณรงค์ครั้งแรกเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ไต ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประวัติความจริงกับผู้เชี่ยวชาญบางท่านที่ได้ทำงานด้านการรณรงค์ยาเสพติดมานานนับ 20 กว่าปีนั้น จึงถือว่าเป็นหลักฐานข้อมูลที่สำคัญที่จะนำมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ และบุคคลสำคัญจากหน่วยงานต่างๆ นี้ได้แก่

1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบหลัก
1. คุณนฤมล กมลวาทีน	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	กำหนดกลยุทธ์ กรอบทิศทาง และจัดทำแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์
2. คุณทูลศักดิ์ ญญาชนนท์	หัวหน้าศูนย์นิทรรศการและบริการสนเทศ	ควบคุมดูแลสื่อด้านการป้องกันยาเสพติดทุกประเภท
3. คุณปาริชาติ อุทก	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ดูแลแผนงานการรณรงค์ยาเสพติด

4. คุณต้องตา ว่องเรือง อรุณ	นักวิชาการเผยแพร่ 4 สำนัก พัฒนาการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด	ดูแลแผนงานการรณรงค์ยา เสพติด
5. คุณปิติธรรม ลูติมนตรี	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนานโยบาย	วางแผนนโยบายด้านการ ป้องกันและแก้ไขยาเสพติด

2. กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบหลัก
1. คุณชัยชาญ ช่วยโพธิ์ กลาง	หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์	กำหนดยุทธศาสตร์ และจัด ทำแผนรณรงค์ประชา สัมพันธ์
2. คุณบุญชื่น วิบูลย์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ แผน 5 กลุ่มกิจการพิเศษ สำนัก นโยบายและยุทธศาสตร์	ควบคุมดูแลด้านการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติด
3. คุณณัฏฐ ทอดอน เปரியง	อาจารย์ 2 ระดับ 7 สำนักอาชีว ศึกษา	ควบคุมดูแลด้านแผนการ รณรงค์ป้องกันยาเสพติด
4. คุณธนิมา เจริญสุข	นักวิชาการศึกษา 8ว กลุ่ม พัฒนาระบบการแนะแนว สำนัก พื้นฐาน	ควบคุมดูแลด้านแผนการ รณรงค์ป้องกันยาเสพติด
5. คุณเสาวภา ไพทยวัฒน์	หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ สำนักคณะกรรมการการอุดม ศึกษา	ประสานคณะทำงานในการดู แลและติดตามการดำเนิน งานของศูนย์เวชศึกษาป้อง กันของสถาบันราชภัฏทุกแห่ง
6. คุณวีระศักดิ์ วงษ์ สมบัติ	เลขาธิการคณะกรรมการการอา ชีวศึกษา สำนักอาชีวศึกษา	กำหนดกลยุทธ์ และจัดทำ แผนรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
7. คุณบุญสม พิมพ์หนู	หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาเพื่อ ความมั่นคงและนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ สำนักนโยบาย	ดูแลแผนงานการรณรงค์ป้อง กันยาเสพติด

	และยุทธศาสตร์	
8. คุณปญญา นพารัช	อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้า ศูนย์เวชด้านป้องกัน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	ดูแลและติดตามสภาพ ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นใน สถานศึกษาทุกประเภท

3. กระทรวงมหาดไทย

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบหลัก
1. คุณปิติ จันตระ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ แผน ส่วนกิจการพิเศษ สป.	งานปฏิบัติการด้านยาเสพติด
2. คุณวินัย วิทยานุกูล	ผู้อำนวยการส่วนกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนงาน สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย	ดูแลและควบคุมแผนงาน ปฏิบัติการด้านยาเสพติด

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ที่จะให้การสัมภาษณ์โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยเลือกเฉพาะผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและทำงานเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเท่านั้น โดยมีการจำแนกประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น ดังนี้

- จำนวนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540-2546 มีจำนวนเท่าไร และผู้ดำเนินโครงการคือใคร
- ประวัติการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นมาอย่างไร มีใครเป็นผู้ริเริ่มบ้าง
- มีใครบ้างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจก่อนที่จะทำการรณรงค์ยาเสพติดทุกครั้ง
- เมื่อการวางแผนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในองค์กรเกิดขึ้นแล้ว มีการประสานงานกันอย่างไรระหว่างหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง
- มีกลยุทธ์ วิธีการออกแบบรูปแบบของสื่อ และการเลือกช่องทางการใช้สื่อที่ใช้ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้อย่างไร
- มีกิจกรรมอะไรบ้างที่นำมาใช้ในการรณรงค์ฯ กิจกรรมอะไรเป็นกิจกรรมหลัก และมีความเหมาะสมความน่าสนใจอย่างไรต่อกลุ่มเป้าหมาย
- มีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างไร และเมื่อไหร่
- งบประมาณที่ได้มาในการจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้มาอย่างไร และมีการจัดแจกไปยังหน่วยงานต่างๆ อย่างไร

- การดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรค ในภาพรวมอย่างไรบ้าง ท่านมีแนวทางการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคนั้นอย่างไร
- มีปัจจัยเสริมอะไรบ้างที่ทำให้แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ
- ในฐานะที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ท่านคิดว่าการรณรงค์ควรจะเป็นอย่างไรต่อไปในอีก 1 ปี หรือ 5 ปี ข้างหน้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยแบบเดลฟายเทคนิคในการคาดการณ์แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มีความแม่นยำ และน่าเชื่อถือ

ขั้นตอนของการวิจัยเดลฟายสามารถสรุปเป็นขั้นตอนใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. กำหนดผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants) ผู้วิจัยจะต้องหาวิธี และทำการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในเรื่องที่จะศึกษา โดยปกติจะมีประมาณตั้งแต่สิบกว่าคนขึ้นไปจนอาจถึงเป็นร้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการวิจัย ความซับซ้อนของเรื่องที่ศึกษา เวลา และงบประมาณ
2. กำหนดประเด็นแนวโน้มและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยทั่วไปมักจะอยู่ในรูปของการสัมภาษณ์
3. ทำเดลฟายรอบที่หนึ่ง โดยการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว
4. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในรอบที่หนึ่ง
5. ทำเดลฟายรอบที่สอง โดยรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ (Feedbacks) ที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่
6. สรุปและอภิปรายผล โดยการเสนอแนวโน้มที่มีฉันทามติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว อภิปรายเสนอแนะจากผลการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในแบบเดลฟายเทคนิคจะคล้ายคลึงกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แต่ประเด็นคำถาม และขั้นตอนวิธีการสัมภาษณ์ก็จะแตกต่างกันตรงที่ การทำเดลฟายนั้น ผู้วิจัยจะต้องถามคำถามกับผู้เชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดหลายครั้งด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ ผู้วิจัยจำเป็นต้องป้อนคำถามที่ย้อนกลับไปในอดีต เช่น การดำเนินการรณรงค์ในองค์กรของผู้เชี่ยวชาญในอดีตเริ่มต้นขึ้นมาได้อย่างไร มีการพัฒนาไปในทิศทางไหน เพื่อที่จะได้

เข้าใจถึงสถานะปัจจุบันขององค์กร และเพื่อที่จะฉายภาพอนาคตและเห็นถึงหลักคาดการณ์ว่า แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่อไปจะเป็นอย่างไร

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้ค้นพบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยให้ได้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงอาศัยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารจากห้องสมุดจากคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีถ่ายเอกสาร คัดลอก และรวบรวมข้อมูล และข้อมูลสถิติจากอินเทอร์เน็ต และได้รับเอกสารจากสำนักงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น
2. ผู้วิจัยรวบรวมหนังสือ และงานวิจัยทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและจากอินเทอร์เน็ต
3. ผู้วิจัยรวบรวมเทปบันทึกภาพและเสียง รวมทั้งแผ่นพับและโปสเตอร์ที่ใช้เพื่อการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
4. ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลแบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เป็นทั้งผู้กำหนดนโยบาย และรับผิดชอบงานด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด (Key Informants) รวบรวมข้อมูลด้วยการจดบันทึกและบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูล/หลักฐานที่ปรากฏตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มาประกอบคำอธิบายในบทที่ 4 และ บทที่ 5 ดังนี้

บทที่ 4 ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดจาก 3 หน่วยงาน : สำนักงาน ป.ป.ส., กระทรวงศึกษาธิการ, และกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 ดังนี้

- วิเคราะห์สภาพปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในแต่ละโครงการ

- วิเคราะห์และเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ ของโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่ประสบความสำเร็จ กับโครงการที่ดูเหมือนจะมีผลน้อยต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย
- วิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่ใช้ในการรณรงค์ เช่น ช่องทางสื่อที่เป็นที่นิยมในการใช้มากที่สุด เพราะเหตุใด และสื่อใดจึงควรเหมาะสมกับโครงการนั้นๆ
- วิเคราะห์การจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละโครงการ
- วิเคราะห์วิธีและความสำคัญของการประเมินผลของแต่ละโครงการ
- วิเคราะห์ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย ซึ่งจะอธิบายถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในปีถัดๆ ไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องใช้ผลจากข้อมูลเอกสาร และบทสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด หลักการคาดการณ์มีดังนี้

1. *คาดการณ์ผลลัพธ์* จะช่วยให้เราสามารถสร้างอนาคตที่พึงประสงค์อย่างประสบความสำเร็จได้มากกว่า
2. *คาดการณ์แนวโน้ม* ช่วยให้เราเห็นภาพสิ่งนั้น เรื่องนั้น เหตุการณ์นั้นในอนาคต อันจะนำไปสู่การเตรียมพร้อมหรือการแก้ไขบางส่วนของปัจจุบัน เพื่อให้อนาคตเป็นไปตามที่พึงประสงค์
3. *คาดการณ์ผลกระทบ* จะนำไปสู่การเตรียมการป้องกันปัญหา การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ หรือการใช้ประโยชน์จากผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
4. *คาดการณ์ความเป็นไปได้* เป็นการค้นหาว่า อะไรสามารถเกิดขึ้นได้บ้างในอนาคต หากมีบางสิ่งได้เกิดขึ้น เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลให้หลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ในการประเมินเพื่อเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า และวิเคราะห์โครงการรณรงค์ โดยการแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. การคัดเลือกโครงการรณรงค์
 - โครงการรณรงค์เป็นโครงการรณรงค์จริงหรือไม่ หรือเป็นแค่กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

- โครงการรณรงค์มีชุดกิจกรรมการสื่อสารที่มีความต่อเนื่องหรือไม่
- โครงการรณรงค์มีการสร้างเป้าหมายตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- โครงการรณรงค์เป็นโครงการที่ถูกก่อตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามนโยบายของรัฐบาลหรือไม่

2. วัตถุประสงค์

- วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเนื้อหาสาระของสารที่จะนำเสนอหรือไม่
- วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์มีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์ที่วางไว้หรือไม่
- การกำหนดวัตถุประสงค์ในการรณรงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับสารเป้าหมายหรือไม่

3. การวางกลยุทธ์

- กลยุทธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และงบประมาณของโครงการรณรงค์หรือไม่ อย่างไร
- กลยุทธ์ที่วางไว้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายได้หรือไม่ อย่างไร

4. การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย

- มีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายอย่างไร เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
- สารที่จะนำเสนอมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การเลือกคุณภาพสื่อ

- คุณภาพสื่อที่เลือกมีความถูกต้องหรือไม่
- มีความเหมาะสมในการพิจารณาทางเลือกหรือไม่
- มีการประเมินเรื่องคุณภาพสื่อเพื่อให้ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

6. ตารางเวลา

- ตารางเวลาที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มจนจบการรณรงค์มีความสมเหตุสมผลในเรื่องของเวลาหรือไม่

➤ ความถี่ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมีมากน้อยเพียงใด

7. การวางแผนเรื่องการใช้จ่าย

➤ ผู้ทำการรณรงค์จัดการใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

8. การประเมินโครงการ

➤ มีการประเมินโครงการอย่างไร

➤ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

➤ กลุ่มเป้าหมายรับรู้ หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ อย่างไร

บทที่ 5 เป็นขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์บทสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลแผนการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันยาเสพติดซึ่งจะสามารถตอบปัญหานำวิจัย รวมทั้งนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับข้อสันนิษฐานของผู้วิจัย และกล่าวถึงปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อจะสามารถเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานให้แก่ผู้ที่จะทำโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดต่อไปในอนาคต

3.4 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยการวิธีพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยมีการเรียงลำดับตามปีเกิดของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 และนำเสนอผลการวิจัยอยู่ในบทที่ 4 และ บทที่ 5 ดังนี้

บทที่ 4 เป็นการนำเสนอชื่อโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดพร้อมทั้งสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผล ของโครงการฯ นั้นๆ และจะมีการอธิบายถึงผลของการรณรงค์และเปรียบเทียบผลที่เหมือนหรือแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจะนำเสนอโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยแบ่งแยกออกเป็นของแต่ละองค์กร ดังนี้ 1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) 2. กระทรวงศึกษาธิการ 3. กระทรวงมหาดไทย และสุดท้ายจะกล่าวถึงทิศทางของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตโดยรวม

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัยโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากการวิจัยเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยต่อไปในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย

การศึกษาวិจัยเรื่อง “ทิศทางของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลและวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจาก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.), กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งถือว่าเป็นผู้รับผิดชอบหลักที่ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจะนำเสนอและวิเคราะห์ จากผลการศึกษาวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2546 โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 หน่วยงาน คือ

1. การวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส.
2. การวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ
3. การวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทย

4.1 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส.

สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย และได้จัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติดในวงกว้าง โดยใช้วิธีการสื่อสารแบบกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อสร้างกระแสการรับรู้เรื่องยาเสพติด ให้ประชาชนทุกกลุ่มเกิดกระแสความตระหนักและจิตสำนึก ที่จะรวมกลุ่มรวมพลังปฏิบัติการที่จะเอาชนะยาเสพติด และโน้มน้าวให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งหมดรายปี ดังนี้

4.1.1 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540

ถึงแม้ในปี พ.ศ. 2540 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินงานด้านยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เช่น การจัดศูนย์นิทรรศการป้องกันยาเสพติดเพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือการผลิตสื่อเพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดของ

บุคคล กลุ่มบุคคล และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ แต่ผู้วิจัยไม่พบแผนของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดใดๆ จากสำนักงาน ป.ป.ส. เนื่องจากในปีนั้นลักษณะการรณรงค์เรื่องยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ยังไม่ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำงานที่ชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่การทำงานด้านยาเสพติดจะเน้นในเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกัน แต่ยังไม่มีการทำการรณรงค์ในลักษณะใหญ่

4.1.2 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2541

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่า มี 2 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.2.1 โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นความสำคัญของการเผยแพร่กระแสต่อต้านยาเสพติด รวมทั้งการดำเนินงานร่วมกัน และความร่วมมือกันในการผลิตและเผยแพร่สารผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน ดังนั้นการรวมตัวกันระหว่างสื่อต่างๆ ในสังคมจะสามารถสร้างเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดจัดทำขึ้นเพื่อกระตุ้น จูงใจ สร้างแนวร่วมกับกลุ่มเป้าหมายให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดและสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบด้วยกัน คือ การดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์, การดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุ และการดำเนินงานผ่านสื่ออื่นๆ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> ผลิตรายการ "Hello Thaiteen" ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก WIF ดำเนินการผลิตโดยมูลนิธิโลกทัศน์ไทย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.00-18.30 น. ประสานงานกับบริษัท CVD เพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่โฆษณาสั้น 2

	เรื่อง คือ “Fight Drug” และ “รอกอย” โดยการสำเนาลงหัวเทปวีดิทัศน์ภาพยนตร์เงินให้เช่า เป็นระยะเวลา 4 เดือน รวม 4 เรื่อง จำนวน 45,000 ม้วน
สื่อวิทยุ	1. ดำเนินการจัดประชุมประสานความร่วมมือการผลิต และเผยแพร่ เพื่อสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดผ่านสื่อวิทยุ ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยผู้บริหารสถานีวิทยุ 7 หน่วยงาน
สื่ออื่นๆ	1. ประสานงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ในการจัดทำบัตรโทรศัพท์ คำขวัญ “เล่นกีฬา ไม่พึ่งพายาเสพติด” จำนวน 200,000 ใบ

ตารางที่ 4-1 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เยาวชนในสถานศึกษาอายุระหว่าง 12-16 ปี (สื่อโทรทัศน์)
2. กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เยาวชน (สื่อวิทยุ)
กลุ่มเป้าหมายรอง คือ ประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาของโครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ทางสำนักงาน ป.ป.ส. กำหนดขึ้นเป็นอย่างดี ส่วนการดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์ถึงแม้จะออกอากาศอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ระยะเวลาที่ออกอากาศนั้นสั้นเกินไป เพียงแค่ 30 นาทีเท่านั้นและช่องสถานีโทรทัศน์ยังเป็นช่อง 11 ซึ่งมีผู้ชมจำนวนน้อยเท่านั้นที่ดูช่องนี้อยู่เป็นประจำ ชื่อของรายการนี้ คือ Hello Thaiteen ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็น กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาอายุระหว่าง 12-16 ปี การที่เลือกเวลาออกอากาศ เวลา 18.00-18.30 น. ซึ่งเป็นเวลาเลิกเรียนแล้วนับว่าเป็นการเลือกช่วงเวลาที่ดี แต่ก็ไม่สามารถวัดได้ว่ากลุ่มเยาวชนเป้าหมายจะเปิดรับช่อง 11 หรือไม่เนื่องจากไม่เคยมีการวัดเรตติ้งมาก่อน ส่วนการเผยแพร่โฆษณาสั้นสำเนาลงหัวเทปวีดิทัศน์ภาพยนตร์เงินให้เช่า นับว่าเป็นความคิดที่ดี เพราะส่วนใหญ่ผู้เช่าภาพยนตร์เงินมักจะนิยมดูพร้อมกันในหมู่ครอบครัวและหากโฆษณาเรื่อง “Fight Drug” และ “รอกอย” สอดแทรกอยู่ในวีดิทัศน์นั้นก็จะสามารถทำให้ครอบครัวสร้างบทสนทนาเกี่ยวกับเรื่องการต่อต้านยาเสพติดได้

การดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารของหลายๆ สถาบัน ผู้วิจัยคาดว่าด้วยความร่วมมือจากหลายสถาบันวิทยุในการผลิตและเผยแพร่สาร ในการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดจะสามารถกระตุ้นให้เกิดนโยบายของสถาบันวิทยุ ที่จะผลักดันให้รายการต่างๆ ผลิต และเผยแพร่กระแสต่อต้านยาเสพติดผ่านสื่อวิทยุให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน และเกิดเป็นการรวมตัวในสังคมจนสามารถสร้างเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติดต่อไป

ในปี พ.ศ. 2541 สำนักงาน ป.ป.ส. ยังไม่มีการเริ่มจัดทำติดตามประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากในสมัยนั้นความสำคัญของการรณรงค์ยังไม่เด่นชัดจึงทำให้ขาดงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ประสานงานด้านยาเสพติดยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมากเพียงพอ และส่วนใหญ่การทำงานจะอยู่ในลักษณะของการเผยแพร่ความรู้ ดังนั้นเมื่อโครงการรณรงค์ไม่ได้เป็นโครงการใหญ่ จึงไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่อยู่ในรูปแบบของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่สมบูรณ์

4.1.2.2 โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เยาวชน บุคคล กลุ่มบุคคล สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ยังขาดความรู้และการเผยแพร่จากสื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. จึงต้องการรับทราบข้อมูล จำนวนสื่อเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี 2541 ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เทคนิค วิธีการพัฒนาและผลิตสื่อระหว่างหน่วยงาน เพื่อที่จะสามารถให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม สร้างความตระหนักแก่เยาวชนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาบ้า ดังนั้นสำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นความจำเป็นของการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในหลายสถานที่ด้วยกันเพื่อที่จะกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่เยาวชนและประชาชนให้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะต่อสู้กับปัญหายาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ แก่บุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น
มา 6 ประเภท คือ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานงานกับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเผยแพร่โฆษณาสั้นต่อต้านยาเสพติดจำนวน 2 เรื่อง คือ “ความหวัง” และ “รอยคอย” โดยส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และทวีปยุโรป 2. ประสานงานกับบริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ผลิตและเผยแพร่รายการสารคดีสั้น ความยาว 12 นาที ชุด “ทิศที่ 9” ออกอากาศช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-06.32 น. รายการจะนำเสนอแนวทางการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยไม่พึ่งยาเสพติด 3. ประสานงานกับเจ้าของรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมเพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญ และข้อมูลการจัดกิจกรรมรณรงค์ในวันต่อต้านยาเสพติดประจำปี 2541 โดยได้รับความร่วมมือด้วยดีจาก 14 รายการ 4. ประสานขอความร่วมมือกับภาคเอกชนที่ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมดำเนินการผลิตและเผยแพร่ ได้แก่ รายการ “ทิศที่ 9” ของบริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย จำกัด รายการ “Hello Thaiteen” และ “Young Zone” ของมูลนิธิโลกทัศน์ไทย เผยแพร่รายการตลอดเดือนมิถุนายน 2541 เพื่อส่งเสริมวันต่อต้านยาเสพติด
สื่อวิทยุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตรายการประเภทสารคดี ชื่อ “รักชีวิต” ความยาวตอนละ 4 นาที ออกอากาศ 57 สถานีทุกวัน กรุงเทพฯ 5 สถานี ต่างจังหวัด 32 สถานี วันละ 1 ตอน เนื้อหาของรายการเน้นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด 2. ผลิตรายการประเภทนิตยสารบันเทิง ชื่อ “เพลินใจกับ ป.ป.ส.” ความยาวตอนละ 25 นาที ออกอากาศทางสถานีวิทยุต่างจังหวัด 17 สถานี สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เนื้อหาของรายการเน้นความรู้เรื่องยาเสพติดเป็นหลัก

	<p>3. จัดทำสโปดวิทยุ โดยขอความร่วมมือการผลิตต้นฉบับกับกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 สโปด และขอความร่วมมือ อาจารย์ประยูร เวชประสิทธิ์ ในการแต่งเพลงวันต่อต้านยาเสพติด จำนวน 3 เพลง เพื่อใช้รณรงค์วันต่อต้านยาเสพติด ในแนวทางให้เยาวชนปลอดภัยจากยาเสพติดด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยส่งเสริมให้เยาวชนเล่นกีฬาและนันทนาการต่างๆ และสำเนาสโปด และเพลงต่อต้านยาเสพติดดังกล่าว เป็นเทปคลาสเซต อย่างละ 600 ม้วน รวม 1,200 ม้วน</p> <p>4. ประสานการเผยแพร่สโปดและเพลงวันต่อต้านยาเสพติด โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่กำกับดูแลทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 634 สถานี</p>
สื่อสิ่งพิมพ์	<p>1. ผลิตและเผยแพร่บทความที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด รวมถึงคำขวัญเพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ปีละ 6 ชุด (1 ชุด ประกอบด้วยบทความ 8 เรื่อง คำขวัญ 20 คำขวัญ)</p> <p>2. ประสานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อมอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 200 ชุด เพื่อเผยแพร่ไปยังนิคมอุตสาหกรรม 31 แห่ง ใน 15 จังหวัด</p> <p>3. ผลิตเอกสารเผยแพร่ ชื่อ “เอกสารรายละเอียดสื่อเผยแพร่เพื่อป้องกันยาเสพติด” ของสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานต่างๆ ที่ผลิตเพื่อป้องกันยาเสพติด และจัดส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 31 หน่วยงาน</p> <p>4. มอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา ร่วมกับสื่ออื่นๆ ให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ชุด และโรงเรียนกลุ่มเพื่อนเพื่อเพื่อน จำนวน 110 ชุด และส่งมอบชุดสื่อให้แก่สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อใช้เผยแพร่ในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตน</p> <p>5. ผลิตภาพชุดนิทรรศการ “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” 1 ชุด มี 20 ภาพ พร้อมเอกสาร และผลิตรายการ “เส้นตาย” เผยแพร่ไปยังห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ</p> <p>6. ประสานงานกับผู้ผลิตหนังสือ นิตยสารชั้นนำ จำนวน 15 ฉบับ ที่ได้รับความนิยมนิยมจากประชาชนเพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด</p>

สื่ออื่นๆ	<p>1. ประสานกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจวิทยุติดตามตัว 6 บริษัท เพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดผ่านวิทยุติดตามตัว เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23-29 มิถุนายน วันละ 1 ครั้ง</p> <p>2. ประสานงานกับค่ายเทป 22 บริษัท ในการเผยแพร่คำขวัญและกิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติดโดยผ่านทางศิลปินในสังกัดของแต่ละค่ายเทป ด้วยการให้ศิลปินพูดถึงเรื่องวันต่อต้านยาเสพติดเมื่อให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน หรือแสดงคอนเสิร์ต</p> <p>3. ประสานงานเพื่อขอความสนับสนุนป้ายผ้าคำขวัญวันต่อต้านยาเสพติด จาก 5 บริษัท คือ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย บริษัทเชลล์ประเทศไทย จำกัด บริษัท คาลเท็กซ์ประเทศไทย จำกัด บริษัทสยามกลการ (ไดกิ้น) จำกัด บริษัท พูจีโอดีฟิล์ม (ประเทศไทย) จำกัด</p>
-----------	---

ตารางที่ 4-2 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกันขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่นั้นๆ

1. เยาวชนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา
2. สื่อมวลชน
3. ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม
4. ประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

จากการวิเคราะห์พบว่า โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหายาเสพติดในแต่ละสถานที่ แต่ละหน่วยงานนั้นแตกต่างกัน จึงทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการฯ โดยรวมกว้างมากเกินไป ดังนั้นผู้จัดทำโครงการฯ จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกิด

ขึ้นภายใต้โครงการฯ รวมถึงกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและแก้ไขปัญหายาเสพติด ก็จะแตกต่างกันออกไปด้วย

กิจกรรมแรกที่เกิดขึ้นในโครงการฯ คือ กิจกรรมการประชุมประสานแผนการพัฒนาและผลิตสื่อ และมีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบข้อมูล จำนวนสื่อเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านยาเสพติด 31 หน่วยงานซึ่งไม่ได้ระบุว่ามิใช่ผู้ใดบ้าง การดำเนินงานออกมาในลักษณะแบบเดิมๆ คือ การแจกเอกสารที่มีรายละเอียดสื่อเผยแพร่เพื่อการป้องกันยาเสพติด หลังจากที่แจกเอกสารไปครบทั้ง 31 หน่วยงานแล้วไม่ได้มีการติดตามผล ว่าทุกหน่วยงานเข้าใจความหมายในการผลิตสื่อไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามสำนักงาน ป.ป.ส. ก็ได้ดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-06.32 น. เพื่อนำเสนอการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด บุคคลประเภทนี้มักมีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง แต่กลุ่มเสี่ยงมักเป็นคนประเภทนอนดึกตื่นสาย และการที่รายการนี้ออกอากาศแค่ 2 นาที เวลาหกโมงเช้าไม่น่าจะมีผลในแง่ของการเผยแพร่ความรู้ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ในขณะเดียวกัน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุ ผลิตรายการประเภทสารคดี รายการแรก ชื่อ “รักชีวิต” ความยาวตอนละ 4 นาที ออกอากาศ 57 สถานีทุกวัน เป็นระยะเวลา 9 เดือน และรายการที่สอง เป็นรายการประเภทนิตยสารบันเทิง ชื่อ “เพลินใจกับ ป.ป.ส.” ความยาวตอนละ 25 นาที ออกอากาศ 17 สถานี สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 9 เดือน เช่นกัน เนื่องจากการออกอากาศของทั้งสองรายการมีความต่อเนื่องจะสามารถทำให้ประชาชนเกิดความรู้เรื่องยาเสพติดชัดเจนยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่สองที่เกิดขึ้นในโครงการฯ คือ กิจกรรมการขยายผลโครงการต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาบ้า การที่สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมมือกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมอบสื่อชุดณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม แค่จำนวน 200 ชุด ใน 15 จังหวัด ในเฉพาะช่วงวันต่อต้านยาเสพติดเท่านั้น ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มผู้รับสารเป้าหมายจะได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดหรือไม่ เนื่องจากไม่มีการจัดตัวแทนหรือวิทยากรไปพูดให้ความรู้ เพราะในบางครั้งด้วยการอ่านเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องได้

กิจกรรมที่สามที่เกิดขึ้นในโครงการฯ คือ กิจกรรมการขยายผลโครงการต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ สร้างความตระหนักแก่เยาวชนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาและการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาบ้า ทางสำนักงาน ป.ป.ส. ได้มอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ชุดเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยไม่อาจสรุปได้ว่านักเรียนทุกคนใน 48 โรงเรียนนั้นจะได้รับความรู้เท่าเทียมกัน และสามารถสร้างความตระหนักและความรู้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของครู-อาจารย์ของแต่ละโรงเรียนในการเตรียมการเรียนการสอน

กิจกรรมที่สี่ที่เกิดขึ้นในโครงการฯ คือ กิจกรรมการผลิตสื่อเพื่อให้ความรู้ในห้องสมุด มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องยาเสพติด สำหรับประชาชนทั่วไป และเป็นแหล่งให้บริการยืมสื่อเผยแพร่บางประเภท เช่น ชุดนิทรรศการ วิดีทัศน์ เป็นต้น สำนักงาน ป.ป.ส. ได้แจกจ่ายภาพชุดนิทรรศการและเอกสาร “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” และวีดิทัศน์ “เส้นตาย” แก่ห้องสมุดทั่วประเทศ จำนวน 870 แห่ง ผู้วิจัยคาดว่าเอกสารข้อมูลเหล่านี้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดได้กลายเป็นข้อมูลที่ค้นหาได้ง่ายขึ้น และมีการแพร่กระจายองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดไปทั่วประเทศ

กิจกรรมที่ห้าที่เกิดขึ้นในโครงการฯ คือ กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่เยาวชนและประชาชนให้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะต่อสู้กับปัญหาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมมือกับสถานีวิทยุทั่วประเทศในการเผยแพร่สโปตและเพลงวันต่อต้านยาเสพติด และออกอากาศทางโทรทัศน์ถึง 14 รายการด้วยกัน และยังมีมอบเอกสาร บทความ คำขวัญ และข้อมูลเกี่ยวกับวันต่อต้านยาเสพติดจำนวน 2,300 ชุด แก่สื่อมวลชนเพื่อให้ตีพิมพ์คำขวัญลงในนิตยสารชั้นนำจำนวน 15 ฉบับ พร้อมทั้งให้ศิลปินที่ให้การสัมภาษณ์หรือแสดงคอนเสิร์ตพูดกล่าวเกี่ยวกับเรื่องวันต่อต้านยาเสพติด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในครั้งนี้ ถูกจัดขึ้นอย่างมีระบบได้ก็เพราะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากคนทั่วประเทศ ถึงแม้ว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นประชาชนทั่วไปซึ่งอาจจะดูกว้างเกินไป แต่ด้วยอำนาจของสื่อต่างๆ สื่อที่ร่วมมือกันจะสามารถสร้างพลังมวลชนและมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวใจของประชาชนเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเรื่องการต่อต้านยาเสพติด

กิจกรรมทั้งห้าที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการนี้ไม่มีการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงขาดการสรุปผลการวิเคราะห์ที่แม่นยำ จึงได้แต่เพียงคาดการณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดหลังจากที่ได้วิเคราะห์หัวข้อที่ถูกผลิตออกไปในแต่ละกิจกรรมเท่านั้น

● **สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2541**

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด	ขาดการเผยแพร่กระแสต่อต้านยาเสพติด รวมทั้งการดำเนินงานร่วมกันในการผลิตและเผยแพร่สารผ่านสื่อต่างๆ	1. การสร้างกระแส
2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	เยาวชน บุคคล กลุ่มบุคคล สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ขาดความรู้และการเผยแพร่จากสื่อเพื่อป้องกันยาเสพติด	1. สนับสนุนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4-3 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2541

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ที่มาของหลักการและเหตุผลที่วางไว้ในเรื่องของการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดถูกกำหนดแนวคิดและแนวทางไว้กว้างเกินไป อาจทำให้การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความหลากหลายจนขาดการเชื่อมโยงในการสร้างพลังรณรงค์ป้องกันยาเสพติดร่วมกัน

วัตถุประสงค์หลักที่สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าสำคัญที่สุดในขณะนั้นคือ การสร้างกระแสและสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อกระตุ้น จูงใจ สร้างแนวร่วมกับกลุ่มเป้าหมายให้เห็นถึงความสำคัญของยาเสพติด ผู้วิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ควรที่จะระบุหรือกำหนดเป้าหมายให้แน่ชัดในการดำเนินการ ยกตัวอย่างเช่น เพื่อที่จะลดสัดส่วนการใช้ยาของเยาวชนอายุระหว่าง 15-25 ปี ที่ใช้สารเสพติด 1 ครั้ง หรือมากกว่าในช่วงเวลา 6 เดือน ที่ผ่านมาจาก 15 เปอร์เซ็นต์ให้เหลือเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น การกำหนดวัตถุประสงค์ที่

ดีควรที่จะระบุความเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดผลและสังเกตได้ และต้องกำหนดจุดสิ้นสุดที่แน่นอน จึงจะแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุเป้าหมายแล้ว

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด	1. เยาวชนในสถานศึกษาอายุระหว่าง 12-16 ปี 2. ประชาชนทั่วไป
2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. เยาวชนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา 2. สื่อมวลชน 3. ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม 4. ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 4-4 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2541

ผู้จัดทำโครงการฯ ทราบว่ากลุ่มผู้รับสารเป้าหมายยังขาดความรู้และการเผยแพร่จากสื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติด เนื่องจากมีการทำการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมาก่อน กรณีในการจำแนกกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโครงการ ขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์ที่วัดจากผู้ติดยาเสพติดในปีนั้นว่ากลุ่มใดที่คาดว่าจะมีแนวโน้มพฤติกรรมกระเสพยามมากที่สุด แต่กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญมากที่สุดในการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2541 คือ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาเนื่องจากกลุ่มนี้เป็นวัยที่อ่อนไหวง่ายต่อการชักจูง มีการอยากลองของใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา รักสนุก และติดเพื่อนและมักจะเชื่อฟังเพื่อนฝูงมากกว่าบิดา มารดา และครอบครัว ดังนั้นกลุ่มเยาวชนจึงนับว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สุดต่อการติดยาเสพติด

โครงการ	แกนของโครงการ
1. โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด	การสร้างกระแสเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันของสื่อต่างๆ
2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ให้ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติด

ตารางที่ 4-5 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2541

โครงการ	สื่อ	ไม่มีการประเมินผล
1. โครงการสร้างกระแสดต่อต้านยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ และสื่ออื่นๆ (การจัดทำบัตรโทรทัศน์)	✓
2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อสิ่งพิมพ์ และการจัดกิจกรรม	✓

ตารางที่ 4-6 แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2541

ผู้วิจัยเห็นถึงสภาพปัญหาของการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ที่สอดคล้องกันคือ **การขาดการดำเนินงานร่วมกันในการผลิตและเผยแพร่สารผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆ** รวมทั้งช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อ **ยังมีไม่มากเพียงพอ**ต่อการสร้างกระแสดต่อต้านยาเสพติด วิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สำนักงาน ป.ป.ส. ใช้มากที่สุดคือ การดำเนินงานผ่าน**สื่อโทรทัศน์** และรองลงมาคือ**สื่อวิทยุ** การใช้สื่อทั้งสองที่เป็นสื่อใหญ่นี้เพื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากในเวลาทีรวดเร็ว สื่อที่ออกไปมักได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรายการต่างๆ โดยรายการเหล่านี้จะประสานงานและให้ความร่วมมือในการผลิตและเผยแพร่เพื่อ**สร้างกระแสดต่อต้านยาเสพติด** เวลาออกอากาศส่วนใหญ่เป็นระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที นอกเหนือจากการเผยแพร่ผ่านสื่อแล้วสำนักงาน ป.ป.ส. ยังเลือกการจัดกิจกรรม**การผลิตสื่อเพื่อให้ความรู้**แก่กลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น การผลิตสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา หรือผลิตโปสเตอร์ แผ่นพับ และคู่มือต่างๆ ที่ให้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด วิธีการประเมินผลทั้งขณะที่ดำเนินการและหลังการดำเนินการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2541 ไม่มีผู้ใดจัดทำขึ้น เนื่องจากในช่วงเวลานั้นสำนักงาน ป.ป.ส. ยังไม่ได้จัดแผนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่สมบูรณ์เพียงพอ

“การวัดผลไม่ได้ทำทุกครั้ง และก็ไม่ได้ทำทุกปี เพราะไม่มีงบประมาณ” (ปาริชาติ อุทก, สำนักงาน ป.ป.ส. สัมภาษณ์ วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

4.1.3 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2542

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่า มี 6 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.3.1 โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า โครงการนี้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 6 รอบ

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึกของประชาชนไทยทุกคนร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 ภายใต้โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อที่ใช้ในโครงการแบ่งออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน คือ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> ผลิตโฆษณาสั้น “รักในหลวง” ความยาว 30 วินาที โดยขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 12 สถานี และบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 22 บริษัท ผลิตโฆษณาสั้น จำนวน 2 เรื่อง คือ “เหนือธรรมชาติ” และ “รั้วดวงใจ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 และ ITV รวม 160 ครั้ง
สื่อวิทยุ	<ol style="list-style-type: none"> ขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ร่วมผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นเรื่อง “รักในหลวง” จำนวน 1 เรื่อง ความยาว 30 วินาที โดยสำนักเทศาภิบาลเพื่อเผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 530 สถานี ผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพมหานคร 18 บริษัท (21 คลื่น) และสำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ทั้ง 4 แห่ง รวม 1,200 ม้วน ผลิตสื่อโฆษณาสั้น จำนวน 2 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยบันทึกเป็นภาษาท้องถิ่น 4 ภาค และสำนักเทศาภิบาล จำนวน 3,300 ม้วน ขอ

	<p>ความร่วมมือเผยแพร่ทางสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 530 สถานี และผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพฯ 21 คลื่น และชื่อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ จำนวน 5 สถานี ซึ่งครอบคลุม 36 จังหวัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม – 29 กันยายน 2542 รวม 2,700 ครั้ง และผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ ความถี่ 91 MHz พุดเสริมในรายการวันละ 3 ครั้ง ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม – 29 กันยายน 2542 รวม 135 ครั้ง</p>
สื่อสิ่งพิมพ์	<p>1. ผลิตต้นแบบโปสเตอร์ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” และมอบต้นแบบแก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่</p>
สื่อโรงภาพยนตร์	<p>1. นำโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “เหนือธรรมชาติ” และ “รั้วดวงใจ” ดำเนินการเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ในเขต กทม. 17 แห่ง และในจังหวัดใหญ่ๆ 9 แห่ง รวมเผยแพร่ไม่น้อยกว่า 3,600 ครั้ง</p>
สื่ออื่นๆ	<p>1. เผยแพร่ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ ณ บริเวณถนนหลัก จำนวน 5 ป้าย เผยแพร่ระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม 2541 – 7 ธันวาคม 2542</p> <p>2. ส่งมอบต้นแบบป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ จำนวน 2 แบบ ให้กระทรวงมหาดไทยใช้ต้นแบบในการทำป้ายเผยแพร่ขนาดใหญ่ในทุกจังหวัด</p> <p>3. ส่งมอบต้นแบบป้ายแบนเนอร์ (แบบที่มีเฉพาะข้อความ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”) ให้แก่ ส่วนส่งเสริมและประสานงาน เพื่อดำเนินการจัดทำป้ายแบนเนอร์และเผยแพร่ในชุมชนต่างๆ จำนวน 200 แผ่น</p> <p>4. ผลิตธงสัญลักษณ์ ข้อความ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” ใช้เผยแพร่ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ของโครงการ จำนวน 225,000 อัน</p> <p>5. ผลิตเสื้อยืด จำนวน 42,000 ตัว ส่งมอบให้ส่วนส่งเสริมและประสานงาน ดำเนินการเผยแพร่</p> <p>6. ผลิตบัตรโทรศัพท์ ขอความร่วมมือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และประสานงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย</p> <p>7. รวบรวมข่าวประชาสัมพันธ์การจัดงานขอบคุณสื่อมวลชนจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ</p>

ตารางที่ 4-7 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและในจังหวัดใหญ่ๆ อีก 9 แห่ง

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการรักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด ไม่มีการกำหนดสภาพปัญหาที่ชัดเจนต่อกลุ่มเป้าหมาย แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึกของประชาชนไทย กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ ประชาชนทั่วไปซึ่งกว้างเกินไป และยากที่จะพิจารณาเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุความต้องการที่ตั้งไว้หากไม่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแกนนำในการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดของโครงการนี้ โครงการนี้มีจุดแข็งอยู่สองประการ คือ ประการแรก การใช้ภาพลักษณ์ของกษัตริย์ไทยในการสร้างอิทธิพลต่อจิตใจของประชาชนชาวไทยทุกคน ประการที่สอง คือ การเลือกใช้สื่อที่หลากหลาย มีความถี่ในการออกอากาศทั้งโทรทัศน์และวิทยุเป็นจำนวนมากและต่อเนื่อง มีการเผยแพร่โฆษณาสั้นทางโรงภาพยนตร์ถึง 3,600 ครั้ง การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ตั้งอยู่บริเวณแยกใหญ่ที่มีรถผ่านเป็นจำนวนมากอีกหลายแห่ง เนื่องจากโครงการฯ ไม่มีการติดตามประเมินผลผู้วิจัยจึงสรุปการดำเนินงานจากความถี่ในการผลิตสื่อเท่านั้น

“บางครั้งเราก็จะใช้เทคนิคเชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น คำขวัญ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมดวงใจของชาวไทยทุกคนพยายามเชื่อมโยงให้คนร่วมกันต่อต้านยาเสพติดเพื่อบุคคลที่พวกเขาเคารพบูชา” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการณรงค์, สัมภาษณ์ วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

4.1.3.2 โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ในปี พ.ศ.2542 มีเจ้าหน้าที่ของรัฐคอร์รัปชัน รับเงิน และเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดรุนแรง สำนักงาน

ป.ป.ส. จึงเริ่มมีการตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง และต้องการให้ประชาชนเข้ามาให้ความร่วมมือโดยแจ้งเบาะแส เวลาที่รู้ว่าใครคนใดคนหนึ่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทางฝ่ายนโยบายจึงจัดให้ทุกภาคของสำนักงาน ป.ป.ส. มีการเปิดตู้ปณ. โครงการรณรงค์ครั้งนี้ชี้ให้ทุกคนรู้ว่า ถ้าพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ดีของเจ้าหน้าที่รัฐ ควรแจ้งเข้ามาที่ตู้ปณ. เหล่านี้

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี
2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐได้รับทราบถึงบทลงโทษและความเสียหายที่จะได้รับ หากนำตัวเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกของประชาชนทั่วไป ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ ที่พัวพันกับยาเสพติด
4. เพื่อประชาสัมพันธ์วิธีการและสถานที่รับแจ้งข่าวสาร ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านสื่อแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้น จำนวน 2 เรื่อง คือ “หนี” และ “ปฏิญาณ” ความยาว 30 วินาที โดยขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ITV และ UBC และบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 58 บริษัท และเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 จำนวน 40 ครั้ง และ ITV จำนวน 10 ครั้ง ระหว่างเดือนธันวาคม 2541 – กุมภาพันธ์ 2542 รวม 50 ครั้ง 2. ประสานและสนับสนุนข้อมูลการผลิตรายการโทรทัศน์ “ตีฆ้องร้องปาว” โดยมีเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลมายัง ตู้ ปณ. 123 ออกอากาศวันอาทิตย์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 รวม 2 ตอน 3. ประสานและสนับสนุนข้อมูลการผลิตละครโทรทัศน์เรื่อง “น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์” ตอน ยาเสพติด โดยมีเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงโทษ

	<p>พิษภัยของยาเสพติด ออกอากาศวันอาทิตย์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 จำนวน 1 ตอน</p> <p>4. ประสานและเชิญ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สัมภาษณ์ในรายการ “ผู้หญิงอย่ากลัว 100%” ออกอากาศวันจันทร์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 จำนวน 1 ตอน</p>
สื่อวิทยุ	<p>1. ผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้น จำนวน 90 ตอน ความยาวตอนละ 3 นาที โดยเผยแพร่วันละ 2 ครั้ง ในเขต กทม. ระหว่างวันที่ 16 พ.ค. – 13 ส.ค. 2542 รวม 2,700 ครั้ง และได้รับความร่วมมือเผยแพร่ในต่างจังหวัด ทางสถานีวิทยุ 4 สถานี</p> <p>2. ผลิตสื่อโฆษณาสั้น จำนวน 7 เรื่อง ดำเนินการผลิตและบันทึกเสียงเป็นภาษาภาคกลาง 4 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที และเป็นภาษาท้องถิ่น 3 ภาค (ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้) จำนวน 3 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที สำเนาเทปคาสเซต จำนวน 4,920 ม้วน แบ่งเป็น สำเนาภาษาภาคกลาง 900 ชุด สำเนาภาษาภาคเหนือ 140 ชุด สำเนาภาษาภาคอีสาน 150 ชุด และสำเนาภาษาภาคใต้ 150 ชุดโดยขอความร่วมมือเผยแพร่ทางสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 523 สถานี และผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพฯ 18 บริษัท (21 คลื่น)</p>
สื่อสิ่งพิมพ์	<p>1. ผลิตโปสเตอร์ จำนวน 2 แบบ คือ “ไม่คิด ไม่ค้า ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด” สำเนาที่ชาติต้องการ” จำนวน 50,000 แผ่น และ “พบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แจ้งตู้ ปณ.123 สามเสนใน กรุงเทพฯ 10400” จำนวน 50,000 แผ่น</p> <p>2. ผลิตสติ๊กเกอร์ 1 แบบ 2 ขนาด ข้อความ “พบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแจ้งตู้ ปณ.123 สามเสนใน กรุงเทพฯ 10400” รวม 23,000 แผ่น ดำเนินการเผยแพร่ในเขตกรุงเทพฯ เผยแพร่บนรถประจำทาง ขสมก. และในต่างจังหวัด เผยแพร่บนรถ บขส.</p>
สื่อโรงภาพยนตร์	<p>1. นำต้นฉบับโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “หนี” ดำเนินการเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ในเขต กทม. ในโรงภาพยนตร์ชั้น 1 จำนวน 10 แห่ง และโรงภาพยนตร์ชั้น 2 จำนวน 10 แห่ง รวม 6,480 ครั้ง ระหว่างวันที่ 18 มิ.ย. – 12 ส.ค. 2546</p>

สื่ออื่นๆ	<p>1. ดำเนินการจัดงานแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน เรื่อง “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด”</p> <p>2. ดำเนินการจัดงานขอบคุณสื่อมวลชน วันที่ 3 สิงหาคม 2542</p>
-----------	---

ตารางที่ 4-8 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นปัญหาที่ใหญ่และยากที่จะแก้ไขตราบไต่ที่ยังมีบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์จากการข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ การตรวจสอบต้องเป็นไปอย่างรัดกุมมากๆ สำนักงาน ป.ป.ส. ต้องการให้ประชาชนเข้ามาให้ความร่วมมือโดยแจ้งเบาะแส ถ้ารู้ว่าใครคนใดคนหนึ่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สิ่งนี้เป็นความต้องการของสำนักงาน ป.ป.ส. เท่านั้น แต่สำหรับประชาชนผู้วิจัยไม่มั่นใจว่าเขาเหล่านั้นเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือหรือไม่ เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่และบางครั้งประชาชนอาจเกรงกลัวต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองถ้ามีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติดมากเกินไป ถึงแม้ว่าประชาชนรู้ว่าเขาสามารถส่งข่าวสารผ่านตู้ปณ. ได้ก็ตาม ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกรงกลัวอิทธิพลมืด หรือยังไม่มีประสบการณ์เลวร้ายจากผลของยาเสพติด เช่น สูญเสียคนที่รักจากการเสพยา หรือการตกเป็นเหยื่อของผู้เสพยา จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการต่อต้านยาเสพติดก็เป็นได้

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการฯ ไม่มีความหนักแน่นเพียงพอ เพราะการที่ออกอากาศเผยแพร่โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์เพียงแค่ 50 ครั้งนั้น ไม่มีทางมีผลต่อการปลูกจิตสำนึกของประชาชนทั้งประเทศได้ วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ เพื่อการประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐให้ตระหนักถึงโทษ และความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากข้องเกี่ยวกับยา

เสพติด แต่สื่อต่างๆ ที่ผลิตออกไปสู่ประชาชนไม่มีจำนวนมากเพียงพอ พร้อมทั้งช่วงระยะเวลาที่ออกสื่อก็สั้นเกินไปส่วนใหญ่น้อยเกิน 3-4 สัปดาห์เท่านั้น ทั้งนี้ โครงการนี้เป็นโครงการที่ใหญ่มากและควรใช้เวลาแก่การประชาสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นระยะเวลาที่ยาวมากกว่าหกเดือน ฉะนั้น การที่มีการผลิตโปสเตอร์และสติ๊กเกอร์เป็นจำนวนมากๆ นั้นก็จะมีประโยชน์เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้และยังไม่เห็นประโยชน์ในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

โครงการนี้ขาดการติดตามประเมินผล ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปการวิเคราะห์ได้ว่าผลที่ได้รับจากการทำโครงการฯ ขึ้นมาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

4.1.3.3 โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีผู้ใช้แรงงานจำนวนมากมีพฤติกรรมเสพยาเสพติดขณะทำงาน และเขาเหล่านั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดทำโครงการนี้ขึ้น เพื่อให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการโดยเฉพาะ

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติด และวิธีการป้องกันยาเสพติดแก่ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ให้รู้ เข้าใจ และตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อสิ่งพิมพ์	1. ผลิตสื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” เพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 3,000 ชุด โดย แบ่งออกเป็น เอกสาร “คู่มือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในสถานประกอบการอุตสาหกรรม”, เอกสารแนะนำการใช้สื่อ, และแบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อ นอกจากนี้ยังมีการผลิตภาพชุดนิทรรศการ “ยาบ้า มหันตภัย” โปสเตอร์ “รักอวัยวะและชีวิต” และแผ่นพับ “รู้เท่าทันยาบ้า” 2. ผลิตภาพชุดนิทรรศการ “ยาบ้า มหันตภัย” จำนวน 1 ชุด มี 8 ภาพ

	<p>3. ผลิตโปสเตอร์ “รักอวัยวะและชีวิต” จำนวน 5 แผ่น</p> <p>4. ผลิตแผ่นพับ “รู้เท่าทันยาบ้า” จำนวน 5 แผ่น</p>
--	--

ตารางที่ 4-9 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (คนงาน 200 คนขึ้นไป) ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 2,500 แห่ง

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ กำหนดสภาพปัญหาโดยที่ไม่มี การทำการสำรวจมาก่อนว่า กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มี พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และมีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดมากน้อยแค่ไหน หรือเขาเหล่านั้นมี ความรู้เรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติดมากเพียงใด ดังนั้นการที่โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติดและวิธีการป้องกันยาเสพติด และ ตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดโดยที่ไม่มี การสำรวจกลุ่มเป้าหมายมาก่อน ว่าเขามี พฤติกรรมหรือมีวิถีชีวิตอย่างไรมาก่อน ก็จะไม่สามารถที่จะแน่ใจได้ว่าการผลิตสื่อชุด “รณรงค์ป้องกัน ยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” ซึ่งให้ความรู้เฉพาะเรื่องยาบ้าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด, ผู้เสพยาในปัจจุบัน, และผู้ซึ่งเคยใช้ยาเสพติด ในสถานประกอบการอุตสาหกรรม

เนื่องจากโครงการฯ ไม่มีการทำการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงไม่สามารถกล่าวถึงความ สำเร็จของโครงการฯ ได้ และการผลิตสื่อชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” ที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในแผนของโครงการฯ ก็ไม่สามารถยืนยันถึงความ สำเร็จของโครงการฯ ได้อีกเช่นกัน

4.1.3.4 โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในชุมชน ซึ่งยากแก่การเข้าถึงในแง่ของการที่จะปลูกจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนต่างๆ ดังนั้นสำนัก

งาน ป.ป.ส. จึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อสร้างแกนนำในชุมชนเพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถเข้าถึงเพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกันเพื่อที่จะทำการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติดให้แก่ประชาชนทั่วไปในชุมชน และประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันต่อต้านยาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อวิทยุ	1. ทำเทปเสียงตามสาย ชุด “หมู่บ้านนี้...ไม่มียาเสพติด” จำนวน 60 ตอน ความยาวตอนละ 5 นาที จำนวน 1 ชุด (1 ชุด มี 5 ม้วน)
สื่อสิ่งพิมพ์	1. ผลิตสื่อ ชุด “หมู่บ้านวันนี้...ไม่มียาเสพติด” เพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 1,100 ชุด โดยแบ่งออกเป็นโปสเตอร์ 3 แบบ รวม 30 แผ่น คือแบบที่ 1 “เพื่อกระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการป้องกันยาเสพติด” แบบที่ 2 “เพื่อสร้างความตระหนักในโทษพิษภัยของยาเสพติด” แบบที่ 3 “เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนร่วมมือกันต่อต้านยาเสพติด”

ตารางที่ 4-10 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในชุมชน แบ่งเป็น กรุงเทพฯ 300 ชุมชน ชุมชนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 200 ชุมชน รวม 1,100 ชุมชน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน มีการกำหนดสภาพปัญหาอย่างชัดเจน คือ การขาดผู้ที่เป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดในชุมชน เพราะถ้าการดำเนินงานโดยฝ่ายราชการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเจ้าของพื้นที่ จะทำให้การดำเนินงาน

ไม่เกิดผลกระทบโดยตรง ต่อการลดปัญหาหรือควบคุมปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันตัวโครงการฯ ไม่ได้ระบุว่าชุมชนเหล่านั้นเป็นชุมชนในเมืองหรือนอกเมือง เพราะการที่จะแก้ไขสภาพปัญหาเสพติดในชุมชนเมืองและนอกเมืองนั้น แตกต่างกันไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละชุมชนนั้นมีวิถีดำเนินชีวิตแตกต่างกัน มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีฐานะแตกต่างกัน และมีความต้องการแตกต่างกัน ดังนั้นการคัดเลือกแกนนำในชุมชนใด ชุมชนหนึ่งจึงสำคัญมาก และหากเลือกแกนนำที่ผิดก็จะไม่สามารถประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกประชาชนในชุมชนได้ และจะเป็นการเสียทั้งแรง เสียทั้งเวลา และเงินที่ทุ่มเทลงไปให้กับโครงการฯ ดังนั้นทั้งก่อนที่จะคัดเลือกแกนนำในชุมชนและก่อนที่จะทำการผลิตสื่อออกไปควรจะศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสื่อในแต่ละชุมชนเสียก่อน

อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดให้กับชุมชนถึง 1,100 ชุมชนทั่วประเทศนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเป็นงานที่ใหญ่และต้องการความละเอียดมาก ในการทำงานและต้องมีการติดตามประเมินผลโครงการฯ เพราะการผลิตเอกสารเพื่อเผยแพร่ หากผู้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกไปไม่ดีหรือไม่ชัดเจนก็อาจทำให้ประชาชนยังมีความสงสัย ขังใจ หรือสับสนเกี่ยวกับปัญหาของยาเสพติดที่แพร่ระบาดในชุมชนอยู่ และไม่อาจส่งผลให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นการที่ผู้วิจัยไม่พบการติดตามประเมินผลของโครงการฯ นั้นถือเป็นข้อด้อย ซึ่งตามหลักความเป็นจริงแล้วหากโครงการนี้ได้ทำการติดตามประเมินผลก็จะทำประโยชน์ให้กับผู้ที่ทำการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตได้เป็นอย่างมาก รวมทั้งแผนดำเนินงานก็วางไว้ไม่ใหญ่และละเอียดไม่เพียงพอที่จะลงลึกเพื่อศึกษาตัวโครงการฯ ต่อๆ ไป

4.1.3.5 โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ห้องสมุดเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเล็งเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องสมุดทั่วประเทศจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ป้องกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดสำหรับประชา

ชน

2. เป็นแหล่งให้บริการยืมสื่อเผยแพร่การป้องกันยาเสพติด เพื่อประโยชน์ในการขอรับบริการการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดของชุมชน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

โครงการนี้มีวิธีการดำเนินงานโดยทำกิจกรรมการผลิตสื่อเผยแพร่ในห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ดังนี้

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อสิ่งพิมพ์	1. ผลิตสื่อ ชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” จำนวน 909 ชุด (มอบห้องสมุดแห่งละ 1 ชุด) ใน 1 ชุด ประกอบด้วย ภาพชุดนิทรรศการ จำนวน 10 ชุด, เอกสาร จำนวน 5 เล่ม, และวีดีทัศน์ “เส้นตาย” จำนวน 5 ม้วน 2. เผยแพร่และจัดส่งสื่อชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” ให้แก่ห้องสมุดที่อยู่ในความรับผิดชอบของ 4 หน่วยงาน รวม 909 คือ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 29 แห่ง, ห้องสมุดศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 869 แห่ง, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ศูนย์พัฒนาวิทยบริการ จำนวน 10 แห่ง, หอเกียรติภูมิรถไฟ สวทศจตุจักร จำนวน 1 แห่ง
สื่ออื่นๆ	1. จัดพิธีลงนามในข้อตกลงความร่วมมือพร้อมทั้งรับมอบสื่อ

ตารางที่ 4-11 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ ประชาชนทั่วไปทั้งกลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มเยาวชน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ได้กำหนดสภาพปัญหาไว้อย่างหลวมๆ เหมือนกับให้คิดและสรุปเอาเองว่าเป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้วว่าห้องสมุดมีไว้เพื่อให้ค้นคว้าหาความรู้ และประชาชนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดเพื่อเพิ่มเติมความรู้ของตนเอง หรือเพื่อให้ตนเองนั้นหายสงสัยเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการผลิตสื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดในห้องสมุด ไม่อาจส่งผลต่อการสร้าง

ความรู้ให้แก่ประชาชนทุกคนที่ใช้บริการห้องสมุดอยู่เป็นประจำ เพราะการที่คนๆ หนึ่งเดินเข้าห้องสมุดนั้นต้องมีจุดมุ่งหมายในการค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแน่นอน และอาจจะไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากเรื่องที่ตนเองสนใจ

โครงการนี้ไม่มีการทำการติดตามประเมินผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปจากสื่อเผยแพร่เพื่อการป้องกันยาเสพติดที่ได้ผลดีออกไป ก็จะได้ชัดว่าการเผยแพร่สื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติดในห้องสมุดนั้นจะได้ผลก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นๆ ค้นคว้าเรื่องยาเสพติดเท่านั้น

4.1.3.6 โครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายตามสภาพความรุนแรงของปัญหาและความพร้อมของชุมชนที่ผสมผสานการดำเนินงานแบบองค์รวม ทำให้การดำเนินงานไม่เกิดผลกระทบโดยตรงต่อการลดปัญหาหรือควบคุมปัญหา ยาเสพติดอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงช่องว่างในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้กำหนดให้มีคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด” ที่มุ่งเน้นกิจกรรมกำลังของภาคีต่างๆ ในพื้นที่ให้ควบคุมการขยายตัวและลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จะเป็นแกนหลักในการริเริ่มและเร่งดำเนินการปลูกจิตสำนึกของประชาชน รวมทั้งสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เกิดการแสดงพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ให้เกิดเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติดที่ยั่งยืนต่อไป

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อทำการสื่อสารให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด
2. เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	1. ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้น จำนวน 3 เรื่อง คือ “สะท้อนความตั้งใจ” “เกลียด

	<p>สัมพันธ์” และ “รวมพลังราษฎร์-รัฐ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ITV, UBC, และกรมประชาสัมพันธ์ และซื้อเวลาเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 ระหว่างเดือน ส.ค. – ธ.ค. 2542 รวม 630 ครั้ง</p> <p>2. ผลิตรายการ “เกลียวสัมพันธ์” ออกอากาศสดทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เวลา 20.45 – 21.45 น. ระหว่างเดือน ต.ค. 2542 – ก.พ. 2543 รวม 12 ครั้ง</p> <p>3. In program รายการโทรทัศน์ผ่านสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7, 11, ITV</p>
สื่ออื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตป้ายกลางแจ้งติดตั้งในพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด จำนวน 6 ป้าย 2. ผลิตสื่อ Life Stand ศิลปินด้านยาเสพติด 3 แบบ รวม 150 อัน 3. ผลิตเสื่อยืด ราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด จำนวน 1,000 ตัว 4. ผลิตเข็มกลัด (Badge) สัญลักษณ์โครงการฯ จำนวน 1,000 อัน 5. ผลิตหมวกสัญลักษณ์โครงการฯ จำนวน 500 ใบ 6. ผลิตบอร์ดนิทรรศการ จำนวน 4 บอร์ด 7. ผลิตธงสัญลักษณ์ พร้อมเสา จำนวน 200 ชุด 8. สื่อรทปฏิบัติการเคลื่อนที่ จำนวน 1 คัน 9. มอบสื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้กับสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ITV, UBC และกรมประชาสัมพันธ์ รวม 8 แห่ง 10. จัดงานเปิดตัวโครงการฯ วัน “รวมพลังราษฎร์ – รัฐ” วันที่ 16 ส.ค. 2542 ณ ทำเนียบรัฐบาล โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย เป็นประธานในพิธี 11. จัดกิจกรรมรณรงค์ ในพื้นที่นำร่อง จังหวัดหนองคาย, แพร่, พังงา, และ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4-12 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้คือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ คือ

1. การสำรวจผลิตผล (Output) ของโครงการฯ ได้แก่
 - ก. ข่าวแจก (Press Release) จากการวิเคราะห์ข่าวตัด (Press Clipping)
 - ข. สื่อเฉพาะกิจจัดทำขึ้น
 - ค. กิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนนำร่อง
2. การประเมินประสิทธิผล (Outcome) ของโครงการฯ

การประเมินการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชน 1,096 คน
3. สัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการฯ
4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
5. องค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาของโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในลักษณะที่ขาดความสมดุลของการพัฒนาด้านวัตถุกับความพร้อมของประชากร สถาบันหลักทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ ทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น และการขาดการดำเนินงานแบบองค์รวม ที่ต้องมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ให้เกิดเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติด ผู้วิจัยสรุปได้ว่าโครงการนี้มีการกำหนดสภาพปัญหาแบบที่ทางภาครัฐคิดขึ้นเองฝ่ายเดียว รัฐบาลต้องการที่จะฉีกสรรพกำลังของภาคีต่าง ๆ โดยไม่มีการทำการสำรวจมาก่อนว่าประชาชนอยากหรือพร้อม ที่จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกันหรือไม่ รวมถึงแผนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่เป็นการดำเนินงานในภาพกว้าง และยังมีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สร้างสัญลักษณ์ จัดกิจกรรม แสดงถึงผลกระทบ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ซึ่งการที่จะให้สิ่งเหล่านี้บังเกิดขึ้นจำเป็นต้องใช้เวลาในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เป็นระยะเวลาที่นานมากๆ อาจต้องใช้เวลาเป็นปีหรือมากกว่าเพื่อที่จะให้ซึมซับเข้าไปในจิตสำนึกของแต่ละบุคคล แต่โครงการนี้มีระยะเวลาเผยแพร่สื่อเพียงแค่ห้าเดือนเท่านั้น และจำนวนความถี่ที่ออกอากาศก็ไม่มากพอที่จะโน้มน้าวใจประชาชนทั่วประเทศได้ และโครงการนี้ก็อีกโครงการหนึ่งที่คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายไว้แบบกว้างมากๆ ในเมื่อโครงการฯ ระบุว่าเป็นบุคคลใดๆ ก็ได้ ก็สามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เขาเหล่านั้นไม่ได้ถูกกระตุ้นให้ก่อให้เกิดความสนใจ และไม่ได้ถูกเห็น

ว่าเป็นคนสำคัญคนหนึ่งในการช่วยเหลือสังคม เขาก็มักจะไม่ให้ความสนใจและอาจคิดว่าคนอื่น ๆ คงปฏิบัติหน้าที่นี้ได้ดีกว่าตนเองแน่นอน

การดำเนินงานโดยการประชาสัมพันธ์ออกอากาศทางโทรทัศน์เพียงแค่ 30 วินาทีก็ไม่นานพอที่จะสามารถทำให้ประชาชนทุกคนเข้าใจถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ในบางโฆษณาสั้นอื่นๆ มีการฉายซ้ำหลายๆ รอบด้วยกันแต่ก็ยังสามารถสร้างความสงสัยให้แก่ประชาชนได้ บางครั้งคนๆ หนึ่งอาจดูโฆษณาครั้งเดียวแล้วเข้าใจถึงความหมายที่สื่อออกมาได้อย่างรวดเร็ว แต่สำหรับบางคนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาพิจารณาดูหลายถึงหลายครั้งด้วยกัน ในการทำความเข้าใจและในบางครั้งถ้าเขาเข้าไม่ถึงตัวสื่อที่สื่อมาถึงเขา ก็อาจทำให้เมินต่อโฆษณานั้นไปเลยก็เป็นได้

โครงการมีการติดตามประเมินผล จึงสามารถวัดผลตอบรับ ความรู้ และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการนี้ได้ และพบผลการประเมินดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎี-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

- ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทั้งหมด (90%) ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎี-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด โดยได้รับรู้ข่าวสารโครงการจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (90.2%)
- รับรู้จากสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุ รองลงมาตามลำดับ (53.4% และ 47.5%)
- ส่วนใหญ่ไม่เคยพูดคุยกับบุคคลอื่นๆ เกี่ยวกับโครงการ ร้อยละ 92.20
- ส่วนใหญ่ไม่เคยรับรู้จากสื่อเฉพาะกิจ ร้อยละ 96.10
- ผู้ที่เคยเห็น เคยอ่าน หรือเคยได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ จะเคยเห็นหรือได้ยินหรืออ่านสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง รองลงมาเคยรับรู้ 2-3 ครั้ง
- เคยเห็นสปอตโทรทัศน์ ชุด “สะท้อนความตั้งใจ” ประมาณ 1-2 ครั้ง และ 3-5 ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน
- เคยเห็นสปอตโทรทัศน์ ชุด “เกลียดสัมพันธ์” ประมาณ 3-5 ครั้ง และ 1-2 ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ลำดับรองลงมาเคยเห็นประมาณ 6-10 ครั้ง
- เคยเห็นสปอตโทรทัศน์ ชุด “พลังราชฎี-รัฐ” ประมาณ 1-2 ครั้ง และ 3-5 ครั้ง ตามลำดับ ลำดับที่ 3 เคยเห็นประมาณ 6-10 ครั้ง
- การรับรู้เกี่ยวกับโฆษณาจากสปอตโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นการรับรู้ในระดับต่ำ

- การรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ จากสื่อวิทยุ อยู่ในระดับต่ำ และประชาชนได้รับรู้จากสื่อวิทยุเพียง 1-2 ครั้ง เป็นส่วนใหญ่
- การรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ จากโฆษณาในหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับต่ำ และได้รับรู้จากสื่อหนังสือพิมพ์ประมาณ 1-2 ครั้ง เป็นส่วนใหญ่
- การรับรู้เกี่ยวกับโครงการจากการโฆษณาในโรงภาพยนตร์ อยู่ในระดับต่ำมาก
- การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับโครงการฯ จากสื่อบุคคล พบว่าได้รับรู้จากเพื่อนในที่ทำงานมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อน ๆ ลำดับที่ 3 คือ สมาชิกในครอบครัว โดยเคยพูดคุยกับเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ประมาณ 2 ครั้ง ลำดับที่ 2 เคยพูดคุย 3 ครั้ง อย่างไรก็ตามการรับรู้ข่าวสารจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

2. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันการติดยาเสพติด

พบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาเสพติดอยู่ในระดับสูง รองลงมาเป็นความรู้ในระดับปานกลาง

3. ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

พบว่าประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

4. พฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

พบว่าประชาชนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับสูงมาก

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

พบว่า

- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาเสพติด แต่เป็นความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยมาก
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและเป็นความสัมพันธ์
- ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อปัญหาเสพติดแต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำค่อยมาทางปานกลาง

- ทักษะคิดต่อปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมี 4 ตัวแปรเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้
 1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
 2. ทักษะคิดต่อปัญหาและการแก้ไขยาเสพติด
 3. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท
 4. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์

● สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2542

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการรักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	1. เพื่อประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึก
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1. เพื่อประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึก
3. โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ	ผู้ใช้แรงงานขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด	1. เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนัก
4. โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน	ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในชุมชน	1. เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลุกจิตสำนึกเพื่อสร้างกระแส
5. โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้อง	ห้องสมุดขาดความสำคัญของการเป็นแหล่งในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด	1. เพื่อให้ความรู้ 2. เพื่อเป็นแหล่งให้บริการยืมสื่อเผยแพร่

กัญยาเสพติด		
6. โครงการ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด	ขาดการสื่อสารและพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนในการควบคุมการขยายตัวและลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด	1. เพื่อให้เกิดการสื่อสาร 2. เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน

ตารางที่ 4-13 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542

จากการสัมภาษณ์และศึกษาโครงการต่างๆ ในปีนี้ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหายาเสพติดที่เป็น**ปัญหาใหญ่ที่สุด**คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมากที่ประพฤติตนไม่ดี ทำตัวเป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเองจึงทำให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่ประชาชน และยังทำให้ผู้ค้าและผู้เสพยาได้ใจ และยิ่งอีกหมในการที่จะค้าและเสพยาต่อไปโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

“มีการพูดกันถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มันเป็น**ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดรุนแรง** มีเจ้าหน้าที่ที่มีการคอร์รัปชัน มีการรับเงิน ดังนั้นทางฝ่ายสำนักงาน ป.ป.ส. ฝ่ายนโยบายสมัยท่านนายทวน กิเลสเริ่มที่จะมีการตรวจสอบกลุ่มนี้อย่างจริงจัง โดยจะมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เขาบอกว่าเราต้องการให้คนมามีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนแจ้งเบาะแสในการรู้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีใครที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด” (นฤมล กมลวาทิน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์ วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

วัตถุประสงค์หลักที่ผู้วิจัยพบมากที่สุดในปีนี้เป็นคือ **การประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนให้ร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด** วัตถุประสงค์รองคือ **การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติด**

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการรักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด	1. ประชาชนทั่วไป
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้อง	1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	2. ประชาชนทั่วไป
3. โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ	1. ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
4. โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน	1. ประชาชนทั่วไป
5. โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	1. ประชาชนทั่วไป
6. โครงการราษฎร์-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด	1. ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

ตารางที่ 4-14 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในปีนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กว้างมาก การกำหนดกลุ่มเป้าหมายนั้น เป็นปัจจัยสำคัญในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ เพราะเนื้อหาและส่วนประกอบในการรณรงค์จะสร้างขึ้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ โดยเฉพาะ หากกลุ่มเป้าหมายกว้างเกินไป ก็จะเป็นการยากที่จะพิจารณาเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุความต้องการที่ตั้งใจไว้ของแต่ละโครงการฯ

โครงการ	แกนของโครงการ
1. โครงการรักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
3. โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ	รู้วิธีการป้องกันและตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด
4. โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน	เข้าใจถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด
5. โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	สนับสนุนให้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้และเป็นแหล่งบริการยืมสื่อเผยแพร่การป้องกันยาเสพติด

6. โครงการ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจด้านภัย ยาเสพติด	ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
---	--

ตารางที่ 4-15 แสดงสรุปแผนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542

โครงการ	สื่อ	การประเมินผล
1. โครงการรักในหลวง ห่วงลูก หลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อโรงภาพยนตร์, สื่อสิ่งพิมพ์, และสื่ออื่นๆ (การจัดทำป้าย ประชาสัมพันธ์, ผลิตเสื่อยืด, ฯลฯ)	×
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อ การป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิ ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อโรง ภาพยนตร์, การจัดงานขอบคุณสื่อมวลชน, และการจัดงานแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน	×
3. โครงการผลิตสื่อสำหรับ สถานประกอบการ	สื่อสิ่งพิมพ์ (ผลิตคู่มือเอกสาร, ภาพชุด นิทรรศการ, โปสเตอร์, แผ่นพับ)	×
4. โครงการผลิตสื่อสำหรับ แกนนำชุมชน	สื่อสิ่งพิมพ์ (ผลิตคู่มือเอกสาร, โปสเตอร์, เทปเสียงตามสาย)	×
5. โครงการประชาสัมพันธ์และ ผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยา เสพติด	สื่อสิ่งพิมพ์ (ผลิตคู่มือเอกสาร, ภาพชุด นิทรรศการ, วิทยุทัศน์)	×
6. โครงการราษฎร์-รัฐ ร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่ออื่นๆ (ผลิตป้าย, เสื่อยืด, เข็มกลัด, ธงสัญลักษณ์, หมวก, บอร์ด นิทรรศการ), และการจัดกิจกรรม	การสำรวจผลิตผล จากข่าวแจก, สื่อ เฉพาะกิจ และกิจ กรรมในโรงเรียน

ตารางที่ 4-16 แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2542

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการฯ ต่างๆ ในปีนี้ที่ผู้วิจัยพบมากที่สุดเรียงตามลำดับ
คือ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ แต่ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ถึงปริมาณการเปิดรับสื่อของผู้
รับสารกลุ่มเป้าหมายได้เนื่องจากไม่มีการติดตามประเมินผลโครงการ ผู้วิจัยพบว่าสำนักงาน
ป.ป.ส. เลือกที่จะผลิตโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางโทรทัศน์มากที่สุด และเลือกที่จะผลิตสื่อชุด
รณรงค์ป้องกันยาเสพติดให้กับหน่วยงาน หรือสถานประกอบการ หรือกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยา

เสพติดเป็นอันดับที่สอง และอันดับสามคือ การผลิตสื่อโฆษณาสั้นหรือรายการสารคดีสั้นเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากโครงการรณรงค์ทั้งหกโครงการ ผู้วิจัยพบว่ามีบางโครงการเท่านั้นที่กำหนดช่วงระยะเวลาการรณรงค์ **การกำหนดช่วงระยะเวลาเป็นสิ่งจำเป็น**ในการเผยแพร่ข่าวสารโดยการระดมสื่อต่างๆ ภายในขอบเขตหรือพื้นที่ที่กำหนดไว้เพื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยพบวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2542 ในโครงการราษฎร์-รัฐร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งสามารถทำให้เจ้าหน้าที่รณรงค์นำผลการสำรวจ ทั้งด้านทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและสื่อทุกประเภทของกลุ่มประชาชน นำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในครั้งต่อไปได้

4.1.4 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2543

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่ามี 3 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.4.1 โครงการ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด”

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า สารระเหยและยาบ้าแพร่ระบาดรุนแรงมากขึ้นในกลุ่มเยาวชนในระดับประถมศึกษา สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นความสำคัญของการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของสารระเหยและยาบ้าเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เขาเหล่านั้นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของสารระเหย และยาบ้าแก่เยาวชน
2. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสารระเหยและยาบ้า
3. เพื่อใช้เป็นสื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน
4. เพื่อใช้เป็นสื่อรณรงค์ป้องกันการใช้สารระเหยและยาบ้าในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่ออื่นๆ	1. ผลิตเพื่อเผยแพร่สื่อชุดรณรงค์ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” จำนวน 9,000 ชุด เผยแพร่ไปที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) โดยผ่าน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (สปอ.) 276 อำเภอ ใน 35 จังหวัด รวม 8,576 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัด กทม. 430 โรงเรียน รวมเผยแพร่ จำนวน 9,006 โรงเรียน

ตารางที่ 4-17 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ เยาวชน ระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง 7-12 ปี

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

วิธีที่ใช้ติดตามประเมินผลในโครงการนี้คือ จัดทำแบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อชุดรณรงค์ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” ขึ้นมา 2 ชุด โดยให้ชุดที่ 1 สำหรับ สปอ. จำนวน 276 ชุด และชุดที่ 2 สำหรับโรงเรียน จำนวน 1,000 ชุด

ผู้วิจัยพบว่า โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด ตั้งสภาพปัญหาขึ้นมาลอยๆ เหมือนคิดไปเองว่าสารระเหยและยาบ้าจะแพร่ระบาดรุนแรงในกลุ่มเยาวชนในระดับประถมศึกษา ทั้งๆ ที่โครงการฯ ไม่มีการทำสำรวจมาก่อนว่าเป็นจริงหรือไม่ที่เยาวชนในระดับศึกษากำลังโดนปัญหา ยาบ้าและสารระเหยคุกคามอยู่ เมื่อไม่รู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแน่ชัด การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการจึงเพื่อเป็นได้แค่สื่อเผยแพร่ให้ความรู้ เกี่ยวกับโทษของสารระเหยและยาบ้าและใช้เป็นทักษะชีวิต ผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าเด็กประถมจะเข้าใจและนำไปปฏิบัติตามจริงๆ หรือไม่ ซึ่งการทำแบบสำรวจกับเด็กประถม ผู้วิจัยไม่สามารถตอบได้ว่าเด็กประถมจะสามารถกรอกแบบสำรวจได้ตรงอย่างที่เข่าเข้าใจ การสุ่มสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวน่าจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากกว่าต่อการดำเนินงานของโครงการนี้ เพื่อที่จะทราบถึงความต้องการของเด็ก และความรู้สึกของเด็กที่มีต่อยาเสพติดอย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2543 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้เริ่มมีการทำการติดตามประเมินผลโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเป็นครั้งแรก มีการยืนยันว่าได้มีการติดตามผลจริงแต่ไม่ได้ระบุผลการติดตามว่าหลังจากที่โครงการฯ เสร็จสิ้นแล้วประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร

4.1.4.2 โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One”

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีชาวต่างประเทศจำนวนมากเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทย แต่เขาเหล่านั้นยังขาดการอบรมและดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานของรัฐบาล สำนักงาน ป.ป.ส. จึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อการประชาสัมพันธ์โทษของยาเสพติดและชี้ให้ชาวต่างประเทศเห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมายในประเทศไทย

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเผยแพร่ให้ประเทศต่างๆ ได้รับรู้ความตั้งใจจริงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศไทย
2. เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและความผิดตามกฎหมายไทย
3. เพื่อสร้างทัศนคติให้ถูกต้องกับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย
4. เพื่อกระตุ้นเตือนไม่ให้ชาวต่างประเทศกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทยเพื่อประสานความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างหน่วยงาน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	1. โฆษณาสั้นชุด “Power of One” ความยาว 45 วินาที และ ความยาว 3 นาที
สื่อสิ่งพิมพ์	1. ผลิตและเผยแพร่แผ่นพับ “Thailand : Wealth and Beauty From The Power Of One” ขนาด 8x11.5 นิ้ว จำนวน 100,000 แผ่น โดยขอความร่วมมือเผยแพร่และจัดส่งให้กับกระทรวงต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ในสถานเอกอัครราชทูต, สถานกงสุลใหญ่ และคณะทูตถาวร ณ ที่ตั้งต่างๆ จำนวน 243 แห่ง รวม 97,000 แผ่น 2. จัดทำโปสการ์ด ชุด “Power Of One” ขนาด 4x6 นิ้ว ผลิตจำนวน 400,000 แผ่น ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศเพื่อเผยแพร่

ตารางที่ 4-18 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One” ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ ชาวต่างประเทศเท่านั้น

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศชุด “Power of One” ไม่ได้กำหนดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ไม่มีการทำสำรวจว่าจริงๆ แล้วชาวต่างประเทศกำลังประสบปัญหาเสพติดเนื่องมาจากสาเหตุใด ที่ชาวต่างประเทศเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีพฤติกรรมเสพยาเป็นส่วนใหญ่เนื่องมาจากพฤติกรรมของประชาชนชาวไทยเองหรือเปล่า ยกตัวอย่างเช่น การจัด Full Moon Party ตามชายหาดเพื่อดึงแขกต่างประเทศ ข้อนี้ผู้วิจัยไม่สามารถพิสูจน์ได้เนื่องมาจากโครงการไม่มีการทำการติดตามประเมินผลโครงการนี้ยากที่จะทำการประเมินผล เนื่องมาจากชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเพียงระยะเวลาสั้นๆ โครงการนี้เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์หลายๆ ประเภทด้วยกันและมีการผลิตโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ แต่รวมทั้งหมดก็ใช้งบประมาณของรัฐไปถึง 1,492,995 บาท โดยที่สุดท้ายยังไม่รู้ว่าโครงการนี้ที่สิ้นสุดแล้ว มีผลต่อการรับรู้ของกลุ่มชาวต่างประเทศต่อโทษของยาเสพติดหรือไม่

4.1.4.3 โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า สำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำโครงการนี้ขึ้นด้วยเหตุผลเดียวกับโครงการ “ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ ต้านภัยยาเสพติด” ในปี พ.ศ.2542 เนื่องจากรัฐบาลต้องการที่จะผนึกกำลังของภาคีต่าง ๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ในพื้นที่ให้ควบคุมการขยายตัวและลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และมีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ให้ได้โดยเร็ว สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเป็นแกนหลักในการริเริ่มและเร่งดำเนินการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งสร้างบรรยากาศและสภาพ

แวดล้อมให้เกิดการแสดงผลความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ให้เกิดเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติดที่ยั่งยืนต่อไป

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สาระสำคัญ และแนวปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. เพื่อนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. เพื่อปลูกจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี โดย “ไม่คิด ไม่ค้า ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด”
4. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบถึงบทลงโทษและตระหนักถึงความเสียหายที่จะได้รับหากนำตัวเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. เพื่อรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไปร่วมต่อต้านเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงให้ช่วยสอดส่อง ดูแลให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูล เบาะแส เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสร้างแนวร่วมอย่างจริงจัง
6. เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่ สำนักงาน ป.ป.ส. รวมถึงสะท้อนให้เห็นความตั้งใจจริงในการดำเนินงานในส่วนที่ สำนักงาน ป.ป.ส. รับผิดชอบ

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อสิ่งพิมพ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตชุดนิทรรศการ “เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ขนาด 15x20 นิ้ว จำนวน 10,000 ชุด 2. ผลิตแผ่นพับ ขนาด 8x20 นิ้ว จำนวน 500,000 แผ่น เพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เข้าร่วมสัมมนา 74 หน่วยงาน รวม 7,419 ชุด, ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 1,832 ชุด และสำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 100 ชุด รวม 400 ชุด

ตารางที่ 4-19 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จัดทำขึ้นซ้ำกับโครงการเมื่อปีก่อน และยังคงแสดงถึงสภาพปัญหาที่เหมือนเดิม จึงแสดงให้เห็นว่ายังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงประพฤติตัวผิดกฎหมายอยู่ และยังมีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ใส่ใจหรือไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือช่วยเหลือรัฐบาลในการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อีกทั้งโครงการนี้ไม่มีการติดตามประเมินผล ระบุเพียงงบประมาณที่เสียไปรวมหนึ่งล้านบาททั้งหมด กับการจัดสัมมนาให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสื่อสิ่งพิมพ์ที่แจกไปยังหน่วยงานต่างๆ อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าพอหน่วยงานต่างๆ ได้รับชุดนิทรรศการและแผ่นพับเรียบร้อยแล้ว จะมีการนำไปแจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึงทุกคนหรือไม่

● **สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2543**

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด	ขาดการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของสารระเหยและยาบ้าในระดับประถมศึกษา	1. เพื่อให้ความรู้ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต 3. เพื่อป้องกัน
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด "Power of One"	ชาวต่างประเทศขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติด	1. เพื่อเผยแพร่ 2. เพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร 3. เพื่อสร้างทัศนคติ 4. เพื่อกระตุ้นเตือน 5. เพื่อประสานความร่วมมือในการป้องกัน

3. โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชา สัมพันธ์ เพื่อการ ป้องกันเจ้าหน้าที่ ของรัฐมิให้เกี่ยว ข้องกับยาเสพติด	ขาดการฝึกกำลังของ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ในการร่วม กันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 2. เพื่อปลูกจิตสำนึก 3. เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี แก่สำนักงาน ป.ป.ส. 4. เพื่อนำเสนอความก้าวหน้า การดำเนินงาน
--	---	--

ตารางที่ 4-20 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสภาพปัญหาเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น แต่การสร้าง
กระแสต่อต้านยาเสพติดจากภาครัฐไม่ได้ถูกสนับสนุนมากนัก จึงทำให้การผลิตสื่อต่อต้านยาเสพ
ติดมีน้อย และเป็นเหตุทำให้ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น สภาพปัญหายาเสพติดใน
ปีนี้มีหลากหลายมากขึ้น และพบว่าการแพร่ระบาดมากที่สุดในปีนี้เป็น การแพร่ระบาดของยา
บ้าในกลุ่มเยาวชน ปัญหารองลงมายังคงเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
และปัญหายาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศอีกเล็กน้อย

วัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยพบมากที่สุดคือ การเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และโทษ
พิษภัยของยาเสพติด

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพ ติด	1. เยาวชนระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง 7-12 ปี
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบ ปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่าง ประเทศ ชุด “Power of One”	1. ชาวต่างประเทศ
3. โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชา สัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของ รัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ 2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 4-21 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเห็นได้ชัดว่า **กลุ่มเป้าหมาย**ของการรณรงค์ในปี พ.ศ.2543 **แตกแยกออกเป็นหลายกลุ่มมากขึ้น** อาจเนื่องมาจากสำนักงาน ป.ป.ส. ต้องการที่จะพัฒนาการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายมากขึ้น จึงมีการปรับเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

โครงการ	แกนของโครงการ
1. โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด	เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One”	ชาวต่างประเทศรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดในประเทศไทย
3. โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนทั่วไปร่วมกันต่อต้านและแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

ตารางที่ 4-22 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

โครงการ	สื่อ	การประเมินผล
1. โครงการเพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด	สื่อสิ่งพิมพ์ (ชุดนิทรรศการ), สื่ออื่นๆ (แผ่นภาพระบายสี, สติกเกอร์, กล้องบรรจุสื่อ)	จัดทำแบบสำรวจ
2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One”	สื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, โปสเตอร์), สื่อวีดิทัศน์	×
3. โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	สื่อสิ่งพิมพ์ (ชุดนิทรรศการ, แผ่นพับ)	×

ตารางที่ 4-23 แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2543

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการที่ใช้มากที่สุดคือ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่นการผลิตสื่อชุด วรรณคดีต่างๆ ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา หรือการผลิตแผ่นพับ/โปสเตอร์ รวมถึงชุดนิทรรศการ

ผู้วิจัยพบว่าการประเมินผลโครงการวรรณคดีต่อต้านยาเสพติดครั้งแรกในปีนี้ แต่ก็มีเพียง 1 โครงการเท่านั้นที่ทำการประเมินผล ซึ่งก็คือโครงการ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” วิธีการประเมินผลที่ใช้คือ การทำแบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อ ประโยชน์ที่ได้จากการติดตามผลคือ ในอนาคตผู้จัดทำโครงการวรรณคดีสามารถ **ปรับปรุงการผลิตและการเผยแพร่สื่อ**ในโครงการ ครั้งต่อไป

4.1.5 โครงการวรรณคดีต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2544

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่ามี 3 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.5.1 โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า รัฐบาลเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวเป็นอันดับหนึ่ง ในการสร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัว ดังนั้นจึงกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำโครงการนี้ขึ้น เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างกระแสให้ทุกคนร่วมกันหาหนทางป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อส่งเสริมครอบครัวให้เป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติด ให้เข้ารับการบำบัดรักษา
3. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรัก ความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัวและเป็นการป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	1. จัดทำโฆษณาสั้น จำนวน 2 เรื่อง “จมดิ่ง” และ “ใครหนอ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที จำนวนเรื่องละ 7 ม้วน โดยซื้อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. รวมเผยแพร่ทั้งหมด 60 ครั้ง (Prime time 30 ครั้ง) และจัดทำโฆษณาสั้น เรื่อง “รักและเข้าใจ” ความยาว 30 วินาที โดยซื้อเวลาเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ระหว่างเดือน เม.ย. – ส.ค. 2544
สื่อวิทยุ	1. จัดทำโฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “จมดิ่ง” และ “ใครหนอ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยซื้อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ 3 สถานี รวมเผยแพร่ทั้งหมด 1,107 ครั้ง
สื่อสิ่งพิมพ์	1. จัดทำแผ่นพับ “จมดิ่ง” ขนาด A4 จำนวน 200,000 แผ่น เผยแพร่ไปยังหน่วยงาน ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 54,000 แผ่น และ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 3,000 แผ่น รวม 12,000 แผ่น 2. จัดทำโปสเตอร์ “จมดิ่ง” โปสเตอร์ จำนวน 10,000 แผ่น เผยแพร่ไปยังหน่วยงาน ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 54,000 แผ่น สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 3,000 แผ่น รวม 12,000 แผ่น

ตารางที่ 4-24 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัวของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

โครงการนี้แยกกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน และประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว มีการกำหนดสภาพปัญหาขึ้นมาลอยๆ ไม่มีองค์ความรู้ที่

เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นทางการ และวัตถุประสงค์ของโครงการ ก็มีตัวแปรแค่ 2-3 ตัวแปรเท่านั้น คือ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วม และให้มีความเข้าใจเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ทาน โครงการนี้มีความต้องการให้สถาบันครอบครัวมีความแข็งแกร่งร่วมกันป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด แต่การโฆษณาชวนเชื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดทางโทรทัศน์ไม่น่าที่จะเพียงพอในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับสารเป้าหมาย ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีที่บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง จะมีความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัว ทาง โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสัมมนาผู้ปกครองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างครู-อาจารย์ ผู้ปกครองและนักกรณรงค์ที่เกี่ยวข้องทางด้านยาเสพติดโดยเฉพาะ จึงจะทำให้เกิดผลสำเร็จของโครงการ ได้ และเนื่องจากโครงการ ไม่มีการติดตามประเมินผลผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปการวิเคราะห์ ได้ว่าวิธีใดจะประสบความสำเร็จมากที่สุดในการประชาสัมพันธ์เรื่องยาเสพติดให้กับครอบครัว

4.1.5.2 โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย สถานประกอบการ

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า รัฐบาลเห็นความบกพร่องในหน้าที่การงานในสถานประกอบการ จึงอยากที่จะรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการร่วมกันหาหนทางป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสถานประกอบการรับทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่เกี่ยวกับสถานประกอบการและแนวทางให้ความร่วมมือกับทางราชการ
2. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ข่าวสาร และสร้างจิตสำนึกให้แก่เจ้าของสถานประกอบการให้ตระหนักและสำนึกในหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของสถานประกอบการที่ไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ
4. รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของสถานประกอบการที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการดำเนินงานของโครงการฯ

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่
 - กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ ผู้ประกอบการ
 - กลุ่มพนักงาน/เจ้าหน้าที่ ที่ทำงานในสถานประกอบการ
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่
 - กลุ่มประชาชน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการไม่ได้เจาะลึกถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการเลย ผู้วิจัยเห็นได้จากวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น มันถูกตั้งขึ้นแบบยึดติดกับความคิดเดิมๆ คือ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร และเพื่อสร้างกระแสการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้จัดทำโครงการนี้ไม่ได้ทำการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของโครงการมาก่อนว่าเขาเหล่านั้นถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ และผู้ประกอบการ คือ กลุ่มบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยงหรือไม่ หรือว่ากลุ่มพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในสถานประกอบการ คือ กลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด หรือเป็นผู้เสพยาในปัจจุบัน หรือเป็นผู้ซึ่งเคยใช้ยาเสพติดหรือไม่ ผู้วิจัยเชื่อว่าโครงการนี้มีการทำงานอย่างละหลวม เนื่องจากผู้วิจัยไม่พบแผนการดำเนินงานของโครงการซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการทำการรณรงค์ แต่พบว่าโครงการฯ มีงบประมาณถึง 4,000,000 บาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการซึ่งดูขัดแย้งกันมากๆ โครงการนี้ควรเป็นโครงการที่ใหญ่มากและมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและหนักแน่นแต่ผู้วิจัยไม่พบสิ่งเหล่านี้

4.1.5.3 **โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน**

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า รัฐบาลต้องการที่จะสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้องโดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง ทำให้สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง
2. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้อง สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	1. จัดทำโฆษณาสั้น เรื่อง “HANG MAN” “ไปด้วยดี” และ “ไม่มีเพื่อน” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที จำนวนเรื่องละ 10 ม้วน โดยซื้อเวลาเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี รวมเผยแพร่ทั้งหมด 40 ครั้ง (Prime time 34 ครั้ง) ระหว่างเดือน พ.ย. – ธ.ค. 2544
สื่อวิทยุ	2. จัดทำโฆษณาสั้น เรื่อง “HANG MAN” และ “ไปด้วยดี” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที จำนวนเรื่องละ 2 แผ่น/ม้วน โดยซื้อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ 4 สถานี ระหว่างเดือน พ.ย. – ธ.ค. 2544 รวมเผยแพร่ทั้งหมด 1,440 ครั้ง และจัดทำแผ่น ซีดี ความยาวเรื่องละ 30 วินาที ผลิตจำนวน 2,500 แผ่น โดยจัดส่งไปยังสถานีวิทยุ และนักจัดรายการวิทยุทั่วประเทศ จำนวน 1,523 แห่ง/คน และสำนักงานป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 100 ชุด

ตารางที่ 4-25 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ กลุ่มเยาวชนอายุระหว่าง 13-19 ปี

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ค้นพบสภาพปัญหาของเยาวชนรุ่นใหม่ เนื่องด้วยสภาพสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงสภาพยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลง ยาเสพติดที่แพร่ระบาดมีทั้งยาเสพติดชนิดดั้งเดิม และยาเสพติดชนิดใหม่ การแพร่ระบาดกระจายไปในทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน มีผู้เกี่ยวข้องกับการผลิต การค้า การนำเข้า และส่งออกยาเสพติดเพิ่ม จำนวนมากขึ้น ดังนั้นการที่โครงการฯ กำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ คือ เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้องและสามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด นำ จะเป็นการกระทำที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพปัญหาเสพติดในปัจจุบัน เป็นครั้งแรกที่ สำนักงาน ป.ป.ส. เริ่มมีการกำหนดแนวคิดใหม่ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ดังนั้นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ จำเป็นที่ต้องออกอากาศถี่มากกว่าปกติ แต่โครงการนี้มีการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ออกทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุยังไม่มากเพียงพอ ที่จะทำให้เยาวชน เกือบทั่วประเทศปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ๆ เกี่ยวกับตัวค่านิยมของผู้เสพยาเสพติด ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ว่า การปรับเปลี่ยนค่านิยมใหม่ให้กับเยาวชนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เนื่องจาก โครงการนี้ไม่มีการติดตามประเมินผล

• สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2544

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแส และการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว	สถาบันครอบครัวขาดภูมิคุ้มกันภัย ยาเสพติด	1. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม 2. เพื่อส่งเสริมให้เป็นกำลังใจ แก่คนในครอบครัว 3. เพื่อส่งเสริมให้สร้างความรัก ความเข้าใจในครอบครัว
2. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถาน ประกอบการ	สถานประกอบการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ข่าวสาร และสร้างจิตสำนึก 2. เพื่อสร้างกระแส

3. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน	กลุ่มเยาวชนขาดการสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการในการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนโดยไม่พึ่งยาเสพติด	1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ 2. เพื่อสร้างค่านิยม 3. เพื่อการมีส่วนร่วม
---	--	--

ตารางที่ 4-26 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นมาจากความอ่อนแอของครอบครัวและการขาดความร่วมมือจากคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนอายุระหว่าง 13-19 ปีทุกคนในครอบครัวควรดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความอบอุ่น และความรักความสามัคคีกันในครอบครัว การที่คนรุ่นใหม่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ผู้ซึ่งเป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองควรใช้เวลาพำสอนเพื่อให้ก่อเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนทั้งต่อตนเองและสังคม เพื่อที่เขาเหล่านั้นจะมีสำนึกดีและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วัตถุประสงค์หลักที่ทางสำนักงาน ป.ป.ส. กำหนดคือ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม และมีจิตสำนึกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดแบบเดิมๆ ที่นักรณรงค์เคยใช้ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2541

“ส่วนของ ป.ป.ส. เราเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมตามนโยบาย เราไม่ได้คิดเอง มันมีสิ่งที่ข้างบนเขาสั่งลงมาแล้วในเชิงนโยบาย เราก็ขึ้นไปสอดคล้องกับเขา เพียงแต่แง่มุมในแต่ละปีที่เราจะทำ เช่น ถ้าเราจะเน้นที่เยาวชนจะมีส่วนร่วมยังไง เราก็จะเน้นความร่วมมือของเยาวชน” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนการรณรงค์, สัมภาษณ์ วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ	1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา 2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

ครอบครัว	
2. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ	1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ, ผู้ประกอบการ, กลุ่มพนักงาน, และเจ้าหน้าที่ 2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ กลุ่มประชาชน
3. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน	1. เยาวชน อายุระหว่าง 13-19 ปี

ตารางที่ 4-27 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

กลุ่มเป้าหมายหลักที่ผู้วิจัยพบคือ กลุ่มเยาวชน และกลุ่มบิดา มารดา ผู้ปกครอง

โครงการ	แกนของโครงการ
1. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว	สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ	ความร่วมมือของเจ้าของสถานประกอบการกับทางราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน	เสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตที่ถูกต้องให้แก่เยาวชน

ตารางที่ 4-28 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

โครงการ	สื่อ	ไม่มีการประเมินผล
1. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, และสื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, โปสเตอร์)	✓
2. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย	ไม่พบการดำเนินงานผ่านสื่อ	✓

สถานประกอบการ		
3. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน	สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ	✓

ตารางที่ 4-29 แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2544

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการดำเนินงานที่เด่นชัดมากที่สุดในปีนี้คือ การผลิตสื่อโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ รองลงมาคือ สื่อวิทยุ และสุดท้ายคือ สื่อสิ่งพิมพ์ ในปี พ.ศ. 2544 ผู้วิจัยไม่พบการติดตามประเมินผลของทุกโครงการฯ

4.1.6 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2545

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่า มี 3 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.6.1 โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลเป็นอย่างดี จำเป็นที่จะต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกของคนไทย ให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติด กระตุ้นให้ประชาชนคนไทยมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และบังเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป ซึ่งจะต้องเน้นการดำเนินการในลักษณะที่เป็น “องค์กรวมและบูรณาการ” เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ชุมชน และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” โดยได้มีการกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดด้วยการระดมทุกส่วนในสังคม ให้เกิดเป็นพลังแผ่นดินสำหรับต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติดด้วยการหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหาลงตามลำดับจนกระทั่งหมดไปในปีที่สุด

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อรณรงค์สร้างความตระหนักให้คนไทยทั้งชาติเกิดจิตสำนึกและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมมีส่วนร่วมและเข้าเป็นแนวร่วมในการต่อต้านยาเสพติดอย่างจริงจัง
3. เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน 2545)

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตโฆษณาสั้น 3 เรื่อง เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี ระหว่างเดือน เม.ย. – มิ.ย. 2545 รวม 521 ครั้ง 2. ผลิตรายการสดทางโทรทัศน์ ชื่อรายการ “วันรวมพลังเพื่อชาติ” ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 โดยได้รับการประสานขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี, ยูบีซี, บีทีวี่ โดยทีมผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ส. เข้าพบปะและมอบสื่อรณรงค์ แก่ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี
สื่อวิทยุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตโฆษณาสั้น 8 เรื่อง เผยแพร่ทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน FM. 96.0 MHz และสถานีเครือข่ายภูมิภาค 6 สถานี รวม 1,776 ครั้ง 2. มีการประสานขอความร่วมมือเผยแพร่ทางสื่อวิทยุกระจายเสียงทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 926 แห่ง 3. มีการผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน FM. 96.0 MHz และสถานีเครือข่ายต่างจังหวัด 6 สถานี รวม 528 ครั้ง พร้อมทั้งการให้สัมภาษณ์ทางรายการวิทยุ
สื่อสิ่งพิมพ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่งข่าว บทความ สัญลักษณ์พลังแผ่นดิน เพื่อขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รวม 40 ฉบับ
สื่อโรงภาพยนตร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตโฆษณาสั้น 1 เรื่อง เผยแพร่โรงภาพยนตร์ 13 แห่ง รวม 2,092 ครั้ง
สื่ออื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตสื่อสนับสนุนการรณรงค์ในพื้นที่ชุมชน เช่น ผลิตชุดนิทรรศการเนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด ชุด “พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด” จำนวน 43,000 ชุด , สติกเกอร์ จำนวน 1,000,000 แผ่น, หนังสือคู่มือประชาชน 500,000 เล่ม, แผ่นปลิว 300,000 แผ่น จัดส่งไปยัง ศ.ปส.จ./อ./กอ. และ ศ.ปส.ก. ศ.ปส.ข. 926 แห่ง 1. ผลิตเอกสาร “ร่วมพลังแผ่นดิน” เพื่อเป็นแนวทางความร่วมมือในการป้อง

	กันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาคเอกชน เผยแพร่ในการสัมมนาความร่วมมือภาคีรัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และจัดส่งไปยังองค์กรธุรกิจเอกชน 65 แห่ง 1,500 เล่ม
--	--

ตารางที่ 4-30 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ ประชาชนทั่วไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 กลุ่ม เป็นเพศชายและหญิง จำนวนเท่าๆ กัน กลุ่มละ 500 คน ดังนี้

1. กลุ่มประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มประชาชนทั่วไปในภูมิภาค
3. กลุ่มผู้นำชุมชน
4. กลุ่มผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการกำหนดสภาพปัญหายาเสพติดที่ดูยิ่งใหญ่มาก เพราะการที่จะรวบรวมพลังของทุกคนในสังคมให้ร่วมมือกันและมีจิตสำนึกในทิศทางเดียวกันนั้น จะต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกโดยใช้ผู้นำของประเทศเป็นผู้ปฏิบัติการตั้งแต่เริ่มต้นของโครงการจนถึงการสิ้นสุดของโครงการทีเดียว โครงการนี้เป็นโครงการที่ใหญ่มาก ใช้งบประมาณถึง 10,517,776 บาท แต่ผู้วิจัยจะสังเกตได้ว่าผู้จัดทำโครงการฯ ยังใช้ตัวแปรวัตถุประสงค์แบบเดิมๆ คือ การสร้างความตระหนัก และการกระตุ้นให้มีส่วนร่วม ซึ่งน่าจะมีตัวแปรร่วมตัวอื่นๆ อีกมากมายที่เข้ามาข้องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการนี้ ความต้องการของผู้จัดทำโครงการนี้ คือ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกของคนไทยให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติด ซึ่งถือได้ว่ากำลังอยู่ท่ามกลางภาวะวิกฤติของปัญหานี้ ไม่ได้เป็นเพียงการกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังต้องการ “พลังมวลชน” อันเป็น “พลังแผ่นดิน” ในการขจัดยาเสพติดให้หมดสิ้นไป แน่นนอน

การโหมใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ผ่านทางสื่อทุกประเภทอย่างต่อเนื่องและชัดเจนสามารถทำให้ประชาชนทุกคนตระหนักถึงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด แต่ก็แค่ช่วงระยะเวลา 3 เดือนของการดำเนินงานเท่านั้น หลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว การผลิตสื่อต่างๆ ก็จะหยุดไปและความรู้สึกตระหนักของประชาชนที่มีต่อโทษของยาเสพติดก็จะเลือนหายไปด้วย ดังนั้นเรื่องของผลกระทบทางด้านจิตสำนึกที่เป็นพฤติกรรมภายในบุคคล หรือลักษณะที่ตื่นตัวต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่แท้จริงก็ไม่อาจเกิดขึ้น

โครงการนี้มีการติดตามประเมินผลหลังจากที่โครงการนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า จากความร่วมมือของหน่วยงานองค์กรภาคเอกชนและสื่อมวลชนร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ผลที่ได้รับ คือ คนไทยมีการเปิดรับ เกิดจิตสำนึกตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเกิดเป็นกระแสสังคมในภาพรวมของประเทศโดยเฉลี่ยระดับปานกลาง โดยเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ซึ่งการแสดงออกโดยการร่วมสวมเสื้อขาวในวันต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน 2545) นั้นมีไม่มากที่ระบุว่า การสวมเสื้อขาวเป็นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

4.1.6.2 โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ ไม่ให้ใช้ยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การนำบุคคลต้นแบบมาเป็นแกนนำในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดจะทำให้การดำเนินกิจกรรมสามารถไปตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น และบุคคลต้นแบบที่ถูกกำหนดขึ้นมาจากกิจกรรม “เยาวชนคนเท” จะสามารถกระตุ้นให้เยาวชนสนใจในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้มากขึ้น

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเผยแพร่และปลูกฝังแนวคิด แนวทาง เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ “เทแบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด” ผ่านทางสื่อทุกประเภท
2. เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ
3. เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดทัศนคติที่ดีและเข้าเป็นแนวร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

วิธีการดำเนินงานของโครงการมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ สื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่ออื่นๆ และกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	1. ผลิตโฆษณาสั้น 1 เรื่อง และประสานเพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่จากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี, ยูบีซี, บีทีวี่
สื่อวิทยุ	1. ผลิตโฆษณาสั้น 2 เรื่อง มีการประสานขอความร่วมมือเผยแพร่โฆษณาสั้นทางสื่อวิทยุทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 926 แห่ง 2. ผลิตและเผยแพร่เกร็ดความรู้สั้นทางรายการวิทยุ จำนวน 12 ตอน เผยแพร่ผ่านดาวเทียมทาง FM. 93.5 และสถานีเครือข่ายทั่วประเทศ รวม 1,500 ครั้ง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์	1. ผลิตสำเนาซีดี-รอมเกมคอมพิวเตอร์ ชุด “กำจัดยาเสพติด” (การผลิตต้นฉบับ ใช้งบบฯ NAS) สำเนา 6,000 แผ่น จัดส่งสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ รวม 2,862 แห่ง
สื่อโรงภาพยนตร์	1. ผลิตโฆษณาสั้น 1 เรื่อง เผยแพร่โรงภาพยนตร์ในกรุงเทพฯ 8 แห่ง 210 ครั้ง และในภูมิภาค 2 แห่ง 56 ครั้ง รวม 266 ครั้ง
สื่ออื่นๆ	1. ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สนับสนุนการรณรงค์ เช่น ผลิตชุดรณรงค์ จำนวน 60,000 ชุด และ สติกเกอร์ 100,000 แผ่น และจัดส่งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 2. ผลิตและเผยแพร่โปสเตอร์ 3 แบบ รวม 75,000 แผ่น เผยแพร่สถานศึกษา ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร สถานที่ต่างๆ ที่เป็นศูนย์รวมเยาวชนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล 96 แห่ง, ที่คั่นหนังสือ 3 แบบ และผลิตปากกาคัดลอกพิมพ์ข้อความรณรงค์ฯ จำนวน 12,000 ด้าม
กิจกรรม	1. สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นเงิน 6,400,000 บาท เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นต้นแบบ “เยาวชนคนเท่” และเป็นแกนนำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและสามารถดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4-31 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ เยาวชน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์หยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างเยาวชนทั่วไปที่มี อายุ 12-25 ปี จำนวน 600 คน มีอายุ 12-25 ปี ด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้รับผิดชอบ และผู้ปฏิบัติงานในโครงการด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้ประเด็นคำถาม ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. กลุ่มเยาวชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค
2. กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมจากทบวงมหาวิทยาลัย
3. กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของเยาวชนตัวอย่าง
4. กลุ่มผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานในโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ ไม่ให้ใช้ยาเสพติด มีการพัฒนาความรู้ในด้านสภาพปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง เนื่องจากเยาวชนมักมีนิสัยที่ชอบลอกเลียนแบบบุคคลที่ตนเองนิยมชมชอบ โครงการนี้จึงถือว่าเป็นโครงการหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ ในแง่ของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและหันมาทำกิจกรรม “เยาวชนคนเท่” ในมหาวิทยาลัยเพื่อที่จะกลายเป็นคนเท่คนหนึ่งที่จะมีคนชื่นชมมากมาย กิจกรรมนี้จะสามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเขาเหล่านั้นและจะมองว่าการเสพยาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ควรพึงปฏิบัติ แต่ผู้วิจัยไม่เชื่อว่าด้วยงบประมาณของโครงการทั้งหมด 2,410,360 บาท ในการผลิตสื่อ และเงิน 6,400,000 บาทในการจัดกิจกรรม “เยาวชนคนเท่” จะเพียงพอต่อโรงเรียนหรือต่อมหาวิทยาลัยทั่วประเทศได้ ผู้วิจัยคาดหวังงบประมาณที่ได้รับต่อหนึ่งโรงเรียน คือ 2,000 บาทเท่านั้น ในบางครั้งโครงการที่ดูเหมือนจะประสบความสำเร็จแต่ไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการสานต่อโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

อย่างไรก็ตาม โครงการนี้มีการติดตามประเมินผลโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ แจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผลของการรณรงค์ครั้งนี้ทำให้เยาวชนได้รับทราบแนวคิดแนวทาง และภาพลักษณ์ “เท่แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด” ผ่านทางสื่อทุกประเภทเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเปิดรับข่าวสารจากรายการข่าวโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ และตามมาด้วยรายการข่าวทางวิทยุ เยาวชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ และเกิดทัศนคติที่ดีและเข้าเป็นแนวร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

4.1.6.3 โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ยังขาดการประสานงานที่ดีร่วมกัน พร้อมทั้งการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังเป็นการดำเนินงานในภาพกว้าง ทำให้การทำงานล่าช้าและไม่เกิดผลกระทบโดยตรงต่อการลดปัญหาหรือควบคุมปัญหาเสพติดอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นความสำคัญของการปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกันขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ทั่วประเทศ

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ คือ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของบุคคล องค์กร หน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศ

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อสิ่งพิมพ์	1. ผลิตโปสเตอร์ พลังแผ่นดิน และ ยาบ้า ทำลายชีวิต จำนวนอย่างละ 92,600 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 100 แผ่น 2. ผลิตชุดนิทรรศการ ยาบ้า หายนะแห่งชีวิต (1 ชุด 10 ภาพ) จำนวน 37,040 ชุด แจกอำเภอ/เขต ละ 50 ชุด 3. ผลิตแผ่นพับ ยาบ้า หายนะสังคม, ชีวิต สดใส ไกลยาเสพติด, สำคัญที่ใจ, กฎหมายยาเสพติด, และควรรู้ จำนวนอย่างละ 926,000 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 1,000 แผ่น

ตารางที่ 4-32 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต ทั่วประเทศ 926 แห่ง

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการประเมินผลของโครงการสนับสนุนสื่อเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค ดังนี้

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดระดับเขตของกรุงเทพมหานครและระดับอำเภอในภูมิภาค
2. กลุ่มผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค
3. กลุ่มประชาชนในชุมชนของกรุงเทพมหานครและภูมิภาค

ผู้วิจัยพบว่า โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการที่จะให้หน่วยงาน องค์กร และบุคคลได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เมื่อทุกคนได้รับการสนับสนุนแล้วเขาก็จะสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และในที่สุดก็จะเกิด การดำเนินการในลักษณะที่เป็น “องค์รวมและบูรณาการ” ซึ่งจะเป็นพลังผลักดันให้ปัญหาเสพติดนั้นหมดไปให้เร็วที่สุด ดังนั้นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้เป็นการเลือกที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในแต่ละองค์กรและหน่วยงาน

โครงการนี้ถือเป็นโครงการที่ใหญ่พอสมควรเพราะได้รับงบประมาณถึง 8,392,432.50 บาท แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานของโครงการฯ พบว่ามีแต่การผลิตสื่อชุดนิทรรศการ โปสเตอร์ และแผ่นพับเท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าหากรัฐบาลเอื้อเฟื้องบประมาณมากกว่านี้ ควรมีการจัดสัมมนาหรือการประชุมขึ้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งในแต่ละหน่วยงานและองค์กร เผื่อว่าผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดมีคำถามก็จะได้รับการอธิบายให้หายข้องใจ บางครั้งสื่อที่ออกมาอาจไม่ตรงกับความสนใจของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายก็อาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้ ส่วนสำหรับผู้ที่เข้าใจอยู่แล้ว ก็อาจได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่การงานของเขาเองต่อไป โครงการนี้มีการติดตามประเมินผลซึ่งได้รับความร่วมมือจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ กลุ่มผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนของกรุงเทพมหานครและภูมิภาค โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้วิจัยพบว่าผลที่ได้รับจากการณรงค์ครั้งนี้ คือ บุคคล องค์กร หน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศได้รับการสนับสนุนสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

● สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2545

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ขาดการดำเนินการในลักษณะที่เป็นองค์รวมและบูรณาการ ทำให้เกิดความอ่อนแอในสถาบันครอบครัว และชุมชน	1. เพื่อสร้างความตระหนัก 2. เพื่อกระตุ้นให้มีส่วนร่วม 3. เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์
2. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด	ขาดบุคคลต้นแบบมาเป็นแกนนำในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	1. เพื่อเผยแพร่และปลูกฝังแนวคิด 2. เพื่อให้ตระหนัก 3. เพื่อสร้างทัศนคติ
3. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่	การดำเนินงานขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ขาดการประสานงานที่ดีร่วมกัน	1. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4-33 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

ผู้วิจัยพบว่า แผนรณรงค์ในปีนี้มีกำหนดสภาพปัญหายาเสพติดที่หนักแน่นขึ้นและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ที่เน้นการดำเนินการในลักษณะที่เป็น “องค์รวมและบูรณาการ” รัฐบาลตระหนักว่า การประสานงานของทุกหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ. 2545 และทุกหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำเป็นต้องปฏิบัติงานในรูปแบบพลังแผ่นดินของรัฐบาล

วัตถุประสงค์หลักที่ผู้วิจัยพบในปีนี้เป็น การสร้างความตระหนักและให้เกิดจิตสำนึกถึงโทษพิษภัยยาเสพติด และการกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ	1. ประชาชนทั่วไป

ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	
2. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด	1. เยาวชน
3. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่	1. ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. ศ.ปส.จ./อ./กอ./ข. ทั่วประเทศ 926 แห่ง

ตารางที่ 4-34 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

เนื่องจากเป้าประสงค์หลักของโครงการรณรงค์ในปีนี้ต้องการที่จะให้ประชาชนชาวไทยทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มเป้าหมายหลักที่สำนักงาน ป.ป.ส. ต้องการที่จะรณรงค์เรื่องยาเสพติดในปีนี้จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

โครงการ	แกนของโครงการ
1. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด	สร้างบุคคลต้นแบบจากกิจกรรม “เยาวชนคนเท่”
3. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่	ปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกันขององค์กรและหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ทั่วประเทศ

ตารางที่ 4-35 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

โครงการ	สื่อ	การประเมินผล
1. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อโรงภาพยนตร์, สื่อสิ่งพิมพ์, และสื่ออื่นๆ (ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม, สติกเกอร์)	วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึก
2. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อโรงภาพยนตร์, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการจัดกิจกรรม	วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ, การสัมภาษณ์โดยการ ใช้แบบสอบถาม, และ

		การสัมภาษณ์เชิงลึก
3. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่	สื่อสิ่งพิมพ์ (ผลิตโปสเตอร์, นิตรรศการ, แผ่นพับ)	การสัมภาษณ์กลุ่ม

ตารางที่ 4-36 แสดงสรุปสื่อและการประเมินผลของโครงการของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2545

ผู้วิจัยพบว่า วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในปีนี้เป็นไปอย่างไม่ค่อยจะสม่ำเสมอ เนื่องจากมีเพียงหนึ่งโครงการเท่านั้น คือ โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ที่มีการผลิตสื่อสู่ประชาชนมากที่สุด แต่อีกสองโครงการแทบไม่มีการผลิตสื่อใดๆ นอกจากการจัดกิจกรรมและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพียงเล็กน้อย

ผู้วิจัยพบว่ามี การทำการประเมินผลทั้ง 3 โครงการฯ และวิธีที่ใช้มากที่สุดคือ วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย การประเมินผลโครงการเหล่านี้ทำการเปรียบเทียบกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังจากการรณรงค์หรือการหาค่าปฏิสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อและผลที่เกิดขึ้น วิธีนี้ผู้วิจัยพบว่าเป็นวิธีที่ด้อยในการประเมินผล เพราะจะเป็นเพียงการเปรียบเทียบคนหลังจากการรณรงค์แล้ว โดยไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติและพฤติกรรมของเขาก่อนการรณรงค์ การเปรียบเทียบจึงเป็นเพียงการคาดเดาจากผลซึ่งเกิดจากค่าปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ แทนที่จะได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย

4.1.7 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

จากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ผู้วิจัยพบว่ามี 2 โครงการด้วยกัน คือ

4.1.7.1 โครงการ “พลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด”

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แนวคิดของโครงการนี้ คือ เยาวชนไทยทุกคน คือ พลังของชาติ ในการเอาชนะยาเสพติด ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังแผ่นดิน” ในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ดังนั้นโครงการนี้ต้องการที่จะส่งเสริมให้เยาวชนไทยทุกคนตระหนักถึงข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติยอมรับ ทำกิจกรรมร่วมกัน ถ่ายทอดแนวคิดและมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันและควรจะให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมเหมือนบุคคลปกติ โครงการนี้จะส่งเสริมให้เยาวชนรู้สึกมั่นใจว่าทำได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าแสดงออกในการต่อต้านยาเสพติดอย่างเปิดเผย

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปกป้องคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติดอย่างจริงจังและถาวร
2. เพื่อให้คนรุ่นใหม่พัฒนาตนเองเป็นแกนนำ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีศักยภาพในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อน ครอบครัว ชุมชน และขยายเครือข่ายเยาวชน
4. เพื่อสร้างกระแสการยอมรับและให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมเหมือนบุคคลปกติ

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

การดำเนินการของโครงการ “พลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลยุทธ์ ดังนี้

● กลยุทธ์การดำเนินการ

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดกระแสการรับรู้แนวคิด “คนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ในทิศทางเดียวกัน จึงต้องใช้วิธีการสื่อสารกว้างในลักษณะการบูรณาการ กระจายข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยเลือกใช้สื่อมวลชน คือ สื่อโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต รวมถึงการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและพลังเยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนแกนนำและเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้โดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และระดมการณรงค์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ในช่วงระยะเวลาที่พร้อมเพรียงกัน ภายใต้แนวคิด กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกัน สนับสนุนและประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ ที่เป็นการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในสถานศึกษาและชุมชน และกำหนดเงื่อนไข เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการร่วมเป็นคนรุ่นใหม่ไม่ใช่ยาเสพติด เช่น “ร่วมสวมเสื้อขาวเพื่อแสดงพลังต่อต้านยาเสพติด”

● กลยุทธ์ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่จะรณรงค์ต้องเข้าใจง่าย ด้วยภาษาและหลักจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อสร้างการรับรู้และเกิดการยอมรับ มีทัศนคติที่ถูกต้องในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังแผ่นดิน” ในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีทัศนคติที่ถูกต้อง ยอมรับ และให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าเป็นคนดีของสังคม และเนื้อหาที่

จะรณรงค์ต้องกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความตื่นตัว และเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชน

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

โครงการนี้คำนึงถึงเยาวชนไทยทุกคนที่จัดเป็นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด

(Potential Demand) จำนวน 21 ล้านคน จึงแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- อายุ 6-11 ปี จำนวนประมาณ 5.8 ล้านคน
- อายุ 12-19 ปี จำนวนประมาณ 7.9 ล้านคน
- อายุ 20-25 ปี จำนวนประมาณ 6.7 ล้านคน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบวิธีการประเมินผลของโครงการฯ

4.1.7.2 โครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แนวคิดหลักของโครงการนี้ คือ ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” คนไทยทุกคน คือพลังของชาติในการเอาชนะปัญหายาเสพติด โดยใช้คำขวัญในการรณรงค์ “พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด”

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวคิด และแนวทางปฏิบัติ ตามยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน”
2. เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดจิตสำนึกว่าทุกคนคือพลังแผ่นดิน และเกิดกระแสร่วมเป็นพลังของชาติในการลุกขึ้นมาสู้กับปัญหายาเสพติด
3. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง
4. เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ยอมรับและให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่สังคมเหมือนคนปกติ

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

ระยะเวลาของโครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด คือ 5 เดือน
เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ตุลาคม 2546

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	เผยแพร่สื่อทางโทรทัศน์ สปอต 30 วินาที จำนวน 188 ครั้ง ผลิตและเผยแพร่สารคดีในรายการโทรทัศน์ 9 รายการ 39 ครั้ง ผลิตและเผยแพร่ Scoop ข่าวทางโทรทัศน์ จำนวน 20 ครั้ง ส่งข่าวประชาสัมพันธ์ และสื่อประชาสัมพันธ์เสริมตลอดโครงการ ละครน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์ 1 เรื่อง 2 ตอน จำนวน 2 ครั้ง VTR ดาราพูดประชาสัมพันธ์ท้ายรายการ 10 ตอน จำนวน 10 ครั้ง
สื่อวิทยุ	เผยแพร่สื่อทางวิทยุ สปอต 30 วินาที จำนวน 24,171 ครั้ง ผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นทางวิทยุ 2,731 ครั้ง
สื่ออื่นๆ	เสวนาสื่อมวลชน 1 ครั้ง และ สื่อมวลชนสัญจร จำนวน 1 ครั้ง ผลิต Strip Ad. ทางหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ จำนวน 11 ครั้ง วิจัยและประเมินผล 1 โครงการ
กิจกรรม	รณรงค์ประชาสัมพันธ์ช่วงสัปดาห์วันต่อต้านยาเสพติด 3 กิจกรรม
อินเทอร์เน็ต	ประชาสัมพันธ์ทาง Web Site (Hunsa.com) 4 เดือน

ตารางที่ 4-37 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ ประชาชนทั่วไป อายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

วิธีการประเมินผลของโครงการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิธีการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) ใช้วิธีการสำรวจ (Survey) โดยประมวลและวิเคราะห์ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง ณ ช่วงเวลาหนึ่งโดยเน้นการวัดครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study)

2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สื่อมวลชนสาขาต่างๆ

การวิจัยประเมินผลโครงการฯได้ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างแน่นอนเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

● สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการพลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด	เยาวชนไทยขาดความตระหนัก การมีทัศนคติยอมรับ การทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน 2. เพื่อให้คนรุ่นใหม่พัฒนาตนเองเป็นแกนนำ 3. เพื่อให้มีศักยภาพในการทำกิจกรรม 4. เพื่อสร้างกระแสยอมรับ
2. โครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด	ขาดพลังในการร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และควรปรับเปลี่ยนเจตคติให้ให้การต้อนรับผู้เสพยากลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ	1. เพื่อสร้างความรู้ 2. เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดจิตสำนึก 3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม 4. เพื่อสร้างกระแสยอมรับ

ตารางที่ 4-38 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546

ผู้วิจัยพบว่า ทั้ง 2 โครงการ นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลที่แสดงถึงความเข้มแข็ง เด็ดขาด ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาใช้กำหนดสภาพปัญหาของตัวโครงการ แต่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นดูเหมือนจะครอบคลุมมากเกินไปจนความจำเป็น จะเห็นจากจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ 21 ล้านคน โครงการนี้ตั้งความหวังไว้สูงมาก มันเป็นการยากที่เยาวชนเป้าหมายจะเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารได้ทั้งหมดพร้อมๆ กัน แม้กระทั่งในแผนการดำเนินงาน ผู้จัดทำโครงการยังกล่าวไว้ว่าต้องการกระจายข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้เร็วที่สุด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถ้าจะต้องการให้เยาวชนเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้เร็วที่สุด ผู้จัดทำโครงการควรที่จะกำหนดขอบเขตวัตถุประสงค์ให้แคบลง หรือไม่ก็ลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะเข้าถึง น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	แกนของโครงการ
1. โครงการพลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด	1. เยาวชนไทยกลุ่มเสี่ยงทุกคน	เยาวชนเป็นพลังของชาติต้องรู้สึกมั่นใจว่าได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าแสดงออกในการต่อต้านยาเสพติดอย่างเปิดเผย
2. โครงการรณรงค์สร้างกระแสนะพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด	ประชาชนทั่วไป อายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป	คนไทยทุกคนต้องร่วมมือเอาชนะปัญหาเสพติด

ตารางที่ 4-39 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลุ่มเยาวชนทั้ง 3 กลุ่มในโครงการพลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติดว่า จัดเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีพฤติกรรมและความต้องการหลากหลาย แปรเปลี่ยนตามอารมณ์ แฟชั่น ค่านิยม มีการเปิดรับสิ่งใหม่เข้ามาในชีวิตได้ง่าย แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่องโอกาสของสังคมเมือง และสังคมชนบท แต่ถ้ามีการเข้าถึงของสื่อที่เพียงพอ ความสนใจในการเปิดรับสื่อใหม่ๆ ของเยาวชนก็จะไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการคัดเลือกกลุ่มเยาวชนทั้ง 3 กลุ่มเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการนั้นเหมาะสมแล้ว เพียงแต่มีจำนวนที่มากเกินไปเท่านั้น

ผู้วิจัยพบว่า การที่โครงการรณรงค์สร้างกระแสนะพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติดมีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปนั้น เนื่องจากความแตกต่างระหว่างอายุมีผลต่อการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการฯ ทั้งผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และ Web Site เนื่องจากแกนของโครงการคือ ให้ทุกคนร่วมรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจสร้างพลังแผ่นดินให้ร่วมกันเข้าใจในปัญหาเสพติด และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เจตคติให้สังคม เพื่อนฝูง และบุคคลใกล้ชิดให้การต้อนรับผู้เสพยากลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ ดังนั้น การกระทำดังกล่าวอาจต้องเป็นบุคคลที่อย่างน้อยบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือมีความเป็นผู้ใหญ่มากพอที่จะมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นด้วย

โครงการ	สื่อ	การประเมินผล
1. โครงการพลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด	สื่อโทรทัศน์, สื่อโรงภาพยนตร์, สื่อวิทยุ, สื่อสิ่งพิมพ์, สื่ออินเทอร์เน็ต, และการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและพลังเยาวชน	✓
2. โครงการรณรงค์สร้าง	สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และ Web Site	ทำแบบสอบถาม

กระแสและพลังมวลชน ต่อต้านยาเสพติด		
--------------------------------------	--	--

ตารางที่ 4-40 แสดงสรุปสื่อผลการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2546

โครงการนี้ใช้กลยุทธ์การใช้สื่อผสม โดยการกำหนดสื่อหลายๆ สื่อเพื่อที่จะทำให้พลังของการรณรงค์มีมากพอที่จะทำหน้าที่ของการพัฒนาด้านการให้ความรู้ สร้างทัศนคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนเป้าหมายที่มีจำนวนมากถึงหลายสิบล้านคนในเวลาใกล้เคียงกัน

ผู้วิจัยพบว่า มีการติดตามประเมินผลโครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติดโดยใช้แบบสอบถาม และพบว่า ประเภทสื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด คือ สื่อโทรทัศน์ และรายการที่กลุ่มตัวอย่างรับชมเป็นอันดับ 1 และ 2 ทั้งในเขตกรุงเทพฯ-ปริมณฑล และเขตภูมิภาค คือ ปายนี้มีคำตอบ และเรื่องเด็ดเกร็ดอาชีพ กลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพฯ-ปริมณฑล ร้อยละ 25.94 มีความบ่อยครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการฯ ในลักษณะนานๆ ครั้ง สำหรับในเขตภูมิกาคนั้นกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไป ร้อยละ 31.43 มีความบ่อยครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสาร 2-3 วันต่อครั้ง และโดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด มีความเข้าใจว่าผู้ติดยาเสพติดคือ ผู้ป่วย สามารถรักษาให้หายได้ และพร้อมที่จะให้โอกาส ให้กำลังใจ และเชื่อว่าผู้ติดยาเสพติดสามารถกลับเข้ามาทำงานหรือเรียนหนังสือได้

- สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546

ปี	สภาพปัญหา
2540	ไม่พบแผนการรณรงค์
2541	การขาดการเผยแพร่จากสื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติด
2542	การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดและการขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน
2543	การขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด
2544	การขาดภูมิคุ้มกันยาเสพติด

2545	การขาดการดำเนินการที่เป็นองค์รวมและบูรณาการ
2546	เยาวชนไทยขาดความตระหนัก การมีทัศนคติยอมรับ การทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตารางที่ 4-41 แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบว่าโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี พ.ศ. 2541 เจ้าหน้าที่รณรงค์มีการกำหนดสภาพปัญหาที่เน้นการขาดการเผยแพร่ความรู้จากสื่อ ซึ่งเป็นการกำหนดสภาพปัญหาที่กว้างจนเกินไป ในปีถัดมา ปี พ.ศ. 2542 สภาพปัญหาเปลี่ยนจากตัวสื่อไปเป็นกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน สภาพปัญหาในปีนี้พบว่ามีการพัฒนาการเพิ่มขึ้นเป็นสองปัญหา คือ การขาดความรู้ และ ขาดความร่วมมือของทุกภาคส่วน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าแนวโน้มของสภาพปัญหาในปีถัดมาน่าจะแคบลง และตรงต่อสภาพปัญหาของสังคมที่แท้จริง แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รณรงค์กลับมากำหนดสภาพปัญหาที่กว้างเกินไปอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2543 – 2544 คือ การขาดการเผยแพร่ความรู้ และขาดภูมิคุ้มกันยาเสพติด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2544 ไม่มีการทำการวิจัยประเมินผลก่อนการทำโครงการรณรงค์ และอาจถูกกำหนดไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของช่วงเวลานั้นๆ เนื่องจากมีการตั้งสภาพปัญหาแบบไม่แน่นอน สลับไปสลับมา แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยพบสภาพปัญหาใหม่ที่ถูกกำหนดมาจากผลการวิจัยประเมินผลก่อนการทำโครงการ สภาพปัญหาที่แท้จริงที่พบในปี พ.ศ. 2545 คือ การขาดการประสานงานที่เป็นบูรณาการ เป็นเหตุทำให้ผลการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ สุดท้ายในปี พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่รณรงค์มีความเอาใจใส่ให้กับการดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมากขึ้น เนื่องจากสภาพปัญหาที่มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น

ปี	วัตถุประสงค์
2540	ไม่มีพบแผนการรณรงค์
2541	การสร้างกระแส
2542	เพื่อประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึก และให้ความรู้
2543	เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้
2544	เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2545	เพื่อสร้างความตระหนัก

2546	เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และเพื่อให้คนรุ่นใหม่พัฒนาตนเองเป็นแกนนำ
------	--

ตารางที่ 4-42 แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 การตั้งวัตถุประสงค์ในโครงการรณรงค์ส่วนใหญ่จะเน้นการสร้างความรู้ ความตระหนักทุกปี แต่ไม่เห็นความสำคัญที่จะให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในการระทำการรณรงค์ด้วยตนเอง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2546 เจ้าหน้าที่รณรงค์เปลี่ยนแปลงประเด็นความสนใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ให้พัฒนาตนเองให้เป็นแกนนำในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพปัญหายาเสพติดในปัจจุบันอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป หรืออาจเป็นเพราะว่าในปี พ.ศ. 2546 เจ้าหน้าที่รณรงค์มีความรอบคอบมากขึ้น ในการทำการสำรวจ/ตรวจสอบพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และเห็นได้ชัดว่ากลุ่มเป้าหมายได้เปลี่ยนจากเดิมคือ ทำหน้าที่เป็นผู้รับสารอย่างเดียว แต่ปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายได้พัฒนาตนเองและเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เป็นผู้ส่งสารเสียเอง

ปี	กลุ่มเป้าหมาย
2540	ไม่พบแผนการรณรงค์
2541	เยาวชนในสถานศึกษา และประชาชนทั่วไป
2542	ประชาชนทั่วไป
2543	เยาวชนระดับประถมศึกษา, ชาวต่างประเทศ, และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2544	เยาวชนอายุ ระหว่าง 13-19 ปี, บิดา มารดา และกลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ
2545	เยาวชน และประชาชนทั่วไป
2546	เยาวชนไทยกลุ่มเสี่ยง 21 ล้านคน และ ประชาชนอายุมากกว่า 25 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 4-43 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากตารางผลสรุปการจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 - 2546 ผู้วิจัยแทบไม่พบการเปลี่ยนแปลงของการจำแนกกลุ่มเป้าหมายแต่อย่างใด แต่ในปี พ.ศ. 2543 พบว่าเจ้าหน้าที่รณรงค์พยายามค้นหากลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้น การรณรงค์ที่ผ่านๆ มาเน้นแต่เฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไป กลุ่มเยาวชนของประเทศไทยมีจำนวนหลายสิบล้านคน ซึ่งผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่มีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบนี้ จะสามารถปลูกจิตสำนึกของประชาชนชาวไทยทุกคนได้

เนื่องจากการดำเนินงานรณรงค์เจาะกลุ่มที่กว้างเกินไป และถัดมาในปี พ.ศ. 2544 เรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 2546 พบว่ามีการกำหนดอายุ และตั้งเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยพบว่าแนวโน้มของกลุ่มเป้าหมายในอนาคตจะมีการแตกย่อยมากขึ้นในปีถัดๆ ไป

ปี	แกนของโครงการ
2540	ไม่พบแผนการรณรงค์
2541	สร้างกระแสและให้ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติด
2542	ประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้ยาเสพติด
2543	ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของการเสพยาเสพติด
2544	ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2545	เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2546	เยาวชนไทยกล้าแสดงออกให้ความร่วมมือ และสร้างกระแสในการต่อต้านยาเสพติด

ตารางที่ 4-44 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลการศึกษาพบว่า แกนของโครงการรณรงค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2543 คือ การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสาร แต่ในปี พ.ศ. 2544 นักรณรงค์เริ่มรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่ทุกฝ่ายต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ถัดมาในปี พ.ศ. 2545 มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนเข้ามาแสดงบทบาทร่วมกันอย่างเต็มตัว และในปี พ.ศ. 2546 เริ่มมีการปลูกฝังให้เยาวชนไทยทุกคนมีความกล้าที่จะแสดงออกทั้งการเป็นผู้ต่อต้านยาเสพติด และเป็นผู้เสพเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกคนเป็นที่ยอมรับในสังคมและไม่รู้สึกแตกแยกออกไป ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า จากเดิมแกนของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดคือ การให้ความรู้ แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม และพบว่าจะมีแนวโน้มที่จะยังคงเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมต่อไปในโครงการถัดๆ ไปในอนาคต

ปี	สื่อที่มีประสิทธิภาพที่สุด
2540	ไม่พบแผนการรณรงค์
2541	สื่อโทรทัศน์
2542	สื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์
2543	สื่อสิ่งพิมพ์

2544	สื่อโทรทัศน์
2545	สื่อโทรทัศน์
2546	สื่อมวลชนทุกประเภท

ตารางที่ 4-45 แสดงสรุปสื่อของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเสมอมาคือ สื่อโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงตัวผู้รับสารได้เร็วที่สุด และมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารเร็วที่สุด ถึงแม้ว่าจะเป็นสื่อที่มีราคาในการเผยแพร่ออกอากาศแพงที่สุดก็ตาม การใช้สื่อมวลชนขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารเห็นปัญหาพร้อมกัน

ปี	วิธีวิจัยประเมินผล
2540	ไม่พบแผนการรณรงค์
2541	ไม่พบการทำวิจัยประเมินผล
2542	การสำรวจผลผลิตจากข่าวแจก, สื่อเฉพาะกิจ และกิจกรรมในโรงเรียน
2543	การจัดทำแบบสำรวจ
2544	ไม่พบการทำวิจัยประเมินผล
2545	การวิจัยเชิงสำรวจ, การสัมภาษณ์เชิงลึก, และการใช้แบบสอบถาม
2546	ใช้แบบสอบถาม

ตารางที่ 4-46 แสดงสรุปวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากตารางสรุปการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 พบว่า นักรณรงค์ยังไม่ให้ความสำคัญของการวิจัยประเมินผลเท่าที่ควรจนกระทั่งปี พ.ศ. 2542 มีการทำการสำรวจเพียงหนึ่งโครงการ และถัดมาในปี พ.ศ. 2543 มีการทำการสำรวจอีกหนึ่งโครงการเท่านั้น และหยุดการประเมินผลไปอีกหนึ่งปีกลับมาประเมินต่อในปี พ.ศ. 2545 อีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ ไม่มีความหลากหลายและทำเพียงไม่กี่โครงการเท่านั้น และในปีถัดมาปี พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยไม่พบการประเมินผล ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดบางโครงการอาจจะไม่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการประเมินผลมีการขาดความต่อเนื่อง และไม่สม่ำเสมอ

4.2 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชน และได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งปฏิบัติดังนี้ 1) **การสร้างภูมิคุ้มกัน** โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้คิด/ทำอย่างมีเหตุผล จัดกิจกรรมทางเลือก สนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมหลังเวลาเรียน รวมถึงการรวมพลังสร้างสาธารณประโยชน์ 2) **การจัดระเบียบนักเรียน** โดยจัดสภาพแวดล้อมหอพักในสถานศึกษาให้ปลอดภัย กวดขันไม่ให้ออกไปมั่วสุมตามสถานบันเทิง และไม่ให้ออกนอกเคหะสถานในยามวิกาล 3) **การเสริมแรง** มีการประเมินผลงานของตนเอง ให้รางวัลความร่วมมือ โดยการสร้างเครือข่ายครอบครัว ชุมชน 4) **การเฝ้าระวังและฟื้นฟู** มีการจัดระบบฐานข้อมูล จัดสารวัตรนักเรียนดูแลและเฝ้าระวัง 5) **การบำบัดดูแลเบื้องต้น** มีการจัดจิตสังคมบำบัดในโรงเรียนสำหรับผู้เสพ ส่งผู้ติดเข้ารับการบำบัดฯ ร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนดูแลฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เสพ ผู้ติดที่ผ่านการบำบัดฯ 6) **การบริหารและควบคุม** ในส่วนของผู้เรียน นักศึกษา มีการคัดกรอง ตรวจสอบ และกำกับติดตามรายงานผล ในส่วนของครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีการจัดการกับผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ติด โดยดำเนินการทางวินัยอย่างจริงจัง

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เร่งรัดการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ในสถานศึกษา โดยได้ดำเนินการ

1. สนับสนุนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อ วิธีสอน และกิจกรรมของสถานศึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด
2. เร่งรัด ส่งเสริมให้มีการนำกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิต และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียน เข้าสู่ระบบการเรียนการสอน เพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการตัดสินใจเลือกพฤติกรรม รวมถึงการจัดกิจกรรมทางเลือก และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ
3. ส่งเสริมบทบาทของครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาประจำชั้น โดยพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะให้กับครู เพื่อเป็นบุคลากรหลักในสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด และให้ปรึกษาปัญหาในเรื่องต่างๆ ให้กับนักเรียน
4. เน้นบทบาทของครอบครัว ชุมชน ในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างเข้มแข็ง

ซึ่งหน่วยงานในสังกัดได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงาน/โครงการ ที่ได้อนุมัติและได้สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

4.2.1 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540

ผู้วิจัยพบว่ามีแผนการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปีนี้ แต่เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลเอกสารใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถที่จะนำเสนอโครงการดังกล่าวได้

4.2.2 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2541

ผู้วิจัยพบว่ามี 2 โครงการด้วยกัน คือ

4.2.2.1 โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เยาวชนและอาจารย์ทุกระดับชั้นในสถานศึกษายังขาดการอบรมแนะแนวในเรื่องของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้นเพื่อที่จะลดความเสี่ยงของเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต รัฐบาลจึงต้องจัดทำโครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในจังหวัดทดลอง 7 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา ขอนแก่น สิงห์บุรี นครนายก สระบุรี สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาต่อไป

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เยาวชนทุกระดับการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้มีการผนึกกำลังปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่ออื่นๆ	1. จัดทำแบบสำรวจสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาของจังหวัด ทดลอง 7 จังหวัด 2. จัดทำสื่อและคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวการป้องกัน และแก้ไขปัญหา สารเสพติด เผยแพร่แก่สถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งบุคลากรด้านการศึกษาที่ เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถ ใช้กระบวนการแนะแนว ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เยาวชนได้ 3. จัดประชุมอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตและเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่ บุคลากรแกนนำในจังหวัดทดลอง 4 จังหวัด 4. จัดทำสื่อวีดิทัศน์ เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา

ตารางที่ 4-47 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้สามารถเป็นนักเรียน นักศึกษาในทุกระดับชั้น และอาจารย์
 ในทุกระดับชั้นเช่นกัน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบว่าวิธีการประเมินผลของโครงการ

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน
 สถานศึกษา ได้กำหนดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัดจากสภาพความเป็นจริง เนื่องจากผู้
 จัดทำโครงการฯ ได้มีการทำแบบสำรวจเพื่อสำรวจสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา
 ของจังหวัดทดลอง 7 จังหวัด ก่อนที่จะดำเนินการทดลองการใช้สื่อ คู่มือฯ สำหรับนักเรียน/นัก
 ศึกษา และจากผลสำรวจจึงได้รู้ถึงแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาทุกระดับในจังหวัดทดลอง 7
 จังหวัด จึงง่ายขึ้นต่อผู้จัดทำโครงการฯ ในการตีกรอบแนวคิดของการจัดประชุมอบรมบุคลากรแกน
 นำในจังหวัดทดลอง 4 จังหวัด และการเตรียมคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวการป้องกันและแก้
 ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียน/นักศึกษาและผู้ปกครอง โครงการนี้ไม่มีการติดตามประเมินผล ผู้
 วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์จากแผนการดำเนินงานเท่านั้น และคาดว่าโครงการนี้ค่อนข้างที่จะ

ประสบความสำเร็จพอสมควรเนื่องมาจากโครงการฯ ระบุไว้ว่าระหว่างการทำงานไม่พบปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ

4.2.2.2 โครงการโรงเรียนสีขาว

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เพื่อการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ห่างไกลจากยาเสพติด สื่อลามกอนาจาร การพนัน และการทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับถือเป็นกลยุทธ์สำคัญตามนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการ

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดสารเสพติด สิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน และทะเลาะวิวาท จนได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนสีขาว
2. เพื่อให้เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นดำเนินงานตามนโยบายทางสังคมและการศึกษาของรัฐ
3. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดและสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน และทะเลาะวิวาท ให้มีผลในเชิงปฏิบัติโดยเร็วและต่อเนื่อง

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อโทรทัศน์	ผลิตจึงเกิดรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สิ่งมอมเมาเยาวชน (สื่อลามก) และการพนันอันธพาลในโรงเรียน จาก 12 ศิลปินจากค่ายอาร์เอส โปรโมชัน จำกัด
สื่อวิทยุ	ผลิตรายการ “เสียงสีขาว” ทางคลื่น วิทยุ รีแลกซ์ FM 93.0 MHZ และ วิทยุ รีแลกซ์ FM 106.0 MHZ และรายการเพลงซ่าป่าชิง AM 999 MHZ เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญ ในเรื่องของยาเสพติดสิ่งมอมเมาเยาวชน การพนันอันธพาล
สื่อสิ่งพิมพ์	ผลิตแผ่นโปสเตอร์, สติกเกอร์, แผ่นพับและเอกสาร
กิจกรรม	1. จัดคอนเสิร์ตโดยให้นักร้องจากค่ายอาร์เอสเข้าร่วมเป็นฟรีเซ็นเตอร์โครงการ

	<p>2. จัดประกวดคำขวัญและสัญลักษณ์ประจำโครงการ</p> <p>3. จัดกิจกรรมพิเศษเสริมตามโรงเรียน เช่น การให้ศิลปินนักร้องเข้าไปรณรงค์โครงการฯ ในโรงเรียน</p>
--	---

ตารางที่ 4-48 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการคือ กลุ่มเยาวชน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า โครงการโรงเรียนสีขาวได้จัดการประเมินผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินโรงเรียนสีขาวที่เป็นโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดและอบายมุข รวมทั้งมีการวัดผลการดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่อง ในทุกระดับของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

จากการศึกษาข้อมูลของ โครงการโรงเรียนสีขาว ผู้วิจัยพบว่าเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการตระหนักว่า กลุ่มเยาวชน เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของชาติและเป็นรากฐานของชาติต่อไปในอนาคต จึงไม่ควรที่จะตกเป็นเหยื่อยาเสพติด หรือสิ่งมอมเมา ซึ่งมีผลสืบเนื่องให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ดังนั้นเมื่อโครงการฯ มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้เยาวชนในโรงเรียนหลุดพ้นจากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา จึงเป็นการดีที่กระทรวงศึกษาธิการและบริษัทเอกชน เช่น ค่ายอาร์เอส โปรโมชัน จำกัด จะสนับสนุนและส่งเสริมโครงการให้ประสบผลสำเร็จ เช่น การจัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้ศิลปินนักร้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาว การใช้กลยุทธ์ **สื่อบุคคล** ซึ่งคือ ศิลปินนักร้องที่เป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเยาวชนเป็นผู้เผยแพร่สื่อ สามารถนำข่าวสารรวมทั้งกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นในโครงการไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะศิลปินนักร้องเหล่านี้เป็นคนที่มีความสำคัญในการโน้มน้าวใจเยาวชนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่โครงการต้องการ โครงการโรงเรียนสีขาวมีการติดตามประเมินผลโครงการโดยการจัดการประเมินผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน และมีการวัดผลการดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่าเยาวชนมีการเปิดรับสื่อภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุด และรองมาคือโฆษณาทางวิทยุ

● **สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2541**

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	เยาวชนและอาจารย์ทุกระดับชั้นในสถานศึกษาขาดการอบรมและแนวในเรื่องของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพ
2. โครงการโรงเรียนสีขาว	เริ่มพบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในสถานศึกษา	1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติด 2. เพื่อดำเนินงาน ตามนโยบายทางสังคมและการศึกษาของรัฐ 3. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตารางที่ 4-49 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541

ผู้วิจัยพบว่า เยาวชนและอาจารย์ในทุกสถานศึกษาขาดการอบรม และแนวเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเนื่องจาก**ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาได้ทวีความรุนแรงขึ้น** โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาซึ่งมีการใช้ยาเสพติดที่ร้ายแรงเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า เฮโรอีนและกัญชา ไม่เพียงเท่านั้นยังมีนักเรียนนักศึกษาที่มีส่วนในการเป็นพี่ชายให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยตนเอง มีทั้งในลักษณะของการขายเพื่อหารายได้สำหรับการได้ยาเสพติดมาใช้ของตนเอง และการขายในลักษณะของการเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยที่ใช้นักเรียน นักศึกษาเพื่อทำการตลาดในลักษณะขายตรงเข้าไปในสถานศึกษา ผลกระทบของปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา จะนำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจของพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว ตลอดจนครูอาจารย์และเพื่อนๆ จึงจำเป็นที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องทำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเพื่อที่จะป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์หลักที่ตั้งขึ้นในปีนี้เป็น **เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ปลอดยาเสพติด** และ **เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น** ในด้านการ

สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เยาวชนทุกระดับการศึกษา และสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียนในการปลอดจากยาเสพติด

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	แกนของโครงการ
1. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	1. นักเรียน นักศึกษาในทุกระดับชั้น และอาจารย์ในทุกระดับชั้น	ลดความเสี่ยงของเยาวชนที่จะเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด
2. โครงการโรงเรียนสีขาว	เยาวชนในสถานศึกษา	พัฒนาเยาวชนให้ลดพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับ

ตารางที่ 4-50 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541

กลุ่มเป้าหมายหลักที่กำหนดขึ้น คือ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา และอาจารย์ที่สอนในทุกระดับชั้น โดยก่อนที่จะทำการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้จัดทำโครงการฯ ได้มีการจัดทำแบบสำรวจสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาของจังหวัดทดลอง 7 จังหวัด เพื่อที่จะวัดความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของกลุ่มทดลองที่มีต่อสารเสพติดก่อนที่จะมีการกระทำการรณรงค์จริง โครงการรณรงค์ทั้ง 2 โครงการเน้นการให้ทุกคนในสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

โครงการ	วิธีการดำเนินงาน	การประเมินผล
1. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	จัดทำแบบสำรวจ, จัดทำสื่อและคู่มือเอกสาร, จัดประชุมอบรม, จัดทำสื่อวีดิทัศน์	x
2. โครงการโรงเรียนสีขาว	ผลิตสื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ และ จัดกิจกรรมโดยมีศิลปินนักเรียน เป็นพิธีกรโครงการในโรงเรียน	จัดการประเมินผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐานเพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินโรงเรียนสีขาวเป็นโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดและอบายมุข

ตารางที่ 4-51 แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2541

สื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มักจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นคู่มือการป้องกันยาเสพติด และวิธีการดำเนินงานส่วนใหญ่ออกมาเป็นรูปแบบของการจัดประชุมอบรมให้แก่ครู-อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา กลยุทธ์ในการนำเสนอสารในครั้งนี้ใช้**หลักเหตุผลและผล** (Rational) เนื่องจากมันเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือของสารให้กับกลุ่มเป้าหมาย ถ้าครู-อาจารย์ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างมีประสิทธิภาพในการนำเสนอข้อมูลเรื่องการป้องกันยาเสพติด นักเรียนมักจะให้ความสนใจ เชื่อฟัง และคล้อยตามที่ครู-อาจารย์ได้ให้คำสอนไว้ ดังนั้น ความน่าเชื่อถือของสารที่ถูกส่งออกไปจากตัวบุคคลๆ หนึ่งนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นข้อยกเว้นการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนสีขาว เนื่องจากโครงการฯ มีการใช้**สื่อมวลชนทุกประเภท** และเน้นหนักไปที่การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาโดยใช้ศิลปินนักเรียนมาเป็นพิธีกรในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดร่วมกับนักเรียนนักศึกษา โครงการนี้เป็นโครงการใหญ่ มีความชัดเจนในเป้าประสงค์ของโครงการ และมีการกระทำรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่าโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากพอสมควร

4.2.3 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2542-2544

ผู้วิจัยพบว่ามีแผนการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในช่วงสามปีนี้ แต่เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลเอกสารใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถนำเสนอโครงการรณรงค์ดังกล่าวได้

4.2.4 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2545

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปีนี้มีทั้งหมด 3 โครงการด้วยกัน แต่แผนการดำเนินงานในแต่ละโครงการนั้นไม่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ละเอียดและชัดเจน จึงไม่สามารถที่จะอธิบายถึงที่มาของหลักการและเหตุผลของแต่ละโครงการได้ และผู้วิจัยไม่พบวิธีการดำเนินงานพร้อมทั้งวิธีการประเมินผลของทุกโครงการ

4.2.4.1 โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด

ก. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการเป็นเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีระบบสนับสนุนที่เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อ

การนำแผนปฏิบัติและการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยรับผิดชอบและสนับสนุน

ข. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ ครู-อาจารย์ ในจังหวัดที่ร่วมโครงการฯ 30 จังหวัด ๆ ละ 3 คน จำนวน 90 คน

ค. งบประมาณ โครงการฯ ใช้งบประมาณ 220,000 บาท

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด มีความต้องการให้ครู-อาจารย์ที่ร่วมโครงการฯ มีการทำงานที่เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้วิทยากรที่มีคุณสมบัติสูงในการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดอบรมครู-อาจารย์ แต่การกำหนดให้ตัวแทนของจังหวัดๆ ละแค่ 3 คนเข้าร่วมการฝึกอบรม ผู้วิจัยแน่ใจได้ว่าแค่คน 3 คน ต่อหนึ่งจังหวัดไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจทั้งหมดจากการฝึกอบรมสู่ท่านอื่นๆ ในจังหวัดได้ ทั้งนี้ งบประมาณที่ได้รับก็มีจำนวนน้อยเกินไปจึงทำให้โครงการนี้ดูเหมือนจะไร้ความมีประสิทธิภาพและไม่สามารถเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาโดยรวมได้ เนื่องจากโครงการฯ มีแผนดำเนินงานที่ไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปการวิเคราะห์ได้ว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จหรือไม่

4.2.4.2 โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด (ค่ายเพื่อนรักเพื่อน)

ก. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด เพื่อการป้องกันกลุ่มผู้บริสุทธิ์ และกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดส่งเสริมให้ทุกองค์กรร่วมรณรงค์ และมีบทบาทในการป้องกัน ปลูกกระแสให้ประชาชนลุกขึ้นมามีส่วนร่วมแก้ปัญหาเสพติด

ข. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ นักเรียน นักศึกษา กลุ่มปลอดภัย (กลุ่มดี) จำนวน 2,288 คน

ค. งบประมาณ โครงการฯ ใช้งบประมาณ 3,000,000 บาท

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติดมีตัวแปรถึง 5 ตัวแปรด้วยกัน เนื่องจากโครงการฯ มีแผนดำเนินงานที่ไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปการวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จหรือไม่

4.2.4.3 โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด

ก. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด เพื่อการป้องกันกลุ่มผู้บริสุทธิ์ และกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดส่งเสริมให้ทุกองค์กรร่วมรณรงค์ และมีบทบาทในการป้องกัน ปลูกกระแสให้ประชาชนลุกขึ้นมามีส่วนร่วมแก้ปัญหา ยาเสพติด

ข. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ นักเรียน นักศึกษา เยาวชนในท้องถิ่น (กลุ่มดี, กลุ่มเสี่ยง, กลุ่มเสพ) จำนวน 278 คน

ค. งบประมาณ โครงการฯ ได้งบประมาณ 500,000 บาท

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติดมีตัวแปรถึง 5 ตัวแปรด้วยกัน เนื่องจากโครงการฯ มีแผนดำเนินงานที่ไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปการวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จหรือไม่

• สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2545

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด	ไม่พบสภาพปัญหา	เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการเป็นเอกภาพ
2. โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด	ไม่พบสภาพปัญหา	เพื่อมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 2. สร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด

3. โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด	ไม่พบสภาพปัญหา	1. เพื่อมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 2. สร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติด
---	----------------	---

ตารางที่ 4-52 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2545

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของทุกโครงการฯ ผู้วิจัยพบว่าทุกโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในปีนี้ไม่มีการบันทึกสภาพปัญหายาเสพติดและวิธีการดำเนินงานแต่อย่างใด แต่ก็พบว่าวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการมีความหลากหลายตั้งแต่ความต้องการที่จะให้ครู-อาจารย์ หรือผู้แทนของแต่ละสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา เพื่อที่เขาจะสามารถสอนเด็กนักเรียนให้มีจิตสำนึกที่ดี รู้จักทำกิจกรรม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด บ่อยครั้งที่พบว่าเด็กนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องยาเสพติดดีแล้ว แต่ปฏิเสธไม่เป็น โอกาสที่จะทำให้เขาจะติดยาเสพติดก็มีมากขึ้น และเมื่อเด็กนักเรียนปฏิเสธไม่เป็นแล้ว ครู-อาจารย์ต้องสอนให้เขาเหล่านั้นรู้จักหาทางออกให้แก่ตนเองให้ได้ ดังนั้น เมื่อครู-อาจารย์ได้รับการฝึกอบรม และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการควบคุมและหยุดยั้งปัญหายาเสพติดในนักเรียนนักศึกษาให้เบาบางและหมดสิ้นไปในอนาคต

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1. โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด	ครู-อาจารย์ ในจังหวัดที่ร่วมโครงการฯ 30 จังหวัด ๆ ละ 3 คน จำนวน 90 คน
2. โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด	นักเรียน นักศึกษา กลุ่มปลอดภัย (กลุ่มดี) จำนวน 2,288 คน
3. โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด	นักเรียน นักศึกษา เยาวชนในท้องถิ่น (กลุ่มดี, กลุ่มเสี่ยง, กลุ่มเสพ) จำนวน 278 คน

ตารางที่ 4-53 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2545

กลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2545 ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มครู-อาจารย์ และกลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา จะเห็นว่าครู-อาจารย์ในสถานศึกษาต่างๆ ยังขาดการทำงานที่เป็นเอกภาพ และขาดการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

และยังขาดสมรรถภาพในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน นักศึกษา เวลาเขามีปัญหาเสพติด และเด็กนักเรียน นักศึกษาก็ยังขาดการส่งเสริมและปรับพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด

4.2.5 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

ผู้วิจัยพบว่ามี 1 โครงการด้วยกัน คือ

4.2.5.1 โครงการทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่น

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เพื่อที่จะลดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักศึกษาลง กลุ่มพัฒนากิจการนักศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องฝึกอบรมครู-อาจารย์เป็นทีมที่ปรึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้ครู-อาจารย์ (ทีมที่ปรึกษา) ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญ ในกระบวนการการให้คำปรึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มพัฒนากิจการนักศึกษา สำนักอำนวยการ จึงได้จัดโครงการทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่นขึ้น

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ ตระหนัก และความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการที่จะประสานงานกับพ่อแม่และผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา และมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่ออื่นๆ	1. จัดสัมมนาให้กับครู-อาจารย์ เพื่อที่จะให้ครู-อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่ และสามารถช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดสถานศึกษาที่มีระบบ

ตารางที่ 4-54 แสดงประเภทของสื่อและวิธีการดำเนินงานของโครงการทีมที่ปรึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ คือ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา นำร่อง 6 ภาคฯ ละ 1 กลุ่ม และกลุ่ม 3 จังหวัดภาคใต้ (พิเศษ) อีก 1 กลุ่ม รวมเป็น 7 กลุ่มฯ ละ 70 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 490 คน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบการติดตามผลของโครงการทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่น ดังนี้

1. มีการจัดทำแบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
2. มีการตรวจเยี่ยม เพื่อรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. ผลสัมฤทธิ์ การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า โครงการทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่น พบสภาพปัญหาที่ครู-อาจารย์ เนื่องจากหลายๆ ท่านยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการอบรมสั่งสอนศิษย์ของตนให้รู้จักโทษพิษภัยของยาเสพติด ครู-อาจารย์จำนวนมากยังไม่ทราบถึงวิธีการที่ถูกต้องในการให้คำแนะนำแก่เด็กที่ทั้งยังไม่ประสบกับปัญหาเสพติด และประสบกับปัญหาเสพติดแล้ว

• สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการทีมที่ปรึกษา	ขาดการฝึกอบรมครู-อาจารย์เป็นทีมที่ปรึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น	1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ 2. เพื่อให้ตระหนัก 3. เพื่อให้มีความสามารถ 4. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ตารางที่ 4-55 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า สาเหตุหนึ่งของการที่เด็กวัยรุ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่าในลักษณะใดนั้น มาจากหลายสาเหตุ เช่น การที่เด็กนั้นไม่สามารถปฏิเสธ หรือไม่มีทาง

เลือกอื่นในการจัดการกับปัญหาหรือสิ่งที่เผชิญอยู่ ซึ่งการป้องกันกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการทำทนายความสามารถเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างทักษะในการลด ละ หรือปฏิเสธการใช้สารเสพติดทุกชนิด และสนับสนุนกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับเพศ วัย และฐานะ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกัน

การประสานงานระหว่างครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การทำงานที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ร่วมกันวางแผนเพื่อวิเคราะห์ สถานการณ์ยาเสพติดที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา และหาบทสรุปเพื่อที่จะป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดให้แก่เขาเหล่านั้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี 2546 จึงเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการพัฒนาบุคลากรเพื่อที่จะเป็นบุคคลแกนนำที่มีความสามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	แกนของโครงการ
1. โครงการทีมที่ปรึกษา	ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา นำร่อง 6 ภาคฯ ละ 1 กลุ่ม และกลุ่ม 3 จังหวัดภาคใต้ อีก 1 กลุ่ม รวมเป็น 7 กลุ่มฯ ละ 70 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 490 คน	ครู-อาจารย์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-56 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546

การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ในปีส่วนใหญ่จะเป็น ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา สาเหตุที่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นครู-อาจารย์ เนื่องจากเขาเป็นบุคคลสำคัญในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ และเนื้อหาและส่วนประกอบในการรณรงค์ถูกสร้างขึ้นเพื่อครู-อาจารย์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการเท่านั้น ดังนั้นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ในปีนี้ถือว่ามีประสิทธิภาพ และคาดว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

โครงการ	วิธีการดำเนินงาน	การประเมินผล
1. โครงการทีมที่ปรึกษา	จัดสัมมนา	1. จัดทำแบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 2. ตรวจสอบสถานศึกษาเพื่อรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค

ตารางที่ 4-57 แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2546

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ความหลากหลายของการดำเนินงานผ่านสื่อในปี 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการเกิดขึ้นไม่มาก โดยส่วนใหญ่ผู้ทำการรณรงค์มักเลือกการจัดประชุมสัมมนาเพื่ออบรมครู-อาจารย์ เพื่อที่สร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ถูกต้อง และเพื่อที่จะพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้ที่เหมาะสมแก่การสานต่อการกระทำที่เป็นการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ที่ตนได้มาจากการสัมมนาสู่นักเรียน นักศึกษาของตนต่อไป

ผู้วิจัยพบว่า มีหนึ่งโครงการที่ทำการติดตามประเมินผลคือ โครงการทีมที่ปรึกษา และวิธีวิจัยที่พบคือ การทำแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย และการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยการตรวจสอบเพื่อตรวจดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โครงการนี้เป็นโครงการเดียวที่มีขั้นตอนการรณรงค์ที่สมบูรณ์ เพราะมีการกำหนดตั้งแต่สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนวิธีการประเมินผล จึงเป็นโครงการที่เหมาะสมที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในครั้งต่อไป

- สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546

ปี	สภาพปัญหา
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	เยาวชนและอาจารย์ในสถานศึกษาขาดการอบรม พัฒนากิจกรรม แนะนำการเรียนการสอน และสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติด และเริ่มพบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชน
2542	ผู้วิจัยไม่มีพบแผนการรณรงค์

2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2545	ไม่พบสภาพปัญหาของโครงการ
2546	ครู-อาจารย์ขาดความรู้เชิงแนะแนวเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตารางที่ 4-58 แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลการสรุปสภาพปัญหายาเสพติดของโครงการรณรงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการตั้ง แต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 พบว่าสภาพปัญหาเริ่มขึ้นที่เยาวชนและอาจารย์ในสถานศึกษาอย่าง **ขาดความรู้** เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงจำเป็นต้องให้ความรู้เชิงแนะแนว และ เน้นบทบาทและความมีส่วนร่วมระหว่างครู-อาจารย์และเด็กนักเรียน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2546 พบว่า นักรณรงค์เล็งเห็นความสำคัญของการ **สร้างสื่อที่เป็นครู-อาจารย์** เพื่อให้มีความสามารถในการ สอนเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ให้นักเรียนมองเห็นบทบาทของครู-อาจารย์ที่เป็นที่พึ่งในยามที่ เขามีปัญหา และสุดท้ายให้เกิดการ **แก้ไขปัญหาร่วมกัน** ระหว่างครูกับเด็กนักเรียน ทั้งนี้เพื่อที่จะ ให้อาจารย์ในสถานศึกษาลดลงไปให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ปี	วัตถุประสงค์
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและแนะแนวในด้านการป้องกันและแก้ไขสารเสพติดแก่เยาวชนทุกระดับชั้น และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติด
2542	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2545	เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการเป็นเอกภาพ และมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
2546	เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และ ประสานงานกับพ่อแม่และผู้ปกครอง

ตารางที่ 4-59 แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบลำดับการพัฒนาของการตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 พบว่ามีการให้ข้อมูลเรื่องยาเสพติดควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ปฏิบัติตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด และสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในปีถัดๆ ไป ปัจจุบันพบว่า โครงการรณรงค์พัฒนาให้กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายซึ่งสามารถเป็นทั้งครู-อาจารย์ พัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเป็นผู้ส่งสารเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน นักศึกษาและทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปี	กลุ่มเป้าหมาย
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	กลุ่มเยาวชน นักเรียนและอาจารย์ในสถานศึกษา
2542	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2545	นักเรียน นักศึกษา ครู-อาจารย์
2546	ครู-อาจารย์

ตารางที่ 4-60 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลสรุปผู้วิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ในกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่อดีตจนถึงปี พ.ศ. 2545 คือ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และอาจารย์ในสถานศึกษา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2546 พบว่า นักรณรงค์ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็น กลุ่มครู-อาจารย์เป็นพิเศษ เนื่องจากนักรณรงค์เข้าใจในบทบาทความสำคัญของครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ ดังนั้นถ้าครู-อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เขาก็จะไม่สามารถให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียน นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปี	แกนของโครงการ
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	นักเรียนและอาจารย์มีความตระหนักเพื่อไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2542	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์

2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2545	ไม่พบแกนของโครงการ
2546	ความสามารถของครู-อาจารย์ในการเป็นที่ปรึกษา

ตารางที่ 4-61 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ปี	สื่อและวิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพที่สุด
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	สื่อมวลชนทุกประเภท และจัดประชุมอบรม
2542	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2545	ไม่พบวิธีการดำเนินงานของโครงการ
2546	การจัดสัมมนา

ตารางที่ 4-62 แสดงสรุปสื่อและวิธีดำเนินงานของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลสรุปผู้วิจัยพบว่าในอดีตมีการใช้สื่อมวลชนทุกประเภท และการจัดประชุมอบรมสื่อในการดำเนินงานมากที่สุด ต่อมาปี พ.ศ. 2546 วิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้เปลี่ยนไปเล็กน้อย เนื่องจากโครงการเลือกที่จะจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้**สื่อบุคคล**เป็นหลักซึ่งคือ ครู-อาจารย์ในสถานบันนั่นเอง ซึ่งอาจเป็นวิธีที่นักรณรงค์สามารถส่งข้อมูลข่าวสารสู่ทั้งครู-อาจารย์ และสู่นักเรียน นักศึกษาได้ง่ายที่สุด เพราะการทำให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถเพิ่มความมั่นใจให้กับครู-อาจารย์ในการช่วยเหลือ ดูแลเด็กนักเรียนยามที่เขาขาดที่พึ่ง

ปี	วิธีวิจัยประเมินผล
2540	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2541	จัดการประเมินผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน
2542	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2543	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2544	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์

2545	ไม่พบการทำวิจัยประเมินผลของโครงการ
2546	การจัดทำแบบสอบถามและการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ตารางที่ 4-63 แสดงสรุปวิธีวิจัยประเมินผลของโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบการประเมินผลในโครงการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ในโครงการโรงเรียนสีขาว ซึ่งเป็นโครงการใหญ่และมีระยะเวลาการดำเนินงานค่อนข้างยาว และมีการติดตามประเมินผลโครงการโดยการจัดการประชุมผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินใจให้เป็นโรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติด โครงการฯ มีการวัดผลการดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่าเยาวชนมีการเปิดรับสื่อภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุด และรองมาคือโฆษณาทางวิทยุ ส่วนสื่อเฉพาะกิจที่เยาวชนพบบ่อยครั้งที่สุดคือ นิทรรศการของโครงการฯ กิจกรรม แผ่นโปสเตอร์ที่ปรากฏตามสถานศึกษา และสัญลักษณ์ (Logo) ของโครงการ และพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาวในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเป็นตัวชี้วัดได้ว่า ในการทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในครั้งต่อไป ควรจะทำสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงการเลิกสิ่งประเภทยอมเมาต่างๆ ตามแนวทางของโครงการ และพบว่ากลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มที่จะสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามโครงการต่อไป พร้อมทั้งชักชวนเพื่อนเข้าร่วมโครงการด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 นักรณรงค์ได้จัดทำแบบสอบถามและทำการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา เพื่อรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อตรวจเช็คสถานการณ์ยาเสพติดหลังจากการรณรงค์ได้เสร็จสิ้นไปแล้ว และพบว่ามีการจัดกิจกรรมรณรงค์ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องจริง และมีครู-อาจารย์ที่พัฒนาตนเองให้ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารต่อต้านยาเสพติดจริง ผลของการประเมินโครงการนี้สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับการทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต และผู้วิจัยคาดว่าจะมีการทำวิจัยประเมินผลในปีถัดๆ ไป

4.3 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทย

ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความ

มั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ประกอบด้วยแล้ว ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. ด้านการเมืองการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครอง และการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ

2. ด้านเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กนอกเขตชลประทาน และการชลประทานราษฎร เป็นต้น

3. ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชนการจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณสุขปึกในเขตเมือง เป็นต้น

กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารและความคืบหน้าของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ผ่านรายการโทรทัศน์/วิทยุ เช่น รายการ 1 นาที กับมหกรรมพลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด, รายการมหาดไทยชนรู้, รายการเกาะติดสงครามยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้มอบหมายให้ ศตส.จ./กทม. รณรงค์ในพื้นที่ให้ประชาชนร่วมเป็นพลังแผ่นดินและแจ้งข้อมูลข่าวสารเบาะแสยาเสพติดมายังตู้ ปณ. ศูนย์ดำรงธรรม และตู้ ปณ. ของจังหวัดต่างๆ

4.3.1 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2540 - 2545

ผู้วิจัยไม่มีแผนการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปีนี้ เหตุผลเนื่องมาจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยได้เปลี่ยนไป สำนักกิจการพิเศษ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตรง จึงไม่เห็นถึงความสำคัญของการเก็บบันทึกข้อมูลเอกสารใดๆ ที่ย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เพราะไม่สามารถนำหลักการและเหตุผลแบบเก่ามาประยุกต์ใช้กับแผนนโยบายแบบใหม่ของรัฐบาลได้

4.3.2 โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

ผู้วิจัยพบว่ามี 4 โครงการด้วยกันคือ

4.3.2.1 โครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง และการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงจำเป็นที่จะต้องจัดประชุมชี้แจงนโยบายแก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และขอความร่วมมือสถานประกอบการในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา จึงได้จัดทำโครงการประชุมมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะเวลาที่ 3 และการจัดระเบียบสังคมขึ้น

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. เพื่อมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะเวลาที่ 3
2. เพื่อมอบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ
3. เพื่อปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่ออื่นๆ	1. จัดประชุมประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด พร้อมทั้งประชุมมอบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ

ตารางที่ 4-64 แสดงวิธีการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

งบประมาณโครงการสนับสนุนการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายรัฐบาลและจังหวัด ได้งบจากสำนักงาน ปปส. จำนวน 113,800 บาท และผู้รับผิดชอบโครงการฯ คือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา (ศตส.จ.สงขลา) และที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมโครงการฯ แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มด้วยกันคือ

1. คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา
2. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต.
3. หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
4. นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล/
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล
5. ผู้ประกอบการโรงแรม/ผู้ประกอบการสถานบริการ/ผู้ประกอบการคาราโอเกะ
6. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต.
7. นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยไม่พบการประเมินผลของโครงการฯ

ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาของโครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคมจังหวัดสงขลา คือ การขาดการจัดระเบียบ

สังคมที่มีการดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง และการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม ถ้าหากหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทราบนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3 และผู้ประกอบการทราบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและการดำเนินการตาม พ.ร.บ.สถานบริการ ก็จะนำไปสู่การประสานงานและการประสานความร่วมมือในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การรักษาสถานภาพความเป็นจังหวัดเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน และการจัดระเบียบสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อยตามนโยบายบ้านเมืองน่าอยู่เชิดชูคุณธรรม ดังนั้นวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโครงการจึงสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโครงการ และการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมโครงการถูกแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม เพื่อที่จะให้บุคคลทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบสังคมพร้อมๆ กัน สามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.3.2.2 โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ในการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเพื่อเอาชนะยาเสพติด ขบวนการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหา และการทำให้ปัญหายาเสพติดได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องสร้างให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง เพื่อที่จะได้ให้ประชาชนเป็นคนเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่อาจจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาหมู่บ้านชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ในการเอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อบุคคล	1. คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้ประสานพลังแผ่นดินที่ทางภาครัฐจัดให้ ดำเนินการช่วยเหลือ และกระตุ้นประชาคมในเรื่องของการตรวจสอบ ให้ข้อมูลข่าวสาร และช่วยในการรณรงค์ในหมู่บ้านชุมชนต่างๆ

สื่อสิ่งพิมพ์	1. โปสเตอร์ และคำขวัญที่สร้างขึ้นเองโดยคนในหมู่บ้านชุมชน หรืออาจเป็นสื่อของรัฐที่มีอยู่แล้วนำมาติดในหมู่บ้านชุมชนเล็กน้อย
---------------	---

ตารางที่ 4-65 แสดงวิธีการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการคือ หมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศไทย มีจำนวนมากกว่า 80,000 หมู่บ้าน

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่าวิธีการประเมินผลของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งคือ การตรวจเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ในหมู่บ้านชุมชนต่างๆ โดยใช้วิธีการพูดคุยและซักถามคนในหมู่บ้านเพื่อที่จะวัดผลของปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านว่าลดลงไปมากน้อยเพียงใด และขณะนี้พบว่ากระทรวงมหาดไทยสามารถจัดหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดแล้ว 94-95% ถ้าเป็นหมู่บ้านชุมชนในกรุงเทพมหานคร กทม. จะเป็นเจ้าภาพในการเข้าไปติดตามประเมินผลเอง หรืออาจเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสาธารณสุขไปดูแล แต่ถ้าในหมู่บ้านชุมชนที่อยู่ในเขตชนบทอำเภอจะเข้าไปดูแล

จากผลการประเมิน การจัดหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. หมู่บ้านชุมชนที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดคือ มีระบบการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน

2. หมู่บ้านที่เริ่มย่างเข้าไปสู่ความยั่งยืนแล้ว

คนในหมู่บ้านเริ่มจะมีระบบเฝ้าระวังแล้วแต่ยังไม่ลงตัว

ผู้วิจัยพบว่า หมู่บ้านประเภท 1 และ 2 มีจำนวน 94 %

3. หมู่บ้านที่ผ่านขบวนการ 6 ขั้นตอนของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งแล้ว

ผู้วิจัยพบว่า หมู่บ้านประเภท 3 มีจำนวน 4%

4. หมู่บ้านที่ยังไม่เข้มแข็ง

หมู่บ้านนี้ยังพบว่ามีปัญหาเสพติดอยู่ และพบว่า หมู่บ้านประเภท 4 มีจำนวน 2%

ผู้วิจัยพบว่าโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง ได้เริ่มจัดทำขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 (วันรัฐบาลประกาศสงครามเอาชนะยาเสพติด) ขบวนการเริ่มเกิดขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายว่า ในทุกหมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศ ต้องถูกพัฒนาเป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะปัญหา ยาเสพติด ได้ โดยต้องมีขั้นตอนการทำงาน 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นตอนการประชุมประชาคม

ในประชาคมของแต่ละหมู่บ้านมักมีปัญหาเรื่องยาเสพติด ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขปัญหา เมื่อทุกคนมีความเห็นว่าปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านชุมชนของเขา ก็เกิดความตั้งใจที่จะเริ่มแก้ไขปัญหาของเขาด้วยตนเอง

2. ขั้นตอนการรวมกลุ่มกันของประชาชน

ประชาชนเริ่มที่จะรวมกลุ่มกันและกำหนดหลักในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชนของตนเอง เพื่อที่จะให้กลายเป็นกระแสของหมู่บ้าน

3. ขั้นตอนการตรวจสอบหมู่บ้านของตนเอง

เมื่อสำรวจพบว่าหมู่บ้านที่มีปัญหาเรื่อง ลูกหลานติดยาเสพติด มีผู้ค้า ก็จำเป็นที่ต้องทำเป็น บัญชีรายชื่อเพื่อเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

4. ขั้นตอนประสานงานกับหน่วยงาน

เมื่อพบผู้ติดยาเสพติด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ หน่วยงานของสาธารณสุข อำเภอ จะจัดส่ง คนเหล่านี้เข้าไปบำบัดรักษา ส่วนผู้ค้า ยาเสพติดที่อยู่ในหมู่บ้าน จะใช้วิธีส่งคนในหมู่บ้านเข้าไป เจริญเพื่อที่จะให้เขาเลิกค้ายา

5. ขั้นตอนการจัดระบบเฝ้าระวัง

เมื่อพบว่าหมู่บ้านชุมชนเริ่มมีความเข้มแข็งก็ต้องมีการจัดระบบเฝ้าระวัง เพื่อให้ทุกคนเป็น หูเป็นตาในการระวังไม่ให้ปัญหา ยาเสพติดกลับเข้ามาในหมู่บ้านอีก อย่าให้คนติดยาเสพติดที่ส่ง ไปบำบัดรักษาแล้วกลับมาเสพยาอีก และถ้าพบว่ามีเด็กที่ติดยาเสพติดใหม่ก็จะใช้กระบวนการเข้า บำบัดรักษาอีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าพบว่ามีผู้ค้า ยาเสพติดอยู่ในหมู่บ้าน ก็ต้องใช้วิธีเจริญให้เลิก แต่ถ้า เจริญไม่ได้ ก็จำเป็นที่จะต้องส่งข้อมูลข่าวสารไปให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปราบปรามเข้ามา ดำเนินการแทน

การจัดระบบเฝ้าระวังในที่นี้ หมายความว่า มีการตรวจสอบ (Re x-ray) พื้นที่บ่อยๆ มีการจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านชุมชนเพื่อให้ความรู้ และจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เพื่อให้คน ตระหนักถึงปัญหา ยาเสพติด

6. ขั้นตอนการทำระบบให้เกิดความต่อเนื่อง

ทุกคนในหมู่บ้านต้องพยายามทำการเฝ้าระวังให้มีความต่อเนื่อง

โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง เป็นโครงการที่**ต้องมีความต่อเนื่องและไม่สามารถกำหนดจุดสิ้นสุดของโครงการได้** เพราะนอกจากจะทำให้หมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งในเรื่องของการแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปทำการแก้ไขปัญหาค่าอื่น ๆ ที่สำคัญของประชาชนในหมู่บ้านได้โดยขบวนการประชาคม โครงการนี้มีการใช้สื่อ น้อยมาก เพราะโครงการนี้เป็นเรื่องของการให้ความคิด ให้คนมีความรู้สึกที่ปัญหาเป็นปัญหาของเขาและเป็นเรื่องที่เขาต้องจัดการด้วยตนเอง ดังนั้นสื่อที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็น **สื่อบุคคล** และสื่อด้วยการ**ฝึกอบรม** ผู้วิจัยพบว่าอาจจะมีการติดโปสเตอร์ หรือคำขวัญตามหมู่บ้านบ้างแต่คนในหมู่บ้านต้องเป็นคนจัดทำกันขึ้นมาเอง

4.3.2.3 โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีผู้ค้ายาเสพติดโดยเฉพาะผู้ค้ารายย่อย กระจายเต็มอยู่ในหมู่บ้านชุมชน โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดทุกคน ที่อยากเลิก ออกมาแสดงตัว และกลับตัวกลับใจกลับมาทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดไม่กลับไปค้ายาอีก
2. เพื่อให้ผู้ค้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตัวเองใหม่
3. เพื่อให้ผู้ค้ากลับตัวกลับใจกลับมาทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

สื่อ	วิธีการดำเนินงาน
สื่อบุคคล	มีการฝึกอบรม 5 วัน โดยเจ้าหน้าที่ของอำเภอ

ตารางที่ 4-66 แสดงวิธีการดำเนินงานของโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการคือ ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่าการติดตามผลของโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน โดยการจัดเจ้าหน้าที่ที่ ได้รับมอบหมายจากทางอำเภอเข้าคอยไปติดตามดูพฤติกรรมของคนที่ได้รับบริการฝึกอบรมแล้ว โดยติดตามผลเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อให้แน่ใจว่าเขาเหล่านั้นเลิกแล้วจริงๆ มีการใช้วิธีการติดตาม โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. **เยี่ยมบ้าน** เพื่อไต่ถาม พูดคุย สอดส่องดูแล ว่าหลังจากที่เขาเลิกค้ายาเสพติดแล้ว เขามีพฤติกรรมที่กลับไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาอีกหรือไม่

2. **ฝึกอาชีพ** เนื่องจากในอดีตเขาคิดว่าการค้ายาเสพติดเป็นอาชีพของเขา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาอาชีพใหม่ให้เขาทำ เช่น การทำอาชีพเกษตรกรรม ทัศนกรรม การซ่อมรถยนต์ มอเตอร์ไซค์ จักรยานยนต์ เป็นต้น

3. **มอบทุน** โดยกองทุนหมู่บ้านเพื่อที่เขาจะได้เริ่มต้นทำมาหากินอย่างสุจริตอีกครั้งหนึ่ง

โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ต้องการที่จะตัดปัญหาผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านชุมชนทุกพื้นที่ในประเทศ แต่เนื่องจากการยากที่จะจับตัวผู้ค้าในขณะที่เขาไม่มียาเสพติดอยู่ในครอบครอง จึงต้องการให้ผู้ค้าออกมาแสดงตัวรับผิดชอบด้วยตนเอง เพื่อให้เขาสำนึกกับตนเองว่าเขาจะไม่กลับไปทำอีก พร้อมทั้งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองเสียใหม่ และกลับตัวเป็นคนดี ทำความดีเพื่อแผ่นดิน/สังคม ดังนั้นเมื่อเขามีความจำนวว่าอยากเลิกค้ายาแล้ว ทางอำเภอจึงทำโครงการฝึกอบรมผู้ค้ายาเสพติดเหล่านี้ ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การปลูกเร้า ซึ่งให้เห็นถึงสภาพปัญหา เช่น ผลพวงจากยาเสพติดที่เขาเป็นคนที่มีส่วนร่วมในการสร้างปัญหานั้นคือ เป็นผู้ค้า และนอกจากนั้นแนะนำให้เขามีความสำนึกผิดว่าในสิ่งที่เขานั้นไม่ถูกต้อง ส่วนผู้ค้ารายย่อยที่ไม่ยอมจำนวตัวเข้าสมัครโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ต้องถูกดำเนินคดีและถูกตำรวจจับเข้าคุกในที่สุด

ขบวนการขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการนี้ คือ ต้องเข้าอบรม 5 วัน ต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณไปรับยามาจากไหน จากผู้ค้ารายไหน เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้เข้าไปดำเนินการจับกุมเขาเหล่านั้น โครงการนี้มีการทำสัญญากับผู้สมัครว่าเขาจะต้องเลิกค้ายา ในบางครั้งการฝึกอบรมจะมี ทหาร ตำรวจเข้ามาช่วยในการฝึกอบรมเพื่อให้เห็นถึงโทษพิษภัย และเห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการค้ายา ซึ่งให้ผู้ค้าเห็นว่า ถ้าเขากระทำความผิดต่อไปเขาจะไม่มีอนาคต เพราะเขาต้องติดคุก ต้องถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งพบว่าเป็นขบวนการทั้งขู่และปลอบในขณะเดียวกัน และพอจบจากการอบรม 5 วัน เจ้าหน้าที่จะส่งตัวเขาเหล่านั้นกลับบ้านชุมชนเหมือนเดิม หมู่บ้านชุมชน

ชน ประชาคมต้องทำหน้าที่เฝ้าระวังว่าผู้ที่ได้เข้าโครงการแล้ว ยังกลับมาค้าขายอยู่หรือไม่ ซึ่งนี่เป็น ขบวนการที่ประชาคมจะต้องดูแล

ผลจากการประเมินโครงการนี้ ทำให้ทราบถึงข้อมูลจากผู้ค้ารายย่อยถึงแหล่งรับยาเสพติด และทราบว่าผู้ค้ารายใหญ่คือใคร ขณะเดียวกันผลของการประเมินก็ทำให้พบว่า

1. มีผู้ค้ารายใหญ่บางรายที่ยังไม่ถูกจับไปดำเนินคดี
2. การประเมินสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน และนำไปใช้กับการสร้างหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งในลักษณะอื่นๆ

4.3.2.4 โครงการพลังแผ่นดิน

ก. ที่มาของหลักการและเหตุผลของโครงการ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ทุกคนต้องเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการแก้ปัญหาค้าขายอื่นๆ ของชาติด้วย โครงการพลังแผ่นดินเป็นการปลุกกระแสของคนที่อยู่ใน แผ่นดินให้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดและร่วมมือกันแก้ไขปัญหายา มีการสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินขึ้นมา ซึ่งทำหน้าที่ประสานเราทุกคนในฐานะที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นพลังแผ่นดินในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือปัญหาอื่นๆ ชาวบ้านจะคัดเลือกผู้ประสานพลังแผ่นดินด้วยตนเอง โดยผู้ประสานพลังแผ่นดินมีหน้าที่ 5 อย่าง คือ

1. ทำหน้าที่ของการรณรงค์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. ทำหน้าที่ดูแล เยี่ยมบ้านผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านขบวนการบำบัดและได้กลับมาหมู่บ้านชุมชนแล้ว
3. ช่วยดูแลผู้ที่ผ่านโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและกลับสู่มหาวิทยาลัยแล้ว เพื่อไม่ให้เขากลับมาค้าขายอีก
4. ทำหน้าที่ส่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการปราบปราม
5. ทำหน้าที่ในเรื่องของการเติมพลังส่วนหนึ่งให้หมู่บ้านชุมชน

ข. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อปลุกกระแสให้ทุกคนตระหนักถึงปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อให้ทุกคนเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ปัญหายาเสพติด
3. เพื่อสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินในหมู่บ้านชุมชน

ค. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงานของโครงการ

ผู้วิจัยพบว่า โครงการพลังแผ่นดินแทบจะไม่มีการใช้สื่อมวลชนใดๆ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้คือ การสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดิน ดังนั้นโครงการจึงใช้สื่อบุคคลในการดำเนินงานคือ ให้ผู้ประสานพลังแผ่นดินที่ถูกแต่งตั้งขึ้นในแต่ละหมู่บ้านชุมชนเป็นผู้เผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข สอดส่องดูแลพฤติการณ์ของทั้งผู้ค้าและผู้เสพในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง

ง. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการคือ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด

จ. วิธีการประเมินผลของโครงการ

โครงการพลังแผ่นดินมีการประเมินผลโครงการโดยใช้วิธีดังนี้

1. การตรวจเยี่ยม
2. การเข้าไปเสริมความรู้
3. การวัดเปอร์เซ็นต์ของผู้ติดยา/ค้ายา

● สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546

โครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1. โครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติ การพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม	ขาดการดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง และการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม	1. เพื่อมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2. เพื่อมอบนโยบายการจัดระเบียบสังคม และชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ 3. เพื่อปฏิบัติภารกิจพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด
2. โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง	ขาดขอบข่ายในการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเพื่อเอาชนะยาเสพติด	เพื่อพัฒนาหมู่บ้านชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ในการเอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

3. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน	ขาดความสามารถในการจับกุมผู้ค้ารายย่อยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดไม่กลับไปค้ายาอีก 2. เพื่อให้ผู้ค้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตัวเองใหม่ 3. เพื่อให้ผู้ค้ากลับตัวกลับใจกลับมาทำความดีเพื่อแผ่นดิน
4. โครงการพลังแผ่นดิน	ขาดผู้ประสานพลังแผ่นดินในหมู่บ้านชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อปลุกกระแสให้ทุกคนตระหนักถึงปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ทุกคนเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ปัญหาเสพติด 3. เพื่อสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินในหมู่บ้านชุมชน

ตารางที่ 4-67 แสดงสรุปสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์กระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

สภาพปัญหาที่พบคือ นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหลายพื้นที่ยังขาดความเข้มแข็ง และยังขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงานของประชาชนในหมู่บ้านชุมชนร่วมกัน และยังไม่พบผู้ที่พึงปฏิบัติตามมากเท่าที่ควร ดังนั้นการที่ผู้ทำการรณรงค์จัดทำโครงการเหล่านี้ขึ้นเพื่อทำให้นโยบายมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมากขึ้น และทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ของตน รวมถึงการรู้ในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองว่า ทุกคนสามารถมีหน้าที่ร่วมกันในการช่วยเหลือดูแล ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนด้วยตนเอง

ผู้วิจัยพบวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือ การกระทำที่อยากให้เห็นที่หรือหมู่บ้านชุมชนของตนเองกลายเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติด โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนเพื่อปฏิบัติตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน และเป็นไปตามนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด โดยต้องการที่จะกำจัดผู้ค้า ผู้เสพให้หมดสิ้นไปโดยใช้พลังของประชาชนทุกคนร่วมกันสอดส่องดูแลหมู่บ้านชุมชนของตนให้ปลอดยาเสพติด

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	แกนของโครงการ
1. โครงการประชุมมอบนโยบาย	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมโครงการฯ แบ่งออกเป็น	สร้างความร่วมมือของสถานประกอบการในการดำเนินงาน

<p>ปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา 2. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต. 3. หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีเทศบาล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล 5. ผู้ประกอบการโรงแรม/ผู้ประกอบการสถานบริการ/ผู้ประกอบการคาราโอเกะ 6. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต. 7. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีเทศบาล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล 	<p>ตามนโยบายรัฐบาล ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา</p>
<p>2. โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง</p>	<p>หมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศไทย มีจำนวนมากกว่า 80,000 หมู่บ้าน</p>	<p>สร้างขบวนการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน</p>
<p>3. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน</p>	<p>ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย</p>	<p>ผู้ค้ายาเสพติดกล้าออกมาแสดงตัว</p>
<p>4. โครงการพลังแผ่นดิน</p>	<p>กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด</p>	<p>ทุกคนเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ปัญหายาเสพติด</p>

ตารางที่ 4-68 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายและแกนของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546 มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศ และกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหญ่และมีความหลากหลาย

โครงการ	การดำเนินงาน	การประเมินผล
1. โครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม	สื่ออื่นๆ (จัดประชุม)	x
2. โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง	สื่อบุคคล, สื่อสิ่งพิมพ์	1. การตรวจเยี่ยมบ้าน 2. การพูดคุยและซักถาม
3. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน	สื่อบุคคล, ฝึกอบรม	1. เยี่ยมบ้าน 2. ฝึกอาชีพ 3. มอบทุน
4. โครงการพลังแผ่นดิน	สื่อบุคคล	1. การตรวจเยี่ยม 2. การเข้าไปเสริมความรู้ 3. การวัดเปอร์เซ็นต์ของผู้ติดยา/ค้ายา

ตารางที่ 4-69 แสดงสรุปการดำเนินงานและการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2546

วิธีการดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่ในสมัยปีก่อนๆ จะเน้นเฉพาะการจัดกิจกรรมในพื้นที่ และการจัดประชุมเฉพาะกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการรณรงค์ควรใช้วิธีการดำเนินงานผ่านสื่อต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพื่อที่จะทำให้การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของโครงการมีประสิทธิภาพมากกว่าขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2546 จากการศึกษาข้อมูลโครงการผู้วิจัยพบว่าโครงการเห็นความสำคัญของการใช้สื่อบุคคลมากกว่าสื่อสิ่งอื่นๆ เพราะเขาจะเป็นตัวกลางในการส่งผ่านสารของโครงการไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างทัศนคติ และโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่โครงการต้องการ

ผู้วิจัยพบว่าการประเมินผลโครงการรณรงค์ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินผลในแบบเดียวกัน คือ การเยี่ยมบ้าน และการพูดคุยเข้าไปให้ความรู้ ผู้วิจัยคาดว่าในอนาคตจะยังคงมีการประเมินผลแบบเดิมในโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่อไป

● สรุปผลการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546

ปี	สภาพปัญหา
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	1. ขาดการดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง และการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม 2. ขาดขบวนการในการสร้างความเข้มแข็ง และผู้ประสานพลังแผ่นดินของหมู่บ้านชุมชนเพื่อเอาชนะยาเสพติด

ตารางที่ 4-70 แสดงสรุปสภาพปัญหาของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลสรุปก่อนปี พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์เฉพาะปี พ.ศ. 2546 เท่านั้น ในปีนี้กรรณรงค์พบปัญหาการขาดการดำเนินการป้องกันยาเสพติดโดยใช้นโยบายพลังแผ่นดิน ซึ่งหมายความว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานขาดการอบรม และขาดความเอาใจใส่ในนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในปีนี้เป็น การขาดความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดร่วมกันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเดียวกัน การดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน และโครงการพลังแผ่นดิน มีระบบการทำงานที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ เนื่องจากถ้าหมู่บ้านชุมชนมีระบบเฝ้าระวังที่เข้มแข็ง มีการแสดงตัวของผู้ที่ค้ายาเสพติด และมีผู้ประสานงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมู่บ้านชุมชนในอนาคตก็จะมีระบบการเฝ้าระวังที่ครบวงจร และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนก็ยากที่จะเกิดขึ้นอีก และในที่สุดหมู่บ้านชุมชนทุกแห่งจะปลอดจากยาเสพติด

ปี	วัตถุประสงค์
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	1. เพื่อพัฒนาหมู่บ้านชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติด 2. เพื่อสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดิน 3. เพื่อให้ผู้ค้า ผู้เสพ ออกมาแสดงตัว

ตารางที่ 4-71 แสดงสรุปวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ในปี พ.ศ. 2546 มีความหนักแน่นและจริงจัง เนื่องจากการจะทำให้พื้นที่ชุมชนหนึ่งเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติด เป็นเรื่องยากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดนี้มีรูปแบบใหม่ มีความท้าทายในการทำงาน และควรปฏิบัติต่อไปเรื่อยๆ ให้ครบทุกหมู่บ้านชุมชนในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า แนวโน้มของวัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต น่าจะเป็นการ**ลงพื้นที่ชุมชนมากขึ้น**

ปี	กลุ่มเป้าหมาย
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	1. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 2. หมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศไทย 3. ผู้ค้ายาเสพติด

ตารางที่ 4-72 แสดงสรุปกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากผลสรุปผู้วิจัยพบว่า การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในปี พ.ศ. 2546 เป็นภาคตัดเลือกที่มีประสิทธิภาพมาก เพราะผู้วิจัยพบจุดเปลี่ยนจากเดิมกลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้รับสารและปฏิบัติตามแผนการรณรงค์อย่างเดียว แต่ปัจจุบันพบว่า**กลุ่มเป้าหมายได้เปลี่ยนสถานะ และทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร**ให้กับโครงการรณรงค์แทน ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายและทำให้เขาเห็นว่าเขาเป็นคนสำคัญคนหนึ่งในการที่จะช่วยเหลือ พัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น โดยการร่วมมือกันทำให้พื้นที่ชุมชนของเขาปลอดจากยาเสพติด ดังนั้น แนวโน้มของกลุ่มเป้าหมายของโครงการในอนาคตน่าจะเป็น กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และผู้ค้า ผู้เสพยาเสพติด

ปี	แกนของโครงการ
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	1. สร้างความร่วมมือของสถานประกอบการในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา 2. สร้างขบวนการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน 3. ผู้ค้ายาเสพติดกล้าออกมาแสดงตัว 4. สร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตารางที่ 4-73 แสดงสรุปแกนของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า การตั้งศูนย์อบรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ เป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ที่เร็วที่สุด แต่การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่าเขาสามารถขอความช่วยเหลือได้ที่ศูนย์อบรมก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะส่วนใหญ่ประชาชนมักไม่รู้ว่าจะไปหาใครเมื่อเขาประสบปัญหาเสพติด ดังนั้นในปี พ.ศ. 2546 นักรณรงค์จึงเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อทุกคนพร้อมพลังร่วมกันทำงานไปในทิศทางเดียวกัน เปอร์เซนต์การประสบความสำเร็จของการรณรงค์ก็จะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ แนวโน้มของแกนของโครงการในอนาคตน่าจะเป็น การใช้การมีส่วนร่วมของรัฐ เยาวชน ประชาชนที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ชุมชนร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปี	วิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพที่สุด
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	สื่อบุคคล, สื่อสิ่งพิมพ์, ฝึกอบรม, จัดประชุม

ตารางที่ 4-74 แสดงสรุปวิธีการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบว่าโครงการรณรงค์ส่วนใหญ่ ไม่มีการใช้สื่อมวลชนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ แต่นักรณรงค์เลือกที่จะจัดกิจกรรม ฝึกอบรม และจัดประชุม ซึ่งเป็นการเลือกการดำเนินงานที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2546 ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยมีแนวโน้มที่จะใช้การฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมในพื้นที่ และใช้สื่อบุคคลเป็นผู้ดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต

ปี	วิธีวิจัยประเมินผล
2540 – 2545	ผู้วิจัยไม่มีแผนการรณรงค์
2546	การตรวจเยี่ยมบ้าน และ การพูดคุยและซักถาม

ตารางที่ 4-75 แสดงสรุปวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546

ผู้วิจัยพบการประเมินผลของโครงการรณรงค์ คือ วิธีการเยี่ยมบ้าน และการพูดคุยเพื่อเข้าไปเสริมความรู้ และวัดเปอร์เซนต์ผู้ที่ยังคงค้ายาหรือติดยาเสพติดอยู่ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปความสำเร็จของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยได้ดังนี้คือ ขณะนี้พบว่ามีหมู่

บ้านที่เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดแล้ว 94-95% ด้วยกันจากหมู่บ้านชุมชนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

4.4 สรุปแนวโน้มจากการวิเคราะห์ 3 หน่วยงาน : สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย

จุดร่วม	จุดต่าง
1. ทั้ง 3 หน่วยงานมีแนวโน้มที่จะทำการวิจัยประเมินผลก่อนโครงการมากขึ้นในปี พ.ศ. 2545 ทำให้การกำหนดสภาพปัญหาชัดเจนขึ้น ซึ่งตรงกับช่วงระยะเวลาที่นโยบายของรัฐแสดงถึงความเข้มแข็งในการเอาชนะยาเสพติด	1. สภาพปัญหาเสพติดมีความเป็นไปได้ที่จะกลับมาเป็นสภาพปัญหาแบบเดิมๆ เว้นเสียแต่ว่ากลไกของชุมชนเข้มแข็ง จะมีความยั่งยืนและไม่ทำให้กระแสต่อต้านยาเสพติดอ่อนแอลงในปีถัดไป
2. พบแนวโน้มที่ทุกหน่วยงานจะกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนหน้าที่ของผู้รับสารกลายเป็นผู้ส่งสาร	2. ในช่วงปี พ.ศ. 2546 กระทรวงมหาดไทยเริ่มมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แคบลง โดยเน้นการทำงานที่เฉพาะเจาะจง เช่น ลงพื้นที่ชุมชน
3. สำนักงาน ป.ป.ส. มีแนวโน้มที่จะกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อยมากขึ้น เจาะลงพื้นที่ชุมชนมากขึ้น	3. กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยมีแนวโน้มที่จะกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบัน หรือพื้นที่ชุมชนมากขึ้น
4. แกนของโครงการรณรงค์ มีแนวโน้มที่จะเน้นการให้ความร่วมมือ กล้าแสดงออก และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแกนนำ ในการดำเนินงาน เพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการป้องกันที่มีความยั่งยืน และต่อเนื่อง	4. ไม่พบจุดต่างของแกนของโครงการรณรงค์ของทั้ง 3 หน่วยงาน
5. สื่อที่ใช้ในโครงการรณรงค์ในอนาคตจะเน้นการใช้สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม ที่สามารถลงไปจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนโดยเข้าไปประชิดตัวกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น	5. โครงการรณรงค์ของสำนักงาน ป.ป.ส. มีแนวโน้มที่จะยังคงใช้ สื่อมวลชนทุกประเภท ในอนาคตเพื่อการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ส่วนโครงการรณรงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือเอกสาร ฯลฯ และเน้นการจัดกิจกรรม และการประชุมสัมมนา

	ในการเผยแพร่รณรงค์ป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษาในอนาคต และโครงการรณรงค์ของกระทรวงมหาดไทย มีแนวโน้มที่จะใช้สื่อบุคคล เพื่ออำนวยความสะดวกดำเนินงานในพื้นที่ชุมชน
6. วิธีประเมินผลที่สำนักงาน ป.ป.ส. และกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวโน้มที่จะใช้มากที่สุดในปีถัดๆ ไป คือ การวิจัยเชิงสำรวจ และการแจกแบบสอบถาม	6. วิธีประเมินผลที่กระทรวงมหาดไทยมีแนวโน้มที่จะทำต่อไปมากที่สุด คือ การตรวจเยี่ยม และการพูดคุยซักถาม เพื่อวัดพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 4-76 แสดงสรุปแนวโน้มจากการวิเคราะห์ 3 หน่วยงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การวิเคราะห์การรณรงค์ด้วยผลสัมฤทธิ์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ผู้ที่รับผิดชอบ (Key Informants) ในการดำเนินการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยตรงโดยใช้วิธีวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แม่นยำ และครบถ้วน การทำการวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค สามารถให้ข้อมูลและรายละเอียดที่ถูกต้องและตรงความเป็นจริงมากที่สุดแก่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ตัวต่อตัวกับบุคคลหลายๆ ท่านที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยทำเดลฟายสองรอบ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามสำหรับผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานในโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และได้ผลสรุปการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

5.1.1 สภาพปัญหาของการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดปี พ.ศ.2540 – 2546

- ลักษณะการรณรงค์เรื่องยาเสพติดยังไม่ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำงานที่ชัดเจนมากนัก

“กรอบแนวคิดทิศทางยังไม่ได้มีความเชื่อมโยงกับงานของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยตรง” (นฤมล กมลวาทิน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“ในปี 2540 ไม่มีการรณรงค์ เรายังไม่มีการทำการรณรงค์ที่มีลักษณะใหญ่ และไม่มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำงานที่ชัดเจน” (ปาริชาติ อุกทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

“ในปี 2540 การทำงานในกระทรวงศึกษาธิการด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาในสมัยก่อนมีทั้งหมด 14 กรม การทำงานเป็นแบบต่างคนต่างทำ ไม่มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาค่อนข้าง

ข้างรุนแรง” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

- ปัญหาที่พบคือ เรื่องงบประมาณในการป้องกันยาเสพติดมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

“ด้วยความที่บ่อนข้างมีจำกัด จึงทำให้เกิดอุปสรรคการทำสื่อเผยแพร่” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“ปัญหาอันดับสองคือ งบประมาณ การป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินงาน” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“กิจกรรมรณรงค์ด้านยาเสพติดทุกประเภทจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ถ้าไม่มีงบก็ไม่สามารถจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้ และความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายก็จะน้อยตามลงไปด้วย” (บุญญา นพารัช, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์, วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

- การทำงานเน้นหนักไปที่การป้องกันมากเพียงอย่างเดียว

“ในปี 2540 เราจะเน้นการป้องกันในแง่ของการสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานยาเสพติดให้แต่ละคนซึ่งเป็นการให้ความรู้ผ่านสื่อ” (ธนิมา เจริญสุข, นักวิชาการศึกษา 8ว กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว, สัมภาษณ์ วันที่ 26 เมษายน 2547)

“คนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ก็มักจะคิดว่าการป้องกันเท่านั้นที่สามารถทำให้หยุดปัญหาการใช้ยาได้” (ปิติ ัจ

นทะเล, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 18 มิถุนายน 2547)

“การรณรงค์ส่วนใหญ่ควรเน้นในเรื่องของจิตสำนึกให้เยาวชนลดพฤติกรรมเบี่ยงเบน และให้เกิดกิจกรรมที่ปลูกกระแสต่อต้านยาเสพติดโดยเน้นความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิเสธยาเสพติด “ไม่ใช่การป้องกันเพียงอย่างเดียว” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

- ปัญหาการทำงานของหน่วยงานประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ขาดการบูรณาการ

“ปัญหาการทำงานของระบบราชการก็เป็นปัญหาหนึ่ง คือ ความมีเอกภาพ” (ณัฏฐ ทอดอนเบรียง, อาจารย์ 2 ระดับ 7 สำนักอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 17 พฤษภาคม 2547)

“มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศเพื่อแก้ปัญหาความเป็นเอกภาพ” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“ปี 2544 รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศสงครามในเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยมีการตั้งศูนย์อำนวยการยาเสพติดขึ้นเพื่อให้การประสานงานด้านยาเสพติดของทุกหน่วยงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทุกหน่วยก็เริ่มมีการบูรณาการขึ้น” (วินัย วิทยานุกูล, ผู้อำนวยการส่วนกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนงาน, สัมภาษณ์ วันที่ 23 มิถุนายน 2547)

- มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เข้มแข็ง และนโยบายของรัฐบาลที่ชัดเจนขึ้นทำให้แผนการดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดประสบความสำเร็จมากขึ้น

“ถ้านโยบายเรื่องปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างหลวมๆ ไม่มีการให้คูปองให้โทษ ไม่มีมาตรการที่จะให้ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานเห็นความสำคัญ ก็จะทำให้เกิดปัญหายาเสพติดที่

แก้ไขไม่ได้” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“ปี 2544 – ปัจจุบัน เด็กกลุ่มเสพลดลงเหลือแค่พันกว่าคน แสดงให้เห็นว่า มาตรการในปี 2544 – ปัจจุบัน ได้ผล เพราะนโยบายรัฐบาลค่อนข้างชัดเจน และเข้มแข็ง ผู้บริหารเอาจริงเอาจัง ก็ส่งผลให้ยาเสพติดในสถานศึกษาเบาบางลงไป ก็เลยทำให้คนจากชุมชนที่ต้องการจะส่งยาเข้ามาค่อนข้างลำบาก เลยทำให้ลดน้อยลงไป หาซื้อยากขึ้น” (ชัยชาญ ชั่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“การทำงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นไปตามหลักกรอบที่ทางรัฐบาลกำหนด เนื่องจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด จึงทำให้แผนการประชาสัมพันธ์งานเปลี่ยนไป และทำให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน” (นฤมล กมลวาทีน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“เมื่อท่านนายก ให้ความสำคัญกับเรื่องของยาเสพติดค่อนข้างที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แผนยาเสพติดจึงเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น เราก็เลยมีแผนที่มีการกำหนดทิศทาง” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“นโยบายของภาครัฐเป็นเทคนิคหนึ่งในเชิงของการทำรณรงค์ประชาสัมพันธ์” (ทูลศักดิ์ ฤกษ์ชญา, หัวหน้าศูนย์นิทรรศการและบริการสนเทศ, สัมภาษณ์, วันที่ 5 เมษายน 2547)

5.1.2 แนวคิดและวัตถุประสงค์หลักในการรณรงค์

- แนวคิดหลักของการทำการรณรงค์คือ ทำตามกรอบที่ทางหน่วยงานมอบให้ และทำตามกลยุทธ์ตามเชิงวิชาการ มิใช่กลยุทธ์อิสระ

“ทั้งแนวคิด แผนงาน เทคนิคการสื่อสารทั้งหมด เราพยายามอาศัยสิ่งที่รัฐบาลลงทุนไว้แล้วมาเป็นหลัก และก็จะพยายามทำตามกรอบหลักที่ทางกระทรวงศึกษาธิการมอบ” (เสาวภา ไพบยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“นับตั้งแต่ปี 2541 มาจนถึงวันนี้ แนวคิดหลักในการทำรณรงค์คือ การทำให้คนมีส่วนร่วม ทำให้คนมีจิตสำนึก ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามรูปแบบพลังแผ่นดินของรัฐบาล มันมาตามแผนพัฒนาสังคมแห่งชาติจนถึงแผนยาเสพติด ทาง ป.ป.ส. ไม่ได้คิดเอง เป็นนโยบาย” (นฤมล กมลวาทีน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

- วัตถุประสงค์หลักคือ การให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึก การกระตุ้นให้มีแนวร่วมในการป้องกันยาเสพติด ต้องมีทักษะการปฏิเสธ และหาทางออกให้ตนเองได้

“แง่มุมที่ ป.ป.ส. ทำในแต่ละปี เราจะเน้นที่เยาวชนจะมีส่วนร่วมยังไง เราก็จะเน้นความมีส่วนร่วมของเยาวชน แต่กรอบของการสร้างภูมิคุ้มกันก็ยังมีอยู่ คือ ให้เด็กและเยาวชนอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งยา” (นฤมล กมลวาทีน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“การจัดการรณรงค์ทุกเรื่อง มันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน คือ ทักษะชีวิต ความรู้ความเข้าใจ การให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึก ต้องรู้จักปฏิเสธให้เป็นและหาทางออกให้ได้” (เสาวภา ไพบยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

5.1.3 กิจกรรมหลักในการรณรงค์

- กิจกรรมที่วัยรุ่นชอบมากที่สุดคือ ดนตรี

“เท่าที่สำรวจดู กิจกรรมที่วัยรุ่นชอบมากที่สุดคือ ดนตรี จากแต่ก่อนสถานศึกษาจะกำหนดว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง เขาก็ชอบบ้างไม่ชอบบ้าง แต่ปัจจุบันแต่ละแห่งจะถามว่าเขา

ต้องการอะไร นักเรียนก็จะบอกว่าเป็นคนตรี” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“กิจกรรมรณรงค์ทุกเรื่องเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน คือ ทักษะชีวิต ความรู้ความเข้าใจ เช่น นักศึกษาสร้างวงดนตรีในมหาวิทยาลัยด้วยตัวเอง ก็เป็นกิจกรรมทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะทำให้เขาไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด” (บุญยภา นพารัช, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์, วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

- กิจกรรมหลักในสถานศึกษาคือ การจัดตั้งชมรม การสร้างเยาวชนแกนนำ และการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนทุกประเภท

“เอาเพื่อนมาเป็นกลไกหลัก ให้คำปรึกษา สร้างเยาวชนแกนนำ มีการจัดตั้งชมรม และให้ปฏิเสชยา รณรงค์ให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” (บุญขึ้น วิบูลย์, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547)

“เราทำกิจกรรมในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ และเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต” (ณัชร ทองดอนเป็เรียง, อาจารย์ 2 ระดับ 7 สำนักอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 17 พฤษภาคม 2547)

5.1.4 กิจกรรมรณรงค์ที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจกลุ่มเป้าหมาย

- กิจกรรมสามารถเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียน/นักศึกษา คิดเอง ทำเอง ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่มาจากกาถูบังคับให้ทำ

“กิจกรรมที่สถาบันราชภัฏ นักศึกษาสนใจมากที่สุดคือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกการคิดเอง ทำเอง อย่างมีสร้างสรรค์ อย่าเป็นกิจกรรมที่มาจากถูกบังคับ” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

5.1.5 การผลิตสื่อชนิดที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

- สื่อบุคคล เช่น นักร้อง ดารา สามารถเป็นแกนนำและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

“สื่อที่นักเรียน นักศึกษา ต้องการคือ สื่อที่มีแนวร่วม เช่น มีนักร้อง หรือ ดารา ที่เป็นแกนนำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการรณรงค์ แต่สื่อที่ผลิตออกมาต้องเหมาะสมกับสภาพอายุวัย และสถานะของนักเรียน นักศึกษาด้วย” (เสาวภา ไพบยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

- โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมีการผลิตสื่อทุกประเภท แต่สื่อชนิดที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวใช้ไม่ได้ผล ณ ปัจจุบัน

“สื่อที่ผลิต คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เพราะสามารถครอบคลุมคนทุกประเภท” (ทูลศักดิ์ ญญา, หัวหน้าศูนย์นิทรรศการและบริการสนเทศ, สัมภาษณ์, วันที่ 5 เมษายน 2547)

“วิธีคิดได้เปลี่ยนไปเพราะนโยบายเรื่องผู้เสพคือผู้ป่วย ดังนั้นการผลิตสื่อที่จะซ้ำเติมผู้ติดยาอาจทำให้สังคมรังเกียจผู้เสพยาเสพติดแทนที่จะให้โอกาสเขาเข้าไปบำบัด สื่อชนิดที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวจึงจำเป็นต้องถูกเลิกใช้ไปในที่สุด” (นฤมล กมลวาทีน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“สื่อประเภทหวาดกลัวเคยใช้ก่อนปี 2540 ผลจากการที่มียาบ้าถูกผลิตขึ้นอย่างรวดเร็วเข้าสู่คนทุกกลุ่มอายุ ทุกเพศ ทุกวัย เราก็เลยใช้สื่อประเภทหวาดกลัวขึ้นมาเป็นเงื่อนไขในการรณรงค์ แต่ต่อมารณรงค์ก็พยายามใช้สื่อสร้างสรรค์” (บุญชื่น วิบูลย์, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547)

5.1.6 ช่องทางการเผยแพร่การสื่อสารรณรงค์ และปัญหาอุปสรรคที่พบ

- มีการตั้งชื่อและขอความอนุเคราะห์ช่วงเวลาการเผยแพร่สื่อ ซึ่งไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาและระยะเวลาการออกอากาศได้

“เราทั้งซื้อทั้งขอสื่อ เช่น สื่อทางโทรทัศน์และวิทยุ เราขอความอนุเคราะห์ช่วงเวลา ก็คือ ต้องแล้วแต่ทางสถานี เพราะเขาไม่สามารถระบุช่วงเวลาได้ว่าต้องการเวลานั้นเวลานี้ และส่วนใหญ่จะเป็นสปอตไม่เกิน 30 วินาที” (ปาริชาติ อุกทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

- ช่องทางการเผยแพร่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ แต่เนื่องจากการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงจึงทำให้การเผยแพร่มีไม่มากเท่าที่ควร และส่วนใหญ่จะทำในวาระสำคัญของงาน เช่น สัปดาห์รณรงค์ป้องกันยาเสพติด

“ส่วนมากถ้าถ่ายทอดทางทีวี จะใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ก็เลยไม่ค่อยได้ออกทางทีวี ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการในการเผยแพร่การรณรงค์ก็ดำเนินได้แค่เพียงขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ให้นำนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหามาปฏิบัติและเผยแพร่ ก็จะจัดสื่อแจกไปแต่ทำในสภาพที่มีข้อจำกัด” (เสาวภา ไพบยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ งบประมาณในการเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ค่อนข้างจำกัด” (ณัฏฐ ทอดดอนเป็ียง, อาจารย์ 2 ระดับ 7 สำนักอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 17 พฤษภาคม 2547)

“ช่วงสัปดาห์ต่อต้านยาเสพติด เป็นช่วงที่สื่อทุกสื่อให้ความร่วมมือมากที่สุด เขาจะให้พิธีกรช่วยโปรโมท ช่วยพูด เช่น คำขวัญของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น” (วินัย วิทยานุกูล, ผู้อำนวยการส่วนกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนงาน, สัมภาษณ์ วันที่ 23 มิถุนายน 2547)

“เนื่องจากเราขาดงบประมาณ วิธีการแก้ไขคือ ขอความร่วมมือการเผยแพร่จากทางรายการต่างๆ แต่ไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาได้” (ปาริชาติ อุกทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

5.1.7 เทคนิคการโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายให้มีความสนใจในการรณรงค์

- เชิญดาราร่วมเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

“เราจะใช้ดาราร่วมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เช่น จากแกรมมี่” (เสาวภา ไพฑูย์วัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“เราก็พยายามสร้างกระแสให้มันน่าสนใจ มีกิจกรรม เชิญดาราร่วมขอความร่วมมือบ้าง เช่น จัดตามห้างสรรพสินค้า ชุมชน เดินลงไปตามชุมชน ตามตลาด เดินไปแจกแผ่นใบปลิว หรือสติ๊กเกอร์ นี่ก็คือเทคนิคการสร้างกระแสอย่างหนึ่ง” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

- การใช้ศิลปินหรือผู้นำประเทศเข้ามารณรงค์และเป็นฟรีเซ็นเตอร์ในงาน ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลข่าวสารที่ออกไป

“บางครั้งเราก็จะใช้เทคนิคเชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น คำขวัญ “รักในหลวง ห่วงลูกหลานร่วมกันต้านยาเสพติด” พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมดวงใจของชาวไทยทุกคน พยายามเชื่อมโยงให้คนร่วมกันต่อต้านยาเสพติดเพื่อสิ่งที่เขาเคารพบูชา” (นฤมล กมลวาทิน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“การใช้เทคนิคการนำผู้บริหารประเทศมาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ในงานโฆษณา ซึ่งตรงนี้มันก็เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลข่าวสารที่เราออกไป” (เสาวภา ไพฑูย์วัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“ศิลปินต้องมีประวัติระดับหนึ่ง อาจเป็นศิลปินที่ได้โล่ประกาศจากทาง ป.ป.ส.” (ปาริชาติ อุกทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

“การคัดเลือกศิลปินหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมาจากแบบสำรวจเพื่อที่จะเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายว่าเขาศรัทธาใคร รักใคร” (บุญขึ้น วิบูลย์, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547)

- การใช้เทคนิคการมีส่วนร่วม

“ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการและวิธีการรณรงค์ เช่น การแต่งตัว การวาดภาพ ฯลฯ” (ธนิมา เจริญสุข, นักวิชาการศึกษาศึกษา 8ว กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว, สัมภาษณ์ วันที่ 26 เมษายน 2547)

“ให้นักเรียนสร้างกลุ่มแกนนำ สร้างเครือข่ายกันเอง เพื่อให้เขามีส่วนร่วมและช่วยกันเป็นเครือข่ายในการรณรงค์ป้องกัน” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

- การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

“ในสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเริ่มตั้งแต่ที่นักเรียนเข้ามาอยู่ในรั้วโรงเรียน เช่น การสวดมนต์ไหว้พระตอนเช้า การทำสมาธิ การใช้หลักธรรมในช่วงตอนเช้า การสอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการสอน การพบปะนักเรียน การสร้างกลุ่มแกนนำ สร้างเครือข่าย เพื่อให้นักเรียนช่วยกันเป็นเครือข่ายในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด” (บุญชื่น วิบูลย์, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547)

“การจัดกิจกรรมการรณรงค์ในสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการสร้างภูมิคุ้มกัน ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมในด้านศาสนา กีฬา ดนตรี ศิลปะ” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“ก่อนมีการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ควรต้องมีการคัดกรองนักเรียนให้ได้ก่อน การคัดกรองคือการสำรวจพฤติกรรม เพื่อดูว่าทำไมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ทำไมเขาเรียนอ่อน เรียนไม่เก่ง หรือติดยา ถ้าพบว่ามีปัญหา ก็จะแก้ไข” (ต้องตา ว่องเรือง, นักวิชาการเผยแพร่ 4, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

5.1.8 วิธีการคัดเลือกเป็นพรีเซ็นเตอร์ของโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

- การคัดเลือกพรีเซ็นเตอร์ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย

“พรีเซนเตอร์ควรเป็นบุคคลที่กลุ่มเป้าหมายศรัทธา รัก และอยากเอาเป็นแบบอย่าง เช่น เยาวชน ศิลปิน นักกีฬาที่มีประวัติดีและมีชื่อเสียง เพราะจะเป็นการดึงดูดความสนใจใน พฤติกรรมการลอกเลียนแบบ” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“พรีเซนเตอร์ควรเป็นคนที่ เป็นแบบอย่างที่ดี และก็ต้องดูกระแสความต้องการของกลุ่ม ประชาชนทั่วไปด้วยว่าเขารักชอบใครเป็นพิเศษ” (บุญญา นพารักษ์, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์ วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

“กลุ่มในสถานศึกษา พรีเซนเตอร์สามารถเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ หรือนักเรียนที่เคย เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็ได้ ส่วนกลุ่มนอกสถานศึกษา พรีเซนเตอร์สามารถเป็นดาราดัง ด้านกีฬา หรือคนมีชื่อเสียงก็ได้” (ต๋องตา ว่องเรือง, นักวิชาการเผยแพร่ 4, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

“พรีเซนเตอร์ในเชิงนโยบายอาจเป็นรัฐมนตรีของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งก็ได้ การทำ การแถลงข่าว หรืออัดเสียงคำขวัญของการป้องกันยาเสพติดของรัฐมนตรียุ และนำไปถ่ายทอดให้กับสถานศึกษาหรือชุมชนนั้นๆ มักจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการแจกสื่อสิ่งพิมพ์ ทั่วไป” (ชัชชาญ ช้วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.1.9 วิธีการประเมินผลของแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

- การประเมินผลไม่ได้ทำทุกครั้งที่มีการรณรงค์

“การวัดผลไม่ได้ทำทุกครั้ง และก็ไม่ได้อำนาจทุกปี เพราะไม่มีงบเข้ามา” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“มีการติดตามและรายงานผลการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดบ้าง ทำเชิงสำรวจ” (บุญสม พิณพินธุ์, หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาเพื่อความมั่นคงและนโยบายพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มกราคม 2547)

“วิธีการประเมินผลส่วนใหญ่ที่ใช้คือ การทำสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม ฯลฯ ขึ้นอยู่กับโครงการรณรงค์นั้นๆ” (ปิติ จันทระ, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนกิจการพิเศษ สป., สัมภาษณ์ วันที่ 18 มิถุนายน 2547)

5.1.10 ปัญหาอุปสรรคด้านนโยบาย

- การดำเนินงานรณรงค์ควรต้องมีการกำหนดกรอบแนวคิดและนโยบาย และมีความต่อเนื่อง

“เพื่อที่จะรณรงค์ไปในทิศทางเดียวกัน หน่วยงานต้องมีการกำหนดนโยบายและกรอบทิศทางในการทำงาน แต่ในทางปฏิบัติจริงอาจมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดกับนโยบายขึ้นอยู่กับหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งอาจทำให้การทำงานล่าช้าและไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“เวลาเราจัดประชุมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อที่จะรณรงค์ในเรื่องเดียวกัน มันต้องมีการกำหนดนโยบายและกรอบทิศทางในการทำงาน แต่ว่าในทางปฏิบัติจริงอาจเป็นนโยบายตามใจขึ้นต่อหน่วยงาน” (นฤมล กมลวาทิน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“เมื่อหน่วยงานไม่ทำตามนโยบาย ปล่อยปละละเลย ก็ต้องมีมาตรการลงโทษ” (บุญยาน พารัช, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์, วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

“รัฐบาลทุกยุคต้องถือว่าเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และกำหนดนโยบายที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน” (ต้องตา ว่องเรือง, นักวิชาการเผยแพร่ 4, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

5.1.11 ปัญหาอุปสรรคด้านวิชาการ

- ขาดการจัดจ้างวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเรื่องยาเสพติด

“ควรมีวิทยากรที่ไปอบรมครู-อาจารย์ที่ยังขาดคุณสมบัติในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด แล้วก็สร้างแนวร่วมของ ครู-อาจารย์ให้ได้” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“สิ่งที่ทางด้านวิชาการขาดความต่อเนื่องคือ ทักษะชีวิต ในแง่ของความสามารถที่คนปรับตัวปรับความคิดให้เข้ากับสังคมได้ วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด จะสามารถทำให้เกิดการปลูกกระแส ปลูกจิตให้เยาวชนรู้จักตนเองเพื่อที่จะสร้างภูมิคุ้มกันถาวร” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.1.12 ปัญหาอุปสรรคด้านเทคนิค

- การขาดการทำงานที่มีความรับผิดชอบร่วมกันของหลายกระทรวงรวมกัน

“การดำเนินงานด้านรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจะประสบความสำเร็จได้คือ เทคนิคของการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ ที่ทุกภาค ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“หน่วยงานทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง โรงเรียน ชุมชน สภาพแวดล้อม ต้องไปด้วยกัน แล้วเอาส่วนราชการต่างๆ มาทำงานร่วมกัน” (บุญญา นพารักษ์, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์, วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

5.1.13 ปัญหาอุปสรรคด้านบริหารจัดการ

- ผู้นำของหน่วยงานต่างๆ และสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในกลวิธีการแก้ไข ปัญหายาเสพติด และหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่ต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการรับผิดชอบงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

“เมื่อผู้บริหารปล่อยปละละเลย ครู-อาจารย์พ่อบุญหากไม่รู้จะปรึกษาหรือหันไปหาใคร ก็ทำให้การแพร่ระบาดในสถานศึกษาเป็นวงจรรออยู่ในนั้น “ไม่มีการแก้ไขมากเท่าที่ควร” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“พอกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนขึ้น มีมาตรการให้บทลงโทษ ก็ทำให้ผู้บริหารเอาจริงเอาจัง แผนงานต่างๆ ก็จะมี” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“บุคลากรและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนน้อย องค์กรที่รับผิดชอบก็ไม่มี จึงต้องดึงคนจากหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วย ไหนจะต้องทำเรื่องยาเสพติด ประกอบกับการที่ต้องรับผิดชอบงานเรื่องอื่นด้วย เช่น ปัญหาเรื่องปราบผู้มีอิทธิพล ไขหวัดนก ต่อสู้ความยากจน ก็เลยทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทำกันไม่ไหว และเกิดความสับสน” (ปิติ จันทระ, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนกิจการพิเศษ สป., สัมภาษณ์ วันที่ 18 มิถุนายน 2547)

- งบประมาณที่ได้รับมีค่อนข้างจำกัด ทำให้ความถี่ในการเผยแพร่สื่อรณรงค์มีไม่มากพอต่อการสร้างการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

“ช่วงเวลาที่ได้ออกอากาศมักไม่ใช่ช่วงไพรม์ไทม์ หรือถ้าได้ก็จะได้คนเดียว มันก็จะถูกกลืนๆ ไป” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนากรรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“ด้วยความที่งบประมาณมีน้อย บางทีสื่อที่เผยแพร่ก็ไม่ถึงตัวกลุ่มเป้าหมาย ความน่าสนใจของตัวสปอตก็อาจจะสู้สปอตของบริษัทเอกชนไม่ได้” (ปาริชาติ อุทกทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

“ทุกกิจกรรมการรณรงค์จำเป็นต้องใช้งบประมาณ แต่สถานศึกษาไม่มีเงินเลย เมื่อไม่มีเงินการดำเนินการก็ทำเท่าที่จะทำได้ ทำให้การแพร่ระบาดเข้ามาสู่โรงเรียนได้ง่ายขึ้นเพราะความอ่อนแอของระบบ” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.1.14 ปัจจัยเสริมที่ทำให้แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม ประสบความสำเร็จ

- โครงการรณรงค์จะประสบความสำเร็จต่อเมื่อแผนงานเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และมีงบประมาณสนับสนุนโครงการรณรงค์ที่พอเพียง

“พอท่านนายกประกาศสงครามยาเสพติด ก็ทันทีเลย ทุกหน่วยจากเดิมที่เราต้องพูดกันมากกว่าเราต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ก็น้อยลง” (นฤมล กมลวาทิน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“ปัจจัยเสริมอีกอย่างคือ เรื่องของงบประมาณ โดยหลักการถ้างานรณรงค์บะเยาะก็จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่าอยู่แล้ว” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

- การให้รางวัลตอบแทนผู้ที่ทุ่มเทเวลาให้กับการดูแลและป้องกันยาเสพติด

“การทำงานในสถานศึกษา ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ครู-อาจารย์ก็ทำเต็มที่กันอยู่แล้ว ก็ควรมีรางวัล ความดีความชอบที่จะตอบแทนให้เขา แต่ที่ผ่านมาก็ได้น้อย คนที่ทำก็ทำไป คนที่ไม่ทำก็ไม่ทำ” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์, วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“การให้รางวัลตอบแทน สามารถทำให้เกิดความร่วมมือด้วยดีจากผู้ร่วมงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เนื่องจากทำงานแล้วไม่รู้สึกรำคาญคนเดียว ก็ไม่เกิดความเหน็ดเหนื่อย และรู้สึกว่าเป็นเรื่องง่าย” (บุญญา นพวิทย์, อาจารย์ 2 ระดับ 7 รองหัวหน้าศูนย์เวชด้านป้องกัน, สัมภาษณ์, วันที่ 14 กรกฎาคม 2547)

5.1.15 ข้อเสนอแนะต่อ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

- ควรมีบุคลากรที่ทำงานด้านรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

“บุคลากรที่ทำด้านการรณรงค์โดยตรงมีน้อย ทำให้เราต้องมายุ่งกับการจัดการมาก และก็จะทำให้ไปอ่อนในเชิงวิชาการ” (นฤมล กมลวาทิน, หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“ไม่มีกำลังที่จะทำ เพราะไม่มีการจ้างพนักงานเพิ่ม มีแต่จะลดลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากรัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการ” (ปิติ จันทระ, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนกิจการพิเศษ สป., สัมภาษณ์ วันที่ 18 มิถุนายน 2547)

- ควรมีการประชุมของผู้บริหารเรื่องยุทธศาสตร์ เพื่อมากำหนดนโยบายการดำเนินงานปฏิบัติ

“การดำเนินงานปฏิบัติมันจะมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของผู้บริหารชุมชน และเครือข่าย” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“ทุกหน่วยงานต้องมีการประชุมของผู้บริหาร ทำงานอย่างไรให้เกิดการทำงานเป็นบูรณาการกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ และส่งงานซ้ำซ้อน” (ชัชชาญ ชัยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.1.16 งบประมาณด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

- งบประมาณที่ได้จากรัฐบาลในแต่ละปีมีจำนวนไม่คงที่

“งบประมาณในแต่ละปีที่ได้จะไม่เท่ากัน บางปีก็ได้แค่ 3 ล้าน ยิ่งย้อนกลับไปที่ก่อนหน้าปี 2541 ได้แค่หลักแสนเท่านั้น” (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ, เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 2 มิถุนายน 2547)

“สำนักงาน ป.ป.ส. เฉลี่ยได้ปีละประมาณ 30 ล้านบาท ถ้ามองภาพรวมของทั้งประเทศไทย ควรจะต้องได้ประมาณสัก 60 ล้าน ถึงจะพอต่อการสร้างกระแสนรงค์ป้องกันยาเสพติดในปัจจุบัน” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“กระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2540 – 2543 ได้งบประมาณเพียงไม่กี่แสนบาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลเริ่มให้ความสนใจจึงได้งบถึง 10 ล้านบาท ถัดมาในปี พ.ศ. 2545 ได้งบเป็นจำนวน 4 ล้านบาทกว่าบาท และในปี พ.ศ. 2546 เงินในการดำเนินงานยาเสพติดแทบไม่ได้รับ เฉลี่ยโรงเรียนหนึ่งได้งบประมาณ 1,000-2,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.1.17 ทิศทางการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอีก 1 ปี และ 5 ปี ข้างหน้า

- สถานการณ์และทิศทางการรณรงค์ในอนาคตคาดว่าจะยังคงเหมือนเดิม

“ในอีก 1 ปี ข้างหน้า ทิศทางการทำงานในแง่เทคนิคและวิธีการไม่ควรจะเปลี่ยนแปลง เพราะเจ้าหน้าที่ยังคงต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อเหมือนเดิม แต่อาจจะมีการนำเสนอและช่องทางสื่อที่ใหม่ขึ้น” (นฤมล กมลวาทีน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรรณรงค์, สัมภาษณ์, วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“สถานการณ์ยาเสพติดในอนาคตคาดว่าจะเหมือนเดิม เพราะผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดมีค่อนข้างสูง ในอีก 1 ปี ข้างหน้า สารเสพติดตัวใหม่ที่จะมาทดแทนยาบ้า อาจ

เข้ามาแทนที่ ซึ่งคือ กัญชา จึงจำเป็นต้องรณรงค์กันไว้ล่วงหน้า” (ปิติ จันทระ, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนกิจการพิเศษ สป., สัมภาษณ์ วันที่ 18 มิถุนายน 2547)

“ในเชิงของแนวทางที่จะรณรงค์ต่อไป จะเปลี่ยนไม่เปลี่ยนเป็นไปตามนโยบายของแผนของผู้บริหารประเทศ” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ, สัมภาษณ์ วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

“การรณรงค์ยังคงทำต่อไปเหมือนเดิม แต่ต้องทำควบคู่ไปกับการปราบปรามที่เข้มแข็ง เพราะถ้ารณรงค์อย่างเดียวไร้การปราบปราม การรณรงค์ก็จะสูญเปล่า” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

5.2 สรุปทิศทางและข้อเสนอแนะของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารจากแผนรณรงค์ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546 รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยใช้วิธีวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนรณรงค์จำนวนทั้งหมด 15 คน ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ทิศทางการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยน่าจะเป็นดังต่อไปนี้

5.2.1 สภาพปัญหาในอนาคตอาจเกิดจากความไม่เข้มแข็งของชุมชน

จากผลสรุปสภาพปัญหาของทั้ง 3 หน่วยงาน ผู้วิจัยพบว่า เมื่อทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้ความร่วมมือกันในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว การมีระบบเฝ้าระวังที่เข้มแข็งในชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรดำรงไว้ในทุกหมู่บ้านชุมชน การที่จะทำให้โครงการรณรงค์มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง ประชาชนต้องเฝ้าระวัง และถ้าพบว่ามียาเสพติดเกิดขึ้นอีกในหมู่บ้านชุมชนของตน ก็ควรที่จะแจ้งเบาะแสให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เขาเข้าไปดำเนินการปราบปราม แต่ถ้าประชาชนละเลย และปล่อยให้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข หมู่บ้านชุมชนก็จะเริ่มเกิดความอ่อนแอ และปัญหายาเสพติดจะกลับเข้าสู่ชุมชนใหม่อีกครั้ง

5.2.2 วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ยาเสพติดในอนาคตจะเปลี่ยนจากผู้รับสารเป็นผู้ส่งสาร

จากผลสรุปการวิเคราะห์ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของทั้ง 3 หน่วยงาน พบว่าในอดีตวัตถุประสงค์หลักของโครงการรณรงค์ทุกเรื่องคือ การให้ความรู้ เพราะการให้ความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกัน แต่วัตถุประสงค์ของการรณรงค์ในอนาคตจะเปลี่ยนไป กลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร แทนนำ หรือกระทำการรณรงค์ด้วยตนเอง เพื่อให้สำนึกว่าทุกสิ่งที่เขากระทำต่อสังคมมีผลกระทบทั้งสิ้นไม่ว่าจะในแง่บวกหรือลบ เมื่อประชาชนมีการพัฒนาตนเองให้เป็นตัวแทนในการส่งสารของโครงการรณรงค์แล้ว เขาก็จะมีความสามารถในการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ในสังคมได้อีกด้วย

5.2.3 แกนของโครงการรณรงค์ในอนาคตเน้นการให้ความร่วมมือของประชาชนทุกคนเพื่อการป้องกันที่มีความยั่งยืนและต่อเนื่อง

การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของทุกภาค ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนไปพร้อมๆ กัน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ เมื่อหัวใจของโครงการรณรงค์คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในการกระทำหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม และกล้าแสดงออกในการต่อต้านยาเสพติด ก็จะเกิดพลังมวลชนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และจะทำให้การดำเนินงานของทุกหน่วยงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ การประสานงานของทุกคนต้องมีความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อที่จะให้ภูมิคุ้มกันของประชาชนทุกคนมีอยู่อย่างต่อเนื่องและป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำขึ้นอีก

5.2.4 การจำแนกกลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์แบ่งเป็นกลุ่มย่อยมากขึ้น

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ในอนาคต จะมีการเจาะจงและแตกย่อย (Target Segmentation) เป็นกลุ่มเล็กๆ มากขึ้น เพื่อที่จะง่ายต่อการส่งสารเข้าสู่กลุ่มเป้าหมาย และเพื่อที่จะทำให้อัตราผลของโครงการชัดเจนและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2.5 การรณรงค์สื่อเผยแพร่ในระดับชุมชนมากขึ้นและต้องมีความถี่และต่อเนื่อง

สื่อที่ใช้เผยแพร่ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด สำหรับสำนักงาน ป.ป.ส. อาจเป็นสื่อมวลชนทุกประเภท และสำหรับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยอาจเป็นสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการจัดกิจกรรม และการประชุมสัมมนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้การเผยแพร่สื่อเข้าถึงตัวผู้

รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันจำเป็นต้องมีการสื่อสารในระดับพื้นที่เพื่อที่จะส่งสื่อให้ถึงตัวกลุ่มเป้าหมายแบบประชิดตัวมากที่สุด และในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังดำเนินงานในพื้นที่ก็ยังสามารถสำรวจพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายได้อีกด้วย เช่น การถามถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ทศนคติที่มีต่อโครงการ หรือ ปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายกำลังประสบแต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เป็นต้น

การเผยแพร่สื่อจำเป็นที่จะต้องมีความถี่และมีความต่อเนื่อง เช่น การออกอากาศทางโทรทัศน์ควรเผยแพร่ในช่วงไพรม์ไทม์ การจัดกิจกรรมควรจัดทุกเดือนทั้งในชุมชนและสถานศึกษา และการจัดประชุมสัมมนาควรเกิดขึ้นอย่างน้อยทุก 3 เดือน ไม่ใช่แค่ปีละ 1 – 2 ครั้ง การจะทำให้คนๆ หนึ่งเกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกจำเป็นต้องการตอกย้ำ ซ้ำ เตือนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เขาจำได้ เข้าใจและนำไปปฏิบัติตาม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนต้องเข้ามาช่วยกัน ต้องกระตุ้นการเผยแพร่สื่อตลอดเวลา ทุกหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือกันให้เข้มแข็ง ต้องใช้กิจกรรมที่หลากหลายที่มีทั้งความถี่และมีอายุยาวนาน จะเลือกใช้อันใดอันหนึ่งไม่ได้ เพราะแต่ละชุมชน แต่ละสถานศึกษา มันมีความแตกต่างกันอยู่

5.2.6 การรณรงค์ในอนาคตควรมีการวิจัยประเมินผลก่อน ระหว่างและหลังโครงการ

การดำเนินงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการวิจัยก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการโครงการ เพื่อสำรวจสภาพปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นใน ณ เวลานั้นว่าอะไรเป็นสภาพปัญหาหลักที่มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขในทันทีทันใด และเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมของประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะนำไปสู่การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ เมื่อสำรวจพบสภาพปัญหาที่แท้จริงแล้ว และได้ดำเนินการรณรงค์ไปกว่าครึ่งทางแล้ว ก็จำเป็นที่ต้องทำการวิจัยระหว่างโครงการอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบว่ามีสิ่งใดผิดพลาดลงไป ต้องแก้ไขหรือไม่ จะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและตรงกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมายเพื่อไม่ให้ต้องเสียทั้งเวลาของเจ้าหน้าที่ที่ลงแรงดำเนินการ และทั้งงบประมาณของรัฐบาล หลังจากที่โครงการสิ้นสุดลงแล้ว การวิจัยประเมินผลก็เป็นสิ่งสำคัญที่ยังคงขาดไม่ได้ เพราะมันจะเป็นสิ่งชี้วัดว่าโครงการนั้นเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จ และจะทำให้ผู้วิจัยค้นพบปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งหมดตั้งแต่เริ่มจนถึงจบโครงการ การประเมินผลโครงการสามารถเป็นประโยชน์ต่อการทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต

5.2.7 การรณรงค์ในขนาดเน้นการบูรณาการแผนรณรงค์ยาเสพติดมากกว่าการที่จะแตกเป็นแผนย่อยๆ

ผู้วิจัยพบว่า ในปี พ.ศ. 2540 ไม่มีผู้ใดจัดทำแผนรณรงค์ เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยังไม่ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำงานที่ชัดเจนมากนักในเรื่องของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเน้นที่การทำสื่อ และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์และวิทยุบ้าง แต่ทำในลักษณะของการทำโฆษณาสั้นและขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เนื่องจากกรอบแนวคิดของรัฐบาลในยุคนั้นยังไม่ได้เชื่อมโยงกับสำนักงาน ป.ป.ส. โดยตรง การทำงานของสำนักงาน ป.ป.ส. จึงเน้นหนักไปในเรื่องของการป้องกันมาก ในแง่ของการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติดให้ประชาชนโดยการให้ความรู้ผ่านสื่อ เช่น แผ่นป้าย เอกสาร วีดีโอ ฯลฯ หรือแม้กระทั่งการทำงานร่วมกับสื่อมวลชนในลักษณะของการให้ความรู้เหมือนกัน เช่น เขียนบทความส่งให้ทางสื่อวิทยุ หรือการให้ข้อมูลผ่านทางรายการโทรทัศน์บ้างในเรื่องของการให้ช่วยเผยแพร่ข้อความโฆษณาสั้น และคำขวัญ

จากแผนรณรงค์จากปี พ.ศ. 2541 – 2543 การกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการยังอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย ถึงแม้ว่ารัฐบาล ท่านนายกชวน หลีกภัย ให้ความสำคัญกับเรื่องยาเสพติดค่อนข้างชัดเจนขึ้น แผนรณรงค์ยาเสพติดดูเหมือนจะเริ่มเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น และมีการกำหนดทิศทางในเรื่องของการทำงานเพื่อป้องกันยาเสพติดว่า ต้องสร้างจิตสำนึกให้คนเกิดความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น แต่แผนงานรณรงค์ก็ยังไม่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 – 2545 ผู้วิจัยเริ่มมองเห็นแนวโน้มว่าแผนรณรงค์เริ่มมีการผสมผสาน มีการทำงานแบบให้ความร่วมมือกันมากขึ้น ไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากรัฐบาล ท่านนายกทักษิณ ชินวัตร ได้เปลี่ยนนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และออกมาประกาศสงครามกับยาเสพติดอย่างหนักแน่นและชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกประเภท จึงสามารถช่วยเหลืองานของแต่ละหน่วยงาน ที่ร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ เนื่องจากผู้นำประเทศจริงจังกับคำพูดว่าจะ “ประกาศสงครามกับยาเสพติด” จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ของทุกหน่วยงานหันมาเป็นทิศทางเดียวกัน และกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดก็หนักแน่นมากขึ้น ทุกสื่อเริ่มเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน การประชาสัมพันธ์จึงดำเนินงานไปอย่างชัดเจนภายใต้สถานการณ์ที่เป็นรูปแบบสงคราม จึงทำให้เกิดกระแสที่ชัดเจนเช่นกัน

การที่นโยบายของภาครัฐให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดมากขึ้น จึงเป็นเทคนิคหนึ่งในเชิงของการทำรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่ช่วยให้การดำเนินงานง่ายขึ้น ไปได้ราบรื่นขึ้น เพราะพอทิศทางการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของแต่ละหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะมีพลัง

ผู้วิจัยจึงคาดว่า ด้วยกระแสนโยบายของรัฐบาลที่แสดงถึงความเข้มแข็ง เด็ดขาด ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะส่งผลให้จังหวัด อำเภอบึงสามพัน และเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่มีความตื่นตัวเพื่อมารับกระแสดังกล่าว จึงเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกพื้นที่จะเปิดรับสื่อและกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกรูปแบบ และหันหน้ามาประสานงานร่วมกันและสามารถทำให้การดำเนินงานรณรงค์ออกมาในภาพเดียวกันได้ โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตก็จะชัดเจนมากขึ้น เนื่องมาจากการบูรณาการแผนรณรงค์ของทุกหน่วยงาน

“ท่านนายกทักษิณ เข้ามาวิธีการของท่านทำให้เกิดกระแสซู่ซ่า เพราะท่านประกาศสงครามตรงนี้ก็ช่วยงานของเราได้เยอะมาก เพราะทุกคนก็จะออกมาพูดกันว่า มีคนเสพ มีผู้ติด มีคนค้าถูกจับเท่าไร มีคนแสดงตัวเท่าไร พอทิศทางมันตรงกันมันก็มีพลัง เราก็สามารถทำเป็นภาพเดียวกันได้ มันก็จะชัด ตัวโครงการก็จะชัด และตัวเราเองก็จะเหนื่อยน้อยลงเพราะทุกคนเข้าใจในสิ่งเดียวกัน” (นฤมล กมลวาทิน, เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา 7 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการรณรงค์, สัมภาษณ์ วันที่ 30 พฤษภาคม 2547)

“ในสมัยก่อน กระทรวงศึกษาธิการมีทั้งหมด 14 กรม การทำงานต่างคนต่างทำ ขาดการมีเอกภาพ การวางแผนร่วมกัน ปัญหายาเสพติดก็เลยมีต่อไปเรื่อยๆ และทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาค่อนข้างรุนแรง แต่พอมาปี 2544 หลังจากทีรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศสงครามในเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจัง ก็ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาความเป็นเอกภาพ จากเดิมต่างคนต่างทำ ให้มาทำร่วมกัน” (ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง, หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายพิเศษ กลุ่มกิจการพิเศษ, สัมภาษณ์ วันที่ 15 มิถุนายน 2547)

“การทำงานที่จะทำให้การดำเนินงานด้านยาเสพติดประสบความสำเร็จ คือ เทคนิคของการมีส่วนร่วมของทุกภาค ทั้งนักศึกษา อาจารย์ และชุมชน ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน” (เสาวภา ไพบยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

5.2.8 ผู้รณรงค์ต้องลดจำนวนลงซึ่งเป็นผลมาจากการบูรณาการ

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปพบปะผู้ดำเนินการรณรงค์จากทั้ง 3 หน่วยงาน : สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ผู้วิจัยพบว่าทุกหน่วยงานขาดบุคลากรในการดำเนินการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากรัฐบาลได้ทำการปฏิรูประบบราชการ ต้องลดอัตรากำลังลงตามแผนปฏิรูประบบราชการรัฐบาล รัฐบาลต้องการทำระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นเหตุทำให้บุคลากรที่ทำงานด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดโดยเฉพาะ ต้องหันไปทำงานหนักในการจัดการมาก และทำให้ไปอ่อนในเชิงวิชาการ จึงทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการรณรงค์อ่อนลงไปด้วย ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากเท่าใด ก็ไม่สามารถบรรลุเป้าประสงค์ได้ถ้าขาดกำลังคนในการดำเนินการ

5.2.9 ความสำเร็จของการรณรงค์ขึ้นอยู่กับงบประมาณจากรัฐบาลและความช่วยเหลือในการเผยแพร่สื่อจากสื่อมวลชน

ปัจจุบันการซื้อเวลาทางโทรทัศน์ วิทยู การจัดกิจกรรม และการซื้อเนื้อที่ในหน้าหนังสือพิมพ์เพื่อระดมการถ่ายทอดข่าวสาร เพื่อสร้างกระแสในวงกว้างตามแนวทาง “พลังแผ่นดิน” ให้เกิดความต่อเนื่องของสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ยาเสพติด จำเป็นที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก และผู้วิจัยพบว่า บ่อยครั้งในหลายๆ โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เมื่อปัจจัยเข้าในด้านงบประมาณมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการผลิตสื่อ การสร้างสัมพันธภาพกับสื่อมวลชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่จะสร้างสื่อมวลชนให้เป็นแนวร่วมเพื่อส่งข่าวสารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของหน่วยงานรัฐบาล

เนื่องจากโครงการรณรงค์ขาดเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ผู้ดำเนินการรณรงค์จึงต้องหันไปขอความร่วมมือจากสื่อต่างๆ ในการเผยแพร่การรณรงค์ และบ่อยครั้งที่ได้รับการปฏิเสธ แต่ก็มีบ้างคราวที่ได้รับความอนุเคราะห์ในการผลิตสื่อ แต่ส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่ได้ออกอากาศเผยแพร่มักเป็นช่วงเวลาที่ไม่ใช่ไพรม์ไทม์ จึงไม่อาจทำให้สื่อที่ออกไปสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาได้ ซึ่งอาจส่งผลให้การใช้ประโยชน์ตลอดจนการแจกจ่ายสื่อไม่

ถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ความถี่ในการเผยแพร่สื่อจึงลดน้อยลงไปตามลำดับ และในที่สุดความน่าสนใจของตัวสื่อที่ผลิตออกไปก็จะถูกกลืนและไม่อาจที่จะสู้สื่อบริษัทเอกชนได้

“อุปสรรค คือ งบประมาณในการเผยแพร่มีค่อนข้างจำกัด เพื่อที่จะทำให้สื่อมีการเผยแพร่ให้ได้มากที่สุด เราก็ต้องขอความร่วมมือ ซึ่งก็ได้บ้างไม่ได้บ้างแล้วแต่ เช่น สื่อโทรทัศน์ เราขอความอนุเคราะห์ช่วงเวลา ก็คือต้องแล้วแต่สถานีเพราะเขาไม่สามารถระบุช่วงเวลาได้ว่าจะต้องการเวลานั้นเวลานี้ และส่วนใหญ่เป็นสล็อตไม่เกิน 30 วินาที” (ปาริชาติ อุทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนนั้นจะให้การสนับสนุนเผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากผู้จัดทำโครงการรณรงค์ต้องการที่จะให้ผู้สื่อข่าว และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ได้มีโอกาสรับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ยาเสพติดที่กำลังเป็นประเด็นสนใจของประชาชน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนได้สร้างความเข้าใจ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่ถูกต้องเพื่อนำไปขยายผลเผยแพร่ต่อไป และผู้จัดทำโครงการรณรงค์ยังต้องการที่จะจัดกิจกรรมที่สำคัญๆ และเป็นที่น่าสนใจของผู้สื่อข่าว เพื่อการสร้างความตระหนักและชักจูงให้ผู้สื่อข่าวเห็นถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหาเสพติดนั้นนับเป็นสิ่งจำเป็น บางครั้งการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนอาจใช้เวลานานและดูเหมือนเป็นการสิ้นเปลืองเวลาของเจ้าหน้าที่มาก แต่ผลที่ได้รับนั้นเมื่อเทียบกับการได้เผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อเวลาออกอากาศ หรือพื้นที่ในหน้าหนังสือพิมพ์ก็นับเป็นความคุ้มค่าอย่างยิ่ง

“ในปี พ.ศ. 2540 มีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลเพียงไม่กี่แสน ต่อ 41 สถาบันราชภัฏ พอปี พ.ศ. 2544 รัฐเริ่มให้ความสำคัญ เราได้งบประมาณถึง 10 ล้านบาท เราทำกิจกรรมกับราชภัฏครบหมดทุกด้าน เราเลยโยนเข้ากับการฝึกอบรม การเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง การศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัย 4 ต่อมาปี พ.ศ. 2545 ได้งบประมาณไม่มาก เป็นจำนวนเงิน 4 ล้านบาทบาท ส่วนหนึ่งแบ่งทำกิจกรรมโดยรวม อีกส่วนหนึ่งจัดให้สถาบันราชภัฏ พอในปี พ.ศ. 2546 เงินในการดำเนินงานยาเสพติดในสถาบันราชภัฏทุกๆ แห่ง ได้รับน้อย บางแห่งไม่ได้รับ คือว่าเขาเปลี่ยนฐานในการทำงานแล้ว เป็นลักษณะของการให้เป็นระดับพื้นที่ (area approach) ก็คือให้เงินไปก้อนหนึ่งไปตั้งที่จังหวัด จัดสรรให้จังหวัดไปบูรณาการเอาเอง เลยทำให้สถาบันการศึกษาบางแห่งได้

เงินน้อยและบางแห่งไม่ได้เลย” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

5.2.10 นโยบายของรัฐบาล (ผู้บริหารประเทศ) เป็นแกนนำสำคัญในการปรับเปลี่ยนทิศทางการรณรงค์

ผู้วิจัยพบว่า แผนรณรงค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - ปัจจุบัน มีการพัฒนามากขึ้น มีแนวคิดที่เป็นรูปเป็นร่างมากขึ้นเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่หนักแน่น และกำหนดจุดยืนของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลมีการกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน ที่มีความชัดเจนในการกำหนดแผนงานรองรับ รวมถึงกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงาน มีความชัดเจนในการกำหนดหน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ และมีความชัดเจนในการกำหนดและจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จึงทำให้การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกยุทธศาสตร์ภายใต้ความร่วมมือกันจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งผลให้สถานการณ์ปัญหาเสพติด แม้ว่าจะยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจแต่ก็คลายความรุนแรงลงในระดับหนึ่ง

ด้วยความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้ มีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ การได้รับความร่วมมือจากทุกกลไกในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนคนไทยทุกคนที่เกิดความตระหนักในปัญหา และผลกระทบอันจะเกิดขึ้นจากปัญหายาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายา ภาพของความร่วมมือร่วมใจกันทั้งระดับองค์กรและบุคคลนั้นมีความชัดเจนมากขึ้นตามลำดับ และทำให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลเป็นรูปธรรม

กระแสนโยบายของรัฐบาลที่แสดงถึงความเข้มแข็ง เด็ดขาด ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสามารถส่งผลให้จังหวัด อำเภอ และเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่มีความตื่นตัวเพื่อมารับกระแสดังกล่าว จึงเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกพื้นที่จะเปิดรับสื่อและกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกรูปแบบ

“ในเชิงของแนวทางที่จะรณรงค์ต่อไป มันจะเปลี่ยนไม่เปลี่ยนเป็นไปตามนโยบายของแผนของผู้บริหารประเทศ เป็นไปตามวิธีคิดของนักคิดที่เขาคิดในเชิงนโยบาย จนกระทั่งวันหนึ่งเขาบอกว่า เราไม่เน้นแล้วเรื่องการมีส่วนร่วม เราจะเน้นเรื่องการปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมให้ยอมรับผู้เสพ

ผู้ติดยาเสพติด ตรงนี้การรณรงค์ก็ต้องเปลี่ยนไปเป็นไปตามนโยบายของรัฐ” (ปาริชาติ อุทก, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 13 พฤษภาคม 2547)

“ภาพของการรณรงค์ในปี 45 – 46 ชัดเจนขึ้น เพราะรัฐบาลเอาจริงเอาจัง รูปแบบการดำเนินงานรณรงค์ยาเสพติดเปลี่ยนไป เป็นไปตามหลัก กรอบ ที่ทางรัฐบาลกำหนด เพราะรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด แผนต่างๆ ก็เปลี่ยนไป แต่เปลี่ยนในเชิงของการประชาสัมพันธ์งาน ที่เด่นชัดคือ การประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วม โรงเรียน ชุมชน สภาพแวดล้อมต้องไปด้วยกัน แล้วเอาส่วนราชการต่างๆ มาทำงานร่วมกัน ภาพของการรณรงค์ก็เลยออกมาในลักษณะของการสร้างกระแสค่อนข้างชัดเจนกว่าที่ผ่านมา” (เสาวภา ไพทยวัฒน์, หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาการ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 14 มิถุนายน 2547)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

บทสรุป

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทิศทางของกรรณรังค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ

1. เพื่อสำรวจโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และผู้ดำเนินโครงการในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540-2546
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย
3. เพื่อคาดการณ์แนวโน้ม ของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยต่อไปในอนาคต

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งค้นคว้าให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัญหา ยาเสพติดที่ประชาชนไทยกำลังประสบปัญหา เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของนักกรรณรังค์ จากหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน และเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่อไปในอนาคต

จากการเก็บข้อมูลทั้งจากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด จำนวน 15 ท่าน จาก 3 หน่วยงาน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย ที่มุ่งตอบปัญหานำวิจัย

1. การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 มีโครงการใดบ้าง และใครเป็นผู้ดำเนินโครงการ
2. สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยเป็นอย่างไร
3. แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยต่อไปจะเป็นอย่างไร

การสรุปผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยแบ่งออกเป็น

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย
- ส่วนที่ 2 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่า คำว่า “โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด” ในประเทศไทยนั้น ถูกเริ่มเรียกเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งในความเป็นจริงแล้วลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้มีหลายหน่วยงานเริ่มทำมานานมากแล้ว แต่ไม่เคยมีใครวางแผนการดำเนินงานแบบเป็นรูปเป็นร่างที่สมบูรณ์ตามขั้นตอนการรณรงค์ที่แท้จริง รวมทั้งบุคคลที่เอาใจจริงเอาใจทางด้านการดำเนินงานยาเสพติดยังไม่มีมากเท่าที่ควร

ต่อมาไม่นาน ยาเสพติดได้กลายมาเป็นประเด็นสาธารณะที่ทุกฝ่ายในสังคมให้ความสนใจ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคพลเมือง ทุกฝ่ายต่างพยายามชี้ให้เห็น “ทุน” ที่มีอยู่ในสังคมไทย และความหลากหลายของยุทธวิธีที่จะต่อสู้และเอาชนะ ภาครัฐเองในฐานะผู้รับผิดชอบในการบริหารประเทศได้ตระหนักถึงภัยอันตรายจากปัญหายาเสพติดเป็นอย่างดี ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” จึงถูกหยิบยกขึ้นมาในฐานะที่เป็นกลไกในการบรรเทาผลกระทบซึ่งเกิดจากปัญหาดังกล่าว แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด ปี 2544 – 2545 ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อลดความรุนแรงของปัญหา

หลังจากปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ประชาชนทุกคนเริ่มรู้จักความหมายของการรณรงค์ที่มุ่งเน้นในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เห็นถึงโทษของยาเสพติด และปลูกฝังให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด ตลอดจนพัฒนาเจตคติและร่วมสร้างกระแสการต่อต้านยาเสพติดโดยการดึงทุกภาคส่วนของสังคมให้เข้ามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ของตนเอง โดยตระหนักว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

ถัดมาในปี พ.ศ. 2545 นับเป็นปีแรกของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่กำหนดให้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเป็นยุทธศาสตร์หลักใน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยมียุทธศาสตร์ย่อยรองรับรวม 9 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน 2) การควบคุมตัวยาและสารเคมี 3) การปราบปรามยาเสพติด 4) การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ 5) การข่าว 6) การอำนวยความสะดวกและประสานงาน 7) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม 8) ความร่วมมือระหว่างประเทศ และ 9) การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล

จากความชัดเจนในการกำหนดแผนงานของรัฐบาล จึงทำให้การดำเนินงานครอบคลุมทุก ยุทธศาสตร์ภายใต้ความร่วมมือกันจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งผลให้ความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ความสำเร็จของการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนั้น ขึ้นอยู่กับการได้รับความร่วมมือจากทุก กลไกในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนคนไทยทุกคนต้องเกิดความตระหนักในปัญหาและผล กระทบอันจะเกิดขึ้นจากปัญหาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ด้วยการ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นที่แท้จริง ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ภาพรวมของความร่วมมือ ร่วมใจกันทั้งระดับองค์กรและบุคคลนั้นมีความชัดเจนมากขึ้นตามลำดับ และทำให้การดำเนินงาน รณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลเป็น รูปธรรมมากขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 : การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 มีโครงการใดบ้าง และใครเป็นผู้ดำเนินโครงการ

ผู้วิจัยศึกษาโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจาก 3 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. มีจำนวน 19 โครงการ ดังนี้

1. โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด
2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
3. โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”
4. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5. โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ
6. โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน
7. โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
8. โครงการราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด
9. โครงการ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด”
10. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One”
11. โครงการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
12. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของครอบครัว
13. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ
14. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน
15. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด
16. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ ไม่ให้ใช้ยาเสพติด
17. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่
18. โครงการ “พลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด”
19. โครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 6 โครงการ ดังนี้

1. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา
2. โครงการโรงเรียนสีขาว
3. โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด
4. โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด (ค่ายเพื่อนรักเพื่อน)
5. โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด
6. ทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมมั่วยรุ่น

โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทย มีจำนวน 4 โครงการ ดังนี้

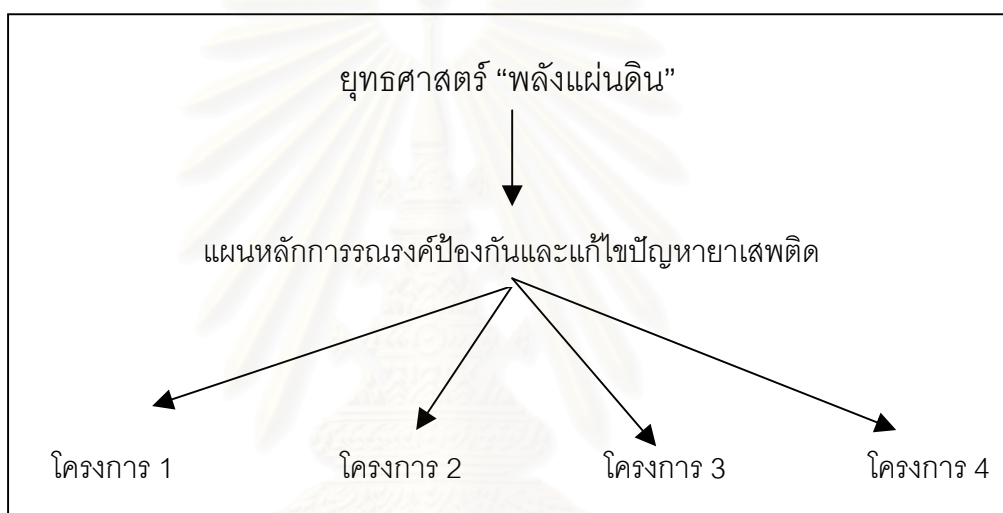
1. โครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม
2. โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง
3. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน
4. โครงการพลังแผ่นดิน

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 : สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการประเมินผลของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยเป็นอย่างไร และปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 : แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยต่อไปจะเป็นอย่างไร

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ก่อนที่จะมีการกำหนดสภาพปัญหายาเสพติดของเกือบจะทุกโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของทั้ง 3 หน่วยงาน ไม่มีการทำวิจัยก่อนวางแผนหรือการประเมินผลก่อนดำเนินโครงการเพื่อทดสอบความรู้ของประชาชนที่มีต่อยาเสพติด สำนวนความต้องการและความจำเป็นในการผลิตสื่อ สำนวนพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะหาความเป็นไปได้ของโครงการนั้นๆ ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2543 จากการสำรวจและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำการรณรงค์ ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีผู้ใดให้ความสำคัญกับการรณรงค์เพื่อที่จะให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปอย่างจริงจัง เนื่องจากในสมัยนั้นนโยบายของรัฐบาลยังขาดความเข้มแข็ง ขาดความเอาใจจริงเอาใจ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านยาเสพติดไม่เห็นประโยชน์ของการเก็บบันทึกข้อมูลเอกสาร ที่จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้านรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคตได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 เกิดมีกระแสนโยบายของรัฐบาลที่แสดงถึงความเข้มแข็ง เด็ดขาดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงส่งผลให้จังหวัด อำเภอ และเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่มีความตื่นตัวเพื่อมารับกระแสดังกล่าว จึงเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกพื้นที่จะเปิดรับสื่อและกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกรูปแบบ และทำให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านการรณรงค์ยาเสพติดหันมาร่วมกันหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหายา และเป็นผลทำให้กลไกการดำเนินงานด้านยาเสพติดในพื้นที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ตลอด

จนมีกิจกรรมรองรับที่ชัดเจน สามารถเข้าถึงประชาชนมากขึ้นกว่าเดิม นับเป็นเส้นทางการสื่อสารที่ควรส่งผ่านสื่อ/กิจกรรมที่หลากหลายตามแผนการรณรงค์ไปยังพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ด้วยกระแสนโยบายของรัฐบาลจึงนับว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งการสร้างกลุ่มพลังแผ่นดิน ที่จะเอาชนะยาเสพติดเป็นฐานปฏิบัติการที่สามารถระดมความจำเป็นในการใช้สื่อ เพื่อปฏิบัติการเอาชนะยาเสพติดได้โดยตรง และด้วยจุดยืนของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น การพัฒนาประเด็นเนื้อหาในการผลิตสื่อ เพื่อเครื่องมือในการปฏิบัติงานจึงมีความคล่องตัวและรวดเร็วทันเหตุการณ์

ภาพที่ 6-1 แบบจำลองแผนภาพยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน

ขั้นตอนในการรณรงค์ หรือการจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของทั้ง 3 หน่วยงานนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบที่สมบูรณ์ จุดอ่อนที่ผู้วิจัยพบมากที่สุด คือ การขาดการประเมินผลโครงการ การประเมินผลโครงการ คือ การใช้เทคนิคการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้การตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดี หรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการ ประสบความสำเร็จตรงกับวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากโครงการในปัจจุบันมีลักษณะและขอบเขตที่กว้างมาก การประเมินผลโครงการจึงจำเป็นที่จะครอบคลุมทั้งการประเมินผลย่อยและการประเมินผลสรุป

ผู้วิจัยพบว่าในหลายๆ โครงการ มีการใช้วัตถุประสงค์แบบเดิมๆ คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกัน และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งจริงๆ แล้วก็ตรงตามทฤษฎีการรณรงค์ในแง่ของการโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายทางการสื่อสารเพื่อให้ค่อยๆ ตาม และให้ข้อมูลข่าวสารพร้อมทั้งความรู้ แต่ถ้าพิจารณาดีๆ แล้วจะพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะของการไปดู ไปชมกิจกรรม ซึ่งถึงแม้จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมากกว่าเดิมอีกหลายเท่า ก็ไม่สามารถทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปมีการพัฒนาขึ้น ยกเว้นแต่จะพัฒนาแกนนำในชุมชน หรือ เครือข่ายบุคคลแกนนำที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติการรณรงค์ในกลุ่มของตนเองแล้วขยายผลให้ครอบคลุมชุมชนในระยะยาวต่อไป

สื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานรณรงค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ได้แก่

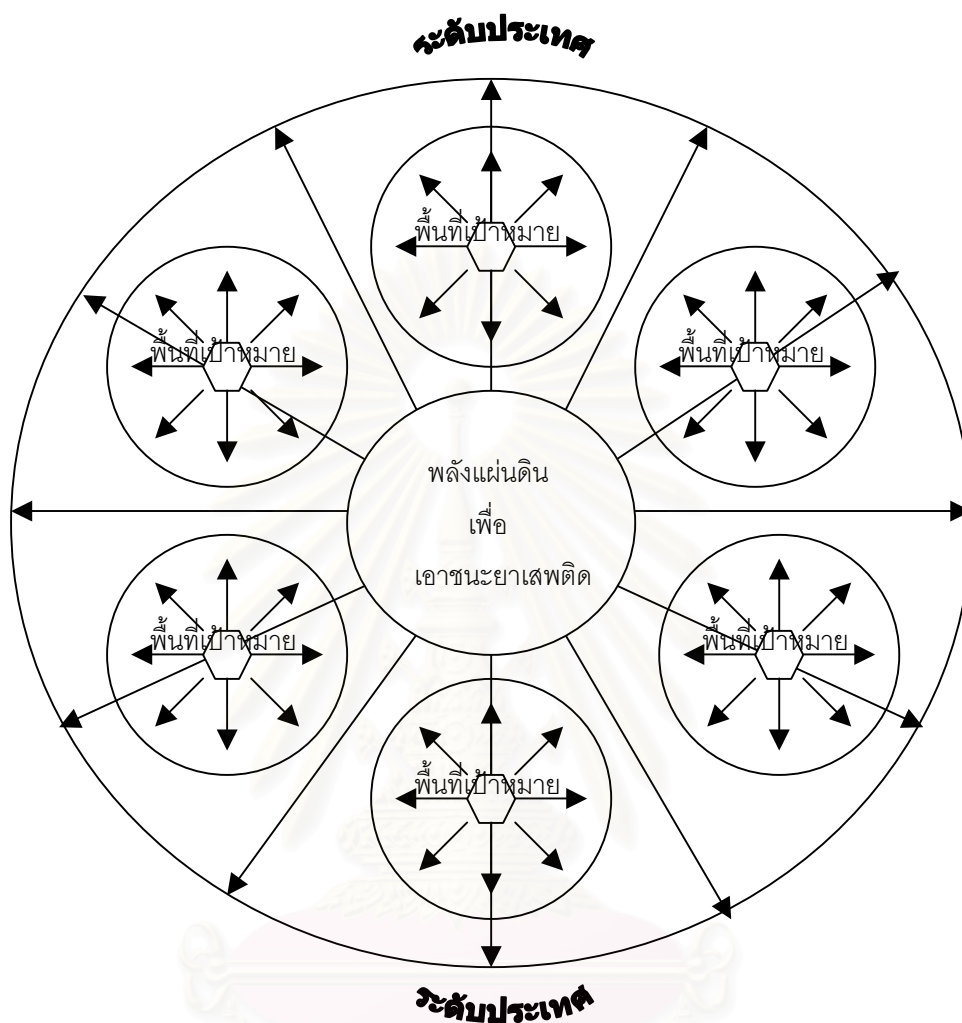
1. สื่อโทรทัศน์ ผู้วิจัยพบว่าน่าจะได้ผลมากที่สุดและควรนำเสนอในรูปแบบของโฆษณาสั้น ข่าว หรือละคร
2. สื่อวิทยุ ผู้วิจัยพบว่าน่าจะได้ผลมากที่สุดและควรนำเสนอในรูปแบบของโฆษณาสั้น ข่าว หรือบทสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียง
3. ชุดนิทรรศการ ผู้วิจัยพบว่าควรใช้เผยแพร่เพื่อประกอบกิจกรรมในชุมชน
4. โปสเตอร์ ผู้วิจัยพบว่าควรใช้วัสดุที่คงทน เช่น พลาสติก ผ้าใบ และใช้ตัวหนังสือตัวโต ที่มีข้อความสั้นและชัดเจนต่อการอ่านและเข้าใจ ไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป หรือใช้ภาษาอังกฤษ เพราะประชาชนที่มีความรู้น้อยยังมีอีกมาก
5. สติ๊กเกอร์ ผู้วิจัยพบว่าสติ๊กเกอร์ควรมีเบอร์โทรศัพท์ที่ใช้แจ้งเบาะแสเรื่องยาเสพติด และมีขนาดพอเหมาะมีสีสันที่ดึงดูดใจ หรืออาจจะสะท้อนแสงได้
6. วิดีโอเทป หรือ วีซีดี ผู้วิจัยพบว่าควรใช้เผยแพร่เพื่อประกอบกิจกรรมในชุมชน
7. เทปเสียง หรือ ซีดี ผู้วิจัยพบว่าควรใช้เพื่อเปิดผ่านเสียงตามสายหรือหกระจายข่าวในชุมชน
8. คัทเอ้าท์ ผู้วิจัยพบว่าควรเป็นป้ายกลางแจ้งขนาดใหญ่ เพื่อเป็นสื่อเสริมสื่ออื่นๆ เพื่อย้ำซ้ำ เตือน

ผู้วิจัยพบว่า กลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการกับประชาชนทั่วไป ทั้งในลักษณะปฏิบัติการประชาสัมพันธ์โดยตรงผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการขอความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการสอดแทรกสารด้านยาเสพติดผ่านสื่อมวลชน และกิจกรรมทุกรูปแบบ น่าจะเป็นกลยุทธ์ที่ควรจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และหากจะรณรงค์ให้ได้ผล อาจไม่จำเป็นที่จะต้องทุ่มงบประมาณซื้อเวลาทางโทรทัศน์เช่นเดียวกับการรณรงค์ทางธุรกิจ แต่ถ้าจะเผยแพร่ในลักษณะดังกล่าวทางโทรทัศน์ก็อาจซื้อสื่อเผยแพร่ซ้ำเดือน หรือเน้นย้ำในประเด็นที่เสริมสื่ออื่นๆ เป็นระยะๆ หรืออาจจะทำการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของข่าว หรือสอดแทรกคำขวัญโฆษณาสั้นระหว่างรายการข่าวโทรทัศน์ เพื่อรักษากระแสเชิงบวกให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของโครงการรณรงค์ได้เปลี่ยนเป็น กลยุทธ์การสร้างกระแส เพื่อต้องการให้ประชาชนทุกกลุ่มเกิดกระแสความตระหนักและจิตสำนึก ที่จะรวมกลุ่มรวมพลังปฏิบัติการที่จะเอาชนะยาเสพติด และจะส่งผลให้เกิดเครือข่ายหรือแนวร่วมที่เข้มแข็งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ โดยปฏิบัติการเอาชนะยาเสพติด เชิงบูรณาการทั้งด้านการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และเอกชน

วิธีในการสร้างกระแส ควรใช้วิธีรณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยกำหนดจุดยืนของกระแสให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และดำเนินการสื่อสารผ่านสื่อและกิจกรรมที่หลากหลายผสมผสานกัน โดยยึดประเด็นการรณรงค์เดียวกัน ทั้งในวงกว้างและวงแคบ และยึดหลักการสื่อสารผ่านสื่อและกิจกรรม ด้วยความถี่ที่เหมาะสม มีความต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงจิตใจของกลุ่มเป้าหมายได้

ปัจจุบันพบว่า รัฐบาลมีความต้องการที่จะสร้างกระแสในวงกว้างระดับประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติการสร้างกระแสไปพร้อมๆ กันในระดับพื้นที่ โดยอยู่ภายใต้นโยบายและแนวคิดเดียวกัน ดังแสดงจากภาพ

ภาพที่ 6-2 แผนภาพแสดงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสในระดับประเทศและระดับพื้นที่ ผลลัพธ์ที่ทางรัฐบาลมีความต้องการที่จะได้จากกลยุทธ์นี้คือ การได้รับความสนับสนุนด้านสื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาในทุกพื้นที่ของประเทศไทย เพื่อส่งผลให้เกิดชุมชนเข้มแข็งที่ปลอดจากยาเสพติดโดยสิ้นเชิง

แนวโน้มของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในอนาคต

1. สภาพปัญหาในอนาคตอาจเกิดจากความไม่เข้มแข็งของชุมชน
2. วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ยาเสพติดในอนาคตจะเปลี่ยนจากผู้รับสารเป็นผู้ส่งสาร

3. แกนของโครงการรณรงค์ในอนาคตเน้นการให้ความร่วมมือของประชาชนทุกคนเพื่อการป้องกันที่มีความยั่งยืนและต่อเนื่อง
4. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์แบ่งเป็นกลุ่มย่อยมากขึ้น
5. การรณรงค์สื่อเผยแพร่ในระดับชุมชนมากขึ้นและต้องมีความถี่และต่อเนื่อง
6. การรณรงค์ในอนาคตควรมีการวิจัยประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังโครงการ
7. การรณรงค์ในอนาคตเน้นการบูรณาการแผนรณรงค์ยาเสพติดมากกว่าการที่จะแตกเป็นแผนย่อยๆ
8. ผู้รณรงค์ต้องลดจำนวนลงซึ่งเป็นผลมาจากการบูรณาการ
9. ความสำเร็จของการรณรงค์ขึ้นอยู่กับงบประมาณจากรัฐบาลและความช่วยเหลือในการเผยแพร่สื่อจากสื่อมวลชน
10. นโยบายของรัฐบาล (ผู้บริหารประเทศ) เป็นแกนนำสำคัญในการปรับเปลี่ยนทิศทางการรณรงค์

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาทั้งข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า การดำเนินงานโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดสามารถถูกจัดทำขึ้นทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงานก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยประสานงานในระดับและชุมชนพร้อมๆ กันก็ได้ซึ่งตรงกับข้อสันนิษฐานของผู้วิจัย

ผู้วิจัยเชื่อว่ายังมีปัญหาอุปสรรคอีกมากมายที่ผู้วิจัยยังไม่สามารถค้นพบได้ นอกเหนือจากการขาดงบประมาณ การขาดการดำเนินงานที่เป็นบูรณาการ รวมถึงการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดซึ่งตรงกับข้อสันนิษฐานของผู้วิจัย เป็นเหตุทำให้หลายๆ โครงการรณรงค์มีรูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานรณรงค์ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าการรณรงค์มีส่วนทำให้แนวโน้มของผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องมาจากผลของการดำเนินงานทำให้ประชาชนมีความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดมากขึ้น แต่ผู้วิจัยไม่สามารถทราบถึงเปอร์เซ็นต์ความเป็นไปได้ที่แท้จริงเพราะผู้วิจัยไม่พบการประเมินผลของโครงการเป็นส่วนใหญ่

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินโครงการควรเป็นบุคคลที่ถูกจัดจ้างจาก บริษัทภายนอก ทั้งนี้ก็เพื่อการหาข้อมูลต่างๆ มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการของตนให้ดีขึ้น ตลอดจนการหาข้อบกพร่องว่า จะต้องแก้ไขเรื่องวิธีการดำเนินงานอย่างไร จึงจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และเมื่อโครงการได้สิ้นสุดลงแล้วก็จำเป็นต้องมีการประเมินเพื่อหาข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจว่า จะทำอย่างไรต่อไปเกี่ยวกับโครงการเหล่านี้ในอนาคต การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะมันจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของโครงการ วรรณรงค์ รวมทั้งข้อผิดพลาดที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนในโครงการครั้งต่อไป

โครงการวรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่เลือกที่จะนำเสนอผ่านสื่อ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะพิจารณาใช้ดารา นักร้อง นักกีฬา หรือบุคคลที่ประชาชนยอมรับเป็นฟรีเซ็นเตอร์ เนื่องจากจะไม่อันตรายกับผู้ที่น่าไปเผยแพร่แล้วยังสามารถดึงดูดใจและสร้างการจดจำได้ดีกว่า

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าสื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด เนื้อหาที่เสนอผ่านสื่อออกไปมักออกไปในแง่ของการให้ความรู้ในการป้องกันยาเสพติด โดยผู้นำเสนออาจเป็นผู้สื่อข่าว หรือ พิธีกรของรายการก็ได้ ซึ่งการนำเสนอสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อการปฏิบัติการ ซึ่งแน่นอนจะก่อให้เกิดการยอมรับและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นผลดีต่อสังคมไทยต่อไปในอนาคต

กลุ่มเป้าหมายหลักที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญที่สุดในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด คือ กลุ่มเยาวชน ควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องในวงกว้างผ่านสื่อมวลชน และดำเนินกิจกรรมสร้างกระแส โดยใช้กลยุทธ์สอดแทรกขอความร่วมมือในช่องทางต่างๆ อีกส่วนหนึ่งของบทบาทในวงกว้างนั้น ควรเป็นการดำเนินการในลักษณะเน้นย้ำเตือน เสริมสื่อกิจกรรม สื่อบุคคลที่ปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่า สำหรับจุดเน้นในการดำเนินงานต่อไป ควรใช้กลยุทธ์เชิงลึกในระดับพื้นที่โดยขับเคลื่อนพลังประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ในชุมชนของตน โดยใช้ฐานเครือข่ายในชุมชนที่ประกอบด้วยกลุ่ม/องค์การจากทุกภาคส่วนในชุมชนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ดำเนินกิจกรรมเพื่อเอาชนะปัญหา ยาเสพติดให้เป็นรูปธรรม แต่ผู้วิจัยพบข้อจำกัดประการหนึ่งคือ การที่เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนบางพื้นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอเนื้อหาในสื่อและมีความต้องการสื่อที่แตกต่างกัน อาจทำให้เกิดช่องว่างทางความรู้และทัศนคติด้านยาเสพติดที่แตกต่างกัน และเกิดการสื่อสารที่ขาดความเข้าใจกัน จึงอาจเป็นเหตุให้สื่อไม่กระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างครบถ้วนทั่วถึง

จากการสัมภาษณ์และศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า แนวโน้มของปัญหายาเสพติดคงจะไม่ผ่อนคลายลง เพราะความเจริญเติบโตแบบสังคมเมืองหรือความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุอยู่ในอัตราที่สูง สภาพแวดล้อมเช่นนี้ย่อมมีผลให้ยาเสพติดแพร่ระบาดรวดเร็วขึ้น ทั้งยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเสพยา

ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและองค์กรเอกชนได้เข้ามาร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่หลายหน่วยงานก็ตาม แต่ผู้วิจัยกลับเห็นว่าแนวโน้มของจำนวนผู้ติดยาเสพติดกลับเพิ่มขึ้นทุกปี หวนกลับมาติดซ้ำอีกก็มีเป็นจำนวนมาก การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนแออัดเพิ่มมากขึ้น กลุ่มประชากรผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของเยาวชนและผู้อยู่ในวัยทำงาน ผู้ที่กระทำผิดในการค้ายาเสพติดก็ยังคงทำกันอยู่ซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษของกฎหมาย ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสูญเสียทรัพยากรด้านกำลังคนของชาติอย่างน่าเสียดายยิ่ง

ผู้วิจัยเชื่อว่าจะมีตัวยาเสพติดที่แพร่ระบาดชนิดใหม่ๆ เข้ามาทดแทนชนิดที่หายากขึ้นในทุกๆ ปี ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นนับว่ามีอิทธิพล หรือความสัมพันธ์กับแนวโน้มของปัญหาเสพติดในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดที่จะต้องปรับแนวทางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการมุ่งเน้นให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่ถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด ตามสถานการณ์ของปัญหาเสพติดที่เปลี่ยนไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของประเทศไทยได้รับการปรับเปลี่ยนแนวทาง และวิธีการให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น โดยเป็นยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน ซึ่งได้มีการดำเนินการภายใต้กิจกรรมต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ กระตุ้นจิตสำนึก เสริมสร้างความเข้มแข็ง และพลังทางสังคม สร้างทักษะในการลดละเลิกยาเสพติด กิจกรรมทางเล็อก การลดปัจจัยเงื่อนไขการแพร่ระบาด เพิ่มศักยภาพและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหายั่งยืนได้นั้น ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนมีการทบทวนถึงสภาพปัญหาเสพติดเป็นระยะๆ ซึ่งตรงกับข้อสันนิษฐานของผู้วิจัย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าทุกหน่วยงานราชการมีการประสานงานกัน และมองสภาพปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ใช่ต่างมิติ ต่างมุมมอง เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุและประสานกับนโยบายของรัฐบาลที่เข้มแข็งโดยการประกาศสงครามเพื่อต่อสู้เอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ก็จะทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกภาคฝ่ายราบรื่นขึ้นและสามารถบรรลุเป้าประสงค์ได้เร็วขึ้น เข้าถึงผู้รับสารเป้าหมายได้มากขึ้น และประสบความสำเร็จมากกว่าสมัยก่อน

6.3 ข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรค

6.3.1 ปัญหาอุปสรรคของสำนักงาน ป.ป.ส.

การดำเนินงานรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ปี พ.ศ. 2540 – 2546 ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหา/อุปสรรคในบางโครงการฯ ดังนี้

1. ขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการสนับสนุนโครงการ เช่น งบประมาณการซื้อสื่อ
2. ขาดบุคลากรที่สามารถทุ่มเททำงานด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง
3. ไม่สามารถขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ได้ ในช่วงเวลาและความถี่ตามที่ต้องการ จึงไม่สามารถเผยแพร่ในลักษณะการรณรงค์ได้อย่างแท้จริง
4. ไม่มีการติดตามประเมินผลโครงการ เนื่องจากการประเมินผลโครงการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ที่ดำเนินการมาจนจบโครงการ และเน้นในเรื่องผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลและองค์ประกอบอื่นๆ
5. ขาดการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และความจำเป็นของการใช้สื่อเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างจริงจัง ทำให้สื่ออาจจะไม่สนองตอบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา รวมทั้งไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง
6. ปัญหาการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่หลากหลาย จนขาดการเชื่อมโยงในการสร้างพลังรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
7. ข้อจำกัดในเรื่องช่วงเวลาการวิเคราะห์โครงการที่สั้นไปทำให้ผู้รับผิดชอบการวิเคราะห์โครงการหรือกิจกรรมมีเวลาไม่เพียงพอในการประสานงานเพื่อทำความเข้าใจ ปรับแนวคิด และแนวทางการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดกับผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงาน
8. ปัญหาความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มบางพื้นที่ เช่น ปัญหากลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ครองที่ขาดความเข้าใจและมั่นใจในแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด จึงไม่ต้องการที่จะให้ บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้น ปัญหาความร่วมมือของเจ้าของสถานประกอบการที่ยัง เห็นว่าปัญหาเสพติด ไม่ใช่เป็นปัญหาสำคัญขององค์กร และคิดว่าไม่ส่งผลกระทบต่อองค์กร มากนัก สามารถแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการอื่นได้ เป็นต้น

6.3.2 ข้อเสนอแนะของสำนักงาน ป.ป.ส.

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแผนรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ทั้ง 19 โครงการแล้ว ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะเพื่อลดปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1. ในส่วนของการฝึกอบรม ควรมีการฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เข้ารับการ อบรมเกิดความกระตือรือร้น มีแนวทางในการทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความประทับใจต่อโครงการ
2. ควรที่จะมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบของโครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ให้แก่กลุ่มผู้นำเยาวชน และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ
3. ไม่ควรแจกสื่อจำนวนมากจนเกินไปเพราะอาจทำให้สื่อไปกองอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ได้ใช้ ประโยชน์ ดังนั้นสื่อจึงควรนำไปแจกเฉพาะช่วงรณรงค์
4. สื่อบางประเภท เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ ควรใช้วัสดุที่แข็งแรง คงทน เพื่อที่จะนำไป ใช้เฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาเสพติดรุนแรง
5. ควรมีการทำการวิจัยเชิงสำรวจก่อนกระทำการรณรงค์จริงทุกครั้ง เพื่อที่จะทราบถึง สภาพปัญหาที่แท้จริง และทราบพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
6. สื่อบางประเภท เช่น สื่อชุดนิทรรศการ หรือสื่อแผ่นพับ เป็นสื่อที่ต้องใช้เวลาและความ ตั้งใจในการอ่านอย่างมาก ซึ่งพฤติกรรมพื้นฐานของคนไทยส่วนใหญ่ในปัจจุบันไม่รักการอ่าน
7. ช่องทางที่ให้ความรู้กับประชาชนเรื่องยาเสพติดที่ได้ผลที่สุด คือ โทรทัศน์
8. การรณรงค์ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดควรทำควบคู่ไปกับการปราบปราม
9. ควรจัดทำแผนแม่บทการประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันยาเสพติด เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการจัดทำรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในแต่ละปี
10. ควรสร้างแนวร่วมและเครือข่ายครอบครัวเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
11. การผลิตสื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ควรคำนึงถึงการรับรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และภาษา ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่

6.3.3 ปัญหาอุปสรรคของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2540 – 2546 ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหา/อุปสรรคในบางโครงการฯ ดังนี้

1. ผู้รับผิดชอบโครงการไม่เข้าใจระเบียบการใช้งบประมาณ จึงไม่สามารถใช้งบประมาณได้ถูกต้อง
2. ขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการสนับสนุนโครงการและความต้องการของสถานศึกษา
3. นิสิตนักศึกษา ไม่เข้าใจประโยชน์การเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มักจะห่วงการเรียนมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์
4. ผู้จัดกิจกรรม มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์น้อย
5. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการน้อยจนเกินไป
6. ขาดบุคลากรที่สนใจ และทุ่มเททำงานด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง
7. ขาดการปกป้องในระดับพื้นที่ และไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน ยังมีอิทธิพลในชุมชนทำให้ไม่สามารถกำจัดแหล่งค้ายาให้หมดไป และโรงเรียนไม่สามารถสู้อิทธิพลนั้นได้
8. ขาดผลตอบแทนแก่ครู และบุคลากรที่หน้าที
9. ความร่วมมือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนยังมีไม่มากพอ และขาดความพร้อมด้านทรัพยากรและองค์กร/ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ทำให้โรงเรียนไม่สามารถเข้าไปป้องกันปัญหาในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนได้
10. ขาดอาจารย์ประจำ เนื่องจากอาจารย์ติดภาระกิจบ่อยหรืองานหนักจนไม่มีเวลาสอนนักเรียน นักศึกษา และมีอัตราจ้างเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ
11. เพื่อนมักมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน นักศึกษา มากกว่าครู-อาจารย์

6.3.4 ข้อเสนอแนะของกระทรวงศึกษาธิการ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแผนรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 6 โครงการแล้ว ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะเพื่อลดปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1. ให้มีการสรุปข้อมูล ตลอดจนข่าวความคืบหน้าด้านยาเสพติดเสนอต่อผู้บริหารของสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการจัดโครงการ

2. สร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะพ่อแม่ จะต้องมึจิตสำนึกรับผิดชอบในการอบรม เลี้ยงดู และเอาใจใส่ลูกให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจมีกฎหมายกำหนดโทษพ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยและไม่เอาใจใส่ดูแลลูกด้วย
3. สร้างสภาพแวดล้อมในสังคมให้ปลอดภัย ทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท ไม่ควรให้มีแหล่งชุมนุม มั่วสุม และแหล่งอบายมุขทุกชนิด
4. วรรณคดีให้ผู้ใหญ่ในสังคมทุกคน มีสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะการทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและบุตรหลาน เป็นต้นว่ามีความจริงจังในการวรรณคดีที่จะไม่ใช้ยาเสพติดที่ถูกฎหมาย เช่น บุหรี่ และสุรา
5. ให้มีมาตรการในการปราบปรามผู้ผลิต และผู้ค้ายาเสพติดทุกชนิด อย่างเฉียบขาดจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้ น่าจะเป็นวิธีการที่ได้ผลดีที่สุดในการแก้ปัญหา ยาเสพติด
6. ในการแก้ปัญหา ยาเสพติด ต้องแก้ทั้งระบบ ครอบคลุม ต่อเนื่องทั้งปัญหาพื้นฐานและปัญหา ยาเสพติด เน้นการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายและต้องผสมผสานทุกมาตรการ
7. ควรได้รับความสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ประสบปัญหา ยาเสพติด
8. อบรมครู-อาจารย์ให้มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์สื่อสารทางเทคนิค เช่น เครื่องฉาย VCD เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจของนักเรียน นักศึกษาได้มากขึ้น
9. ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา ให้มีทักษะและบทบาทในการสร้างและเป็นที่ปรึกษาแก่นำและเครือข่ายเยาวชนอย่างใกล้ชิด

6.3.5 ปัญหาอุปสรรคของกระทรวงมหาดไทย

การดำเนินงานรณรงค์ป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2540 – 2546 ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหา/อุปสรรคในบางโครงการฯ ดังนี้

1. ขาดบุคลากรที่สามารถทุ่มเททำงานด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง
2. ขาดการพัฒนาบุคลากรด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องของการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดยังไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติงาน
3. ปัญหาการที่เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนบางพื้นที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเนื้อหาในสื่อและมีความต้องการสื่อที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเกิดจากช่องว่างทางความรู้และ

ทัศนคติด้านยาเสพติดที่แตกต่างกัน การสื่อสารที่ขาดความเข้าใจกันจึงอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สื่อไม่กระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างครบถ้วนทั่วถึง

4. ปัญหาด้านวิชาการขาดข้อมูลรวมทั้งเนื้อหาข่าวสารในเรื่องยาเสพติดที่ทันสมัยสำหรับนำมาใช้เป็นทรัพยากรในการดำเนินงาน

5. ปัญหาด้านบริหารจัดการ ได้แก่ การสั่งการที่ล่าช้าของหน่วยงานในส่วนกลาง การตัดโอนงบประมาณที่ล่าช้า ทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีเวลาในการทำงานน้อย

6. ปัญหาในเรื่องความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ซึ่งในบางครั้งต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ มักจะได้รับการข่มขู่จากผู้ค้าหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่นั้น ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดได้อย่างเต็มศักยภาพ

7. ปัญหาความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มบางพื้นที่ เช่น ปัญหากลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ขาดความเข้าใจและมั่นใจในแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด จึงไม่ต้องการที่จะให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้น ปัญหาความร่วมมือของเจ้าของสถานประกอบการที่ยังเห็นว่าปัญหายาเสพติด ไม่ใช่เป็นปัญหาสำคัญขององค์กร และคิดว่าไม่ส่งผลกระทบต่อองค์กรมากนัก สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการอื่นได้ เป็นต้น

6.3.6 ข้อเสนอแนะของกระทรวงมหาดไทย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแผนรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 4 โครงการแล้ว ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะเพื่อลดปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1. ควรเพิ่มและพัฒนาบุคลากรที่มีทั้งประสบการณ์และประสิทธิภาพในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนแออัด

2. ให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันจัดทำแผนป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นผู้จัดระเบียบแผนงาน

3. ควรปลูกจิตสำนึกและสร้างพลังประชาชนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ผ่านทางวิทยุชุมชน

4. รณรงค์ให้ผู้ใหญ่ในสังคมทุกคน มีสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะการทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและบุตรหลาน เป็นต้นว่ามีความจริงจังในการรณรงค์ที่จะไม่ใช้ยาเสพติดที่ถูกต้องกฎหมาย เช่น บุหรี่ และสุรา

5. การผลิตสื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ควรคำนึงถึงการรับรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และภาษา ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.4.1 ผู้วิจัยพบว่า การวิเคราะห์กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายของแต่ละโครงการรณรงค์เป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้รู้ถึงประสิทธิภาพของสื่อที่ถูกผลิตออกไป ดังนั้นหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับสารด้วย

6.4.2 ผู้วิจัยพบว่า ในหลายๆ โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มีองค์กรเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้นหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงการวิเคราะห์บทบาทของการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชนด้วย

6.4.3 จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า มีสื่อหลายประเภทถูกผลิตออกมาเพื่อใช้ในโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆ ดังนั้นหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงขั้นตอนการผลิตสื่อทุกประเภทด้วย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อแต่ละชนิดว่าเหมาะสมกับโครงการหรือไม่

6.4.4 ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสาร ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน มีความแตกต่างกัน ดังนั้นหากมีการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการสื่อสารของหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดต่อไปในอนาคต

6.4.5 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะหน่วยงานรับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงานราชการในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นหากมีการวิจัยครั้งหน้า ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ทำการวิจัยหน่วยงานราชการในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเห็นภาพรวมของโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในประเทศไทยให้ได้ชัดเจนมากกว่านี้

6.5 ข้อจำกัดการวิจัย

6.5.1 ระยะเวลาการทำวิจัยของผู้วิจัย มีไม่มากเพียงพอต่อการสำรวจโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นๆ

6.5.2 ผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวม และวิเคราะห์โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดได้ทั้งหมด เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลเอกสารบางส่วน และข้อมูลบางส่วนได้สูญหายไป

6.5.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ข้อ

เท็จจริงเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ในบางโครงการ มีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้างเล็กน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ กันภัย และปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2543.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ, 2546.
- เกษม จันทรน้อย. สื่อประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2537.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. การวิจัยอนาคต. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2529.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR. วิจัยการศึกษาปีที่ 10 ฉบับที่ 5. มิถุนายน-กรกฎาคม 2530 หน้า 23-30.
- ชวลิต ยอดมณี. การป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักงาน ป.ป.ส., 2531.
- ณรงค์ สมพงษ์. สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2535.
- ธนิษฐา นาकिन. ยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : ส่วนการวิจัยและพัฒนา
วิชาการ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2541.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การสื่อสาร-รณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์เน้นการเจาะ
จงกลุ่มและมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ริ้วเขียว, 2542.
- ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ. การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
และอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู,
2530.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. ฝันสู่เฮโรอีน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2521.
- วิจิตร อวระกุล. เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : O.S. Printing House, 2534.
- วิโรจน์ สุ่มใหญ่. เฮโรอีนมฤตยูขาว. ลพบุรี. สำนักพิมพ์ Home Sweet Home, 2542.
- วิโรจน์ สุ่มใหญ่. ยาบ้ามหันตภัยข้ามสหัสวรรษ. ลพบุรี. สำนักพิมพ์ Home Sweet Home, 2543.
- สัณห์ พณิชยกุล, จิตร สิทธิอมร. การศึกษาพัฒนาการตั๋อยา วิถีวัดความตั๋อยามอร์ฟิน และความ
สัมพันธ์ระหว่างระดับมอร์ฟิน (องศาการตั๋อยา) กับระดับอะดีโนซีน 3.5 โมโนฟอสเฟตใน
สมองหนูส่วนต่างๆ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สารณีย์ ไทยานันท์. ฝันสู่เฮโรอีน : วิถีการณีก่อให้เกิดปัญหาโลกไซในสังคมชาวเขาเผ่ากะ

เหรียญ. เชียงใหม่ : ฝ่ายบริการและเผยแพร่สถาบันวิจัยชาวเขาบริเวณมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2539.

สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรื. ผลการดำเนินงาน 3
ปี ของรัฐบาลนายกรัฐมนตรืชวน หลีกภัย (พ.ย. 2540 – พ.ย. 2543). เอกสารเผยแพร่,
2540.

สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรื. แผนปฏิบัติการเพื่อ
เอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545. เอกสารเผยแพร่, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แนวคิดและแนวทางการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด. เอกสารเผยแพร่, 2541.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แอมเฟตตามีน. เอกสารเผยแพร่, 2537.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. การป้องกันยาเสพติด. เอกสารเผย
แพร่, 2531.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. รายงานการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและ
แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด. 2544.

อรรรรณ ปีฉันทน์โหวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, 2537.

อัมพร โอตระกุล. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์, 2538.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. Principles of Behavioral Modification. New York : Holt, Reinhart and Winston, 1969.
- Devine, P.G. and Hirt, E.R. Message Strategies for Information Campaigns : A social psychological analysis. In C.T. Salmon (Ed.), Information Campaigns : Balancing social values and social change. Newbury Park, California : Sage, 1989.
- Festinger, L.A. A Theory of Cognitive Dissonance. Evanston IL : Row Peterson, 1957.
- Flay, B.R. and Burton, D. Effective Mass Communication Strategies for Health Campaigns. In C. Atkin & L. Wallack (Eds.), Mass Communication and Public Health. Newbury Park, California : Sage, 1990.
- Greenwald, A. Cognitive Learning, cognitive response to persuasion and attitude change. In A. Greenwald, T. Brock and T. Ostrom (Eds.), Psychological foundations of attitudes. New York : Academic Press, 1968.
- McGuire, W.J. Theoretical foundations of campaigns. In R.E. Rice and C.K. Atkin (Eds.), Public Communication Campaigns. 2nd edition. Newbury Park, California : Sage, 1989.
- McGuire, W.J. Public Communication Campaigns. Beverly Hills, California : Sage, 1981.
- Petty, R. and Cacioppo, J. Communication and Persuasion : Central and peripheral routes to attitude change. New York : Springer-Verlag, 1986.
- Rogers, E.M. and Shoemaker, F.F. Communication of Innovations : A cross culture approach. New York : The Free Press, 1971.
- Salmon, C.T. Information Campaigns : Balancing social values and social changes. New Bury Park : Sage, 1989.
- Skinner, B.F. Verbal Behavior. New York : Appleton-Century-Crofts, 1957.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงาน ป.ป.ส.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี 2541

1. โครงการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้น จูงใจ สร้างแนวร่วมกับกลุ่มเป้าหมายให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดและสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด

1.1 การดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์

1.1.1 ผู้แทน สพป. ประกอบด้วย ผอ.สท. และหัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ร่วมเป็นคณะทำงานผลิตรายการโทรทัศน์ “Hello Thaiteen” ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก WIF ดำเนินการผลิตโดยมูลนิธิโลกทัศน์ไทย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.00-18.30 น. เริ่มออกอากาศเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2541 โดยมีรูปแบบรายการ ดังนี้

ชื่อรายการ	Hello Thaiteen
กลุ่มเป้าหมาย	เยาวชนในสถานศึกษาอายุระหว่าง 12-16 ปี
รูปแบบรายการ	แบ่งเป็นช่วงสำคัญ 5 ช่วง คือ
ช่วงที่ 1 Drug Free Zone	นำเสนอกิจกรรมทางเลือกเพื่อให้เยาวชนหลีกเลี่ยงยาเสพติด
ช่วงที่ 2 Music Time	นำเสนอบทเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในกลุ่มเยาวชน
ช่วงที่ 3 Drug File	นำเสนอความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดชนิดต่างๆ เช่น การออกฤทธิ์ และผลกระทบที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม
ช่วงที่ 4 Teen Opinion	นำเสนอโดยวิธีการสัมภาษณ์เยาวชน เพื่อให้แสดงทัศนคติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งเหตุการณ์ซึ่งมีผลมาจากยาเสพติด
ช่วงที่ 5 Teen Quiz	นำเสนอโดยวิธีตั้งคำถามให้เยาวชนที่ชมรายการตอบคำถาม เพื่อชิงรางวัลซึ่งในแต่ละช่วงคณะทำงานฯ ได้กำหนดให้ผู้ผลิตรายการ (มูลนิธิโลกทัศน์ไทย) สอดแทรกแนวคิดในการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดไว้

1.1.2 ประสานงานกับบริษัท CVD เพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ 2 เรื่อง คือ “Fight Drug” และ “รอดอย” โดยการสำเนาลงหัวเทปวีดิทัศน์ภาพยนตร์จีนให้เช่า ที่เผยแพร่

แพร่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นระยะเวลา 4 เดือน รวม 4 เรื่อง จำนวน 45,000 ม้วน ดังนี้

2. เรื่อง “ศึกรักชิงก๊กเทวดา” 1 ชุด มี 15 ม้วน สำเนา 15,000 ม้วน
3. เรื่อง “ยอดมนุษย์ล่องหน” 1 ชุด มี 10 ม้วน สำเนา 10,000 ม้วน
4. เรื่อง “โค่นอิทธิพลมืด” 1 ชุด มี 10 ม้วน สำเนา 10,000 ม้วน
5. เรื่อง “ฮั้วมูหลัน ยอดขุนพลหญิง” 1 ชุด มี 10 ม้วน สำเนา 10,000 ม้วน

1.2 การดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุ

1.2.1 ดำเนินการจัดประชุมประสานความร่วมมือการผลิตและเผยแพร่ เพื่อสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดผ่านสื่อวิทยุ ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยผู้บริหารสถานีวิทยุ 7 หน่วยงาน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (กบว.ทบ)
2. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงทหารเรือ (กบว.ทร.)
3. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงกองทัพอากาศ (กบว.ทอ.)
4. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงกองบัญชาการทหารสูงสุด (กบว.สส.)
5. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงกรมตำรวจ (กบว.ตร.)
6. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.)
7. ผู้บริหารวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (กรมประชาสัมพันธ์)

วัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีประเด็นในการประชุมเพื่อประสานความร่วมมือการผลิตและเผยแพร่สาร (โฆษณาสั้น) ในการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดผ่านสื่อวิทยุและสนับสนุนวันต่อต้านยาเสพติด โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เยาวชน และกลุ่มเป้าหมายรอง คือ ประชาชนทั่วไป

1.3 การดำเนินงานผ่านสื่ออื่น ๆ

1.3.1 ประสานงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในการจัดทำบัตรโทรศัพท์ (Card Phone) คำขวัญ “เล่นกีฬา ไม่พึ่งพายาเสพติด” โดยในขั้นต้น สท. ได้ออกแบบเสนอไปยังองค์การโทรศัพท์ จำนวน 4 แบบ ในราคาที่แตกต่างกันคือ 25 บาท 50 บาท 100 บาท และ 200 บาท ซึ่งทางองค์การโทรศัพท์ พิจารณาจัดพิมพ์ให้ 1 แบบ ราคา 100 บาท จำนวน 200,000 ใบ โดยวงจำหน่ายในเดือนเมษายน 2541

2. โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ แก่บุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.1 กิจกรรมการประชุมประสานแผนการพัฒนาและผลิตสื่อ ประจำปี 2541

2.1.1 การประชุมประสานแผนการพัฒนาและผลิตสื่อ ประจำปี 2541

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรับทราบข้อมูล จำนวนสื่อเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี 2541 ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เทคนิค วิธีการพัฒนาและผลิตสื่อระหว่าง หน่วยงาน

สท. ได้ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อเผยแพร่ เพื่อการป้องกันยาเสพติดทุกชนิดที่สำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานต่างๆ ผลิตขึ้นในปี 2541 เพื่อนำมาจัดทำทะเบียนสื่อลักษณะเป็น เอกสารโรเนียว ชื่อ “เอกสารรายละเอียดสื่อเผยแพร่เพื่อการป้องกันยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานต่างๆ ที่ผลิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2541” และจัดส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 31 หน่วยงาน

2.2 การดำเนินงานผ่านสื่อมวลชน

2.2.1 การดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์

ประสานงานกับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเผยแพร่โฆษณาต่อต้านยาเสพติดจำนวน 2 เรื่อง คือ “ความหวัง” และ “รอยคอบ” โดยส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และทวีปยุโรป

ประสานงานกับบริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ผลิตและเผยแพร่รายการสารคดีสั้น ความยาว 12 นาที ชุด “ทิศที่ 9” ต่อในปี 2541 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-06.32 น. ลักษณะรายการจะเป็นการนำเสนอถึงแนวทางการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยไม่พึ่งพายาเสพติด ซึ่งทางบริษัทไทยสมุทรฯ ได้ให้การสนับสนุนและดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 3 แล้ว โดย สท. ได้ดำเนินการประสานงานกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เพื่อขออนุเคราะห์ค่าเช่าเวลาในราคาพิเศษ 3,500 บาท/ตอน และสนับสนุนข้อมูล/Stock Shot ในการผลิตรายการ

2.2.2 การดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุ

รายการวิทยุที่ สท. เขียนบทและดำเนินการผลิตในปีงบประมาณ 2541 มี 2 รายการ รายการแรก คือ รายการประเภทสารคดี ชื่อ “รักชีวิต” ความยาวตอนละ 4 นาที ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน วันละ 1 ตอน ออกอากาศ 57 สถานี แบ่งเป็น กรุงเทพมหานคร 5 สถานี ต่างจังหวัด 32 สถานี เนื้อหาของรายการจะเน้นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในปีนี้ (ตุลาคม 2540-กรกฎาคม 2541) ผลิตจำนวน 182 ตอน สำเนา 910 ม้วน

รายการที่สอง คือ รายการประเภทนิตยสารบันเทิง ชื่อ “เพลินใจกับ ป.ป.ส.” ความยาวตอนละ 25 นาที ออกอากาศทางสถานีวิทยุต่างจังหวัด จำนวน 17 สถานี สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เนื้อหาของรายการจะเน้นความรู้เรื่องยาเสพติดเป็นหลัก ซึ่งในปีนี้ (ตุลาคม 2540-กรกฎาคม 2541) ผลิตจำนวน 40 ตอน สำเนา 660 ม้วน

2.2.3 การดำเนินงานผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

นอกจากสื่อโทรทัศน์และวิทยุแล้ว สท. ยังได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์โดยการเรียบเรียง รวบรวม ผลิตและเผยแพร่บทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด รวมถึงคำขวัญเพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ปีละ 6 ชุด (1 ชุดประกอบด้วยบทความจำนวน 8 เรื่อง คำขวัญจำนวน 20 คำขวัญ) โดยจัดส่งไปยังสื่อมวลชนต่างๆ เช่น นิตยสาร ผู้จัดรายการวิทยุฯ รวมส่งครั้งละ 2,400 ชุด

2.3 กิจกรรมการขยายผลโครงการต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาบ้า

ประสานงานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อมอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 200 ชุด เพื่อเผยแพร่ไปยังนิคมอุตสาหกรรม 31 แห่ง ใน 15 จังหวัด ในช่วงวันต่อต้านยาเสพติด ซึ่งภายในสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม 1 ชุด ประกอบด้วย

1. ภาพชุดนิทรรศการ “ยาบ้าเม็ดมหันตภัย” 8 ภาพ/1 ชุด
2. เอกสาร “คู่มือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” 1 เล่ม/1 ชุด
3. โปสเตอร์ “รักอวัยวะและชีวิต” 5 แผ่น/1 ชุด
4. แผ่นพับ “ยาบ้า ยาอี อันตราย” 25 แผ่น/1 ชุด

2.4 กิจกรรมการขยายผลโครงการต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้ สร้างความตระหนักแก่เยาวชนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา และการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากยาบ้า

ดำเนินการมอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา ร่วมกับสื่ออื่นๆ ให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ชุด และโรงเรียนกลุ่มเพื่อนเพื่อเพื่อน จำนวน 110 ชุด ซึ่งภายในชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษา 1 ชุด ประกอบด้วย

1. ภาพชุดนิทรรศการ “รู้จริงเกี่ยวกับยาบ้า” 6 ภาพ/1 ชุด
2. วิดีทัศน์ “ยาบ้ามหันตภัยในสถานศึกษา” 1 ม้วน/1ชุด
3. โปสเตอร์ “ไม่อยากตายไม่อยากบ้า อย่าเสพยาบ้าเด็ดขาด” 10 แผ่น/1 ชุด
4. แผ่นพับ “จากยาบ้า สู่อีเคชตาซี” 25 แผ่น/1 ชุด

และส่งมอบสื่อชุดรณรงค์ต่อต้านยาบ้าในสถานศึกษาให้แก่สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ เพื่อใช้เผยแพร่ในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตน สปต. 200 ชุด สปอ. 300 ชุด สปน. 150 ชุด และ สปก. 250 ชุด

2.5 กิจกรรมการผลิตสื่อเพื่อให้ความรู้ในห้องสมุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องยาเสพติด สำหรับประชาชนทั่วไป
2. เป็นแหล่งให้บริการยืมสื่อเผยแพร่บางประเภท เช่น ชุดนิทรรศการ วิดีทัศน์ เป็นต้น

ดำเนินการจัดทำรายละเอียดโครงการ “กระจายความรู้ สู้ยาเสพติด” และดำเนินการพัฒนาและผลิตสื่อ ดังนี้

1. ภาพชุดนิทรรศการ “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” 1 ชุด มี 20 ภาพ
2. เอกสาร “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย”
3. วิดีทัศน์ “เส้นตาย” โดยกำหนดเป้าหมายที่จะเผยแพร่ไปยังห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ดังนี้
 - ห้องสมุดกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 แห่ง
 - ห้องสมุดประชาชนจังหวัด จำนวน 73 แห่ง
 - ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จำนวน 74 แห่ง
 - หอสมุดรชมังคลาภิเษกวังไกลกังวล จำนวน 1 แห่ง

- ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 660 แห่ง
 - ห้องสมุดประชาชนตำบล จำนวน 35 แห่ง
 - ห้องสมุดเรือเคลื่อนที่ จำนวน 1 แห่ง
 - ศูนย์การศึกษาของ มสธ. จำนวน 10 แห่ง
- รวมทั้งสิ้น 870 แห่ง

2.6 กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน 2541)

วัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่เยาวชนและประชาชนให้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะต่อสู้กับปัญหาเสพติด

2.6.1 การดำเนินงานผ่านสื่อวิทยุ

➤ จัดทำสโปตวิทยุ โดยขอความร่วมมือการผลิตต้นฉบับกับกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 สโปต และขอความร่วมมือ อาจารย์ประยูร เวชประสิทธิ์ ในการแต่งเพลงวันต่อต้านยาเสพติด จำนวน 3 เพลง เพื่อใช้รณรงค์วันต่อต้านยาเสพติด ประจำปี 2541 ในแนวทางให้เยาวชนปลอดภัยจากยาเสพติดด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยส่งเสริมให้เยาวชนเล่นกีฬาและนันทนาการต่างๆ ภายใต้คำขวัญ “ร่วมใจเล่นกีฬา ใช้ชีวิตอย่างรู้ค่า ไม่พึ่งพายาเสพติด” และสำเนาสโปต และเพลงต่อต้านยาเสพติดดังกล่าว เป็นเทปคลาสเซท อย่างละ 600 ม้วน รวม 1,200 ม้วน

➤ ประสานการเผยแพร่สโปตและเพลงวันต่อต้านยาเสพติด โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่กำกับดูแลสื่อวิทยุทั่วประเทศ ดังนี้

1. กรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง 7 คณะ ประกอบด้วย กบว.ทบ. กบว.ทร. กบว.ทอ. กบว.สส. กบว.ตร. อ.ส.ม.ท. และกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้งหมดกำกับดูแลสถานีวิทยุ จำนวน 413 สถานีทั่วประเทศ
2. บริษัทเอกชนที่รับสัมปะทานบริหารสถานีวิทยุ 5 บริษัท ได้แก่ บริษัทสมาร์ทคอม จำกัด บริษัท เค.ซี.เอส. จำกัด บริษัท ฟาติมา บรอดคาสติ้ง จำกัด และบริษัท มีเดีย พลัส จำกัด ทั้งหมด พร้อมให้ความร่วมมือเผยแพร่สโปต และเพลงรณรงค์วันต่อต้านยาเสพติดผ่านสถานีวิทยุ รวม 120 สถานีทั่วประเทศ
3. ประสานงานกับบริษัทมีเดีย พลัส จำกัด ผลิตสโปตรณรงค์วันต่อต้านยาเสพติด จำนวน 1 สโปต พร้อมเผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุที่บริษัทฯ เข้าเวลา จำนวน 31 สถานี

4. สถานีวิทยุต่างๆ ที่ สำนักงาน ป.ป.ส. เคยออกอากาศรายการของสำนักงาน ป.ป.ส. ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนสถานีที่ได้ประสานความร่วมมือในการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องรวม 70 สถานี ทั่วประเทศ

➤ ดำเนินการเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในวันต่อต้านยาเสพติด ประจำปี 2541 ผ่านรายการวิทยุ “เพลินใจกับ ป.ป.ส.” ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการอยู่ โดยเน้นแนวทางให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเล่นกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ดำเนินการตลอดเดือนมิถุนายน นอกจากนี้ได้เชิญศิลปินนักร้องมาร่วมรายการ ตลอดจนให้ทัศนะ แง่คิด การปฏิบัติตัวให้ปลอดภัยจากยาเสพติดแก่เยาวชน และได้มีกิจกรรมร่วมสนุกด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังรายการส่งจดหมายตอบปัญหา เกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดมาที่รายการเพื่อรับของรางวัล ทั้งหมดนี้ได้ดำเนินการใน 17 สถานี 21 คลื่นความถี่ตลอดเดือนมิถุนายน 2541

2.6.2 การดำเนินงานผ่านสื่อโทรทัศน์

➤ ประสานงานกับเจ้าของรายการโทรทัศน์รายการต่างๆ ที่ได้รับความนิยมจากประชาชนเพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญ และข้อมูลการจัดกิจกรรมรณรงค์ในวันต่อต้านยาเสพติดประจำปี 2541 ในรายการ โดยได้รับความร่วมมือด้วยดีกว่า 14 รายการ ดังนี้

1. รายการ “Talk of the town” ของ บริษัท บีบีซีเทโรเอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
2. รายการ “ทไวไลท์โชว์” ใครถูกใครผิด, ลับเฉพาะคนรู้ใจ” ของบริษัทบอรรนออฟเปเรชั่น จำกัด
3. รายการ “จิว แจ๋ว เจาะโลก” ของบริษัท ยูนิคอม จำกัด
4. รายการ “ซึ่งร้อยซึ่งล้าน ช่า ช่า ช่า” ของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
5. รายการ “ดวงกับดาว” ของบริษัท ทีวีสแควร์ จำกัด
6. รายการ “ดาวล้านดวง” ของบริษัท หนึ่ง-สี่-สามสิบหก จำกัด
7. รายการ “ตี 10” ของบริษัท ทเวนตี้ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
8. รายการ “ผู้หญิงวันนี้” ของบริษัท ฟิวเจอร์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
9. รายการ “สบายสไตล์มยุรา” ของบริษัท ไทโรเซปส์ จำกัด
10. รายการ “บ้านเลขที่ 5” ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดีย จำกัด
11. รายการ “พรุ้งนี้” ของบริษัท ออสการ์ จำกัด
12. รายการ “โลกใบเล็ก” ของบริษัท มาร์ค เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
13. ทุกรายการของบริษัทในเครือ กันตนา กรุ๊ป จำกัด

14. อื่นๆ

➤ ประสานขอความร่วมมือกับภาคเอกชน ที่ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมดำเนินการผลิต และเผยแพร่รายการโทรทัศน์ ได้แก่

1. รายการ “ทศที่ 9” ของบริษัท ไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย จำกัด
2. รายการ “Hello Thaiteen” ของมูลนิธิโลกทัศน์ไทย
3. รายการ “Young Zone” ของมูลนิธิโลกทัศน์ไทย

เพื่อดำเนินการผลิต และเผยแพร่รายการ ในแนวทางให้เยาวชนปลอดภัยจากยาเสพติด ด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเล่นกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ พร้อมทั้งเผยแพร่คำขวัญวันต่อต้านยาเสพติด ประจำปี 2541 ตลอดเดือนมิถุนายน 2541

2.6.3 การดำเนินงานผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

➤ ดำเนินการผลิตเอกสาร / บทความ / คำขวัญ และข้อมูล เกี่ยวกับวันต่อต้านยาเสพติด จำนวน 2,300 ชุด พร้อมประสานขอความร่วมมือสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เพื่อเผยแพร่รายละเอียดวันต่อต้านยาเสพติด โดยส่งมอบบทความดังกล่าวแก่สื่อมวลชนและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 130 ราย
2. สื่อโทรทัศน์ จำนวน 126 ราย
3. นักจัดรายการวิทยุ จำนวน 288 ราย
4. วิทยากรป้องกันยาเสพติดระดับจังหวัด จำนวน 456 ราย
5. สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 ภาค รวม 1,200 ชุด

➤ ประสานงานกับบริษัทผู้ผลิตหนังสือ นิตยสาร ที่ได้รับความนิยมจากประชาชน เพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยได้รับความร่วมมือด้วยดีจากนิตยสารชั้นนำ จำนวน 15 ฉบับ ดังนี้

1. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “ดิฉัน”
2. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “พลอยแอมเพอร์”
3. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “แพรว”
4. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “แพรวสุดสัปดาห์”
5. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “ผู้หญิง”
6. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “สกุลไทย”
7. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “นะคะ”
8. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “ELLE”
9. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “COSMOPOLITAN”

10. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “ลูคส์”
11. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “อิมเมจ”
12. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “พีเพิล”
13. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “ไฮคลาส”
14. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “เทรนด์แมน”
15. บรรณาธิการบริหารนิตยสาร “จีเอ็ม”

2.6.4 การดำเนินงานผ่านสื่ออื่นๆ

➤ ประสานกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจวิทยุติดตามตัว 6 บริษัท เพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่คำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดผ่านวิทยุติดตามตัว ดังต่อไปนี้

1. บริษัท สามารถ คอเปอร์เรชั่น จำกัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 24-26 มิถุนายน เวลา 10.00 น. วันละ 1 ครั้ง
2. บริษัท แพคลิงค์ ประเทศไทย จำกัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23-29 มิถุนายน วันละ 1 ครั้ง
3. บริษัท ฮัทซีสัน เทคโนโลยีเคชั่นส์ (ประเทศไทย) จำกัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 24-26 มิถุนายน เวลา 13.00 น. วันละ 1 ครั้ง
4. บริษัท สามารถ เพจจิ่ง จำกัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23-29 มิถุนายน วันละ 1 ครั้ง
5. บริษัท เวิลด์เพจ จำกัด เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23-29 มิถุนายน วันละ 1 ครั้ง
6. บริษัท เลนโซ่ เพจจิ่ง จำกัด เผยแพร่วันที่ 26 มิถุนายน 1 ครั้ง

➤ ประสานงานกับค่ายเพลงต่างๆ ในการเผยแพร่คำขวัญและกิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติดโดยผ่านทางศิลปินในสังกัดของแต่ละค่ายเพลง ด้วยการให้ศิลปินพูดถึงเรื่องวันต่อต้านยาเสพติดเมื่อให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน หรือแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งได้ขอความร่วมมือไปทั้งหมด 22 บริษัท ดังต่อไปนี้

1. บริษัท แกรมมี่เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
2. บริษัท อาร์ เอส โปรโมชัน จำกัด
3. บริษัท เอปโก้ มิวสิค จำกัด
4. บริษัท รถไฟดนตรี จำกัด
5. บริษัท โกลด์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
6. บริษัท นิธิทัศน์ โปรโมชั่น จำกัด

7. บริษัท เอ็มแอสควาร์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
8. บริษัท นีโอ มิวสิค เน็ตเวิร์ค จำกัด
9. บริษัท เมก้า มิวสิค
10. บริษัท ร่องเสียงลำไย จำกัด
11. บริษัท มิวสิค เอกซ์ เอเชีย จำกัด
12. บริษัท เอวี มิวสิค จำกัด
13. บริษัท สโตน เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด
14. บริษัท วอร์นเนอร์ มิวสิค ประเทศไทย จำกัด
15. บริษัท เมนเชส อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด
16. บริษัท บลูสกาย เรคคอร์ด จำกัด
17. บริษัท โอ มาย ก๊อต โปรดักชั่น จำกัด
18. บริษัท สามโทน จำกัด
19. บริษัท ซี เอ็น ซี จำกัด
20. บริษัท เอส เอส โปรโมชัน จำกัด
21. บริษัท อิมมิแกรนด์ จำกัด
22. บริษัท มิวสิค บักซ์ จำกัด

➤ ประสานงานเพื่อขอความสนับสนุนป้ายผ้าขวัญวันต่อต้านยาเสพติด จากบริษัท

5 บริษัท คือ

1. การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
2. บริษัทเชลล์ประเทศไทย จำกัด
3. บริษัท คาลเท็กซ์ประเทศไทย จำกัดบริษัท
4. สยามกลการ (ไดกิน) จำกัด
5. บริษัท พูจีไฟต์ฟิล์ม (ประเทศไทย) จำกัด

ซึ่งได้รับการสนับสนุนป้ายผ้าทั้งสิ้น จำนวน 204 ผืน

ปี พ.ศ. 2542

1. โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”

วัตถุประสงค์ เพื่อประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกของประชาชนไทยทุกคน ร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 ภายใต้โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. สื่อโทรทัศน์

1.1 ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ จำนวน 1 เรื่อง คือ “รักในหลวง” ความยาว 30 วินาที โดยขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 12 สถานี และบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 22 บริษัท

1.2 ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง คือ “เหนือธรรมชาติ” และ “รั้วดวงใจ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 และ ITV ระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน – 14 กันยายน 2542 รวม 160 ครั้ง

2. สื่อโรงภาพยนตร์

2.1 นำต้นฉบับโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “เหนือธรรมชาติ” และ “รั้วดวงใจ” แปลงระบบเป็นฟิล์มภาพยนตร์ ขนาด 35 มม. พร้อมดำเนินการเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ในเขต กทม. 17 แห่ง และในจังหวัดใหญ่ๆ 9 แห่ง ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน – 1 กรกฎาคม 2542 รวมเผยแพร่ไม่น้อยกว่า 3,600 ครั้ง

3. สื่อวิทยุ

3.1 ขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ร่วมผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นทางวิทยุเรื่อง “รักในหลวง” จำนวน 1 เรื่อง ความยาว 30 วินาที โดยส่งมอบเทปคาสเซตเพื่อเผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 530 สถานี ผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพมหานคร 18 บริษัท (21 คลื่น) และสำนักงาน ป.ป.ส. ภาคทั้ง 4 แห่ง รวม 1,200 ม้วน

3.2 ผลิตสื่อโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางสถานีวิทยุ จำนวน 2 เรื่อง คือ “เพื่อเราทุก

คน” และ “ร่วมแรงร่วมใจ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยดำเนินการบันทึกเสียงเป็นภาษาท้องถิ่น 4 ภาค (ภาคกลาง, ภาคเหนือ, ภาคอีสาน และภาคใต้) และสำเนาเทปคาสเซต จำนวน 3,300 ม้วน แบ่งเป็น

- สำเนาภาษาภาคกลาง 2 เรื่อง ๆ ละ 950 ม้วน
- สำเนาภาษาภาคเหนือ 2 เรื่อง ๆ ละ 230 ม้วน
- สำเนาภาษาภาคอีสาน 2 เรื่อง ๆ ละ 240 ม้วน
- สำเนาภาษาภาคใต้ 2 เรื่อง ๆ ละ 230 ม้วน

โดยดำเนินการเผยแพร่ ดังนี้

3.2.1 ขอความร่วมมือเผยแพร่ทางสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจจำนวน 530 สถานี และผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพมหานคร 18 บริษัท (21 คลื่น)

3.2.2 ชื่อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ จำนวน 5 สถานี ซึ่งครอบคลุม 36 ชาติ ได้แก่

- กทม. สถานีวิทยุ สวพ.91 และ 1 ปณ. AM 1035 KHz
- ภาคเหนือ สถานีวิทยุ สวพ.เชียงใหม่ AM 918 KHz
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานีวิทยุ สวพ.นครราชสีมา AM 990 KHz
- ภาคใต้ สถานีวิทยุ สวพ.สงขลา AM 1098 KHz

โดยเผยแพร่ ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม – 29 กันยายน 2542 รวม 2,700 ครั้ง

3.2.3 ผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ ความถี่ 91 MHz (สวพ. 91) พุดเสริมในรายการวันละ 3 ครั้ง ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม – 29 กันยายน 2542 รวม 135 ครั้ง

4. สื่อสิ่งพิมพ์

4.1 ผลิตต้นแบบโปสเตอร์ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” และประสานมอบต้นแบบแก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ ดังนี้

- 4.1.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 4.1.2 สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
- 4.1.3 สำนักพิมพ์หยดหมึก
- 4.1.4 สำนักพิมพ์ธุรกิจเสรี

5. การดำเนินงานผ่านสื่ออื่น

5.1 เผยแพร่ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ (ภาพแบบเดียวกับโปสเตอร์) จำนวน 5

ป้าย เผยแพร่สถานที่ต่างๆ ดังนี้

- 5.1.1 บริเวณแยกสามเหลี่ยมดินแดง เชื่อกับสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน 1 ป้าย
เผยแพร่ระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม 2541 – 7 ธันวาคม 2542
- 5.1.2 บริเวณถนนศรีนครินทร์ จำนวน 1 ป้าย
- 5.1.3 บริเวณถนนจรัลสนิทวงศ์ จำนวน 1 ป้าย
- 5.1.4 บริเวณอนุสาวรีย์หลักสี่ จำนวน 1 ป้าย
- 5.1.5 บริเวณทางด่วนใกล้ด่านเก็บเงินดาวคะนอง จำนวน 1 ป้าย

โดยข้อ 5.1.2 – 5.1.5 เผยแพร่ระหว่างวันที่ 14 มิถุนายน 2542 – 15 ธันวาคม 2542

5.2 ส่งมอบต้นแบบป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ จำนวน 2 แบบ (แบบที่ 1 ภาพแบบเดียวกับโปสเตอร์ และแบบที่ 2 มีเฉพาะข้อความ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”) ให้กระทรวงมหาดไทยใช้ต้นแบบในการทำป้ายเผยแพร่ขนาดใหญ่ในทุกจังหวัด

5.3 ส่งมอบต้นแบบป้ายแบนเนอร์ (แบบที่มีเฉพาะข้อความ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด”) ให้แก่ ส่วนส่งเสริมและประสานงาน (สส.) เพื่อดำเนินการจัดทำป้ายแบนเนอร์และเผยแพร่ในชุมชนต่างๆ จำนวน 200 แผ่น

5.4 ผลิตธงสัญลักษณ์ ข้อความ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” เพื่อใช้เผยแพร่ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ของโครงการ จำนวน 225,000 อัน

5.5 ผลิตเสื้อยืด

- 5.5.1 ผลิตเสื้อยืดคอกลม ผ้า TC. 24 เข็ม จำนวน 9,000 ตัว
- 5.5.2 ผลิตเสื้อยืดคอกลม ผ้าคอตตอน 100% จำนวน 1,000 ตัว
- 5.5.3 ผลิตเสื้อยืดคอกลม ผ้า TC. มากกว่า 24 เข็ม จำนวน 24,000 ตัว
- 5.5.4 ผลิตเสื้อยืดคอปก ผ้าลากอส จำนวน 8,000 ตัว

โดยส่งมอบให้ส่วนส่งเสริมและประสานงาน (สส.) ดำเนินการเผยแพร่

5.6 ผลิตบัตรโทรศัพท์

ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอความร่วมมือจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อจัดทำบัตรโทรศัพท์ (Card Phone) และประสานงานกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

5.7 รวบรวมข่าวประชาสัมพันธ์ การจัดงานขอบคุณสื่อมวลชนจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่

- 5.7.1 หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 13 สิงหาคม 2542
- 5.7.2 หนังสือพิมพ์แนวหน้า ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 19 สิงหาคม 2542

5.7.3 หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 22 สิงหาคม 2542

5.7.4 หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 27 สิงหาคม 2542

2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด วัตถุประสงค์

1. เพื่อประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี
2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐ ได้รับทราบถึงบทลงโทษและความเสียหายที่จะได้รับ หากนำตัวเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกของประชาชนทั่วไป ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รัฐ ที่พัวพันกับยาเสพติด
4. เพื่อประชาสัมพันธ์วิธีการและสถานที่รับแจ้งข่าวสาร ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. กลุ่มประชาชนทั่วไป

สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. สื่อโทรทัศน์

1.1 ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง คือ “หนี” และ “ปฏิญาณ” ความยาว 30 วินาที โดยดำเนินการเผยแพร่ ดังนี้

1.1.1 ขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 7 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ITV และ UBC และบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 58 บริษัท

1.1.2 เผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 2 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 จำนวน 40 ครั้ง และ ITV จำนวน 10 ครั้ง ระหว่างเดือนธันวาคม 2541 – กุมภาพันธ์ 2542 รวม 50 ครั้ง

1.2 ประสานและสนับสนุนข้อมูลการผลิตรายการโทรทัศน์ “ตีช้องร้องป่า” โดยมีเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลมายัง ตู้ ปณ. 123 ออกอากาศวันอาทิตย์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม และ 4 เมษายน 2542 รวม 2 ตอน

1.3 ประสานและสนับสนุนข้อมูลการผลิตละครโทรทัศน์ เรื่อง “น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์” ตอน

ยาเสพติดโดยมีเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ออกอากาศวันอาทิตย์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2542 จำนวน 1 ตอน

1.4 ประสานและเชิญ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สัมภาษณ์ในรายการ “ผู้หญิงอยากรู้ 100%” ออกอากาศวันจันทร์ ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2541 จำนวน 1 ตอน

2. สื่อโรงภาพยนตร์

2.1 นำต้นฉบับโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “หนี” แปลงระบบเป็นฟิล์มภาพยนตร์ ขนาด 35 มม. พร้อมดำเนินการเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ในเขตกทม. แบ่งเป็น โรงภาพยนตร์ชั้น 1 จำนวน 10 แห่ง และโรงภาพยนตร์ชั้น 2 จำนวน 10 แห่ง ระหว่างวันที่ 18 มิถุนายน – 12 สิงหาคม 2542 รวม 6,480 ครั้ง

3. สื่อวิทยุ

3.1 ผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นทางวิทยุ จำนวน 90 ตอน ความยาวตอนละ 3 นาที โดยดำเนินการเผยแพร่ดังนี้

3.1.1 เผยแพร่วันละ 2 ครั้ง ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม – 13 สิงหาคม 2542 รวม 2,700 ครั้ง ทางสถานีวิทยุใน กทม. 2 สถานี ได้แก่

- สถานีวิทยุ FM. 97 MHz
- สถานีวิทยุ FM. 101 MHz

3.1.2 ได้รับความร่วมมือเผยแพร่ในต่างจังหวัด ทางสถานีวิทยุ 4 สถานี ได้แก่

- ภาคเหนือ สถานีวิทยุ FM. 106.25 MHz พิษณุโลก
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานีวิทยุ FM. 100.5 MHz มหาสารคาม

- ภาคตะวันออก สถานีวิทยุ FM. 96.75 MHz ระยอง
- ภาคใต้ สถานีวิทยุ FM. 95.5 MHz สุราษฎร์ธานี

3.2 ผลิตสื่อโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางสถานีวิทยุ จำนวน 7 เรื่อง ดังนี้

3.2.1 ดำเนินการผลิตและบันทึกเสียงเป็นภาษาภาคกลาง 4 เรื่อง คือ “เร่ขาย คักดีศรี” “ตุ้” “ใครจะคิด” และ “แหล่ ป.ป.ส.” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

3.2.2 ดำเนินการผลิตและบันทึกเสียงเป็นภาษาท้องถิ่น 3 ภาค (ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้) จำนวน 3 เรื่อง คือ “จับทุกชี” “คุ้มกันหรือ” “เพื่อนพาจัน” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

3.2.3 สำเนาเทปคาสเซต จำนวน 4,920 ม้วน แบ่งเป็น

- สำเนาภาษาภาคกลาง 1 ชุด 4 เรื่อง รวม 900 ชุด
- สำเนาภาษาภาคเหนือ 1 ชุด 3 เรื่อง รวม 140 ชุด
- สำเนาภาษาภาคอีสาน 1 ชุด 3 เรื่อง รวม 150 ชุด
- สำเนาภาษาภาคใต้ 1 ชุด 3 เรื่อง รวม 150 ชุด

โดยดำเนินการเผยแพร่ ดังนี้

3.2.4 ขอความร่วมมือเผยแพร่ทางสถานีวิทยุของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 523 สถานี และผ่านทางบริษัทที่ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุภาค FM. ในเขตกรุงเทพมหานคร 18 บริษัท (21 คลื่น)

4. สื่อสิ่งพิมพ์

4.1 ผลิตโปสเตอร์ จำนวน 2 แบบ ตามกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

4.1.1 เจ้าหน้าที่รัฐ ข้อความ “ไม่คิด ไม่ค้า ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด สำนึกที่ชาติต้องการ” จำนวน 50,000 แผ่น

4.1.2 ประชาชนทั่วไป ข้อความ “พบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แจ้งผู้ ปณ. 123 สามเสนใน กรุงเทพฯ 10400” จำนวน 50,000 แผ่น

4.1.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ มีวิธีการเผยแพร่ คือ

- เผยแพร่เชิงรุกกับหน่วยงานราชการระดับอำเภอและจังหวัดทั่วประเทศ
- เผยแพร่เชิงรุกกับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กองบัญชาการทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ, สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร สนับสนุนให้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ

4.1.4 กลุ่มประชาชนทั่วไป มีวิธีการเผยแพร่ คือ

- เผยแพร่เชิงรุกกับหน่วยทั่วไป เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การค้า สถานีขนส่ง เป็นต้น สนับสนุนให้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ

4.2 ผลิตสติ๊กเกอร์ 1 แบบ 2 ขนาด ข้อความ “พบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แจ้งผู้ ปณ. 123 สามเสนใน กรุงเทพฯ 10400” รวม 23,000 แผ่น แบ่งเป็น

4.2.1 ขนาด 5x15 นิ้ว จำนวน 13,000 แผ่น

4.2.2 ขนาด 4x10 นิ้ว จำนวน 10,000 แผ่น

4.2.3 ในเขตกรุงเทพฯ เผยแพร่บนรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.)

4.2.4 ในต่างจังหวัด เผยแพร่บนรถประจำทางระหว่างจังหวัดของบริษัทขนส่ง

จำกัด (บขส.)

5. การจัดงานแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน

5.1 ดำเนินการจัดงานแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน เรื่อง “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) เป็นประธาน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00น. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาลในการจัดทำบัตรโทรศัพท์ โดยใช้ภาพจากโฆษณาเส้นทางโทรศัพท์ เรื่อง “เหนือธรรมชาติ” ข้อความ “ทรงขจัดฝันเพื่อไทย ๓ ขจัดภัยยาเสพติด...รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” จำนวน 1 แบบ ในราคา 100 บาท ซึ่งทางองค์การโทรศัพท์ฯ ตกลงในรูปแบบและจะดำเนินการจัดพิมพ์ให้ต่อไป (คาดว่าจะเสร็จปลายปี 42)

6. การจัดงานขอบคุณสื่อมวลชน

6.1 ดำเนินการจัดงานขอบคุณสื่อมวลชนที่ร่วมเทอดพระเกียรติ โครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม 2542 เวลา 14.00น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงาน ป.ป.ส.

วัตถุประสงค์ เพื่อขอบคุณสื่อมวลชนที่ร่วมเทอดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามโครงการ “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด” และมอบเกียรติบัตรให้แก่บุคคล สื่อมวลชน และองค์กรที่สนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ของ ป.ป.ส. จำนวน 4 ราย ดังนี้

- คุณสุกัญญา ชลศึกษ์ หรือ กฤษณา อโศกสิน ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่อง “ข้ามสี่พันดร”
- บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ผู้ผลิตละครเรื่อง “ข้ามสี่พันดร”
- บริษัท ซีวดี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
- บริษัท ไรท์พิกเจอร์ส จำกัด

6.2 รวบรวมข่าวประชาสัมพันธ์ เรื่อง “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” จากหนังสือพิมพ์จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่

- หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์วิญญูจักร ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์เอกลักษณะแนวหน้า ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541

- หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541
- หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 24 ธันวาคม 2541

3. โครงการผลิตสื่อสำหรับสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์ เพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติดและวิธีการป้องกันยาเสพติดแก่ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ให้รู้ เข้าใจ และตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (คนงาน 200 คนขึ้นไป) ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 2,500 แห่ง

สรุปผลการดำเนินงาน

1. การผลิตสื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม”

ได้ดำเนินการจัดทำต้นแบบสื่อ และแก้ไขปรับปรุงต้นแบบสื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 3,000 ชุด โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย

- 1.1 เอกสารสำหรับเจ้าของสถานประกอบการ หรือผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในสถานประกอบการ ได้แก่
 - 1.1.1 เอกสาร “คู่มือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” จำนวน 1 เล่ม
 - 1.1.2 เอกสารแนะนำการใช้สื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” จำนวน 1 แผ่น
 - 1.1.3 แบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม” จำนวน 1 ชุด
 - 1.2 ภาพชุดนิทรรศการ “ยาบ้าอันตราย” จำนวน 1 ชุด (1 ชุด มี 8 ภาพ)
 - 1.3 โปสเตอร์ “รักอวัยวะและชีวิต” จำนวน 5 แผ่น
 - 1.4 แผ่นพับ “รู้เท่าทันยาบ้า” จำนวน 5 แผ่น
- ##### 2. การเผยแพร่สื่อ ชุด “รณรงค์ป้องกันยาบ้าในสถานประกอบการอุตสาหกรรม”
- 2.1 เผยแพร่ผ่านการ์นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

4. โครงการผลิตสื่อสำหรับแกนนำชุมชน

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติดให้แก่ประชาชนทั่วไปในชุมชน และประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันต่อต้านยาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในชุมชน แบ่งเป็น กรุงเทพฯ 300 ชุมชน ชุมชนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 200 ชุมชน รวม 1,100 ชุมชน

สรุปผลการดำเนินงาน

1. การผลิตสื่อ ชุด “หมู่บ้านวันนี้...ไม่มียาเสพติด” และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 1,100 ชุด โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย

1.1 โปสเตอร์ 3 แบบ รวม 30 แผ่น

1.1.1 แบบที่ 1 เพื่อกระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการป้องกันยาเสพติด จำนวน 10 แผ่น

1.1.2 แบบที่ 2 เพื่อสร้างความตระหนักในโทษพิษภัยของยาเสพติด จำนวน 10 แผ่น

1.1.3 แบบที่ 3 เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนร่วมมือกันต่อต้านยาเสพติด จำนวน 10 แผ่น

1.2 เทปเสียงตามสาย ชุด “หมู่บ้านนี้...ไม่มียาเสพติด” จำนวน 60 ตอน ความยาวตอนละ 5 นาที จำนวน 1 ชุด (1 ชุด มี 5 ม้วน)

1.3 เอกสารแนะนำการใช้สื่อ ชุด “หมู่บ้านนี้...ไม่มียาเสพติด” จำนวน 1 แผ่น

2. การเผยแพร่สื่อ ชุด “หมู่บ้านนี้...ไม่มียาเสพติด”

2.1 ในเขตกรุงเทพฯ ส่งมอบให้แก่ ส่วนส่งเสริมและประสานงาน (สส.) ดำเนินการเผยแพร่

2.2 ในต่างจังหวัด ส่งมอบให้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ดำเนินการเผยแพร่

5. โครงการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

5.1 กิจกรรมการผลิตสื่อเผยแพร่ในห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสำหรับประชาชน
2. เป็นแหล่งให้บริการยืมสื่อเผยแพร่การป้องกันยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการขอรับบริการการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไปทั้งกลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มเยาวชน

สรุปผลการดำเนินงาน

1. การผลิตสื่อ ชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย”

ได้ดำเนินการจัดทำต้นแบบสื่อชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด...ชีวิตปลอดภัย” และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 909 ชุด (มอบห้องสมุดแห่งละ 1 ชุด) โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย

- 1.1 ภาพชุดนิทรรศการ “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” (1 ชุด มี 20 ภาพ) จำนวน 10 ชุด
- 1.2 เอกสาร “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย” จำนวน 5 เล่ม
- 1.3 วิดีทัศน์ “เส้นตาย” จำนวน 5 ม้วน

2. การเผยแพร่สื่อ ชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย”

ได้ดำเนินการเผยแพร่และจัดส่งสื่อชุด “เรียนรู้เรื่องยาเสพติด...ชีวิตปลอดภัย” ทาง รสพ. ให้แก่ห้องสมุดที่อยู่ในความรับผิดชอบของ 4 หน่วยงาน รวม 909 แห่ง คือ

2.1 กรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 29 แห่ง

- 2.1.1 ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 แห่ง
- 2.1.2 ห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 แห่ง
- 2.1.3 ห้องสมุดห้องแถว จำนวน 6 แห่ง

2.2 กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ห้องสมุดศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 869 แห่ง

- 2.2.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัด จำนวน 73 แห่ง
- 2.2.2 ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จำนวน 76 แห่ง
- 2.2.3 หอสมุดรัชมังคลาภิเษก พระราชวังไกลกังวล หัวหิน จำนวน 1 แห่ง
- 2.2.4 ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 669 แห่ง
- 2.2.5 ห้องสมุดประชาชนตำบล จำนวน 41 แห่ง
- 2.2.6 รถห้องสมุดศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ จำนวน 6 คัน
- 2.2.7 เรือห้องสมุดศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ จำนวน 3 ลำ

2.3 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- 2.3.1 ศูนย์พัฒนวิทย์บริการ จำนวน 10 แห่ง

2.4 ชมรมเราร์กรรไฟ

- 2.4.1 หอเกียรติภูมิกรรไฟ สวอนจตุจักร จำนวน 1 แห่ง

3. การจัดพิธีลงนามในข้อตกลงความร่วมมือพร้อมทั้งรับมอบสื่อ

3.1 จัดพิธีลงนามในข้อตกลงความร่วมมือ พร้อมทั้งรับมอบสื่อเผยแพร่เพื่อการป้องกันยาเสพติดในโครงการ “กระจายความรู้...สู้ยาเสพติด” เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงาน ป.ป.ส.

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้แทนจาก 5 หน่วยงาน ได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือกันดำเนินการสนับสนุนโครงการ “กระจายความรู้...สู้ยาเสพติด” โดยจะมอบสื่อที่แต่ละหน่วยงานผลิตให้แก่ห้องสมุดในโครงการฯ ต่อไป พร้อมทั้งให้ผู้แทนจาก 4 หน่วยงาน รับมอบสื่อเผยแพร่เพื่อการป้องกันยาเสพติด ที่ สำนักงาน ป.ป.ส. ผลิต จากท่าน ลปส. (นายสรสิทธิ์ แสงประเสริฐ) ดังนี้

- ดร.กล้า สมตระกูล รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- นายอนันต์ ศิริภัสราภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
- รศ.สุมน อยู่สิน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มสธ.
- ดร.สรรพศิริ วิจัยศิริ ประธานชมรมเรารักรถไฟ

5.2 กิจกรรมการผลิตสื่อรณรงค์เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของสารระเหย และยาบ้าแก่เยาวชน
2. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสารระเหย และยาบ้า
3. เพื่อใช้เป็นสื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน
4. เพื่อใช้เป็นสื่อรณรงค์ป้องกันการใช้สารระเหย และยาบ้าในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนอายุ 7-12 ปี

สรุปผลการดำเนินงาน

1. การผลิตสื่อ ชุด “รณรงค์เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด”

ได้ดำเนินการจัดทำต้นแบบสื่อ ชุด “รณรงค์เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ จำนวน 10,000 ชุด โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย

- 1.1 ภาพชุดนิทรรศการ “รณรงค์เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” จำนวน 1 ชุด (1 ชุด มี 6 ภาพ)
- 1.2 ชุดผีกระบายสีภาพ จำนวน 1 ชุด (1 ชุด มี 5 ภาพ)
- 1.3 สติกเกอร์ จำนวน 5 แผ่น

- 1.4 จัดทำกล่องพร้อมพิมพ์ข้อความอธิบายการใช้สื่อ
2. การเผยแพร่สื่อ ชุด “รณรงค์เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด”
 - 2.1 เผยแพร่ผ่าน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.)

6. โครงการราชฎี – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในลักษณะที่ขาดความสมดุลของการพัฒนาด้านวัตถุกับความพร้อมของประชากร สถาบันหลักทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ ทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น ยาเสพติดที่แพร่ระบาดมีทั้งยาเสพติดชนิดดั้งเดิม และยาเสพติดชนิดใหม่ การแพร่ระบาดกระจายไปในทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน มีผู้เกี่ยวข้องกับการผลิต การค้า การนำเข้าไป และส่งออกยาเสพติดเพิ่มจำนวนมากขึ้น

การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังเป็นการดำเนินงานในภาพกว้าง ไม่ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายตามสภาพความรุนแรงของปัญหาและความพร้อมของชุมชนที่ผสมผสานการดำเนินงานแบบองค์รวม จึงทำให้การดำเนินงานตามมาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มาตรการปราบปรามยาเสพติด และมาตรการควบคุมพืชเสพติด เป็นการดำเนินงานโดยฝ่ายราชการที่ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเจ้าของพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานไม่เกิดผลกระทบโดยตรงต่อการลดปัญหาหรือควบคุมปัญหาเสพติดอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดและช่องว่างในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้กำหนดให้มี คำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ราชฎี รัฐ ร่วมใจ ต้านภัยยาเสพติด” ที่มุ่งเน้นกิจกรรมกำลังของภาคีต่าง ๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่ให้ความคุ้มครองขยายตัวและลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และมีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ให้ได้โดยเร็ว ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จะเป็นแกนหลักในการริเริ่มและเร่งดำเนินการปลุกจิตสำนึกของประชาชน รวมทั้งสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เกิดการแสดงพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน ให้เกิดเป็นกระแสต่อต้านยาเสพติดที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำการสื่อสารให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด
2. เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. สื่อโทรทัศน์

1.1 ผลิตต้นฉบับโฆษณาสั้นเพื่อใช้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ จำนวน 3 เรื่อง คือ “สะท้อนความตั้งใจ” “เกลียดสัมพันธ์” และ “รวมพลังราษฎร์ – รัฐ” ความยาวเรื่องละ 30 วินาที โดยขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ITV, UBC, กรมประชาสัมพันธ์ รวม 7 แห่ง และชื่อเวลาเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 ระหว่างเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2542 รวม 630 ครั้ง

1.2 ผลิตรายการโทรทัศน์ “เกลียดสัมพันธ์” ออกอากาศสดทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เวลา 20.45-21.45 น. ทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 1, 3 และ 5 ของเดือน ระหว่างเดือนตุลาคม 2542 – กุมภาพันธ์ 2543 รวม 12 ครั้ง

1.3 In program รายการโทรทัศน์ผ่านสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7, 11, ITV

2. การดำเนินงานผ่านสื่ออื่นๆ

2.1 ผลิตป้ายกลางแจ้งติดตั้งในพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด จำนวน 6 ป้าย

2.2 ผลิตสื่อ Life Stand ศิลปินต้านยาเสพติด 3 แบบ รวม 150 อัน

2.3 ผลิตเสื้อยืด ราษฎร์ – รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด จำนวน 1,000 ตัว

2.4 ผลิตเข็มกลัด (Badge) สัญลักษณ์โครงการฯ จำนวน 1,000 อัน

2.5 ผลิตหมวกสัญลักษณ์โครงการฯ จำนวน 500 ใบ

2.6 ผลิตบอร์ดนิทรรศการ จำนวน 4 บอร์ด

2.7 ผลิตธงสัญลักษณ์ พร้อมเสา จำนวน 200 ชุด

2.8 สื่อรทปฏิบัติการเคลื่อนที่ จำนวน 1 คัน

2.9 มอบสื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้กับสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ITV, UBC และกรมประชาสัมพันธ์ รวม 8 แห่ง

3. การจัดกิจกรรมในโครงการฯ

3.1 ดำเนินการจัดงานเปิดตัวโครงการฯ วัน “รวมพลังราษฎร์ – รัฐ” วันจันทร์ที่ 16 ส.ค.

2542 เวลา 14.00 น. ณ ทำเนียบรัฐบาล โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย เป็นประธานในพิธี

3.2 ดำเนินการจัดงานเปิดตัวโครงการฯ ในพื้นที่นำร่อง จังหวัดหนองคาย วันที่ 2 ตุลาคม 2542

3.3 ดำเนินการจัดงานเปิดตัวโครงการฯ ในพื้นที่นำร่อง ชุมชนวัดพระยาไกร กทม. วันที่ 15 ตุลาคม 2542

3.4 ดำเนินการจัดงานเปิดตัวโครงการฯ ในพื้นที่นำร่อง จังหวัดแพร่ วันที่ 21 ตุลาคม 2542

ระเบียบวิธีการประเมินโครงการ

1. การสำรวจผลิตผล (Output) ของโครงการฯ ได้แก่

ก. ข่าวแจก (Press Release) จากการวิเคราะห์ข่าวตัด (Press Clipping)

ข. สื่อเฉพาะกิจจัดทำขึ้น

ค. กิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนนำร่อง

2. การประเมินประสิทธิผล (Outcome) ของโครงการฯ

การประเมินการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชน 1,096 คน จำแนกเป็น

1. ประชาชนทั่วไปในกรุงเทพฯ	408	คน
2. ประชาชนทั่วไปในต่างจังหวัด	200	คน
3. ประชาชนทั่วไปในชุมชนนำร่อง	163	คน
4. นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน	100	คน
5. นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล	100	คน
6. นักเรียนในโรงเรียนจัดกิจกรรมนำร่อง	125	คน
รวม	<u>1,096</u>	คน

3. สัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการฯ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

5. องค์การภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

ปี พ.ศ. 2543

1. โครงการ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของสารระเหย และยาบ้าแก่เยาวชน
2. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสารระเหยและยาบ้า
3. เพื่อใช้เป็นสื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน
4. เพื่อใช้เป็นสื่อรณรงค์ป้องกันการใช้สารระเหยและยาบ้าในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชน ระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง 7-12 ปี

การผลิต ผลิตเพื่อเผยแพร่ในระยะที่ 2 จำนวน 9,000 ชุด

การเผยแพร่ เผยแพร่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) โดยผ่าน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (สปอ.) 276 อำเภอ ใน 35 จังหวัด รวม 8,576 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัด กทม. 430 โรงเรียน รวมเผยแพร่ระยะที่ 2 จำนวน 9,006 โรงเรียน

ประกอบด้วย

1. ชุดนิทรรศการ ขนาด 15x20 นิ้ว กระดาษอาร์ต 160 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี อายยูวี 1 ด้าน (1 ชุด มี 6 ภาพ)
2. แผ่นภาพระบายสี ขนาด 11.5x16.5 นิ้ว กระดาษปอนด์ทีพีโอ 100 แกรม พิมพ์ลายเส้นสีเดียว 1 ด้าน (1 ชุด มี 5 ภาพ)
3. สติกเกอร์พีวีซี ขนาด 29.5x10.5 ซม. พิมพ์ออฟเซต 4 สี อายยูวี 1 ด้าน (1 ชุด มี 5 แผ่น)
4. แบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อฯ จำนวน 1 แผ่น
5. กล่องบรรจุสื่อ ขนาด 16x21 นิ้ว กระดาษลูกฟูก พร้อมพิมพ์รายละเอียดและคำอธิบายการใช้สื่อลงบนกล่อง พิมพ์สีเดียว 2 ด้าน

การติดตามผล

1. สรุปการสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อชุดรณรงค์ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” ตามแผนเผยแพร่ระยะที่ 1 จำนวน 9,192 ชุด ซึ่งเป็นการสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อฯ จาก สปอ. จำนวน 247 แห่ง ใน 16 จังหวัด และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการผลิตและการเผยแพร่ต่อไป

2. จัดทำแบบสำรวจติดตามการเผยแพร่สื่อชุดรณรงค์ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” ตามแผนเผยแพร่ระยะที่ 2 ดังนี้
 - 2.1 แบบสำรวจ ชุดที่ 1 สำหรับ สปอ. จำนวน 276 ชุด
 - 2.2 แบบสำรวจ ชุดที่ 2 สำหรับโรงเรียน จำนวน 1,000 ชุด
3. เก็บรวบรวมแบบสำรวจทั้ง 2 ชุด เพื่อติดตามผลการเผยแพร่สื่อชุดรณรงค์ “เพื่อเยาวชนรอดพ้นยาเสพติด” ตามแผนเผยแพร่ระยะที่ 2

งบประมาณ งบประมาณรวมค่าผลิต และจัดส่ง ตามแผนเผยแพร่ระยะที่ 2 เป็นเงิน 513,000 บาท

2. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างประเทศ ชุด “Power of One”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ให้ประเทศต่างๆ ได้รับรู้ความตั้งใจจริงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย
2. เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดและความผิดตามกฎหมายไทย
3. เพื่อสร้างทัศนคติให้ถูกต้องกับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย
4. เพื่อกระตุ้นเตือนไม่ให้ชาวต่างประเทศกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย
5. เพื่อประสานความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างหน่วยงาน

กลุ่มเป้าหมาย ชาวต่างประเทศ

งบประมาณ งบประมาณการผลิตสื่อทั้งโครงการฯ รวมค่าเขียนบท ออกแบบ และผลิต เป็นเงิน 1,492,995 บาท

สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ “Thailand : Wealth and Beauty From The Power Of One”

รูปแบบ : แผ่นพับ ขนาด 8x11.5 นิ้ว พับ 3 ตอน กระดาษอาร์ต 100 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี 2 ด้าน

การผลิต : ผลิตจำนวน 100,000 แผ่น

การเผยแพร่ : ขอความร่วมมือเผยแพร่และจัดส่งให้กับกระทรวงต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ในสถานเอกอัครราชทูต, สถานกงสุลใหญ่ และคณะทูตถาวร ณ ที่ตั้งต่างๆ จำนวน 243 แห่ง รวม 97,000 แผ่น

- สื่อสิ่งพิมพ์** ไปสการ์ด ชุด “Power Of One”
- รูปแบบ** : ไปสการ์ด ขนาด 4x6 นิ้ว กระดาษอาร์ตหน้าเดียว 260 แกรม
พิมพ์ออฟเซต 4 สี 1 ด้าน พิมพ์สีเดียว 1 ด้าน (1 ชุด มี 4 แบบ)
- การผลิต** : ผลิตจำนวนแบบละ 100,000 แผ่น รวม 400,000 แผ่น
- การเผยแพร่** : ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ ดังนี้
- บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 80,000 แผ่น
 - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 80,000 แผ่น
 - สมาคมโรงแรม จำนวน 80,000 แผ่น
 - การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย จำนวน 40,000 แผ่น
 - ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร จำนวน 40,000 แผ่น
 - กรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 2,000 แผ่น
 - บริษัท ไปสการ์ด จำกัด จำนวน 4,000 แผ่น
 - การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำนวน 4,000 แผ่น

สื่อวีดิทัศน์ วีดิทัศน์ ชุด “Power Of One”

รูปแบบ

1. โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ ความยาว 45 วินาที
2. โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ ความยาว 3 นาที

การผลิต

1. ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาเทปวีดิทัศน์ ระบบเบต้าแคม ความยาว 45 วินาที จำนวน 10 ม้วน
2. ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาเทปวีดิทัศน์ ระบบเบต้าแคม ความยาว 3 นาที จำนวน 10 ม้วน

การเผยแพร่ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ ดังนี้

- กระทรวงการต่างประเทศ
- บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อเผยแพร่บนเครื่องบิน
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย
- ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร
- กรมประชาสัมพันธ์

- สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 เพื่อเผยแพร่ในรายการ NEWS LINE
- สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 เพื่อเผยแพร่ในรายการ GLOBAL NETWORK
- สถานีโทรทัศน์ยูบีซี

3. การรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สาระสำคัญ และแนวปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. เพื่อนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ ป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. เพื่อปลูกจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี โดย “ไม่คิด ไม่ค้า ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด”
4. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบถึงบทลงโทษและตระหนักถึงความเสียหายที่จะได้รับหาก นำตัวเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. เพื่อรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไปร่วมต่อต้านเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงให้ช่วยสอดส่อง ดูแลให้ความ ร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูล เบาะแส เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดและสร้างแนวร่วมอย่างจริงจัง
6. เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่ สำนักงาน ป.ป.ส. รวมถึงสะท้อนให้เห็นความตั้งใจจริงในการดำเนินงานในส่วนที่ สำนักงาน ป.ป.ส. รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

งบประมาณ งบประมาณการผลิตและเผยแพร่สื่อทั้งโครงการฯ เป็นเงิน 285,000 บาท

สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดรณรงค์ “เพื่อการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด”

ประกอบด้วย

1. ชุดนิทรรศการ ขนาด 15x20 นิ้ว กระดาษอาร์ต 230 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี อายูวี 1 ด้าน (1 ชุด มี 6 ภาพ)

2. แผ่นพับ ขนาด 8x20 นิ้ว พับ 4 ตอน กระดาษปอนด์ที่ฟี่ไอ 100 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี (1 ชุด มี 50 แผ่น)

การผลิต

1. ชุดนิทรรศการ ผลิตจำนวน 10,000 ชุด
2. แผ่นพับ ผลิตจำนวน 500,000 แผ่น

การเผยแพร่

เผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เข้าร่วมสัมมนาฯ ทั้ง 74 หน่วยงาน รวม 7,419 ชุด
2. ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 1,832 ชุด
3. สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 100 ชุด รวม 400 ชุด

งบประมาณ งบประมาณรวมค่าออกแบบ ผลิต และจัดส่ง เป็นเงิน 700,850 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2544

1. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครอบครัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อส่งเสริมครอบครัวให้เป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา
3. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรัก ความเข้าใจ ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัวและเป็นการป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

งบประมาณ งบประมาณการผลิตและเผยแพร่สื่อทั้งโครงการฯ รวมเป็นเงิน 1,500,000 บาท

สื่อสิ่งพิมพ์ : แผ่นพับ “จมดิ่ง”

รูปแบบ แผ่นพับขนาด A4 พับ 3 ตอน กระดาษปอนด์สีฟ้า 100 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี 2 ด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการป้องกันลูกให้พ้นจากภัยยาเสพติด
2. ส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรักความเข้าใจซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันทานยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัว
3. ส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

การผลิต ผลิตจำนวน 200,000 แผ่น

การเผยแพร่ เผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 54,000 แผ่น
2. สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 3,000 แผ่น รวม 12,000 แผ่น
3. สนับสนุนแก่บุคคล หน่วยงานที่มาขอรับบริการสื่อเผยแพร่จากสำนักงาน ป.ป.ส. และผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สื่อสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ “จมดิ่ง”

รูปแบบ โปสเตอร์ ขนาด 15x20 นิ้ว กระดาษอาร์ต 160 แกรม พิมพ์ออฟเซต 4 สี อายยูวี 1 ด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อสร้างความตระหนักให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการป้องกันลูกให้พ้นจากภัยยาเสพติด
2. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

การผลิต ผลิตจำนวน 10,000 แผ่น

การเผยแพร่ เผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ศ.ปส.ก. และ ศ.ปส.จ. ทั่วประเทศ รวม 54,000 แผ่น
2. สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 3,000 แผ่น รวม 12,000 แผ่น
3. สนับสนุนแก่บุคคล หน่วยงานที่มาขอรับบริการสื่อเผยแพร่จากสำนักงาน ป.ป.ส. และผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สื่อโทรทัศน์ โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “จมดิ่ง”

โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “ใครหนอ”

รูปแบบ โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา
3. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรักความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัวและเป็นการป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

การผลิต ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาเทปวีดิทัศน์ระบบเบต้าแคม ความยาว 30 วินาที จำนวนเรื่องละ 7 ม้วน

การเผยแพร่ ชื่อเวลาเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ 2 สถานี ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม – 15 กันยายน 2544 ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. รวมเผยแพร่ทั้งหมด 60 ครั้ง (Prime time 30 ครั้ง)

ขอความร่วมมือเผยแพร่จากสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.
2. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5
3. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7
4. สถานีไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
5. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
6. สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี
7. สถานีโทรทัศน์ ยูบีซี

สื่อวิทยุ

โฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “จมดิ่ง”

โฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “ใครหนอ”

รูปแบบ

โฆษณาสั้นทางวิทยุ จำนวน 2 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นกำลังใจแก่บุตรหลานที่หลงผิดพลาดพลั้งติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา

3. เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรักความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัวและเป็นการป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชน ประชาชนทั่วไป

การผลิต ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาบนแผ่น ซีดี และเทปคาสเซต จำนวนเรื่องละ 2 แผ่น/ม้วน

การเผยแพร่ ใช้เวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ 3 สถานี ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม – 15 กันยายน 2544 ดังนี้

1. สถานีวิทยุ ว.พ.ท.เอฟเอ็ม. 90.5 MHz
 2. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เอฟ.เอ็ม. 97.0 MHz
 3. สถานีวิทยุ 1 ปณ. เอฟ.เอ็ม. 98.5 MHz
- รวมเผยแพร่ทั้งหมด 1,107 ครั้ง

2. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์

1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสถานประกอบการรับทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่เกี่ยวกับสถานประกอบการและแนวทางให้ความร่วมมือกับทางราชการ
2. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ข่าวสาร และสร้างจิตสำนึกให้แก่เจ้าของสถานประกอบการให้ตระหนักและสำนึกในหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของสถานประกอบการที่ไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ
4. รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของสถานประกอบการที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานประกอบการ เป็นการดำเนินการเพื่อลดเงื่อนไขในการแพร่ระบาดของยาเสพติด จึงมีกลุ่มประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยหลายฝ่าย การรณรงค์ประชาสัมพันธ์จึงได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่
 - กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ ผู้ประกอบการ
 - กลุ่มพนักงาน/เจ้าหน้าที่ ที่ทำงานในสถานประกอบการ
2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่
 - กลุ่มประชาชน

งบประมาณ งบประมาณการผลิตและเผยแพร่สื่อทั้งโครงการฯ รวมเป็นเงิน 4,000,000 บาท ดังนี้

3. โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเอง และบุคคลรอบข้าง
2. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้อง สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชน อายุระหว่าง 13-19 ปี

งบประมาณ งบประมาณการผลิตและเผยแพร่สื่อทั้งโครงการฯ รวมเป็นเงิน 1,600,000 บาท

สื่อโทรทัศน์ โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “HANG MAN”

โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “ไปด้วยดี”

โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ เรื่อง “ไม่มีเพื่อน”

รูปแบบ โฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ จำนวน 3 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเอง และบุคคลรอบข้าง

2. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ถูกต้อง สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชน อายุระหว่าง 13-19 ปี

การผลิต ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาเทปวีดิทัศน์ระบบเบต้าแคม ความยาว 30
วินาที จำนวนเรื่องละ 10 ม้วน

การเผยแพร่ ระยะเวลาเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ 2 สถานี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2544 ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี รวมเผยแพร่ทั้งหมด 40 ครั้ง (Prime time 34 ครั้ง)

ขอความร่วมมือเผยแพร่จากสถานีโทรทัศน์ 7 สถานี ดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.
2. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5
3. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7
4. สถานีไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
5. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
6. สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี
7. สถานีโทรทัศน์ ยูบีซี

สื่อวิทยุ โฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “HANG MAN”

โฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “ไปด้วยดี”

รูปแบบ โฆษณาสั้นทางวิทยุ จำนวน 2 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง
2. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ถูกต้อง สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชน อายุระหว่าง 13-19 ปี

การผลิต ผลิตต้นฉบับพร้อมสำเนาบนแผ่น ซีดี และเทปคาสเซต จำนวนเรื่องละ 2
แผ่น/ม้วน

การเผยแพร่	<p>ชื่อเวลาเผยแพร่ทางสถานีวิทยุ 4 สถานี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2544 ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 88.5 MHz 2. สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 98.5 MHz 3. สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 100.5 MHz 4. สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 89.0 MHz (ภูเก็ต) <p>รวมเผยแพร่ทั้งหมด 1,440 ครั้ง</p>
สื่อวิทยุ	<p>แผ่น ซีดี โฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “HANG MAN” และโฆษณาสั้นทางวิทยุ เรื่อง “ไปด้วยดี”</p>
รูปแบบ วัตถุประสงค์	<p>แผ่น ซีดี โฆษณาสั้นทางวิทยุ จำนวน 2 เรื่อง ความยาวเรื่องละ 30 วินาที</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ทั้งต่อตนเอง และบุคคลรอบข้าง 2. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ถูกต้อง สามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด 3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
กลุ่มเป้าหมาย	เยาวชน อายุระหว่าง 13-19 ปี
การผลิต	ผลิตจำนวน 2,500 แผ่น
การเผยแพร่	ขอความร่วมมือเผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุทั่วประเทศ โดยจัดส่งไปยังสถานีวิทยุ และนักจัดรายการวิทยุทั่วประเทศ จำนวน 1,523 แห่ง/คน และสำนักงานป.ป.ส. ภาคฯ ทั้ง 4 แห่ง แห่งละ 100 ชุด

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2545

1. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์สร้างความตระหนักให้คนไทยทั้งชาติเกิดจิตสำนึกและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมมีส่วนร่วมและเข้าเป็นแนวร่วมในการต่อต้านยาเสพติดอย่างจริงจัง
3. เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน 2545)

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

งบประมาณ 10,517,776 บาท

การดำเนินงาน

1. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์
 - 1.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ 3 เรื่อง
 - เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2545 รวม 521 ครั้ง
 - 1.2 รายการสดทางโทรทัศน์ ชื่อรายการ “วันรวมพลังเพื่อชาติ” ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 5
 - 1.3 การประสานขอความร่วมมือจากสื่อโทรทัศน์
 - สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี, ยูพีซี, บีทีวี่ โดยทีมผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ส. เข้าพบปะและมอบสื่อรณรงค์ แก่ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ทั้ง 7 สถานี
 - บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 118 บริษัท
 - บริษัทผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่มีการโฆษณาทางโทรทัศน์ จำนวน 8 บริษัท
2. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางโรงภาพยนตร์
 - 2.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางโรงภาพยนตร์ 1 เรื่อง เผยแพร่โรงภาพยนตร์ 13 แห่ง รวม 2,092 ครั้ง
3. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ
 - 3.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางวิทยุ 8 เรื่อง เผยแพร่ ดังนี้

- เผยแพร่ทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน FM. 96.0 MHz และสถานีเครือข่ายภูมิภาค 6 สถานี รวม 1,776 ครั้ง

3.2 การประสานขอความร่วมมือเผยแพร่ทางสื่อวิทยุกระจายเสียงทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 926 แห่ง

3.3 การผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน FM. 96.0 MHz และ สถานีเครือข่ายต่างจังหวัด 6 สถานี รวม 528 ครั้ง

3.4 การให้สัมภาษณ์ทางรายการวิทยุ

4. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร จัดส่งข่าว บทความ สัญลักษณ์พลังแผ่นดิน เพื่อขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รวม 40 ฉบับ

5. การสร้างกระแสและกระตุ้นพลังมวลชน “ชาติต้องการพลัง”

5.1 จัดแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ “ชาติต้องการพลัง”

5.2 กระตุ้นการรับรู้ของมวลชน โดยทีมรณรงค์ฯ (WHITE SHIRT TEAM) ตามสถานที่ต่างๆ ในกรุงเทพฯ จำนวน 230 แห่ง และทีม ปอม ปอม ไชวี่ 3 แห่ง

6. การปลูกจิตสำนึกกลุ่มแกนนำพลังมวลชน

6.1 จัดสัมมนา “ชาติต้องการพลัง” ผู้ร่วมสัมมนา คือ สมาชิกสหกรณ์แท็กซี่ สมาชิก อปพร. แกนนำชุมชน จำนวน 2 ครั้ง ผู้ร่วมสัมมนา 300 คน

6.2 จัดกิจกรรมในชุมชน กรุงเทพฯ 4 ครั้ง ชุมชนบางคอแหลม, รมวฤดี, ราชทรัพย์, จักรพรรดิพงษ์

7. อื่นๆ

7.1 ผลิตสื่อสนับสนุนการรณรงค์ในพื้นที่ชุมชน เช่น ผลิตชุดนิทรรศการเนื่องในวันต่อต้าน ยาเสพติด ชุด พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด จำนวน 43,000 ชุด, สติกเกอร์ จำนวน 1,000,000 แผ่น, หนังสือคู่มือประชาชน 500,000 เล่ม, แผ่นปลิว 300,000 แผ่น จัดส่งไปยัง ศ.ปส.จ./อ./กอ. และ ศ.ปส.ก. ศ.ปส.ข. 926 แห่ง

7.2 ผลิตเอกสาร “ร่วมพลังแผ่นดิน” เพื่อเป็นแนวทางความร่วมมือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาคเอกชน เผยแพร่ในการสัมมนาความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และจัดส่งไปยังองค์กรธุรกิจเอกชน 65 แห่ง 1,500 เล่ม

7.3 ทำหนังสือประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเพื่อจัดกิจกรรม รณรงค์ และเพื่อเผยแพร่สื่อรณรงค์ จำนวน 150 ฉบับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. คนไทยเกิดจิตสำนึก ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเกิดเป็นกระแสสังคมในภาพรวมของประเทศ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมสวมเสื้อขาวในวันต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน 2545)
2. เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรภาคเอกชนและสื่อมวลชน ร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

2. โครงการรณรงค์เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ใช้ยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และปลูกฝังแนวคิด แนวทาง เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ “เท่แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด” ผ่านทางสื่อทุกประเภท
2. เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ
3. เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดทัศนคติที่ดีและเข้าเป็นแนวร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

กลุ่มเป้าหมาย เยาวชน

งบประมาณ 2,410,360 บาท

การดำเนินงาน

1. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์
 - 1.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ 1 เรื่อง และประสานเพื่อขอความร่วมมือเผยแพร่จากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, ไอทีวี, ยูบีซี, บีทีวี่
2. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางโรงภาพยนตร์
 - 2.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางโรงภาพยนตร์ 1 เรื่อง เผยแพร่โรงภาพยนตร์ในกรุงเทพฯ 8 แห่ง 210 ครั้ง และในภูมิภาค 2 แห่ง 56 ครั้ง รวม 266 ครั้ง
3. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ
 - 3.1 ผลิตโฆษณาสั้นทางวิทยุ 2 เรื่อง
 - 3.2 การประสานขอความร่วมมือเผยแพร่โฆษณาสั้นทางสื่อวิทยุ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 926 แห่ง
 - 3.3 การผลิตและเผยแพร่เกร็ดความรู้สั้นทางรายการวิทยุ (Drop In) ผลิตจำนวน 12 ตอน เผยแพร่ผ่านดาวเทียม (Satellite) ทาง FM. 93.5 และสถานีเครือข่ายทั่วประเทศ รวม 1,500 ครั้ง

4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.1 การสำเนาซีดี-รอมเกมคอมพิวเตอร์ ชุด กำจัดยาเสพติด (การผลิตต้นฉบับ ใช้งบฯ NAS) สำเนา 6,000 แผ่น จัดส่งสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ รวม 2,862 แห่ง

5. อื่นๆ

5.1 ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สนับสนุนการรณรงค์ เช่น ผลิตชุดรณรงค์ จำนวน 60,000 ชุด, สติกเกอร์ 100,000 แผ่น, และจัดส่งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันราชภัฏ รวม 174 แห่ง และ ศ.ปส.อ/กอ./ข ทั่วประเทศ 926 แห่ง, ผลิตและเผยแพร่โปสเตอร์ 3 แบบ รวม 75,000 แผ่น เผยแพร่สถานศึกษา ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร สถานที่ต่างๆ ที่เป็นศูนย์รวมเยาวชนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล 96 แห่ง, ที่คั่นหนังสือ 3 แบบ

5.2 ผลิตปากกาคล้อคอมพิวเตอร์ข้อความรณรงค์ฯ จำนวน 12,000 ด้าม

6. กิจกรรม “เยาวชนคนเท่”

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นเงิน 6,400,000 บาท (หกล้านบาทสี่แสนบาทถ้วน) เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นต้นแบบ “เยาวชนคนเท่” และเป็นแกนนำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและสามารถดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

- คัดเลือกนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ “เยาวชนคนเท่”
- อบรม “เยาวชนคนเท่”
- การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มนิสิตนักศึกษา โดย “เยาวชนคนเท่”

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เยาวชนได้รับทราบแนวคิด แนวทาง และภาพลักษณ์ “เท่แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ผ่านทางสื่อทุกประเภท
2. เยาวชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
3. เยาวชนเกิดทัศนคติที่ดีและเข้าเป็นแนวร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. โครงการสนับสนุนสื่อเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่

วัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของบุคคล องค์กร หน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. ศ.ปส.จ./อ./กอ./ข. ทั่วประเทศ 926 แห่ง

งบประมาณ 8,392,432.50 บาท

การดำเนินงาน การผลิตสื่อทั่วไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่

- 1.1 ไปสเตอร์ พลังแผ่นดิน จำนวน 92,600 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 100 แผ่น
- 1.2 ไปสเตอร์ ยาบ้า ทำลายชีวิต จำนวน 92,600 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 100 แผ่น
- 1.3 ชุดนิทรรศการ ยาบ้า หายนะแห่งชีวิต (1 ชุด 10 ภาพ) จำนวน 37,040 ชุด แจกอำเภอ/เขต ละ 50 ชุด
- 1.4 แผ่นพับ ยาบ้า หายนะสังคม จำนวน 926,000 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 1,000 แผ่น
- 1.5 แผ่นพับ ชีวิต สดใส ไกลยาเสพติด จำนวน 926,000 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 1,000 แผ่น
- 1.6 แผ่นพับ สำคัญที่ใจ จำนวน 926,000 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 1,000 แผ่น
- 1.7 แผ่นพับ กฎหมายยาเสพติด ครรวัฏ 926,000 แผ่น แจกอำเภอ/เขต ละ 1,000 แผ่น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บุคคล องค์กร หน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศได้รับการสนับสนุนสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี 2546

1. พลังคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด

แนวคิด เยาวชนไทยทุกคน คือ พลังของชาติในการเอาชนะยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปกป้องคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติดอย่างจริงจังและถาวร
2. เพื่อให้คนรุ่นใหม่พัฒนาตนเองเป็นแกนนำ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีศักยภาพในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อน ครอบครัว ชุมชน และขยายเครือข่ายเยาวชน
4. เพื่อสร้างกระแสการยอมรับและให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมเหมือนบุคคลปกติ

กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนไทยทุกคน ที่จัดเป็นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) จำนวน 21 ล้านคน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- อายุ 6-11 ปี จำนวนประมาณ 5.8 ล้านคน
- อายุ 12-19 ปี จำนวนประมาณ 7.9 ล้านคน
- อายุ 20-25 ปี จำนวนประมาณ 6.7 ล้านคน

สำนักงาน ป.ป.ส. เน้นการดำเนินงานในกลุ่มเยาวชน ทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว ซึ่งจัดเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีพฤติกรรมและความต้องการหลากหลาย แปรเปลี่ยนตามอารมณ์ แฟชั่น ค่านิยม มีการเปิดรับสิ่งใหม่เข้ามาในชีวิตได้ง่าย แม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่องโอกาสของสังคมเมืองและสังคมชนบท แต่ถ้ามีการเข้าถึงของสื่อเพียงพอ ความสนใจในการเปิดรับสื่อใหม่ๆ ของเยาวชนไม่แตกต่างกัน

เป้าหมาย

1. เยาวชนเป้าหมายร้อยละ 80 ของประเทศ ได้รับข้อมูลข่าวสารตามแผนรณรงค์
2. ร้อยละ 80 ของเยาวชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีจิตสำนึกในทิศทางเดียวกันว่า “คนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด” และมุ่งมั่นที่จะเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังแผ่นดิน” ในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ร้อยละ 80 ของเยาวชนเป้าหมายที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติยอมรับและให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมเหมือนบุคคลปกติ

ตัวชี้วัด

1. เยาวชนเป้าหมาย เปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตามแผนรณรงค์
2. เยาวชนเป้าหมายเกิดจิตสำนึก “เท่แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด”
3. เยาวชนเป้าหมายมุ่งมั่นที่จะเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังแผ่นดิน” ในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
4. เยาวชนเป้าหมายมีทัศนคติยอมรับและให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมเหมือนบุคคลปกติ

กลยุทธ์

1. กลยุทธ์การดำเนินการ
 - เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดกระแสการรับรู้แนวคิด “คนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ในทิศทางเดียวกัน จึงต้องใช้วิธีการสื่อสารวงกว้างในลักษณะการบูรณาการ กระจายข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยเลือกใช้สื่อมวลชน คือ สื่อโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต
 - จัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและพลังเยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนแกนนำและเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้โดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
 - ระดมการณรงค์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ ในช่วงระยะเวลาที่พร้อมเพรียงกัน ภายใต้แนวคิด กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกัน
 - สนับสนุนและประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ ที่เป็นการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในสถานศึกษาและชุมชน
 - กำหนดเงื่อนไข เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการร่วมเป็นคนรุ่นใหม่ไม่ใช่ยาเสพติด เช่น “ร่วมสวมเสื้อขาวเพื่อแสดงพลังต่อต้านยาเสพติด” เป็นต้น
2. กลยุทธ์ด้านเนื้อหา
 - เนื้อหาที่จะรณรงค์ต้องเข้าใจง่าย ด้วยภาษาและหลักจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อสร้างการรับรู้และเกิดการยอมรับ มีทัศนคติที่ถูกต้องในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ “พลังแผ่นดิน” ในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไข

ปัญหายาเสพติด และมีทัศนคติที่ถูกต้อง ยอมรับ และให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด กลับเข้าเป็นคนดีของสังคม

- เนื้อหาที่จะรณรงค์ต้องกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความตื่นตัว และเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดค่านิยมและกระแสในกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ต้องไม่ใช้ยาเสพติด และพร้อมมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
2. เยาวชนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติ พึ่งพาตนเองได้ และปลอดภัยจากยาเสพติด
3. ลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ตามยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน”

2. โครงการรณรงค์สร้างกระแสและพลังมวลชนต่อต้านยาเสพติด

แนวคิดหลัก

ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” คนไทยทุกคน คือพลังของชาติในการเอาชนะปัญหาเสพติด โดยใช้คำขวัญในการรณรงค์ “พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวคิด และแนวทางปฏิบัติ ตามยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน”
2. เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดจิตสำนึกว่าทุกคนคือพลังแผ่นดิน และเกิดกระแสร่วมเป็นพลังของชาติในการลุกขึ้นมาสู้กับปัญหาเสพติด
3. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง
4. เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ยอมรับ และให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่สังคมเหมือนคนปกติ

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป อายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป

กลยุทธ์หลัก

1. สร้างพลังแผ่นดิน

ร่วมรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจสร้างพลังแผ่นดินให้ร่วมกันเข้าใจในปัญหาเสพติดร่วมกัน และร่วมแสดงพลังแผ่นดินร่วมกันในวันที่ 26 มิถุนายน 2546 วันต่อต้านยาเสพติด

2. สร้างกำลังใจคืนคนดีสู่สังคม

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เจตคติให้สังคม เพื่อนฝูง และบุคคลใกล้เคียงให้การต้อนรับผู้เสพยา กลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ

วิธีการดำเนินงาน

ระยะเวลาของโครงการ คือ 5 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ตุลาคม 2546

แผนการโฆษณา

1. เผยแพร่สื่อทางโทรทัศน์ สปอต 30 วินาที จำนวน 188 ครั้ง
2. เผยแพร่สื่อทางวิทยุ สปอต 30 วินาที จำนวน 24,171 ครั้ง

แผนการประชาสัมพันธ์

1. ผลิตและเผยแพร่สารคดีในรายการโทรทัศน์ 9 รายการ 39 ครั้ง
2. ผลิตและเผยแพร่ Scoop ข่าวทางโทรทัศน์ จำนวน 20 ครั้ง
3. ส่งข่าวประชาสัมพันธ์ตลอดโครงการ
4. ละครน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์ 1 เรื่อง 2 ตอน จำนวน 2 ครั้ง
5. VTR ดาราพูดประชาสัมพันธ์ทำรายการ 10 ตอน จำนวน 10 ครั้ง
6. เสวนาสื่อมวลชน 1 ครั้ง
7. ผลิต Strip Ad. ทางหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ จำนวน 11 ครั้ง
8. วิจัยและประเมินผล 1 โครงการ
9. ผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นทางวิทยุ 2,731 ครั้ง
10. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ช่วงสัปดาห์วันต่อต้านยาเสพติด 3 กิจกรรม
11. ประชาสัมพันธ์ทาง Web Site (Hunsa.com) 4 เดือน
12. สื่อประชาสัมพันธ์เสริมตลอดโครงการ
13. สื่อมวลชนสัญจร จำนวน 1 ครั้ง

วิธีการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามของโครงการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิธีการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) ใช้วิธีการสำรวจ (Survey) โดยประมวลและวิเคราะห์ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง ณ ช่วงเวลาหนึ่งโดยเน้นการวัดครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study)
2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สื่อมวลชนสาขาต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2541

1. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เยาวชนทุกระดับการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้มีการผนึกกำลังปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมาย จัดทำสื่อ และคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด เผยแพร่แก่สถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งบุคลากรด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้กระบวนการแนะแนว ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เยาวชนได้

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำสื่อคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของจังหวัดในโครงการทดลอง 7 จังหวัดคือจังหวัดสงขลา ขอนแก่น สิงห์บุรี นครนายก สระบุรี สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี นำมาใช้ในการประชุมจัดทำสื่อฯ

2. สนับสนุนงบประมาณให้จังหวัดในโครงการทดลอง

จัดทำแบบสำรวจสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาของจังหวัดทดลอง และสนับสนุนงบประมาณให้ 7 จังหวัด ๆ ละ 80,000 บาท ได้แก่จังหวัดสงขลา ขอนแก่น สิงห์บุรี นครนายก สระบุรี สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี ให้จังหวัดดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานของจังหวัด ตามแนวทางที่กรมวิชาการกำหนด และให้จังหวัดสิงห์บุรี สุพรรณบุรี เพิ่มอีกจังหวัดละ 30,000 บาท ในการดำเนินการทดลองการใช้สื่อ คู่มือฯ สำหรับนักเรียน/นักศึกษา

3. จัดประชุมอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตและเทคนิคการให้คำปรึกษา

อบรมบุคลากรแกนนำ ในจังหวัดทดลอง 4 จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสาคร จำนวน 67 คน และได้ฝึกปฏิบัติการใช้ “เทคนิคการให้คำปรึกษา” จากคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาฉบับผู้บริหาร

4. จัดทำสื่อวีดิทัศน์

จัดทำเค้าโครงเรื่อง และคุณลักษณะของวีดิทัศน์ เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2 เรื่อง สำหรับนักเรียนและนักศึกษา 1 เรื่อง ความยาว 40 นาที และสำหรับผู้ปกครอง 1 เรื่อง ความยาว 25 นาที

ผลที่ได้รับ

เชิงปริมาณ

1. ได้สื่อคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด จำนวน 5 เล่มคือ
 - คู่มือสำหรับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จัดพิมพ์ 150,000 เล่ม
 - คู่มือสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จัดพิมพ์ 100,000 เล่ม
 - คู่มือสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จัดพิมพ์ 100,000 เล่ม
 - คู่มือสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา จัดพิมพ์ 50,000 เล่ม
 - คู่มือสำหรับผู้ปกครอง จัดพิมพ์ 150,000 เล่ม
2. ได้แผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาทุกระดับในจังหวัดทดลอง 7 จังหวัด
3. ได้สื่อวีดิทัศน์ต้นแบบประกอบการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา สำหรับนักเรียนและนักศึกษา 1 เรื่อง ความยาว 40 นาที และสำหรับผู้ปกครอง 1 เรื่อง ความยาว 25 นาที อัปเดตสำเนา เรื่องละ 1,000 ม้วน

เชิงคุณภาพ

1. ได้กรอบความคิด และบทบาทหน้าที่ในคู่มือการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด นำมาจัดทำต้นฉบับ
2. บุคลากรแกนนำของจังหวัดทดลอง จำนวน 67 คน ได้รับทราบปัญหาสารเสพติดและแนวทางการแก้ปัญหาของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ “เทคนิคการสังเกตและการส่งต่อ” และ “เทคนิคการให้คำปรึกษาครอบครัว” รวมทั้งสามารถใช้คู่มือกระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ฉบับผู้บริหารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบจากการดำเนินงาน สถานศึกษาทุกระดับในจังหวัดทดลอง สามารถใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค ไม่มี

2. โครงการโรงเรียนสีขาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดสารเสพติด สิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน และทะเลาะวิวาท จนได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนสีขาว
2. เพื่อให้เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นดำเนินงานตามนโยบายทางสังคมและการศึกษาของรัฐ
3. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน และการทะเลาะวิวาท ให้มีผลในเชิงปฏิบัติโดยเร็วและต่อเนื่อง

ระยะเวลาการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2541 เป็นต้นไป

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเยาวชน

การดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายนโยบาย และได้กำหนดให้หน่วยงานระดับต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการรับทราบและดำเนินการ

ในด้านการผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบในการผลิตในบางส่วน และได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน คือ บริษัท RS Promotion 1992 จำกัด เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้กับนักเรียนและประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและต่อเนื่อง

ภาคเอกชน บริษัท อาร์เอส โปรโมชั่น 1992 จำกัด เข้ามาร่วมสนับสนุนโดยช่วยรณรงค์โครงการโรงเรียนสีขาว ทางด้านสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์

1. การจัดประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ ได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไปแล้ว คือ จิงเกิ้ลรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สิ่งมอมเมาเยาวชน (สื่อลามก) และการพนัน อันธพาลในโรงเรียน จาก 12 ศิลปิน ซึ่งแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

- กลุ่มรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ราฟฟี-แนนซี่ โมเม ทัท
- กลุ่มรณรงค์ต่อต้านสิ่งมอมเมาเยาวชน (สื่อลามก) ศรธรรม แพรพเตอร์
- กลุ่มรณรงค์ต่อต้านการพนันอันธพาลในโรงเรียน เครซี่ เอ็ด-มาร์ท

นอกจากนั้นยังได้จัดทำสปอตโฆษณาทางโทรทัศน์เพิ่มอีก 7 ชุด ซึ่งได้ออกอากาศไปแล้วตามสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ และได้มีการสร้างสรรค์รายการวิทยุโดยเปิดให้มีช่วง “เสียงสีขาว” ทางคลื่น เรดิโอ รีแลกซ์ FM 93.0 MHZ และ เรดิโอ รีแลกซ์ FM 106.0 MHZ และรายการเพลงช้า

ป่าชิง AM 999 MHZ เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญในเรื่องของยาเสพติดสิ่งมอมเมาเยาวชน การพนันอันธพาล ซึ่งเป็นหัวใจหลักของโครงการ โดยดีเจจะนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศมาพูดคุยกับคนฟังอย่างเป็นกันเอง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เป็นเวลาที่น่าเบื่อ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้คนฟังได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือปรึกษาปัญหาต่างๆ โดยมีศิลปิน หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เช่น ครูหุຍุຍ, อ.สุนิย์, อ.จตุพล ฯลฯ เป็นผู้ตอบปัญหาและให้กำลังใจ

2. การจัดศิลปิน/นักร้องเข้าร่วมเป็นพิธีเซ็นเตอร์ของโครงการ โดยในเบื้องต้นเป็นศิลปินนักร้องจากค่ายอาร์เอสทั้งหมด โดยในวันเปิดโครงการได้จัดให้มีคอนเสิร์ตชื่อ คอนเสิร์ต “พลังสีขาว” จัดที่ เอ็มซี ซี ฮอลล์ เดอะมอลล์บางกะปิ และได้มีการแต่งเพลงพิเศษชื่อเพลง “ความฝันสีขาว” เพื่อเป็นเพลงพิเศษใช้ในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกเยาวชนประจำโครงการนี้

3. จัดประกวดคำขวัญและสัญลักษณ์ประจำโครงการ

4. การจัดกิจกรรมพิเศษเสริมตามโรงเรียน เช่น การเข้าไปรณรงค์โครงการฯถึงในโรงเรียน โดยศิลปินนักร้อง

การประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการประเมินผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินโรงเรียนสีขาวที่เป็นโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดและอบายมุข รวมทั้งมีการวัดผลการดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่องในทุกระดับของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2545

1. โครงการฝึกอบรมวิทยากรป้องกันยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการให้เป็นเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีระบบสนับสนุนที่เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการนำแผนปฏิบัติและการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยรับผิดชอบและสนับสนุน

กลุ่มเป้าหมาย ครู-อาจารย์ ในจังหวัดที่ร่วมโครงการฯ 30 จังหวัด ๆ ละ 3 คน จำนวน 90 คน

หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานกิจการพิเศษ กรมอาชีวศึกษาร่วมกับ สถาบันการอาชีวศึกษา 28 แห่ง **งบประมาณ** 220,000 บาท

2. โครงการยุวชนต้านภัยยาเสพติด (ค่ายเพื่อนรักเพื่อน)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด เพื่อการป้องกันกลุ่มผู้บริสุทธิ์ และกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดส่งเสริมให้ทุกองค์กรร่วมรณรงค์ และมีบทบาทในการป้องกัน ปลูกกระแสให้ประชาชนลุกขึ้นมามีส่วนร่วมแก้ปัญหา ยาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียน นักศึกษา กลุ่มปลอดภัย (กลุ่มดี) จำนวน 2,288 คน

หน่วยงานรับผิดชอบ อาชีวศึกษาจังหวัดกรุงเทพฯ, สุราษฎร์ธานี, เพชรบุรี, ลพบุรี, สระบุรี, ชลบุรี, จันทบุรี, สระแก้ว, ประจวบฯ, เชียงใหม่, พะเยา, เชียงราย, ตาก, บัณฑิตานี, นครสวรรค์, สุโขทัย, พิษณุโลก, เพชรบูรณ์, สุรินทร์, อุตรดิตถ์, นครราชสีมา, ขอนแก่น, ยโสธร, ชุมพร

งบประมาณ 3,000,000 บาท

3. โครงการครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมีทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด สร้างจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด เพื่อการป้องกันกลุ่มผู้บริสุทธิ์ และกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดส่งเสริมให้ทุกองค์กรร่วมรณรงค์ และมีบทบาทในการป้องกัน ปลูกกระแสให้ประชาชนลุกขึ้นมามีส่วนร่วมแก้ปัญหา ยาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียน นักศึกษา เยาวชนในท้องถิ่น (กลุ่มดี, กลุ่มเสี่ยง, กลุ่มเสพ) จำนวน 278 คน **หน่วยงานรับผิดชอบ** สำนักงานกิจการพิเศษ สป. กรมอาชีวศึกษา กรมสามัญศึกษา

งบประมาณ 500,000 บาท

ปี พ.ศ. 2546

1. ทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่น

หลักการและเหตุผล

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ตระหนักถึงปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียน นักศึกษา ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทะเลาะวิวาท ยาเสพติด และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อันเกี่ยวเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ทางสังคมที่ซับซ้อนและยากต่อการแก้ไขมากยิ่งขึ้น ประกอบกับนักศึกษาของเรากำลังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนมีประสบการณ์ชีวิตน้อย จึงทำให้บางครั้งรู้สึกสับสนในตนเองว่า เขาคือใคร กำลังทำอะไร และจะเป็นอย่างไรต่อไปในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่ครู-อาจารย์ ให้ความช่วยเหลือดูแลและเอาใจใส่นักศึกษาอย่างใกล้ชิดจึงจะสามารถบรรเทาปัญหาต่างๆ ยังมีนักศึกษาประมาณ 10 เปอร์เซนต์ ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และมีความจำเป็นจะต้องได้รับคำปรึกษาในเชิงลึกทางด้านจิตวิทยา เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ให้เบาบางลงหรือหมดไป จึงจำเป็นที่ต้องมีครูที่ปรึกษาที่มีความสามารถให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องฝึกอบรมครู-อาจารย์เป็นทีมที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้ครู-อาจารย์ (ทีมที่ปรึกษา) ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญ ในกระบวนการการให้คำปรึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มพัฒนากิจการนักศึกษา สำนักอำนวยการ จึงได้จัดโครงการทีมที่ปรึกษา : เพื่อการปรับพฤติกรรมวัยรุ่นขึ้น หากโครงการดังกล่าวสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็จะสามารถลดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักศึกษาลงได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญ ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ครู-อาจารย์ตระหนักถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาอย่างจริงจัง และจริงใจ

3. เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการที่จะประสานงานกับพ่อแม่และผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา
4. เพื่อให้ครู-อาจารย์มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป

เป้าหมาย

ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา นำร่อง 6 ภาคฯ ละ 1 กลุ่ม และกลุ่ม 3 จังหวัดภาคใต้ (พิเศษ) อีก 1 กลุ่ม รวมเป็น 7 กลุ่มฯ ละ 70 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 490 คน

1. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคเหนือ
2. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคใต้
3. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคกลาง
4. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคตะวันออก
6. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคกรุงเทพมหานคร
7. ทีมที่ปรึกษา กลุ่มภาคใต้ (พิเศษ)

วิธีดำเนินการ

คณะกรรมการจากกลุ่มพัฒนากิจการนักศึกษา สำนักอำนวยการจัดฝึกอบรม สัมมนาให้กับครู-อาจารย์ จากสถาบันการอาชีวศึกษา 6 ภาค และอีก 1 กลุ่มพิเศษ

ระยะเวลา ระหว่างเดือนธันวาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547

สถานที่ดำเนินการ สถานที่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

งบประมาณ ใช้เงินจากโครงการสานสายใยครูและศิษย์ เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดประชุมสัมมนาผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา และคณะกรรมการเจ้าหน้าที่มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าเช่าที่พัก (500 คน x 550 บาท x 3 คืน)	เป็นเงิน	825,000 บาท
2. ค่าเบี้ยเลี้ยง (500 คน x 180 บาท x 4 วัน)	เป็นเงิน	360,000 บาท
3. ค่าพาหนะ (500 คน x 800 บาท x 2 เที่ยว)	เป็นเงิน	800,000 บาท
4. ค่าวิทยากร (14 คน x 600 บาท x 3 ชั่วโมง)	เป็นเงิน	25,200 บาท
5. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (500 คน x 80 บาท x 3 วัน)	เป็นเงิน	120,000 บาท
6. ค่าวัสดุ – เอกสารการพิมพ์	เป็นเงิน	74,800 บาท
รวมทั้งสิ้น	เป็นเงิน	2,205,000 บาท

การติดตามและประเมินผล

1. แบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
2. ตรวจเยี่ยม เพื่อรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. ผลสัมฤทธิ์ การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษาที่มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีคุณภาพ
2. สถานศึกษา สามารถแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ปัญหาต่างๆ หายไป หรือลดน้อยลง
3. สถานศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความเข้าใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงมหาดไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2546

1. โครงการประชุมมอบนโยบายปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 และการจัดระเบียบสังคม

หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์และขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (Roadmap) ระยะที่ 3 (3 ธันวาคม 2546 - 30 กันยายน 2547) ให้ดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนในการเอาชนะปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยการดำเนินงานตาม Roadmap ระยะที่ 3 เน้นการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง (Heartland) ที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการกวาดล้าง (Re-X-ray) ยาเสพติดในทุกพื้นที่อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการจัดระเบียบสังคมตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้มอบนโยบายแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดงาน พลังแผ่นดิน ร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2547 ณ สโมสรตำรวจ กรุงเทพฯ

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง และการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จำเป็นที่จะต้องจัดประชุมชี้แจงนโยบายแก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และขอความร่วมมือสถานประกอบการ ในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา จึงได้จัดทำโครงการประชุมมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3 และการจัดระเบียบสังคมขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3
2. เพื่อมอบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ
3. เพื่อปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1

เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย

ภาคเข้า

1. คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา จำนวน 20 คน
2. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต. จำนวน 62 คน
สาธารณสุขอำเภอ
3. หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน

4. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล/นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล จำนวน 144 คน
รวมจำนวน 236 คน

ภาคป่าย

1. ผู้ประกอบการโรงแรม/ผู้ประกอบการสถานบริการ/ผู้ประกอบการคาราโอเกะ
2. นายอำเภอ/ผกก.สภ.อ. หรือรอง ผกก.สภ./สารวัตร/รองสารวัตร สภ.ต.
3. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล/นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล
รวมจำนวน 600 คน

วิธีดำเนินการ

1. จัดทำโครงการ/กำหนดการในการจัดประชุม
2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. จัดประชุมมอบนโยบาย 1 วัน

ภาคเช้า ประชุมมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3 และปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 1

ภาคป่าย ประชุมมอบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 5 เมษายน 2547

สถานที่ดำเนินการ โรงแรม ไดอิชิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

งบประมาณ งบสำนักงาน ปปส. จำนวน 113,800 บาท (งบประมาณโครงการสนับสนุนการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายรัฐบาลและจังหวัด)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดสงขลา (ศตส.จ.สงขลา)
2. ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3
2. ผู้ประกอบการทราบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและชี้แจงการดำเนินการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 3 และผู้ประกอบการทราบนโยบายการจัดระเบียบสังคมและการดำเนินการตาม พ.ร.บ.สถานบริการ อันจะนำไปสู่การประสานงานและการประสานความร่วมมือในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การรักษาสถานภาพความเป็นจังหวัดเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน และการจัดระเบียบสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อยตามนโยบายบ้านเมืองน่าอยู่เชิดชูคุณธรรม

2. โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง

หลักการและเหตุผล

การสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเพื่อเอาชนะยาเสพติด ขบวนการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหา และการทำให้ปัญหายาเสพติดได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องสร้างให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง เพื่อที่จะได้ให้ประชาชนเป็นคนเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาหมู่บ้านชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ในการเอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงาน

1. คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้ประสานพลังแผ่นดินที่ทางภาครัฐจัดให้ ดำเนินการช่วยเหลือ และกระตุ้นประชาคมในเรื่องของการตรวจสอบ ให้ข้อมูลข่าวสาร และช่วยในการรณรงค์ในหมู่บ้านชุมชนต่างๆ
2. ผลิตโปสเตอร์ และคำขวัญที่สร้างขึ้นเองโดยคนในหมู่บ้านชุมชน หรืออาจเป็นสื่อของรัฐที่มีอยู่แล้วนำมาติดในหมู่บ้านชุมชนเล็กน้อย

กลุ่มเป้าหมาย หมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศไทย มีจำนวนมากกว่า 80,000 หมู่บ้าน

การประเมินผล

1. การตรวจเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ในหมู่บ้านชุมชนต่างๆ
2. ใช้วิธีการพูดคุยและซักถามคนในหมู่บ้าน เพื่อวัดผลของปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

หมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. หมู่บ้านชุมชนที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
2. หมู่บ้านที่เริ่มย่างเข้าไปสู่ความยั่งยืนแล้ว

3. หมู่บ้านที่ผ่านขบวนการ 6 ขั้นตอนของโครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งแล้ว
4. หมู่บ้านที่ยังไม่เข้มแข็ง

โครงการหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง ได้เริ่มจัดทำขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 (วันรัฐบาลประกาศสงครามเอาชนะยาเสพติด) ขบวนการเริ่มเกิดขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายว่า ในทุกหมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศ ต้องถูกพัฒนาเป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะปัญหาเสพติดได้ โดยต้องมีขั้นตอนการทำงาน 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นตอนการประชุมประชาคม
2. ขั้นตอนการรวมกลุ่มกันของประชาชน
3. ขั้นตอนการตรวจสอบหมู่บ้านของตนเอง
4. ขั้นตอนประสานงานกับหน่วยงาน
5. ขั้นตอนการจัดระบบเฝ้าระวัง
6. ขั้นตอนการทำระบบให้เกิดความต่อเนื่อง

3. โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

หลักการและเหตุผล

พบว่าผู้ค้ายาเสพติดโดยเฉพาะผู้ค้ารายย่อย กระจายเต็มอยู่ในหมู่บ้านชุมชน โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดทุกคน ที่อยากเลิก ออกมาแสดงตัว และกลับตัวกลับใจกลับมาทำความดีเพื่อแผ่นดิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดไม่กลับไปค้ายาอีก
2. เพื่อให้ผู้ค้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตัวเองใหม่
3. เพื่อให้ผู้ค้ากลับตัวกลับใจกลับมาทำความดีเพื่อแผ่นดิน

การดำเนินงาน ฝึกอบรม 5 วัน โดยเจ้าหน้าที่ของอำเภอ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย

การประเมินผล

1. เยี่ยมบ้าน
2. ฝึกอาชีพ
3. มอบทุนโดยกองทุนหมู่บ้าน

4. โครงการพลังแผ่นดิน

หลักการและเหตุผล

ทุกคนต้องเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด รวมทั้งการแก้ปัญหาสำคัญอื่นๆ ของชาติ โครงการพลังแผ่นดินเป็นการปลุกกระแสของคนที่อยู่ในแผ่นดินให้ตระหนักถึงปัญหาสุขภาพเสพติดและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา มีการสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินขึ้นมา ซึ่งทำหน้าที่ประสานเราทุกคนในฐานะที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นพลังแผ่นดิน ในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดหรือปัญหาอื่นๆ ชาวบ้านจะคัดเลือกผู้ประสานพลังแผ่นดินด้วยตนเอง โดยผู้ประสานพลังแผ่นดินมีหน้าที่ 5 อย่าง คือ

1. ทำหน้าที่ของการรณรงค์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด
2. ทำหน้าที่ดูแล เยี่ยมบ้านผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านขบวนการบำบัดและได้กลับมาหมู่บ้านชุมชนแล้ว
3. ช่วยดูแลผู้ที่ผ่านโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและกลับสู่หมู่บ้านชุมชนแล้ว เพื่อไม่ให้เขากลับมาค้ายาอีก
4. ทำหน้าที่ส่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการปราบปราม
5. ทำหน้าที่ในเรื่องของการเติมพลังส่วนหนึ่งให้หมู่บ้านชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลุกกระแสให้ทุกคนตระหนักถึงปัญหาสุขภาพเสพติดอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อให้ทุกคนเป็นพลังแผ่นดินในการแก้ปัญหาสุขภาพเสพติด
3. เพื่อสร้างผู้ประสานพลังแผ่นดินในหมู่บ้านชุมชน

การดำเนินงาน ผู้ประสานพลังแผ่นดินที่ถูกแต่งตั้งขึ้นในแต่ละหมู่บ้านชุมชนเป็นผู้เผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข สอดส่องดูแลพฤติกรรมของทั้งผู้ค้าและผู้เสพในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด

การประเมินผล

1. การตรวจเยี่ยม
2. การเข้าไปเสริมความรู้
3. การวัดเปอร์เซ็นต์ของผู้ติดยา/ค้ายา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจรรยา จิตรจรรย์ เกิดเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2519 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาการโรงแรม Golden Gate University, San Francisco, USA ในปีการศึกษา 2542 ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ การสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย